Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Casus summarii - Cod. Aug. pap. 129

Gregor <IX., Papst>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

"Quia gaudent brevitate moderni [...]"

urn:nbn:de:bsz:31-78838

Visual Library

[illegible]

Quia gaudent brevitate moderni ut ff. ... me ta. l. i. et C. de app. l. ampliore ff. in refutatoriis et cum textus decretalium Sexti Cle. et decreti non omni tempore prompti ad manum haberi valeat. ne igitur ex ipsorum carentia et etiam textuum pluralitatem et non numquam obscuritate eorundem error inducatur. habeaturque aliqua brevis manuductio. Ideo casus summarios seu breves eorundem sub brevi compendio submferre visum est. Et antequam ad illos procedatur est primo notandum quod Ius canonicum dividitur in decretales et decretum. decretales dividuntur in quinque libros. Primus de ministris ecclesie. Secundus de iudiciis. Tertius de vita et honestate clericorum. Quartus de sponsalibus et matrimoniis. Quintus de viciis et penis. Et dividitur ad instar quinque librorum moysi scilicet genesis. exodi. levitici. numeri. deuteronomii.

Unde liber decretalium dividitur in quinque partes secundum similitudinem quinque sensuum. Primus comparatur visui. quia sicut iste sensus firmatur in superiori parte capitis quasi dignior aliis. Sic in prima parte huius libri agitur de summa trinitate et fide catholica que est fundamentum nostre salutis et de prelatis qui dicuntur oculi ecclesie. Secundus comparatur auditui quia obtinet secundum locum. quia ibi determinatur de iudiciis. et iudices determinare debent secundum allegata. Tertius comparatur odoratui In quo tractatur de vita et honestate clericorum quia clerici debent esse boni odoris aliorum per

[illegible]

No. hic [illegible]

[illegible]

No. iusticia ab aliis [illegible]

No. quod [illegible]

[illegible]

bonam conversationem. Quartus gustui quia sicut gustus decernit circa suum obiectum sine medio ita matrimonium contrahitur per mutuum consensum et commixtionem corporum et fiunt vir et mulier una caro. Quintus comparatur tactui quia in quinto de penis agitur que frequentius tactui corporali inferuntur. ~~vng~~ Pars ~~prior~~ officia prior officia creat atque ministros. Altera dat testes et cetera iudiciorum. Tercia de rebus et vita presbyterorum dat formam vite. Nube quarta docet. Ultima de viciis et penis tractat eorum. Judex iudicium clerus sponsalia crimen. Decretum fuit compilatum anno domini millesimo centesimo l ut patet per hug. et bar. brix. ii. q. vi. appellacione versu forma etc. et ibi glo. A composicione decretorum usque ad tempus gregorii ix secundum cronicam martini fuerunt anni lxxxii. Iste gregorius ix fuit compilator decretalium. A tempore gregorii ix usque ad tempus Innocencii quarti erant anni xviii qui suo tempore fecit duas decretales scilicet cum et in et cum medicinalis que fuerunt extravagantes gregorii per ber. et ho. glosate. A primo anno Innocencii quarti usque ad bonifacium viii qui composuit sextum erant anni liii. Et post xi annos statim venit clemens clementinarum compilator etc.

Gregorius episcopus servus servorum dei dilectis filiis doctoribus et scolaribus universis parisius commorantibus salutem et apostolicam benedictionem. Rex pacificus pia miseracione disposuit sibi sub-

No. hic [illegible]

No. hic quod [illegible]

No. quod usus humane nature est pronus ad voluptatem et natura [illegible] xx. q. iii [illegible] usus in [illegible] datur

Item [illegible] quod cupiditas [illegible] ad [illegible] prodigalitas [illegible] ad [illegible] ut [illegible] q. i. Cum [illegible]

No. hic [illegible] et [illegible] subditos suos ad castitatem cum sola castitas est que [illegible] possibilis est deo [illegible] in auct. de [illegible] xxxii. q. i. [illegible]

ditos fore pudicos pacificos et modestos. Sed effrenata hominum cupiditas sui prodiga, pacis emula, mater litium, materia iurgiorum tot cotidie nova litigia generat, ut nisi iustitia sua virtute conatus eius reprimeret et questiones eius implicitas explicaret, ius humani federis litigatorum abusus extingueret. Ideoque lex prodit, ut appetitus noxius sub iuris regula limitetur, per quam genus humanum ut honeste vivat, alterum non ledat, ius suum unicuique tribuat.

In isto prohemio premissa ista arenga dicit se ex diversis decretalibus epistolis suorum predecessorum ad communem utilitatem maxime studentium per Raymundum fratrem ordinis predicatorum penitentiarium et cappellanum suum resecatis superfluis et quibusdam novis suis constitutionibus additis compilasse precipiens ut hac tantum compilatione omnes utantur in iudiciis et in scolis prohibens ne quis presumat aliam facere absque auctoritate sedis apostolice specialiter. De summa trinitate et fide catholica.

Firmiter. pater et filius et spiritus sanctus una universaliter non collectiva nec similitudinaria sunt una essentia substantia sive natura que nec est generans nec genita nec procedens quia illi actus non attribuuntur substantie sed persone nec per hoc constituitur in trinitate quaternitas. Contrarium vero sentientes heretici sunt censendi nisi ab errore huiusmodi resipiscat vel correctioni ecclesie se submittat. Item ista predicta magis clare deducuntur [illegible] dampnamus in quo reprobat duos errores. Item hic habetur quomodo

[illegible]

Item no. [illegible] fides est credere que non videmus [illegible] Cum [illegible] sunt [illegible] formata [illegible] et alia [illegible] et demones [illegible] Et [illegible] et est fons [illegible] [illegible] de regula [illegible]

Item fides est [illegible] comitat et fides [illegible] est sine [illegible]

deus simul ab inicio temporis creauit utraque creacione angelica et mundana et deinde humana quasi communem ex utraque Item habentur hic plures articuli fidei Item una est ecclesia extra quam nemo saluatur Item de baptismo Item lapsus post baptismum per penitenciam reparatur Sed de ista materia plura vide in libro sentenciarum

Canonum Canonum statuta ab omnibus custodiantur xxvi di. c. i. et nemo in actionibus vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu sed canonum auctoritate ducatur Non neminem suo sensu malo uti debere Et nota quod constitucio generalis non obrogata precepta et prohibitiones inducens ligat omnes subditos Et nemo in iudiciis ciuilibus suo sensu malo ducatur bono sic et proprio dummodo facit secundum legem

Cognoscentes Constitucio respicit futura et non preterita Nota neminem puniri sine culpa in eodem c. ultimo Et nota constitucionem respicere futura tantum Item non neminem ligari constitucione antequam ad eum peruenerit

Translato Casus quod de uno tempore statuitur ad aliud tempus extenditur Non tempore idem est iudicium

Nam concupiscentia Casus Certum quod prohibens constitucio omnia prohibet que sequuntur ex illo Nam cum dicit lex non concupisces omnia mala prohibet quia concupiscencia est radix omnium malorum

Ne imitaris Constituciones decretorum sunt singulorum opinionibus preferende Nota quod nemo debet prudenciam suam preponere canonibus

Nō constitutio aliq capli ... aliquoꝝ et nullo zelo ac contra cōsue[tudinem] ecclesie facta non valet ... legis xi de sub ... Quia constitucio debet esse iusta et honesta et ... et vide ... capitl ...

Canonici ... consuetudine ... xii q ii ...

Cum omnes / Casus constitucio capli q nō ē omnibus cōis per quam tollitur consuetudo ecclie nō ē alicuius valoris / Nota qꝫ quisqȝ iuris in alterum statuit eo iure uti debet / et illud ... xvi q vii c i ... de pretium pro illo

Eue in ecclīa / Constitucio facta per laicos eccliaꝝ non stringit nec eius clericos / Nota qꝫ constitucio laicorum facta in rebus ecclesie vel cleircoꝝ non valet / Item vasallus feudum sine volutate dn̄i alienāe non pot / nec defendit eū alicuius ciuitatis constitucio facta in contrariū ...

Cum accessisset / Dignitas sublata de ecclīa per statutū capli / et postea a ppā confirmata nō intelligitur amplius vacāe / nisi per contrāiū factum fuit renouatū / Nō qꝫ aliquis faciens cont̄ p̄uilegiū suū etiam semel / perdit illud et ita contrario actu pdit̄ priuilegiū vide glo ...

Cum ad ferꝫ / Si canonici cont̄ sua constitucione de cto nūo canonicoꝝ aliquem uel aliquos reci piat vltra num̄ tenent̄ illi uel illis de fructibꝫ excrescentibus prouidē / Nota qꝫ consortes eiusdē litis ad agendum sine mādato admittūt̄ / Item cont̄ antiquam ecclesie consuetudinē nichil dꝫ statui / Item nō valet protestatio ex quo fit ei contrāiū / Item cōius licet sit certus nūus canoicoꝝ si tamē facultates excrescūt plues pnt instatui

Ecclīa / Causa ecclie non debꝫ per laicoꝝ constitucōes termināi / Nota statutū laicoꝝ etiā bonoꝝ sup re ecclīastica nō valet nisi ab ecclīa cōfirmet̄ / Item

Nō sup c Cum accessisset ... qꝫ melius est ... ordine ... et ... ordine ecclīa ab omnibus equaliter custodiri de q di i ...

Nō sicut i. d' lex sive gstitucio debet esse clara et iusta et nil obscuritatis tenet ... de ... sic per obscuritatem in laqueum incidamus ... debemus laqueum iniicere ... q. i. de viduis et ff. si ... ...

Item nō non valet ... si edictum perempto' non venit in absentem non ... ff. que sen' sine ap. rescindunt' l. i. ff. eo ... dicto.

Nō ad alium gsuet' ... ad quem gsuetudo ... ... l. i. et ...

Sn̄ia lata cont' nō conuentū nec confessum nec quictū nō valet Item Judex ecclasticus pot retractare iniquam s̄niam Judicis secularis

Nō hic qd aliquod ... gfirmatio ... i. de ...

Ex litteris | Si constituas impoīnt puatom̄ ppt cōtuaciā illa puatio est tempoalis z durat usq ad satisfactionem Nō q magri pnt facē int' se statuta Item scolares pnt citare rectores et eis inobedientes priuare bn̄ficio societatis

Ex parte | Non valet statutū per quod diuinus cultus diminuit' etiā si in forma cōi p ppam gfmet'

Nota canōicos nō posse diminuē aliquū num̄ pbedarz

Cum constitutio | Constitucio noua futura respicit nō ptita nisi de ptitis expsse caueat' in eadem

Nota gstitucoes sedis aptice oms astnge Et nota constitucoem extendi ad ptita si de ptitis cauet ipa

de rescp.

In supiori titulo dcm̄ est. de constitucoibus. quia rescriptum semp habz vim constitucoīs Jdeo anectit' hic rubrica de rescriptis. videamus igit' quid sit rescriptum Et patz q tribus modis dicit' rescriptum Primo dr rescriptio dn̄i ppe scripta ad alicuius gsultacom sup aliqua dubietate et huōi exemplū habes i de offi dele. pastoalis Dicit' etiā rescriptū ad relacom alicuius qn ppa scribit de tali habes i e de preben. Relatū Item dicit' lra ppalis uel alterius habentis iurisdictionem per quam aliqbus uel alicui inter aliquos sup aliquo cognicio dimittit dat' de quo habet' i de offi dele. cum in iure

Nō qd actus ... ... judicialis et ... ... app' ... est ... ... est ... ...

[illegible gloss, 6 lines]

Sicut Romana. Privilegio generali preiudicat rescriptum speciale secundum ius commune impetratum, etiam si de ipso non faciat mentionem.

Ex parte. In rescripto principali infligitur clausula si est ita, et est de falsitate suspectum si cause cognitionem vetat. Nota hic quod periurium repellit aliquem ab obtento beneficio. Item renunciatio privat aliquem iure. Nota etiam quod iudex ultimo datus debet inspicere formam precedentium literarum. Item potius est servanda veritas quam ordo scripture [illegible].

Ceterum. Secundum rescriptum tollit primum ab adversario impetratum si de ipso facit mentionem. Et si primum rescriptum communi partium consensu fuit impetratum, non valet secundum hoc tacito impetratum. Item nota quod qui per falsas literas gravat adversarium suum, est sibi in expensis condempnandus.

Inter ceteras. Ex disiunctis narratis in rescripto sufficiat impetranti alterum probare. Nota in similibus idem est iuditium. Nota cum duo sub conditione mandantur sufficiat alterum adimplere.

Si quando. Is cui mandatum apostolicum dirigitur adimplere tenetur vel assignare causam quare non adimpletur. Nota quod verba domini pape non important odium. Item de omnibus ratio reddi debet, nec sufficiat causam dicere nisi sit sufficiens. Item quandoque quod papa absolute scribit, potest tamen obviare cum ratione.

Eam te. Si sede vacante papa rescribat capto ut in defensum prebenda conferat, ibi consecratus et de eodem [illegible].

[illegible]

reatus mandatum adimplere tenetur. Nota data
litterarum est attendenda. Item quod mandatur capitulo intelligitur
singulis mandari in capitulo si mandatum adimplere possit
In ordine. Cisterciensis per rescriptum in quo
non fit mentio de ordine suo non potest conveniri
Vel sic rescriptum contra regulares impetratum su-
per hiis que sunt eis concessa per privilegium non
valet nisi in rescripto de ordine mentio habeatur
Ad aures. Non valet rescriptum ad beneficia impe-
tratum in quo tacetur dignitas impetrantis. Nota
ad intentionem mandantis est recurrendum. Item
nota suppressionem veritatis inutile reddere rescriptum
Si autem. Excipit reus contra rescriptum secundum quod
de suo primo non facit mentionem nisi dolo vel
negligentia eo non fuit usus. Nota rescripta per-
petuata intelliguntur per exceptionem elidantem
Item non est partibus imputandum si maies-
tas occupetur. Item nota impotentiam excusari
Ad hoc sumus. Non valet rescriptum per quod
incerti iudices impetrantur. alias autem non valet re-
scriptum per quod incertis iudicibus negotia commit-
tuntur. Nota quod nimia generalitas nocet in litteris et
Item iurisdictio ordinaria ex toto absorberi non
debet. Item quis coram suspecto iudice non debet
compelli litigare [illegible]
Ad audientiam. Falsa latinitas viciat rescriptum
apertum. Ex parte. Non potest contra rescriptum se-
cundum opponi taciturnitas primi quod impetravit
appellans de sua appellatione non faciens mentionem

[illegible]

Nota iudex debet esse lentus et prius vero debet quam alius quod cum oporteat loqui sicut aut. de iudiciis in pri. coll. vi.

Ordinarius pro sola exercitatione causarum aut expellitur a iudicando in q. vii. § ex quibus

Nota sicut quis tenetur deferre appellationi adversarii ita et appellationi de se facte Item appellatione interposita status cause non debet mutari

Item nota casum in quo quis condempnatur in expensis ante diffinitivam sententiam

Si citatus Rescriptum quod scribitur pluribus iudicibus cum clausula quod si non omnes tam de impotentia iuris quam de impotentia facti intelligenda est Nota quod posse dupliciter sumitur in litteris scilicet de facto et de iure (de quo xxv. q. ii. § fatetur) ponit exempla

Pastoralis In quo convocatis rescriptore recurrit ad arbitros si iudices sibi non deferant nec invicem concordant vel sit per generalem clausulam positam in rescripto ante expressionem rerum vel personarum delegatus in eos iurisdictionem non exercet

Valet etiam rescriptum speciale quod ad expressionem quemendus per generalem clausulam eo tanto impetravit Nota ubi est par iurisdictio maior fertur minus non prefertur quod est minimum

Item licet iudex habet iurisdictionem ille tamen dormitat [illegible] Item quandocumque dubitatur de iurisdictione cuius sit omnes debent cognoscere an sit sua

Item litteras pendente impetrari super re incerta

Sedes Maiores (vel dignioris) persone vel negotia que expressa sunt sub clausula generali non comprehenduntur Nota debet aliquis exprimi principatum ubi debeat queri

Exterioris Qui contra eundem ad diversos iudices super eodem negotio litteras impetrat et eisdem

Nota hic quod licet due littere impetrentur differentes scilicet ultima a prima et prima ad diversos valent sed licet in eis non fiat mentio de primis dummodo ipse prime possint per exceptionem elidi [illegible] dicuntur [illegible] quod est nullum nulli prestare debet impedimentum ut [illegible] glo.

Tu scis aliquos dicunt valere que prime iudicia pariunt [illegible] de app. ut debitorem et de [illegible] quas nondum est processum [illegible] est processum valent prime sine mentione

Item nota in scilicet c. Cum adeo quod omnium habere memoriam potius est diuinitatis quam humanitatis C. de vete. iu. enucle. l. ij §. Si quid autem. Et nihil est in humana conditione quod perpetuo stare possit C. e. ti. l. ij §. Sed quia diuine. Item nota quod circa sufficientiam et insufficientiam considerari debent qualitates seu circumstantie persone vt puta si sit nobilis vel graduata alias dicitur Non cogeretur etc. [illegible] Etiam et dignitas considerari debet ff. de variis et extra. de cog. l. i. §. in honorariis et ff. de vsufructu §. et si quid §. i.

Nota hic si lite sunt rescripta impetrata super vna et eadem re sunt diuersi aut aduersi non valent. C. de fide instru. [illegible] inferioris [illegible] superior [illegible]

vtitur carere debet comodo vtriusque Nota quod per solam citationem perpetuatur rescriptum Item si quis conuenitur per aliquas litteras et iterum per alias non tenetur per secundas respondere nisi constet primas esse reuocatas Item due commissiones super eodem negotio impetrate in fraudem non valent nisi vna de altera fecerit mentionem

Cum in adeo litere ad beneficia non valent nisi impetrans de beneficio quod habet in eisdem fecerit mentionem Nota forma mandati diligenter attendenda est Item intelligi debet si dignus sit Si clericus sit et si non sit clericus vocat se scolarem

Causamque Verba rescripti interpretatione recipiunt a iure communi Nota causa principalis appellatione reuocata potest committi ita et incidens Nota quod rescripta interpretationem recipiunt a iure

Constitutus non valet rescriptum executorium ad beneficium impetratum nisi de certo nouo prebendatum vel canonicorum fecerit mentionem iuramento firmato et apostolica confirmatione Nota quod in omni constitutione auctoritas superioris intelligitur excepta

Super litteris Veritatem per malitiam tacet verum vel exprimit falsum in rescripto carere debet impetratis Idem in eo qui simplicitate negligentia vel ignorantia hoc expressit quo tacito papa litteras non dedisset Secus si nihilominus litteras habuisset Iudex in forma communi procedet Nota qui fraudem allegat fraudem probare debet Item quod mouet

Item nota quod mendax frater carere debet impetratis [illegible] delegatus [illegible] falsitate [illegible] ff. de iudiciis [illegible]

Item nota quod in sacra [illegible] ff. ad trebell. [illegible] Et diuersitate corporum [illegible]

Item nota quod simplicitas et iuris ignorantia [illegible] ff. de iuris et facti ignor. l. i. §. [illegible] et ff. de pactis [illegible] §. i

Item nota quod ex dubitatione plura fiunt que aliter fieri non deberent ff. de lib. et post. [illegible] C. e. ti. [illegible]

Item nota quod in [illegible] primo [illegible] et aliis [illegible] C. [illegible] et vide alios casus [illegible] in glo.

[Left margin glosses:] Et hoc si in fraudem impetrate essent [illegible] ... Item nota quod error subreptionis [illegible] ... et non ordo scripture [illegible] ff. de [illegible]

[Right margin glosses:] Nota vbi iudex reperitur ibi terminari debet ff. de iudiciis [illegible] ... Nota hic fraus et dolus [illegible] ... Nota hic super [illegible] ... Item extra. [illegible] ... Et est arg. quod [illegible]

delegantem monet dnt et delegatu

Edoceri In causa monasterij quem abbas p
rescriptum in quo non fit mentio de conuentu n
propter hoc poterit appellare nisi bona abbatis et
conuentus sint omnino discreta No qui causa ht
cum monasterio abbatem conueniat et no monachos

Cum dilecta processus per lras surreptitias
est irritus Et processus q forma mandati fuit irritus

Plerumque Valet 2m rescriptum licet no faciat
mentione de primo quo primus impetrans noluit
uti infra annu Nota non currit tempus ei q
copia iudicis habere non pot

Cum contingat In hoc ca dat doctrina quali
ordinarius diuersa mandata eidem pndata de
beat executioni demandare Nota q executori dnt
lre exhiberi Item nota q euidens e illud argu
mentu de quo non e aliqualiter hesitandum Item
non debet iudex dicere se certum ubi certus no est Item
nota q executor no dz cognoscere iurisdictione iudicum

Olim Cum in rescripto plura narrat diuersos
effectus habentia uel operantia no sufficit alterum
probare ad utrumque effectum consequendum No q
propter contumaciam pot quis excommunicari licet agat ac
tione reali ordinarius tamen e in possessionem
mitti Item qui falsat lras iudicis priuari debet eo
sup quo litigat tn propter hoc no acquirit ius alteri parti

Dilectus Rescriptum aptum impetratum sup destitu
tione bnficij non valet nisi de causa amotionis
a bnficio et excommunicationis impetrans fecerit mentionem

No° quer qd petens absolu… debz exprimere cam sue excoīt … al' non habet lcd oportet … vel et si aliam cam ex … primit ꝗ pro qua fuit excoīt … de off. … et de si … quas sup ….

Nota si aliquis fuit spoliatus et petit restitu-
conem non sufficit narrare quod fuit spoliatus ymo
oportet causam dicere tū oportet si causa … non … contra … et … de …

Postulasti. Non valet rescriptum apticum ad bn-
ficium impetratum iuxta formā coem cum scdm
aptm in quo tacuit cimpetras vicariatū ppetuū
quem habebat Nota non caret bnficio q̄ ppetuā
habet vicariā Item p bnficiado aliquo iam
habente bnficiū non scbit ppā nisi de p° faciat mencōz
Nonnulli. per lras apticas huius constitucionis
mencionem nō habentes ultra duas dietas sua
dioc quis invitus trahi pot Item non valent
lre impetrate nisi per coniunctas psonas sine ma-
dato speali Nota quod remotus dr ille qui ē ultra
duas dietas ex° dioc Item consensus ptium pot
relaxare iuris austeritatem Item lites & restrin-
gende sunt potius qm laxande
Dilectus filius. qñ agit actione reali a fie dioc
ubi sita ē res sunt diete computande et de meri-
tis appellacionis nō iudex a quo sed iudex ad
quem est appotm cognoscere debet
Caplm sancte cruc. Si plures impetrat in
una eccia statim date ut pmus impetras pfe-
ratur et solus recipiat & alii silenciū imponat
Ad audiam. Si habens lras ppe ad bnficiū eis
renunciaverit ppt annua pensionē nō valet lre
quas postea ad bnficia hoc tacito impetravit
In nra. Si habens lras ad bnficia alias im-
petravit hoc tacito non valent secunde. Vel sic

receptus per lras licet pbendam expectet. p
alias hoc supplmentes in alia ecclia recipi no dz
Ex parte || non valet rescriptum qd prius re-
uocatus et de hoc certificatus ex iudicium impe-
trauit Sz in iudicio valet si iudex vel adusa-
rius reuocacom ignorabat || No reuocacio madati
pcuracionis aduersario non obest nisi ad eius vel
iudicis noticia pueneit || Item lre impette a
pcuratore pg reuocacom madati no valent nisi dns
voluit ratum habe || Item lre pter assensu pcud
ipette no pudicat pmissz cu assensu pcud ipetratis
Significate || Rescriptum impettu cot hoem certe
dioc ho eiusde nois alterius dioc conueniri no pot
Radulphus || per rescriptum impettu cont hoez
de dioc homo de ciuitate non conuenitz || No q
per lras cont diocesanos impetratas aliquem
ciuitatensem conueniri non posse
Significauit || Mortuo delegate in re integra
rescriptum euanescit || No si lre cont aliquem fue
rint impetrate eo defuncto ante citacom emissa
heres conueniri non pot || Nota dra e int ciuitate
et diocesim nec sunt synonoma
Ex insinuacoe || Non valent executorie lre i qbg
impetrans false expressit monitorias lras pces-
sisse et collegę quia ppa loqtur in plurali epo
ad quem spectat collacio et quia in hoc gvabatz
ideo hoc insinuauit ppe || Nota lre executorie faci-
entes mencioem de monitorys cum nulle moni-
torie pcesserint non valent || hic colligitz consuetudo

ecclesie in conferendis bnficiis ut primo dentur monitorie postea preceptorie ultimo executorie et tunc debet fieri mencio de monitoriis et pre-ceptoriis ¶ Aliqn dat ppa primo loco monitorias et executorias simul ut nunc est usus

¶ Mandatum ‖ Executor datus ut faciat aliquem in cta eccia recipi cum cla si ibi non sit sciptu p alio q gram huiõi psequebatur mandatum non debet exequi si alius sit receptus ad man-datum scbentes ¶ Nota q ppa non intendit p suas lras aliquos grauare sup pluribus receptõe nisi hoc dicatur in lris

¶ lris aptics ‖ Papa non dicitur ecclam grauare cum lras executorias concessit cuius monitorias conces-seat eius pdecessores ‖ Nota q scdm antecessoris successor debet perducere ad effcm salui de honestate

¶ Abbatem ‖ Diocesanus cui scbitur q in dioc sua puideat vel faciat puideri ubi primo alio scrip-tum no est abbati iam grauato de aliquo ex man-dato ppe mandari non pot ut sibi puideat ‖ No executor a ppa datus ad puidendum pt ponere in psessionem quia accessoria e possessio . pro quo vide Card de preben . c . licet . li . vi . ‖ fa-cit qd legitur et notatur . e . li . de offi . dele . si pau-per ‖ Jo . an . in nouel . super eodem capto

¶ Ab excoicato ‖ Per rescriptum directum excoi-catum absoluat si cont consiliu gnale excoi-cauerit eundem / no datur cause cognicio qa supiori competit cognoscere de causa excoicacionis

et si iniusta sit superior absoluat. si iusta re
mittit et si non remittitur vbi debet absolui no
tenet ut de sen. ex. c. venerabilis §. Sane
Si proponente Non valet rescriptum impetratum
ad beneficia si quadrimcudum modicum beneficium taceatur
Item quod si habens beneficium recipit per captim
proprio motu in canonicam impetrat confirmationem
vel executoria litteram non facta mentione de primo bene
ficio non valet secundum arch. de preben. Cum aplice
ce §. et si motu circa principium
Quia nonnulli Non valent litere impetrate ad
lites in .vii. casibus contentis in c. hoc et im
petrantes in amissione literarum et in expen
condempnetur Primus est qui literas sub nomine ali
eno alios eiusdem nominis trahunt et qui eos
tali modo recipiunt Item qui trahunt illos con
quos nil habent commune Item qui trahunt ad
futura negocia que non erant tempore impetrati
rescripti Item quod super vno negocio trahunt ad
diuersos iudices Item qui conueniunt vno et
eodem tempore super diuersis et pluribus personalibus
libus actionibus Item quod reus non debet citare
actorem eodem tempore ad diuersa loca nec
ad villam que commune nomen habet cum alijs vill

de consuetudinibus

a udiuimus de iure scripto sed quia omne ius
quo vtimur aut ex scripto constat aut ex
non scripto. Quod in scriptis redigitur lex vocatur
Quod autem sine scriptis est consuetudo dicitur

i. d. § cum ergo. Cum premissum sit de iure scripto corpore iuris clauso et non clauso. videndum est de non scripto, et sit de consuetudine. Vel sit dicendum est de rescriptis per que cause committuntur. Sed quia cause secundum iure consuetudine debent terminari ut infra de iure iurando veniens. ideo subicitur hic rubrica de consuetudine. Unde videndum est quid sit consuetudo secundum hosti. consuetudo est ius quoddam moribus institutum quod pro lege accipitur cum deficit lex ut i. di. consuetudo. Et constituitur assiduis actibus hominum ut in e. di. mos est.

Consuetudo

Consuetudines que contra iuramentum et (et dic honoriosas) ecclesie noscuntur inducte nostra nos decet consideracione remittere

Ex litteris. Valet consuetudo per quam decime domina et possessiones sine aliqua apprehensione titulo donacionis in ecclesias transferuntur Jo in novella

Ad audienciam. Non valet consuetudo quod in causis ecclesiasticis dictum populi pro sententia teneatur

Ceterum. Pretextu consuetudinis non possunt in fronte crismare simplices sacerdotes. Nota consuetudo non excusat in delictis. Item quod nichil confertur. Item pro non dato habetur quod datur ab eo qui dare non potest

Cum inter nos. Non valet consuetudo per quam interdicta generalia non servantur Jo. Generale interdictum dicitur in locum speciale in personam. Vide quod legitur et notatur in c. presenti de sen. ex. li. vi.

Cum olim. In attribuendis officiis novis dignitatibus servari debet consuetudo vicinarum civitatum

[Marginal notes, left: "Consuetudo que nichil tedit ... racionis compendi viii di. mala"; "Nota quod in hoc casu non requiritur possessio ... et corpore ... si sufficit affectus aliquo actu ... s. i. c. § penult."]

[Marginal notes, right: "t tolle et non ... in e. ..."; "Et hec possessio corpo... non apprehen... dominus ... in ap... quod non ... de ... vendi ..."; "quia ... dubium est ... servandum"]

et si fuerint dissimiles seruatur ronabilior et q
nemini facit iniuriam ¶ Noua dignitas sine licen-
cia ppe uel superioris non debet institui
¶ Cum venerabilis ¶ Non valet consuetudo q ab-
bas exemptus possit dimitte abbatiam ppa et tn-
sire in alia sine licencia superioris. Jo. ¶ Consuetudo
cont canones non valet ¶ Item consuetudo cont
canon licet sit auctas no tn legibus a canonibus preiudicat
¶ Cum dilectus ¶ Valet consuetudo pscripta q vna ec-
clesia de gremio alterius platu sibi elige teneat
Jo. ¶ Electio facta de suspenso vel a suspensis
non valet hoc de hominibus non iuris
¶ Cum consuetudinis ¶ Captm sine epo non pot
consuetudine approbatam vel constitucionem inmu-
tare. Jo.
¶ Ex parte ¶ Non valet consuetudo per quam quis
inducit ad peccandum uel ad ppa bona dissipandum
¶ Nota maritus pretextu consuetudinis bona vxoris
alienare non debz ¶ Item mulier q committit ad-
ulterium amittit dotem non obstan consuetudie contraria
¶ Cum tanto ¶ Consuetudo no pot derogari iuri
diuino cuius transgressio inducit ¶ nec positiuo nisi
sit ronabilis et pscripta Et hic vide q consuetudo
dicatur ronabilis et q pscripta
tractatum e supra de iure scripto et non
scripto ¶ § quid pdest iura habere in
ciuitate nisi sit qui iura reddat ff de origine
iuris in §. pg originem set epi et alij prelati

Allorum est suffragani quorum est quod et dicitur in legibus sive constitutionibus [illegible] est servus in [illegible] [illegible] sive [illegible] vel [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secundum ut [illegible] glo. Adher.

ius reddendi subditi habeant potestatem ut infra de iudiciis de cuius [?] Ideo subiicit tractatum de creatione ministrorum ecclesie per quos iura reddantur

Et quia per postulationem pervenitur frequenter ad electionem. vel quia per postulationem sicut per electionem ecclesiis aliquotiens et casualiter providetur Ideo anposita est rubrica de postulatione rubrice de electione. Videndum est quid sit postulatio secundum Host. Postulatio est alicuius persone que eligi prohibetur non competit vicium secundum propter defectum quod tamen postulatum non omnino inhabilem reddit ad providendum ecclesie concors et circa capituli facta peticio

postulatio

a Quod hec Impostulabilis est qui violat interdictum

Nota ea que publice fiunt nulli licet ignorare

Item quod metropolitana ecclesia servat suffraganei debent observare Item omnis tortuacia punienda est

Gratum Semel postulationem semel cassatam innovat est eligendi et postulandi potestate privandus Jo

Bone memorie Postulatio per quam privata vel minor utilitas ecclesie vel maiori prefertur vel facta a parte minori quam tercia non admittitur Et hic vide que utilitas prefertur

Bone memorie Archiepiscopus in archiepiscopum potest postulari et postquam postulatio superiori presentata est ab ea recedere nequeunt postulantes Nota quod pallium est personale privilegium et locale personale quia personam non transgreditur nec ad successorem transmittitur locale quia contemplatione loci confertur

Postulacionem || Si cont postulacione fram consensu vnanimi aliqui ex gremio se opponat procuratores ydonei pro toto negocio ad sedem apostolicam sunt mittendi || Nota quod per postulacione nullum ius acquirit postulato || Item pro procuratores dicantur partes presentes et postulacio pedz ex gra

Et si vnanimit || Epus e postuladus no eligedus nec pt consentie sn licencia ppe

Rubrica de electionibus

de electionibus

Jctum e supius de postulacione Sz quia postulacionem sequit electio ideo pg rubricam de postulacione sequit de electioe Vnde videndum e quid sit electio || Et est sciendum sm host. quod electio est alicuius psone ad dignitate vocacio. vel aliter electio e alicuius psoe ydonee ad feralem dignitate sociecie suata for canonice fca vocacio. Jo.

Electio

Nullus || queitus debet sibi elige platum aliter electus esset repellendus || Vel alit vbi duo vel tres sunt in aliqua congregacoe nullus pficiet ibidem sn causa elnoe || No hz duos face ggacoz

et non collegium ff. de ver. sig. l. verans et in duo cominus tr. de post.

C. sime || Ad clamore ppli non e quis eligendus. Nota lapsi ab electione repellutur || Item dubia hic in deteriorem partem interpretantur

vt i. c. ... de ... residen. c. i.

Postquam || Electus canonice debz confirmai et de vita eiusdem debet inquiri vbi est conuersatus

No. inquis. de vita moribz et ... in loco vbi ... vel ... xxiii ... di. ...

Significasti || Electo in Archiepm sedes apostolica no tradit palliu nisi prius pstet fidelitatis eis et obediencie sacramentu || Nota quod in spiritualibz honeste condiciones possunt apponi

No. in ista decre ... qd ... ro. ... fuerint et ... et in ... statuti ... est ... auctoritas

Actus legitimi non ... ff. de reg. iur. actus ... quedam ... alia non ... ff. de ... l.

q. ... ee. ... ad ... ff. de app.

Sexta. Scismaticus qui ad unitatem redit in epm eligatur de iure cessabitur electio dispensative tamen poterit electio confirmari

Licet. Non est aliquis assumendus in papam nisi due partes cardinalium consenciant

Cum in cunctis. In hoc capitulo habetur qui et quales ad episcopatum et alias dignitates inferiores admittendi sunt. et qui post ea beneficia talium promotorum et quando conferri debeant. Item pena promotorum illegitime et quam post tempus consecracionis qui illegitime promoventur habere debebant. Primo consideratur maturitas etatis in epo xxx anni. In sacerdote xxv. More gravitas et scientia litterarum. et hoc probat a minori. quia in cunctis sacris ministris consideratur scilicet quod ab ecclesiasticis beneficiis sunt suspensi per triennium. Et epus conferendi privetur potestate. Item promovendi de legitimo matrimonio sint nati vel post natus rasus sit. dicit qualis esse debeat is qui in epm eligitur. Punit scienter alium eligentes. dicit quando vacent post ea beneficia ipsius electi. dicit quales assumi debeat ad dignitatem personatum vel beneficium curatum et ponit penam contrafacientibus. et postmodum sit assumptus debeat ad ordinem promoveri. et sub qua pena removetur quo ad id appellacionem et extendens ea ad preterita. Jo. Andree. Annum triginta sapia pura volutas Et more gravitas sacer ordo sponsa parentis Concurrens fama datur hec dant pontificare

Et sciendum aliquis debet attendi composicio sive disposicio corporis quia qualitas iudicat mentem xli di. de cuthelion in fi.

Bellipost innuat quos delinquentes ad rectitudinis viam dei propria non revocant xxiii q. iiii. Si quos in fi.

No. hic ... aliquis ... si ... aliquid ... arbitrio alicuius arbitrio non est standum nisi legitime ... ... et arbitrium boni viri non valet nisi equum sit et iustum ...

No. aliquid dari ... compromissarii providendi ... nullum ... eligendi aut postulandi et ... tali ...

Causam | Compromittentes tenentur recipere electum a compromissario dummodo eum ydoneum reputaverint Jo.

Nosti | Electus in episcopum non potest ante confirmationem sua conferre prebendas nec aliquid alienare sive administrare Jo in novella. Nota quod quis fructum suum potest quando venerit

Consideramus | Electio facta post appellationem legitimam et contra privilegia certe vel facta post primam non cassatam non valet | nisi ... appellanti ...

Suffraganeus | Metropolitanus confirmatus licet pallium non receperit potest sui suffraganei consecrationem demandare. Nota quod per speciale mandatum michi committit metropolitanus quod est de iurisdictione non de ministerio consecrationis

Super eo | Cassata electione propter vicium forme cassatus iterum eligi potest. Secus si propter vicium persone nisi intercesserit symonia Jo an.

Cum monasterium | Monachus unius monasterii ad aliud monasterium potest eligi in abbatem Jo. Nota quod de iure competit non est superfluum precibus impetrare

Transmissa | Electus confirmatus non consecratus potest facere ea que sunt iurisdictionis sed non exercere ea que sunt consecrationis et ordinis. Iurisdictionis sunt iudicare excommunicare corrigere iuramenta recipere a vasallis investire beneficia conferre et similia hec consequitur in confirmatione.

Ordinis sunt clericos ordinare. Crisma conficere. Degradare clericos benedicere virgines et

ecclesias et altaria consecrare et similia

Cum inter | Clerici renunciaverunt electioni de se facte non pot appellare ne alius eligatur Nec valet electio a suspensis facta Nota quod una presumptio alia non elidit Jo

Qualiter | Si electus ante confirmacionem administret vel non habet scientiam competentem eius electio irritatur [illegible]

Cum inter | Clerici vocant ad electionem canonicos non vocandos eos tenentur expectare nisi per propriam sit relaxatum vel nisi periculum sit in mora Jo

Cum nobis | Propter appellacionem non irritatur electio nisi facta sit contra formam propter absenciam si canonici vocati electioni interesse noluerint vel sic tria dicit quo ad titulum Primo non inspicitur an post electionem sed contra electionem ipsam electio fuerit celebrata. 2o dicitur penes vocantes ius remanet eligendi si vocati ad electionem venire contempnant 3o dicitur quod ad officium confirmatoris pertinet inquirere de persona electa etiam nemine hoc opponente

Commotus | Illegitime natus in episcopum postulari pot sed non eligi. et si eligatur eius electio nulla est ipso iure non par in parem non habet imperium Jo. an.

Cum inter | Electus a maiore parte capituli si sit et erat tempore electionis ydoneus et consenserit vel consentire voluit refutari non pt non quod unquam audietur contra factum aliorum iustam causa

[illegible]

[illegible]

allegans ¶ Item q per consensum eligencium et electi quasi coniugale vinculum e ctractu

¶ Quidam // Electus a minori pte capli sit sit et erat tempore electionis ydoneus confirmatur Si vero tunc erat indignus et fuit scient electus Electio sua de digniori a maiore pte capli confirmatur fallit in casu q. e. scriptu No h q nullus pferetur aucti Jo

¶ Bone memorie // et sine licencia pape ad administracione epm postulatu admittunt ipo iure pduit eligendi ptatem et transit ad alios licz nullo pauciores vel aliter firmo immo et copost q p ipsiorum laycalem aliquem postulant ipo iure sunt ptate eligendi priuati Jo. An.

¶ Nota hic q dum ... factus ... ... la est decreta p ... ... xx ¶ Item processus ... non ... ... Et pro illis que a iudice acta sunt ... ... celebrata

¶ Bruezelam // Sufficit electo pbare q tempore electionis eligentes ius eligendi possidebant Jo. An.

¶ Cum in cunctis // Eligentes scienter indignum priuati sunt ptate eligendi in illa electione q tunc pmo fuit facienda Jo. an.

¶ Per inquisitione // Eligentes scienter indignum in epm e ppterea hoc suspensus triennio a bnficiis ecclie itern eligi

¶ Cum causam // Si non pfessus eligitur ¶ non pot ad regimen ecclie regularis electio e cassanda Nota q omnes q vno eodem officio defungunt eiusdem pfessionis dent esse ¶ Item no e considerandum qd factum e sed quod de iure sit faciendu quia in hoc consuetudo no excusat

¶ Sed sicut // Simplex nominacio uel appellacio eius cuius no interest electione facienda impedire

non pot que si fca fuit eo contempto q voœ
cem habuit nisi postea rata hit eo peten-
te cassabit hoc pmo s 2o dicat epus in missa
qua consecratur vel archiepus ante pallud
receptum ordines conferre non debet || Item per pallium trader plenitudo potestatis non offerri plenitudo xxii q. v. go.
Auditis || Electio facta a minore parte capli
no valet nec ratificari pot per sbseqte gsensu
In causis || ptas eligendi data compromissariis ad
eligen. re non integra et pqqm habuerit in
electione tractatum reuocari no pot || Et cui da-
ta e ptas eligendi data est et ptas postulādi Jo.
Cum ecclia || De consuetudine pot introduci q
ad solum captm ptineat canonicorum electio vel
creatio Concordat ad hoc. ij. ne sede vacante
c. vnico de re. iur c. vltimo li. vi. Jo.
Cum dilcus || Compromittentes elcm a gpromis-
sariis si sit ydoneus refutare no pot nisi eu
cont forma compromissi appareat ee elcm || No
q ea q per surreptionem fuit cessare non dnt
Item q iuramentu debet exigi et q exceptiones
maliciose non pponatur || Item aliquis pot se
obligare ad pena bnficij sui || Item si compro-
mittit in aliquos ea forma vt requisitis volu-
tatibus singulorum a maiore pte capli nominatim
dnt elige Electio eo mo facta tenz || Et si dubi-
tat an maior ps consenserit stat testimonio gpmissarior
Cum in iure || si ex septem gpromissariis tres eli-
gant quartum si ille consenserit et e ydoneus

confirmabitur electio Et pars huius decretal
est · i · de offi dele · cum in iure ¶ Jo · An ·
¶ Venerabilem ‖ Electus in imperatore a maiore parte
eorum ad quos spectat electio confirmari a papa debet
si fuit ydoneus ac consecrari et coronari Non
quod ad eum pertineat examinatio ad que confirmatio
¶ Nota septem officiales imperii per quos eligitur
imperator / Maguntinen Treueren Colonien
Quilibet imperii sit cancellarius horum ¶ Inde
palatinus dapifer / dux portitor ensis Marchio
prepositus camere / pincerna bohemus Hii sta-
tuunt dominum cunctis per secula summum
¶ Coram ‖ Absentes ad electionem prudicia sunt
vocandi habentes ius eligendi vel sic electio facta
a maiori et saniori parte capituli inviolabiliter obseruetur
¶ Bone memorie ‖ Cassabitur electio a maiore parte
capituli contempta minore non tamen propter hoc ius
eligendi deuoluitur ad minorem ¶ Non defuncto epo
non debet fieri electio antequam traditus est sepulture
¶ Item plus nocet contemptio unius quam contradictio
multorum ¶ Item citacio non legitime facta non tenet
¶ Item unus solus contemptus potest impugnare elec-
tionem ¶ Eligi non potest ¶ Jo · An ·
¶ Cum ad nostram ‖ Clericus secularis in plato ecclesie regularis
¶ Officii tui ‖ In abbatem eligi non potest qui non est
instructus in regula monachali ¶ Nota quis
prius debet esse discipulus quam magister ¶ Jo
¶ Illa quotidiana ‖ Electio absque canonice facta confirmatur

licet quidam eligencium essent tunc maiori excom-
municacione ligati. ¶ Quia tales non sunt separati
nisi a sacramentis. Jo.

¶ Septimum e. Si postulacio concurrit cum eleccione
et numerus postulancium sit duplo maior et postu-
latus ydoneus postulacio admittitur. ¶ Sed si pos-
tulatus est indignus et maior pars duplo eum pos-
tulauit ignorantes postulacio et eleccio repelletur.
¶ Sed si scientes tunc electus confirmari debet si est dignus.
¶ Et idem fiat si postulantes non fuerint in duplo
maiores quia preualere debet electio. Jo.

¶ Ne pro defectu. Si hii ad quos spectat electio
negligunt eligere prelatum cathedralis ecclesie ut etiam
ecclesie regulares infra tres menses superior ordina-
bit ecclesiam qui si infra tres menses non prouidit
ecclesie viduate canonice punietur

¶ Tercia pars. Statuit concilium formas eleccionum
secundum quas prouideri debet ecclesiis viduatis cassans eleccio-
nes aliter factas et iubens eligentes contrafacien-
tes priuari potestate eligendi. ¶ 2o prohibet in eleccionis ne-
gocio procuratorem constitui nisi certa concurrant.
¶ 3o precipit elecciones publicari reprobando clandes-
tinas elecciones. ¶ 4o quod debet fieri collacio numeri ad numerum
meriti ad meritum et zeli ad zelum

¶ Quisquis. Eligentes per secularis potestatis abusum
ab officiis et beneficiis triennio suspendantur et
sunt eligendi potestate priuati. ¶ Electus vero si tali
electioni consentit ineligibilis est nec valet electio

No q in electionibus liber dz ee consensus alias no valet Jo.
Nichil Si prelatus per sua negligentia confirmat
indignum electum ad regime animarum pdit ptate
confirmandi pmu successorem et a bnficiis eccle-
siasticis suspendetur Et confirmatus ab eccia
deicit Si quis per malicia hoc fecerit grauius pu-
niet 2o electi imediate subiecti ppe per se uel
per prcuratores instructos adeant ppam p confirmacione
sua Sz constituti ult ytalia si sint electi in co-
cordia an confirmacom administrae pnt dispensa-
tiue dum tn nichil alienet Et pqqm fuerit co-
firmati recipiat bndictione et consecracom sicut p
consueuerat Jo Nota q remotus dicit q est
vltra ytalia Item consuetudo e attendenda in
consecracoe recipienda
Ut preterite Expense necie quas facit captm p
prosequenda electione plati de bonis prelature
reddantur dummo canonici non occupent bo decedetis
Cum post petita Electio ex interuallo pg collacoz
celebratam non valet quia incontinenti fiei debet
Item eligendus regri non debz ne tamqm ambi-
tiosus repellat Iste for dt huai in electione Jo.
Constitutus monachus vnius monsterij alterius
monsterij fcus abbas in electioe abbatis pris mo-
nasterij vocem habe non pot. etia si tale ius fuit
ei pmo ab abbate et conuentu pris monasterij
reseruatum. Jo. An.
Eccia debet fiei electio verbo et de eo in que
maior ps consenserit non respcdo aliorum tm sed

respectu totius capituli Nota principalia sine quibus electio nulla est Inquisitio publicatio collatio et incontinenti electio hec Bernardus in glossa
Cum in magistrum Non professus in abbatem sumi non potest Nota non est preficiendus qui subesse non novit
Cumana ecclesia Electio facta non a maiore parte capituli et omissa collatione non valet Nota quod in electionibus faciendis valet protestatio licet contra protestationem fieri videatur Item consuetudo in hoc non probatur nisi fuit prescripta
Sacrosanctam Pronus laycus non potest etiam per compositionem in collegiata ecclesia platinum eligere Nota quod compositio in spiritualibus cum laico facta que ecclesiasticam libertatem et iuri contraria non tenet etiam si sit facta a toto capitulo Item electio in capitulo facta pronuntiari debet prono ut consentiat Io
Cum in veteri Ex quo cum consilio aliquorum debet eligere debet in tractatu electionis illorum consilium requirere et eorum congruo tempore consensum exspectare Io
Congregato Electio facta a maiori parte capituli si persona est ydonea confirmatur Nota propter defectum litterature repellitur quis a promotione
Dudum habens plures dignitates vel beneficia curata sine dispensatione pape est ineligibilis Nota tempore electionis expectandus est quis ydoneus Item beneficium cum cura et personatus equiparantur Item non valet processus nisi admittatur litis contestatio
In Genesi Irrita est electio quam collatio non precessit vel que facta fuit non a maiore parte capituli

et illa que cōiter facta nō fuit Nota q̄ omēs q̄
requisiti fuerint in scrutinio dnt esse in collaci-
one Item omēs qui m requisiti fuerint in scru-
tinio dent esse in collacione Item omēs qui in
scrutinio debent esse in collacōe Item omēs qui
in scrutinio consenserūt publicato eodem omēs
vna voce dnt ipm eligē vel vni madato alior̄ Jo. a.
Massana non valet elcio epi fcā per canonicos
et laycos eciam si hoc habeat consuetudo et sic
vtile per inutile viciatur
Tercia vera Non sufficit ad ɔfirmacōm elcōnis
q̄ ē fcā p maiorē ptē capli nisi ps illa sit sanior Jo
Publicacio non sumat̄ fm Jo. an. Tria tamen
facit. pmo dcm ponit 2o eius rōm reddit 3o ne-
cessitatis rōnem exprimit vel pōt sic summāi pub-
licato scrutinio non ē licita vaiacio qā statim
post facienda ē collacio et electio Jo An
Si aliquis Cum symoniace electio ad platurā
ea vice non dispensat Epus licz symoniā ig-
norauerit elcus secus si elcus libē resignauit
ẞ in simplici bnficio p symoniā ignoranter
accepto post resignacōnē pmittit̄ epi dispēsā. Jo. a.
Eis quibȝ Non sumat̄ fm Jo. an. pōt tamen
sic elici Tempus canonicū currit i potētibȝ eli-
gē qui infra tempus negligūt licēciam postu-
lare Jo. an. De culpa epi t elci

· d ictum ē supra de electōe et postulacōe
per quas spūale mrīoniū per mutuū cō-
sensum eligenciū et elci contbit̄ B. ti. i. Cum

inter canonicos. Sed quia hoc matrimonium aliquando per
translacionem dissoluitur. videamus ergo de translacione
episcopi uel electi. vel sicut dictum est supra de quibusdam
modis per quos prouidetur ecclesiis de prelatis Et
quia plerumque prouidetur per translacionem ideo videamus
de ea. primo videndum est quid sit translacio secundum hostiensem.
translacio est de vna ecclesia ad aliam regularis transicio
vel aliter vocatur mutacio vij. q. i. mutaciones

vm ex illo patriarcha qui confirmatum archi
episcopum transfert ad episcopatum propria auctoritate ab episcopo
rum confirmacione suspenditur Nota quod ecclesia romana
habet priuilegium speciale Item dispensaciones episcoporum
translaciones et sedium mutaciones ad papam tantum pertinet
Item confirmatus in archiepiscopum potest suos suffraganeos confirmare licet non sit consecratus
Item corporalia Intendit equiparare electum confirma
tum et consecratum electo confirmato et consecrato Et
tenetur sic summatur Electus in episcopum et confirmatus ab alio
quam a papa transferri non potest Nota quod ecclesia dicitur vidua
ta que inutilem habet episcopum Item quod non est expressum
aliquando intelligitur prohibitum Item pena non
debet trahi ad gratiam Item nota quod non omnis qui
dat auferre potest quia metropolitanus conse
crat episcopos papa solus condempnat
Ozuatos episcopus qui propria auctoritate se transfert de vna
sede episcopali ad aliam carebit vtraque Nota quod aliquando
quis punitur propter malum exemplum Item quis
puniri debet in quo deliquit Item canonici qui
auctoritate propria recipiunt alterius ecclesie episcopum ea vice

eligendi seu postulandi sunt priuati Jo.
Licet. solus papa transfert epos. et indulgencia su-
per tali translacione collata seruanda est ad lram
et stricte sumenda Et preceptu dispensacionis obtente
ad maioris ecclesie transitum non pot quis ad pa-
rem ecclam se transferre Nota hic matrimoniu spua-
le et carnale quantum ad solucionem parificantur
Item facilius dispensatur ut quis ascendat quam des-
cendat propter maiorem utilitatem Nota postulantes
et psona postulata deberent excoicari. Jo. An.

De auctoritate pallio et usu pallij

Pactatum est supius de translacione. Sed quia si ar-
chiepus transferatur nouo indiget pallio. ut de
postulacione Bone in fine Statim subicitur rubrica
de auctoritate et usu pallij. Unde videndum est quid
sit palliu cui eciam sit concedendum Secundum goffre.
palliu est insigne ornamentu archiepi uel pa-
triarche sumptu de corpore bti petri designans ple-
nitudinem archiepalis officij cum nominis appella-
cione. ut de elec. Significasti Conceditur aut palliu
omnibus archiepis et primatibus infra de priuile.
antiqua Quandoque eciam conceditur epo de speciali gra-
ut de presump. cum in iuuentute

Vm super In qualibet ecclia sua priuate
Archiepus pallio uti pot. Sed extra ecclam
uti non pot nec ecia in processione Nota quod ap-
pellacione ecclie cathedralis intelligitur qlibet ec-
clesia prouincie Jo. An.
Ad hoc Archiepus alteri archiepo palliu suu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

accomodare non pot Nota q usus pallij e per
sonalis Item in pallio debet sepeliri arepus
Nisi per palliu confert plenitudo pontifical
officij et nomen archiepale Nota q qlibz te
net se mags dilige qm aliu nisi dnm nrm ihm xpm
Ad honorem Romanus pontifex utit pallio
semp et ubiqz alij vero in suis ecclijs tm et cer
tis diebus Nota eadem res circa diversas per
sonas habet diversos effectus Jo an.
Ex tuarum Archiepus extra pvincia sua pallio
uti non pot etia si consuetudo hec habeat Nec
vult papa q aliquis utat pallio i piudiciu altis
Tua nos Absqz pallio et sandalijs pt arepus
celebrare illo tamen utat certis dieb9 ptentis
in suo pvilegio. Sandalia mappe et compa
gi xcxiij. d. compagi. Jo. An.
Cum sius In qualibz ecclia sue pvincie arepus
missam celebrans diebus pmiss pallio uti potest
pars huig. ꝫ. de con. ecclesie vel altaris Cum
sis. Jo An.

De renuncia.

e rgimus qualit bnficia per electionem acq
rant et etia p tnslacom amittant et
acqrant. sz alius modus per que amittuntur
ideo de ipo inspiciendum e Unde sciendum
e sedm hostien q renunciacio e iuris pprii spon
tanea refutacio ut. ꝫ. e. super hoc
Litteras non dat epo cedendi licencia q ppter
senectutem vult cede si alias ecclie sue sit utit
Cum int ceteri iuramento renunciavit bnficio

suo licite petit illud si de nouo eligatur Nota
iuramentum non extendit ad ea de quibus uel super
quibus non est iuratum Item semel amissum non conquiritur
Ex transmissa Clericus qui renunciauit beneficio suo illud
repetere non potest Nota actio semel amissa non reuiuiscit
Admonet Beneficiatus sine licentia prelati sui be-
neficio renunciare non potest
Super Contra repetentem beneficium admittitur
spontanee abrenunciationis exceptio causa non ad-
iecta contra quam exceptionem replicare potest actor quod
non sponte abrenunciauit et quod melius probauit ob-
tinebit Nota negatiua que habet in se impli-
citam affirmatiuam probatur Item dignitas et opinio testium consideranda est
Quia propter Clericus sponte renunciauit electioni sue super
illa ultius non auditur Nota literis episcoporum creditur Item in
preiudicium alterius iudex non debet se intromittere ad unam partem
Item ex confessione quis condempnatur Ex probacionis
Sane Clericus qui renunciat literis beneficialibus non propter
hoc institutioni sue per ipsas renunciare uidetur
secundum non sumatur formam Nota Et pars huius est de conse-
cr. uel alterius c. quod in dubiis potest tunc sic summari
renunciatio que non habet iuris firmitatem inducit
renunciati priuacionem. Vel sic renuncians beneficio in
manus laici priuari debet illo licet renunciatio non teneat
Nota spiritualia a laico recipienda non sunt nec sibi renuncianda
Ad supplicationem papa concedit licentiam cedendi episcopo
quod sine mortali periculo in ecclesia sua morari non
potest Nota quod superior ceteris prouidere tenetur ne in

.. opprobriu ordinis clericalis mendicet. Et sic su-
per hoc videtur unius necessitas tange omnibus Non
casum ubi archiepiscopus subest archiepiscopo nec utitur pallio
Nisi enim ponit sex causas propter quas vel quare
aliquam episcopum possunt petere et papa consueuit concedere
licenciam cedendi Prima conscientia criminis. debilitacio
corporis. defectus sciencie. malicia plebis. graue
scandalum irregularitas persone propter quam renunc
Et omissis aliis diuisionibus diuiditur decretum in quatuor
partes Prima comprobat causam melioris vite et
humilitate 2a ibi intueri facit quod dictum est in su-
ma 3a ibi vere Sitz papa reprobat alias causas. Jo.
Post translacionem Episcopus qui propter crimen renuncia-
uit episcopatum ad religionem descendens ad episcopatum
non potest reassumi. secus si propter persecucionem
infirmitatem desiderium scie symonia eo ignorante
commissam vel propter consimiles causas Non quamuis et
potestas eligendi episcopum in unum tamen potest transfundi
Quidam clericus petit licenciam credendi ex quo
illam obtinuit compellitur credere. Jo. An.
Veniens non renunciauit iuri suo quod contra aduersa se submittit
Littere Si prelatus ab obediencia subditos ab-
soluat non propter hoc renunciat prelature
Dilecti Abbas exceptus sine licencia pape renunciare non
potest Non quod renunciacio debet fieri in manu prelati sui aliter
non valet

De supple. neglige. pla. ⌈ Superius dictum est de electione ac renunciacione
Sed quia prelati sepe inueniuntur esse negligentes
circa ordinacionem beneficiorum que per electionem conferuntur

Ideo subicit rubrica de supplenda neglia ꝓ[illegible]
que per superiorem eum ad eum deuoluit ius elige
di supplenda est Unde videndum quid sit neglige[illegible]
Secundum hosti. negligencia est. eius quod fieri de
bet et pot omissio Jo An

Tatumque Si diocesanus requisitus benedice
abbatem Cistercien noluit ipse abbas mo
nachos suos benedice potest Et hoc est speciale pri
legium Cistercien. [illegible] Jo Nota negligencia platarum
[illegible] circa officium suum Item qui dat quod habet Jo.

Sicut Religiosi ecclesias ad eorum presentacionem spec
tan in [illegible] usus conuerte non pot et si infra
tempus debitum cum vacant non presentauerint supi
oribus. presbiteros ydoneos ad ea illa illa vice non
poterit ordinare et superior ordinabit illas non
concessione ecclesiarum sine iuris solempnitate
ab episcopo factam non valere Jo.

Licet supplet superior inferioris negligencia in be
neficiis conferendis si lapsum sit tempus a iure
statutum et sua collacio post per inferiore non tenet
Nota tempus semestre a tempore notitie cur
re et non a tempore vacacionis Item tempus
non currit ignoranti Jo An

Dilecto Is ad quem primo loco spectat collacio
beneficii lapso tempore lateranen Concilii illud
conferre non potuit nec per appellacionem

Litteras Si is ad quem spectat collacio beneficii alteri pg [illegible] de tempore ordinacionis et qualitate ordinandi
a iure statutu [illegible] non tenet collacio nisi de noua collet
Jo

d Ictum e sup de electione et promotione plato-
rum sed quia in eligendis certus ordo req-
rit Nam cit subdyaconatu ordine nemo pt eligi
in epm ut de eta et quali a multe preterea in
ordinum collationibus certa tpa observanda sunt Ideo
videamus de tpibus ordinationum et qualitate ordi-
nandorum vel sic exuia epo de quorum promotione
sup tractavimus certa tempora ordinationum ser-
vanda sepe negligentes sunt Premisso tracta-
tu de supplenda negligencia in gne continue dicamus
de supplenda negligen eorum in spe Et ne possit
causari ignorantia ad tradendam eis plena doc-
trinam certa ordinationes apponimus rubrica de tpe ordinationum

s Ubdyacono diebus dnicis et sabbato pethe-
costes alii quam Romanus pontifex ordines
sacros conferre non pnt .

Sane Non valet consuetudo quod sacri ordines
extra statuta tempora conferantur Nota quod consue
tudo longa et multitudo excusat unus Ob pplm
multum crimen ptransit multum Et sic multitudo
inducit dispensationem Jo An.

De eo Minores ordines conferri pnt diebus fes-
tivis sed sacri non nisi quatuor tempibus vel sabbato
sancto ante dominicam passionis Jo an

Ex tenore Criminosus occultus moneri pt ne
promoveatur ad ordines sed prohiberi non debet et
facit ad secundam partem rubrice Nota quod oc-
culta peccata vindictam non habent

Ad aures Religiosus contra prohibitionem superioris

sui pmoueri non debz · secus in clericis secularibus
sm Jo · Et nota ex hoc capto q no per subli
mitatem graduu sed per amplitudinem caritatis
acqrit regnu dei
Si archiepus Metropolitang ab omibg suffga-
neis consecrt · s suffraganeus a tribus episcopis
consecrabitur iussu archiepi Jo · an ·
Nec epu per epos sine consensu epi arepi
uel per illu sine qsesu illoze neqt epus qsecrari s
ut dissencietibg maiori pti consentiet archiepus
Cum qnda Epus ordinas diebus no deputt ca-
nonice debet puniri et ordinatus a susceptis
ordinibus debet suspendi quousqz qstituit gra-
cia Romani pontificis · Jo ·
Cum secdm latini et greci in conferendis or-
dinibg diuersa qsuetudine dnt uti Nec inter
eos debet comixtio pmitti no tm sumat secdm
Jo · nec etia pximu pcedens vel sic latini a
grecis et greci a latinis ordinandi non sint
Ex parte Si monachus vmg ordinis ad 2 sedo
ordine ad quem tnsiuit fiat pqmodum pbr ad
pmu ordine reuersus licite minstrabit
Quod trnslacond Si clericus grecoze epo latino
subiectus ordinat ab epo greco aut sine licteria
latini et tunc int dicit ei execucio / aut de eius
licencia et tunc tolleratur in illa Jo
Cum distribuendis Ordinatus a ppa sine eius
licencia ad supiores promoueri non potest ·
Nota q collacio ordinu potest delegari · Jo ·

Uerbis duo sacri ordines eodem die conferri non possunt Jo. Nec etiam duobus continuato ieiunio
Vel non ordinans puerum xiiii annorum ad sacros ordines a collatione ordinum suspenditur et ordinatus ab ordinum executione etiam usque ad etatem legitimam Et nichilominus tenetur episcopus ei de beneficio providere Non quod ordinans aliquem ad sacrum ordinem tenetur ei providere. Jo.
Dilectus Episcopus plures sacros ordines in eadem die conferens etiam si de mandato archiepiscopi faciat ab ordinum collatione suspenditur Nota hic argumentum quod episcopus dispensare non potest nisi in casibus a iure permissis Item iniusto mandato episcopi non est obediendum Nota auctoritas superioris non excusat
Consultationes Ordinatus ad sacros ordines extra statuta tempora caracterem recipit et post penitentiam cum eo dispensat episcopus
Quesitum Occultus criminosus preter homicidam post penitentiam in susceptis ordinibus ministrat et ad superiores ascendit Sed an penitentiam movendus est ut in susceptis non ministret Jo. an.

De scrutinio in ordine faciendo

Quia ordines de quibus supra diximus sine examinatione conferendi non sunt ut notatur supra ti. i. S. et qualiter Subsequenter sequitur hic rubrica de scrutinio et examinatione in ordine facienda Unde videndum est quid sit scrutinium Et sciendum est secundum hosti. quod scrutinium nichil aliud est quam examinatio per illum habita ad quem spectat

Et dr a scrutor. aris. quia is qui examinat ordi-
nandum scrutatur siue it'rogat. j. e. c. vnico Jo. an
Ex parte Epus met'rogatus in scrutinio clerici
ordinandi vnde pot eu esse dignu si ipm e dig^m
esse non nouit Casus in terminis cruda epus
eat consecrandus qrebat a metropolitano vtr
esset dignus / dubitauit ipe qui pposuit qualit'
debeat responde et consuluit papa qui con-
suluit seu respondit ut seqt' Nota qui facit
cont' consciam prepti peccat mortalit' Item
qlibz psumit' dignus qui nescit' indignus Item
scia hic pro credulitate accipitur

De ordinat ab epo q renunciat epatui

v Jdn

Adiung de scrutinio in ordine faciedo h qa
qn ordines ab eis qui renunciauerut epa-
tibus cofera*t' et in eaz collacoe sit per ipos scru
tiniu Jdeo subicit' hic rubica de ordinat ab epo
q renunciauit epatui hic tm breuit' no q licet
hys qui loco et dignitate renunciauit ordines cofer-
re non deat si tamen conferat valet collacio
quatum ad caracterem licet nuqm ad execucom

v. Equisiuit epus q renunciauit loco tm mu-
tatus pt conferre ordines ut pus Si vo
renunciauit ordini cu ordinato ab eo ad mores
vel ad sacros ordines ignorant' dispensat epus
secus si scient' recipit ordines Jo. an

Cum clerl. no sumat' hm Jo. pt tn sic sumari
cum clerico per epm excodratu ignorat' ordiato

per episcopum siue secum dispensare potest

De etate et qualitate perficiendorum

Dictum est supra de ordinandis sed quia ordinati perficiendi sunt cum nullus ordinandus sit sine titulo vel quia si episcopus aliquem ordinauerit sine titulo cogendus est ut ordinatum perficiat etiam si a predecessore ordinatus fuit nisi per exceptionem repelli possit Ideo videamus de hiis que requiruntur in perficiendis et sit de etate et qualitate Jo an

Abbates non sumantur secundum Jo. tamen dicit in glossa eciam ordines quos status suus requirit renuit recipere platuram et dignitatem debet amittere Jo an.

Ex ratione, Ecclesia dispensatiue minori concessa non per laicos sed per clericos regi debet donec ad congruam etatem veniat Et quot sunt etates hominum dicitur vij prima Infantia que durat usque ad vij annum 2 pueritia usque ad xij vel xiiij 3a adolescencia usque ad xxv. 4ta iuuentus vel virilis etas usque ad quinquagesimum annum 5ta senectus usque ad lxx 6ta abinde et dicitur senium De isto et de sex generacionibus mundi habetur in prohemio sexti libri in principio magne glose et melius de clerico egrotante c. vnico in v. senio per archi in vj Jo. an.

Indecorum, regimen ecclesie prohibet minori xiiij annis conferri uel committi non debet

Cum te Ad regimen animarum assumi non debet indignus

scia moribus et etate Et qui habet duas ecclias alteram dimitte rogatur quare vna no depedz ex altera nisi iusta causa subsit
Preterea Is qui no e in sacris et ats tm ydoneus ad regimen prochiat ecclie dispensatiue assuptus Jo an
Exueris propter necitatem uel vtilitate ecclie compel litur etia ad suscipiendos ordines suis bnficiis no anexos No q vtilitas et necitas paificantur
Ad aures euentus mortis infirmi no impedit Jo an ipsum medicum promoueri peritu sollicitu diligente et sm tradicoem sue artis curate Nota q contra conscienciam nullus debet promoueri Jo
Cum bone ex q p annu stetit in suspensioe puatur bnficio qd an habebat et qd postea acquisiuit Jo an
In multis Subdyacong in epm eligi potest et gaudet eodem priuilegio cu dyacono Jo An
Tuam Irregularis et in minoribus gstitutus dispensatiue institui pot in abbatem No ex hac decre q licz pres sint illicite tamen si no habeatur respcus ad illas no committitur symonia
Cum contingat Abbas qui e pbr et e bndictus pt conferre ordines No q per pma tonsura clericalis ordo confertur
Intelleximus Si canonicus regularis fiens monachus infra annu ex iusta causa ad canonicam reuertitur et si sibi pficiatur per suos fres in abbatem licite pot retinere platura Jo An
Accepimus Ordinatus ad sacros ordines sine

titulo ab ordinatore licite petit beneficium nisi
postea reddiderit se indignum Item excepti loci
liume sunt admittende quantumcumque absolute scribat
Cum sit nimis ydoneus in sacerdote Jo. An.
ordinari et ad regimen anime admitti non debet
nota quod melius est paucos bonos quam multos
malos habere ministros Jo.
Cruamus desius sic decet iam promotum multo
forcius promouendum

De sacra unctione

Quoniam in superiori tractatu de ordinandis et preficiendis quorum aliqui preficiuntur dignitatibus
praesumimus Ideo subicitur hec rubrica de sacra unctione in qua videndum est quot sunt unctiones
Et sciendum est secundum hosti. due sunt unctiones
scilicet interior et exterior per exteriorem visibiliter corpus
ungitur per interiorem invisibiliter cor i. anima
Unum veniss ecclesia grecorum in ordinationibus et confirmationibus suae debet unctiones
quas seruat ecclesia romana et due sunt species
unctionum scilicet exterior (que materialis est et visibilis) qua corpus inungitur et interior (que spiritualis est et invisibilis) qua ungitur cor Inungitur etiam quibus oleo
et crismate et ondit quae de uno quae de alio Et episcopus iungitur in capite crismate et
princeps oleo in humero et quilibet christianus in scapulis et pectore oleo sancto ante baptismum et
post baptismum baptismum crismate in vertice
et fronte Et ostenditur quid ista significent
et a quibus conferri debent Consecratur etiam

[illegible marginal glosses]

altare et calix. et aliud signum sacramenti unctionis
in novo testamento quam in veteri et Ro. pon-
non utitur baculo pastorali sicut alii pontifices
hoc dicit Nota ex hoc capitulo quod metropolitanus
qui consecrat episcopum duo episcopi possunt assistere
et non sunt plures necessarii Item per sacramentum collacionis confertur dig-
gratia spiritus sancti

[Fini]tus de ordine clericorum quod est unum
de septem sacramentis et de sacramento sac
unctionis Sed ne quis vana simplicitate ductus
sacra ecclesiastica credet iteranda Ideo apponit
rubricam de sacramentis non iterandis Unde vi-
dendum est quid sit sacramentum secundum gregorium sacramentum
est in aliqua celebracione cum res gesta ita fit ut
aliquid significative rei accipiamus quod non indiget accipiendum est

[P]astoralis in ordinato in subdiacono Jo An
[Pri]mo sine manuum imposicione et crisma-
to non crismatis vel olei unctione non fiat iteracio
sacramenti sed caute suppleatur pretermissum Jo.
An nota Prohibet sepultos a scismaticis exhu-
mari vestimenta in quibus degradati celebrant
iterum benedici et altaria itere consecrari Jo An
presbiter Si in ordinacione presbiteri vel dyaconi
imposicio manus sit pretermissa statutis temporibus
impleatur Jo An

[Q]uia ordinandi et perficiendi quibusdam impedi-
mentis interuenientibus impediuntur Ideo post
tractatum ordinandorum et perficiendorum subicit tractatum

De filiis presbiterorum

de hys qui a promocione impediuntur racione origi-
nis status membrorum defectum et sacramenti Et
quia inter ista impedimenta originis impedimen-
tum frequencius impedit Et in rubrica de
filijs presbiterorum quasi omnia impedimenta compre-
henduntur Ideo primo ponitur rubrica de filijs

De presbiterorum Illegitimus nisi presbiterorum
ordinatur nisi profiteatur Nec tunc profiteatur
filij geniti in sacerdocio vel alias illegitimi Jo. an.

Ad presentia illegitimus filius sacerdotis qui rescriptum
apostolicum impetravit hoc tacito paterna
ecclesia ab eo removebitur Jo. An.

Presentium filius sacerdotis ecclesie preesse non potest

Conquerente filius sacerdotis ab ecclesia quam
pater tenuit penitus est amovendus

Veniens Episcopus qui filio sacerdotis sciente contulit
paternam ecclesiam eum exinde amovere non potest
Si ignoranter tunc ipsum amovere potest Sed
de alia promovere providere Jo. An.

Proposuit Ex quo filius sacerdotis ordinatus est sibi
debet de beneficio providere Jo. An.

Ex transmissa filius potest preesse ecclesie cui pater
prefuit mediate, loquitur de filio sacerdotis legitimo Jo. a.

Constitutus filius sacerdotis potest preesse ecclesie
in qua pater sine titulo ministravit Jo.

Ex tua Si is cui concessum est a papa ut possit
dispensare cum filijs sacerdotum circa personas
ecclesias immediate tenendas dispensavit ille per literas

Nota hic quod dispensationes semel concesse non sunt amplius [illegible]
[illegible]

iusticie q eu impetratas pgea ipm remoue no pot

Ram / Si manifestum e q filius in pena ecclesia immediate patri successit sine aliqua exceptione testium statim ab ecclesia remoueatur Nota q in notoriis iuris ordo non requiritur

Ad extirpandas / Filius eciam legitimus remoueatur ab ecclesia in qua immediate successit patri vicario vel rectori. Jo. a. Nam media persona purgat vicium successionis Jo

Ad hoc / Filius epi legitimus pot ad ordines promoueri et eciam i pena ecclesia si dignus fuit beneficiari Jo

Michael / non pot filius esse perpetuus vicarius in ecclesia in qua pater proxime fuit rector Nota filiacio pot probari presumptiue per nominacionem vel cohabitacionem

Litteras / Illegitimus eciam ex uxore ad ordines sacros vel beneficia sine dispensacione promoueri no pt

Cum in decorem / Illegitimus in ecclesia paterna prebendari

Ad abolendam / Si illegitimus maxime no pt spurius instituatur in ecclesia in qua institutus e pater non valet institucio et instituens a suis beneficiis suspenditur. Jo. An.

Dilectus / Alius quam papa non dispensat ut filius in paterna ecclesia succedat. Jo. An.

Nimis / Illegitimus ad dignitatem personatum et beneficium curatum sine dispensacione pape no pt promoueri Jo An — de filiis no ordi. et eorum ministratione

Habito tractatu de impedimento originis videamus de impedimento condicionis / Seruilis enim condicio clericalem no capit honorem liiij. di. admittuntur / et sic videamus de filiis no

ordinandis et eorum manumissione Conuerentes quod sit seruitus secundum hosti. Seruitus est constitucio iuris gencium qua quis contra naturam gencium subicitur domino alieno instit. de iure personarum § seruitus Jo an

Instruendi || Seruus ante plenam manumissionem ordinari non debet Nota verbum illud quod infamari vel vituperari potest prauari debet Jo An

Seruorum || Seruus sine licencia domini ordinatus deponitur et eius domino restituitur Jo An

De famulis || Seruus ab ecclesia manumissus ordinari potest et quidquid acquirit post eius obitum ecclesie remanebit Nota quod liberti dominum suum accusare non possunt vel contra ipsum testificari sine venia . Jo . An .

Nullus || Si seruus manumissus fit ut in diuinis deseruiat domino suo si hoc non faciat degradetur Jo . An .

Consuluit || Serui et spurii ordinari non debent . Jo . a .

Eo libencius || Manumissus ab ecclesia eo tenore ut fiat clericus et eidem ecclesie perpetue seruiat in diuinis ad aliam ecclesiam transferri non potest Secus si absolute ut seruiat sit manumissus . Jo . An .

Miramur || Jus quod est de seruo facto diacono eciam de subdyacono . de relligi . § . ut det vicarium liberet seruum

Dilectus || natus de seruo patre et libera matre liber est et licite promouetur Nota quod filius sequitur condicionem libere matris . Jo .

De obligatis ad raciocinia ordinandis uel non

Item alia impedimenta quibus aliquis ab ordinibus remouetur continuatur Obligacio racionis reddende . Vel sit nedum obligatus simili condicione

arcetur ab ordinibus quinymo etiā obligati ad raciocinia. l. i. di. per totum. Del sit dicamus de obligatis ad rocinia ordinandus vel nō ordinandis. Videndum ē ergo quid sit rocinium. Et sciendum ē scdm hostien. q̄ rocinia sunt conud reddicōes ad quas aliquis obligat̄ ex admistrāoe rei publice vel p̄uate que als vocat̄ actionalia seu conalia que fideliter sunt scribenda. Ceterē si nō fiat aut facta non exhibent̄ puniendus est ib q̄ hec facē debuit xvi. q. ii hoc post plati. Jo. An.

Magnus. obligatus rociniis deposito onē et reddicione ordinai pot̄ s̄ prius nō. Nō q̄ ordinandi libēi dn̄t esse nō solū a s̄uitute s̄ etiā ab officiis secularibus. Jo. an.

De corpe viciat̄

De impedimēto olginis et obligacionis ad rocinia dcm ē supius dicendum ē de īpedimēto deformitatis seu debilitatis q. s. imped̄t p̄mouēdū et aliqn̄ deicit iam promotum ab ordine ut s̄. hoc ti. Aliqn̄ a bn̄ficio ut. i. de clico egrotate. Et hec ē dr̄a inter hos duos titulos q̄ in illa ibi q̄ritur vtrū debilitatus debet amittē bn̄ficiū q̄d adeptus eāt. hic vtrū possit p̄mouēi ad ordies vel iam susceptis vti. Jo. An.

D

De pbro. pter qui in duello amisit parte digiti ex dispensacōe epi pt in suo ordīne ministrare. Jo. An.

Cum de tua. hn̄s maculā in oculo que nō induc magnā deformitatem etiā in epm̄ p̄mouēi pot̄ Nō q̄ enorme impedimētū īped̄t p̄mouēdū laā.

Ex parte Cesus in cunabulis etiam licite promouetur. l. v. di eunuchus

Significauit presbiter qui sine causa sibi fecit abscidi virilia credens inde mereri potest ut prius sacerdotale officium exercere ex dispensatione episcopi preter altaris ministerium Jo

Ex parte Sacerdos qui ex iusta causa sic lepre vel alias fecit sibi virilia ascindi pot ut prius sacerdotale officium exerce secus si hoc ex indignatione

Exposuisti mutilatus manu si in abbatem promouetur ab abbacia deponitur Jo. an. Ferezit

Thomas Carens vngula pollicis si sit fortis in pollice ad sacerdotium licite promouetur non quod pua deformitas non impedit promotionem

De bigamis

d Postquam de quibusdam irregularitatibus siue impedimentis que absque peccato promittuntur Sed quia bigamia sine peccato contrahitur nam secundum augustinum non dampnatur bigamus nec trigamus nec si dici potest octogamus xxxi. q. i. appareat et c. quod si dormieret Apponitur hic rubrica de bigamis Vnde videndum est quid sit bigamia est quedam irregularitas ex defectu pertinentes sacramenti scilicet vnitatis. Jo. An.

v Bigami penitentes vel repudiatare mariti ad sacerdotium non promoueantur

Non sunt plura verba in textu ideo non summatur Jo.

Super eo Cum bigamo qui ordinatus est ad sacros ordines non dispensatur et ordinator priuatur potestate ordinandi nisi cum eo dispensetur. Jo. An.

de bigamis Bigami ordinati in pbros sunt de-
ponendi et vivente vel mortua uxore no or-
dinat. No q bigamus e ipo iure suspensus a
divinis officiis. Jo.
Nuper Clerici uxore mortua ordinatus ad sa-
cros cum secunda contraxit de facto et ea cog-
novit bigamus reput. licet non sit. Nota q vo-
luntas sine effectu punit. quia processit ad actum
Jo. an. Et nota q opinio quoque pfert. veritati
de quo hic in glo. unde Testamenta favor odiu
sina plis Ex istis causis prefertur opinio veris
Debitum clericus contraxit cum virgine licet prius
ab alio fuit desponsata bigamus non censet. Jo. a.
Tercia cra clericus plures ht concubinas non propt
hoc bigamus e censendus Nota hic mirabile q cu
illo qui peccat dispensat. et sic plus habz luxu-
ria qm castitas ut hic in glo.
Al nob. Subdiaconus qui cum vidua contraxit
et eam cognovit bigamie penam meruit licz
bigamus no e. Jo. an.

Dictum e de hiis qui phibent. ad sacros or-
dines promoveri vel etia ad maiores nunc
de hiis tractandum e qui execucioe publica or-
dinu susceptore et ne ad maiores ascendant.
aliqn ad tempus aliqn imppetuu phibent. Et
sic dicamus de clericis peregrinis exponentes q dicat.
hic peregrini sm hosti. peregrini pnt hic appellari
omes qui non sunt de epatu ordinatis sive sit
clerici sive layci quia tales recipi no dnt ab de cle. peregrinis

epo alieno ad ordines vel ad dignitates vel ec
clesiastica sacramenta lxxxi di per totum

Cua nos vlt̄ malm et alij valde ꝯmoti
ordinatorem sua pbare dnt p sigilla v.
eporum Item q no statim credendum e ali-
cui sup ordinacoe sua quo ad ꝯcepcionē bnfi-
ciorum Secus si secrete celebrare voluit Jo An.

Inter quatuor Clericus pegrinus qui iurat se or-
dinatum nisi aliter probet de illo ordine no
suscipietur nec ad superiores pmouetur Nota q
iuramentu ignoti no admittit sup sua ordi-
natione et hoc ne illi quibus celebrat diuina
decipiantur Jo An.

Cue Fenitati pegrinus de cuius ordine no ꝯstat
no pmittitur celebrare in publico s in occulto
Nota q alicui licet in secreto qd no licz i pub.

Cue nos Inferiores plati sn licencia Clericos Jo a
diocesanorum eporum suorum non debet instituere cle-
ros pegrinos

De offi archia. xplicato tractatu ordinadorum de digni-
tate et officiis videamus Et pmo de of-
ficio archidiaconi sicut pmus e in officio sm
hosti Videamus igitur quis dicatur archidiaconus
Descripcio archi. sm hosti Archidiaconus est is qui in cathe-
drali ecclia certam dignitatem adeptus est
cuius racione debet esse diaconus in ordine
s. de eta. et quali. c. i. Jo An

Darchidiaconatus Archidiaconus de ten-
mo in tenmu si epus no valet visitare

pot no q archidiaconus est vicarius epi et pot corrigere unde infertur q habet correctionem q vero e de consuetudine prescripta atque no

Officium || Archidiaconi e ewangelium legere et officia eccl(es)ie ordinare z ad illos qui dnt legere auscultare

Ea que || Custodia vasorum ecclesie uel aliarum rerum ecclesiasticarum spectat ad archidiaconum || no q in plato negligentia e fraus reputatur c. io. an.

Cum satis || Archidiaconus sine mandato epi curam aiarum no committat etiam si hoc heat consuetudo

Archidiaconus || Archim no pnt expro || c. io. an. munimcare de iure comuni c. io. an.

Mandamus || Archidiaconi semel tm in anno nisi ncitas exigat dnt prochiam sua visitare || hoc e ecclesias sue iurisdictioni subiectas c. io. an

Ad hec || pmo dicit quid ptinz ad officium archim in quo epus per eu releuetur 2o dicit archipbros rurales instituendos et amouendos per epm et archinu si coe eorum geat officium c. io. an.

Significasti || Archidiaconus non pot dare ad ordines literas comendaticias

Ut nemo || Archidyaconus examinat et pntat ordinandos et ponit prelatos in sede. c. io. an.

Dilecto filio || Archidiani no habent iurisdictione in monasteria nisi quam eis tribuatur gnalis vel spealis consuetudo || c. io. an || Et sic no q consuetudo dat iurisdcoem

de offi archipbri

ma pq archidyaconu archipbr gradum sut

Ideo pq officium archim de officio archipbri videamus et breuiter sub archidiacono e qui ad iurisdcoem

sed superior est in ordine ut notat hosti

v. Et archipbr Archipbr civitatis subest archidiacono Item curam aliorum pbrorum gere debet Item vice episcopi missa celebrat Ministerium Archipbr civitatis subest ff. c. j. o. archni et prest principalibus sacerdotibus et officiis pbralibus

Officium Sumat supra. c. proximo Vel sic archipbr dispensat officia circa officium divinum et sacra exercenda epo celebrante vel absente Joan Ut singule Archipbr ruralis ut pbrorum et laicorum archipbratus sui curam gerit cont tamen decretum epi nil ordinare pot Nota quod solus epus e ordinarius in dioc sua Iste onera et officia ecclastica sunt parranda

de offi. primicerii

Primicerius e primus in choro uel primus in cantu et e certa dignitas In aliqbus ecclesiis vocatur precentor sive cantor Et succentor e de quo habes infra de exces. pla. Inter dilectos Officium eius e ut presit in docendo diaconis et reliquis gradibus et disciplinae custodiae instat et pro actibus eorum instat redditurus e deo racionem secundum hosti.

v. Et primicerius no sumat e tamen quasi primus in choro vel primus in cantu vel aliqui vocant hanc dignitatem cantoria secundum abbatem Dicit ysidorus quia ubi non e primicerius quod ille qui e post eum maior in ordine vel dignitate incipiat cantare vel dicit in absentia primicerii eius officium supplet is qui ei lege vel consuetudine proximior

de offi. sacriste

[S]acrista idem ē qd thesaurarius qd hic vo-
catur sacrista alibi thesaurarius appellat
xxv di. per lectum in fi. Jo. An.

[U]t sciat Sacrista subest archidiacono et
custodia vasorū et vestimētorum spectat
ad ipm thesaurarium et luminaria et mē-
sa. Jo. An.

De offi. custod

[C]ustos ecclie dicit is cui ea q ecclie cope-
tunt custodienda comittunt z subditus
est archidyacono ut i. e. c. i. v. in canonicis sequit
et si pulsetur ad caplm congregandum. Jo. a.

[C]ustos ad mādatum archi^m campanas pul-
sat altaria ornamenta lapides z cande-
las et cetera custodiat. Jo. An.

Custos h pmo nō officia custodis 2o nō qr ec-
clesiā qsistit in tribus columpnis s. archidiacono archipbro
et custode

De offi. vicarij

[D]ictum est supius de his qui suo nomine
ecclys deseruiut vnde supponit hic ru-
brica de hijs qui nomīe alieno ecclys deseruiut
Videamus igitur quis sit vicarius sm Goffred. vi-
carius est qui ad tempus vel ad ppetuū vices
altius vel aliorum suscipit gerendas cognicionē
et iurisdictionē recipiens ut i. e. tua nos i. de
prebendis et monachis. Jo. An.

[Q]uandiam vicarius q postmodum ad-
eptus est bnficiū puabit vicaria. Jo. An.
Prouideas. plures vicarias quis habē nō pot
Qd her. ppetuus vicarius q p epm instituit p

rectorem remoueri non potest vel porcione sua priuari Jo. An.

Clericos. Prelati non possunt sibi substituere vicarios vel aliter vicarius non potest sibi substituere vicarium et vtrumque intellectum sequitur. Jo. An.

Cum nos. vicarius pape in vrbe non habet iurisdictionem sed extra vrbem Jo An

Ex parte. propter subtractionem prouentuum vicarie rogatur vicarij ordinari in presbyteros et ecclesijs deseruire Jo. an.

de offi. et pote. iudi. dele.

In superiori titulo dictum est de hijs qui gerunt vices alterius in officijs diuinis seu in iurisdictione voluntaria nunc de hijs qui in iudicijs seu in iurisdictione contenciosa vices alterius gerunt agendum est Et sic apponamus rubricam de officio et potestate iudicis delegati dicentes quis sit delegatus Et dicendum est secundum hosti. quod delegatus est is cui causa committitur terminanda vel exequenda vices delegantis representans et in iurisdictione proprium nihil habens infra e. sane

Cum. delegatus pape iurisdictionem recipit non solum in partes sed in eos qui iurisdictionem suam impediunt. Jo. An

Sane. si diuerse litere sub eadem data et forma contraria impetrantur a diuersis et putantur ad eosdem iudices supersedetur vtrique donec consulatur papa et nota supra de rescriptis c. ex parte. Jo. An.

Si pro debilitate. delegatus pape impeditus sub delegare potest causam que sine ipso potest comode terminari. Johannes. An.

Et sic dic quod iudex omnia potest que ad ipsius iurisdictionem pertinent et sine quibus causa expediri non potest ...

Nota quod ... non solum ... intelligatur ... iudices ...

de hac materia vide infra de homicidio ...

Nota Agentes et consentientes ... testimonio ...

Et dic impeditus debilitate vel aliqua ... subdelegare potest C. de iudi. ...

No. quod dominium iuris non est auferendum xxviii di. de his [illegible] et ff. de re iudi. l. iiii § si quis.
No. quod ipse tempus [illegible] iudice alio de iure [illegible] artari [illegible] et non [illegible] sicut interdum licet iudici tempus a iure statutum artare ff. de re iudi. l. [illegible] et § de re iudi. [illegible] ad consultationem.

De causis. Si causa committitur decidenda infra diem nisi partes prorogent diem post lapsum diei expirat iurisdictio. Secundo dicitur quod ubi certa pena prius statuta non est delegatus imponat.

Preterea. Per simplicem commissionem arbitrariam cause delegatus ipse potest partes citare coercere punire et reliqua facere que spectant ad causam sic extenditur iurisdictio ad omnia accessoria.

Cum ius. Non sumatur potest tamen sic sumi. Si duobus causa committitur si tamen in commissione ipsa non apponatur ut unus sine altero possit procedere unus pro altero vices suas committere. Vel sic iudex delegatus potest committere vices suas nisi prohibeatur.

Significasti. Delegatus ipse exequitur sententiam suam quam exequi non potest vel non vult ille cui commiserat causam exequendam. Item nota quod potest punire omnes impedientes suum officium tam in exequendo quam in cognoscendo. Jo. An.

Si quando. Si ordinarius sciat quem non canonice institutum quem delegatus ipse mandat ei in possessionem induci non resistet violenter sed precibus instabit ut differat donec consulat papam. Jo. An.

In litteris. Non sumatur secundum Jo. potest tamen sic sumi. Delegatus ipse post finem sue potestatis non habet [illegible] et functus est officio suo. Jo. An.

Consultationibus. Reo absente non per contumaciam delegatus etiam datus ad diem non restituet actorem etiam deiectionem volentem probare non duo tenetur probare petens se restitui.

No. quod [illegible] de causis [illegible] non debet fieri missio in possessionem [illegible] [illegible]

Sane delegatus ppe in causa sibi commissa iurisdictionem habet super ordinariu et quiq maiore. Nota q tra pot media p delicto dm Jo. a.

Ex parte. Si primus impetrauit dignitate prima in ecclia vacatura 29 vero certam ipius ecclie dignitatem cum vacabit si postea illa vacet primo et non secundo dabitur. Jo. An.

Ex parte. Ubi contraria volutas ppe non appet delegatus de forma iuris huae et ronabiles excepcioes admitte.

Cum abbas. Delegacio facta dignitati no exp̄sso ppo nomine transit ad successorem. No q successor tenetur ad onera antecessoris. Jo. An.

Super eo. Si ppa gonem de iure presentandi delegat appellacione remota delegatus denunciare pot sed non instituere qd si facere vellet ille ad quem pertinet institucio poterit appellare.

Causam matrimonii. Si causa simplicit e delegata duobus sma unius non tenet. Nota hic q confessio hic per metu extorta no pudicat. Item confessio cont matrimoniu no tenz.

Causam que. Delegatus qui e dns impetrante licite recusari pot. Jo. An. Item nota q causa ronabilis suspicionis repellit iudicem vide hic glo. vers. quatuor ista timor odiu dilectio sensus. Sepe solent hebetes peruertere pute mentes.

Cum te. Si delegatus ppe committit causa non in totum de subdelegato ad ipsum et non ad ppam est appellandum.

Relatum. Per litis contestacom inchoatur negocium et perpetuatur iurisdictio

Gratum Si delegatus citauit ante mortem de-
legantis perpetuata est iurisdictio hoc primo 2o dicit
quod appellacioni renunciat qui coram eo a quo ap-
pellauit litem prosequitur Jo. An.
Prudenciam. Si causa delegatur tribus cum clausula quod si
non omnes priusquam appareat de impotencia vel
voluntate tercij duo procedere non possunt quod si pres-
serint nichil agunt. Item in duobus datis cum
clausula quod si non ambo hoc dicit usque ad § sexta. 2o
dicit si reus citatus obiciat actori excepcionem ex-
communicacionis quam non probat infra competens tempus
scilicet octo dierum actor audietur. Si vero probat dele-
gatus absoluet actorem Si excommunicatus est propter causam
sibi commissam Si vero propter aliam causam fuerit excommuni-
catus delegatus remittet eum absoluendum ad suum
excommunicatorem qui si fuerit negligens ipse absol-
uet nisi sit de casibus reseruatis pape et demum in
principali procedatur. Vel sic Si causa committitur
delegatis cum clausula quod si non omnes priusquam appa-
reat de impotencia et voluntate tercij duo procedere
non possunt et si procedunt nichil agunt Item cum
causa committitur duobus cum clausula quod si non ambo hoc pri-
mo dicit usque ad § sexta 2o dicit quod si reus co-
ram delegato citatus excepcionem excommunicacionis obi-
ciat actori quam non probat infra terminum compe-
tentem actor audietur. Sed si eam probet si fuerit excommuni-
catus propter hanc causam si excommunicator est negligens ab
soluetur per delegatos nisi absolucio sit de reseruatis
pape. Si propter aliam causam excommunicator est negligens absol-
uet delegatus et procedet in principali quod absolutus sup

eo de quo erat excōicatus coram excōicatore pāeb^t^
qui si malicia adhibuit delegatus ī ea cognosceret Jo
Cum causa Si causa simpliciter cōmittitur tribus
duo sine delegacione tercii procedere non pos-
sunt et si processerint ab eis poterit appellari
Cum super Si duo sunt delegati cum cla. q si
ambo rē vno recusato alter solus procede potest nec
tenet processus si causa recusata pbetur vel si
cum recusato procedatur Jo. An. tertio dum potuit noluit
et dum voluit adimplere nequiuit hec in glo
Consuluit Si iurisdictio delegati expirat in ter-
mino peremptorio qd assignauit post congruam horam
peremptorii non expectabit contumacem Si vero
non expirauit expectare pot et iterum citare si vult
sibi gratiam facere Nota hic q in nocte fit in die
dicitur fieri fictione iuris Item post edictum perem-
torium reus est citandus qd est contra legem Jo.
Insinuante post litis contestacionem ex noua ca iu-
dex delegatus recusatur seu remouetur et alter subrogatur Jo
Querenti Delegatus pape vsque ad integrum annum
sua sententiam exequi pot Et ps huius c. e infra
de. ver. sig. c. querenti Nota q in pecuniariis
causis dantur quatuor menses condempnatis ad soluendum Jo.
Super quodam Si delegatus pape non in totum sub-
delegat pars altera a subdelegato non potest appel-
lare prēt hoc solum q sine suo consensu datus
e Et eo casu si delegatus ats legittime recusetur
delegatus causam diffinit Si vero iusta recusa-
cionis causam nollet admittere ab eo ad papam potest appel-
Pastoralis Delegatus pape nisi se intromiserit lari Jo. An.

exponeret compelleret subdelegatum ad cam sus-
cipiendam et citationem faciendam dignitati
tamen deferet in penis inferendis et psone hoc
pmo Item si ppa committit scient appellacione
impositam a sma delegatorum datore cu cla
appellacoe remota suspensa e interim iurisdio
priore iudicum si ordinario sme execucio dema-
detur licet sciet ea iniusta exequi tamen tenet
delegatus qui die statuto per partem prede im-
peditur alteri cam appellacione rmota committe
debet Et procuras impedimetu p ipm delega-
tum puniet ad intesse Nota execucio mera
dr qn partibus pntibg cognitu e de causa ab ali-
quo iudice et ille madat alicui q smam sua
exequat ab isto no est appellandum Mixta
execucio dicitur que habet cognicoem annexa
ab ista appellat s. e. ex parte. Jo. An.
Ex litis Subdelegatg delegati ppe iurisdictione
habentis coherere potest — Expirat
licet iurdio delegati re integra morte delegantis
Cum in iure no credit delegato nisi delegacom
probet Caute agit delegatus qui in publica for-
ma redactum inserat in sma rescptum per qd
datur sibi iurisdictio. Jo. An.
Cum olim per pcuratorem no habente ad hoc
madatu non prorogat de re in rem iurisdio
delegata hoc intendit quo ad titulu Sz quo ad
pncipalem diffinicom decreti dicit q sma ex
rois lata post appellacione lrima non tenet
et tunc plus faceret ad titulum de sen. ex.
Cum olim Rui acta cla rlacions iudicu dlegatore

apperuit tpore violenda sigilla contra ipsam
non debet audiri. co. An. pars huius decr.
de rerum permutatione cum olim
Coram || delegatus no tenet admitte subdelegatu
collegem datu cum cla q si non ambo vel alt
delegatus non tenetur admitte collegam ad
iunctum per lras. surrepticias nec ipius sub
delegatu Nota q qn quis non habet mandatu
si e giucta psona admittit ad agendum si
caueat de rato Sed caucio tunc regulalr pt
tat cum de madato dubitat No dram int p
curatorem et caucom de rato q vbi no imponit
hec cla quidquid aliud fecerit ratum habe tur
non pot compone nec tnsige Nec dicit lra
de rato § simplex prcuratoru hec berh de eligi
os domibus. c. cum dilctus
Cum. re || locus ad quem securre no pot reus accede
e canoici i ca gcanoici delegatus recusari pnt
Cum contingat || Delegatus cui madat ut ipm
absoluat qui dicit se excoicatu iniuste angm
probaciones parciu recipiat illu absoluat
Si pmo mandat ei ut denunciet sniam ee
nullam pq super eo prciu pbacoes recipiat
vel sit conquerens se post appellacom excoi
catum vel in ipa snia errorem expssum no
an absoluit qm de appellacoe vel erroe doce
at secus si iniuste excoicacio proponatur
Venerabili || Si subdelegatus delegati ppe sim
plicit datus cepit vti iurisdicoe delegatus eu
reuocare no pot Sz si subdelegatus precessit conte

forma madati nullus est pressus. Jo. An.
Significantibus // delegatus qui pnunciat se iuris-
dictionem non habere ex de consensu partium non assumit
Suspicionis // Arbitri electi ad causam cause
recusationis assignat parti recusanti terminum ad
probandum et delegatus qui recusatur cogit arbitros
causam diffinire hodie corrigitur in de app. c. si. m. vi°
P. et G. // delegata iurisdictio ad personas non
expressas in rescripto etiam de ipsorum consensu
prorogari non potest
Cum vicesimo // maior xxv annis a quolibet
datur delegatus minor autem xxv annis maior
tamen xviii partibus consentientibus dari potest
alias non nisi a principe datus. Jo. An.
Uno // potestas plurium delegatorum vel arbitrorum sim-
pliciter datorum expirat post mortem unius. Jo. An.
Cum // delegatus pape subdelegare potest licet datus sit ex
officio vel de consensu partium vel cum clausula quod si
non omnes Item potest consentientibus partibus ubi au-
committitur negotium personaliter exequendum fallit
in duobus casibus secus si commissum sit nudum sibi
ministerium Jo An

uia officium iudicis legati simile est officio
delegati licet sit largius Ideo post officium
delegati consequenter agendum est de officio legati
Videamus igitur quis sit legatus Et dicendum
est secundum hosti quod legatus potest dici quicumque ab alio
mittitur. Johannes. An.
Cum non ignores // legatus pape per simplicem
querelam aditur sicut legatus natus per appel-
lationem // Studuisti // legatus generalis pape de causa

per ppam alteri delegata specialiter intromittere se non
pot. Nota quod aliquis pot confirmare quod non pt infirmare
Item maior non debet impedire iurisdictionem minoris
Nisi legatus de latere ex generali legatione non pot epos
transferre uel unam ecclesiam cathedralem alteri subicere
vel primatiam conferre vel duos epatus unire vel
unum diuidere licet possit excommunicatos pro iniectione
manuum in clericos absoluere Nota quod propter armicitiam
iudex pot alicui remittere penam Jo. An.
Ex translationem Summatur super c. pximo. vel sic
legatus Cardinalis transferre epos vel epatus unire
vel diminuere sine speciali mandato ppe non pot
licet Ex quo legatus contulit causam ad papam il-
lius cause desiit esse iudex
Dilectus legatus de latere confert beneficium vacans sper-
tans ad collationem ecclesie Nota quod plus habet iuris in
concessione platus quam in presentatione patronus
Nouit legatus in quacumque parte sue legationis
existat sua iurisdictione exercet Johannes An.
Dolentes presente legato de latere minor legatus ex-
ecutionem sui officij dimittit et contra hanc materiam
vide. xxx. q. viij spe. e. ti. § super est vbi illud
no. vsque ad finem. §.
Excommunicatos legati qui non mittuntur de latere ma-
nuum iniectionis in clericum non pot absoluere hor
verum si ex prouincia sibi commissam fuerint vel
excommunicati ex alia prouincia illuc accesserint
vel etiam legati nati licet fuerint in sua prouincia
nisi eis amplius concedatur a summo pontifice ex
gratia speciali. Jo. An. Dil. dicit legatus de latere pro vio-
lenta manuum iniectione absoluit siue sit in prouincia

siue ex(tra) siue fiat stando siue eundo legati s(ed) na-
ti hoc nullo mo(do) p(ossu)nt nisi eis sp(eci)alit(er) indul-
geat(ur). et intellige de excōicat(ione) non p(ro) levi ca(usa)
s(ed) sup(er) atroci in via. et exeundo p(ro)vi(n)cia(m) animo
redeundi non expirat eorum iurisdictio et legati
missi hoc p(ossu)nt in p(ro)vincia (et) i(n) eos qui s(un)t de p(ro)vi(n)cia
Nemini legacione finita durat legati statutu(m)
expirat tame(n) delegati sui iurisdictio si citacio no(n)
p(re)cessit

De offi(cio) (et) p(otes)t(a)te iudi(cis) ordi(nari)i.

Tractatum (est) de hys qui de mandato iu-
risdictione vtunt(ur). restat vide(re) de hys q(ui)
sua et non aliena funguntur Et ideo subicit(ur) ru-
brica de officio et p(otes)tate ordinarij iudic(is). vnde
videamus quis (est) ordinari(us) Et dicendum s(ecundu)m hoste(nsem)
q(uod) iudex ordinari(us) d(icitu)r is qui suo iure vel b(e)n(e)ficio
principis iurisdictionem vniu(er)salit(er) ex(er)cere pot(est)

Criminosam Ep(iscop)i in diocesibus suis p(ossu)nt
inquire(re) et punire c(ri)mina Et si opus fuit
invocare brachium seculare. Jo. An.
Si sacerdos ordinarius qui scit no(n) ut iudex sed
vt deus p(ro)vati subditum suu(m) esse reu(m) c(ri)minis
non nominatum s(ed) indet(er)minate d(ebe)t eu(m) redargue(re)
et punire Item nota q(uod) eccl(es)ia habz duplex fo-
rum iudiciale et p(e)nitencialem in p(ri)mo scit ut sac(er)-
dos in s(ecun)do ut deus Item aliquid licet in ge
nere quod non licet in specie. Jo. An.
Cum ab ecclesiaru(m) Si ordinarius subditus ep(iscop)o
in sibi subditum fert iustam excōis s(ente)nciam ep(iscopu)s
faciet eam obs(er)vari nec absq(ue) satisf(ac)c(i)one et ex-
cōmunicatoris consciencia relaxabit
Cum nos Si ordinario ecc(les)ie vacante differt(ur)

ex causa pronomi in ea per ordinarium est pone-
dus Nota quod bona ecclesie vacantis successori sunt
seruanda . Jo . An .

Ex parte tua || Si constat ordinario quod absolutus
a papa suppressit vera tamen excommunicacionis || illum ad papam
redire compellit || si orta est tamen suspicio contra
eum coget eum se inde purgare

Significauit || propter periculum anime supplet ordi-
narius negligencia desidia et malicia delegati pape

Reuanta || Ordinarius supplet negligenciam || Jo An
abbatis non reuocantis abbatem vagabundum Nota
quod monachi non debent esse familiares prin-
cipum ut conturbent fratres in claustro

Ad reprimendam || Excommunicatus ab uno episcopo ab
alio est vitandus et archiepiscopus per querelam aditus
istum non absoluet sed primo ad excommunicatorem primum
remittat qui si voluit ipsum absoluet recepta
prius iuramentoria caucione ab eo

Duo simul || Patriarcha non cognoscet de causis sub-
ditorum archiepiscoporum et episcoporum suorum nisi hoc sibi com-
petat et speciali mandato pape vel consuetudine
iam prescripta vel appellacionis remedio Jo An

Quod || Archiepiscopus impeditus consecracione suffraga-
nei sui committere potest || Nota quod electus tenetur suscipere
consecracionem suam a quo metropolitanus voluit . Jo . An

Pastoralis || Archiepiscopus causam ad se per appella-
cionem delatam subdito suffraganei committere potest
sed ad suscipiendam compellere nequit hoc primo . s . preterea
Item mortuo delegato pape qui propter contumaciam ex-
communicauit reum vel actorem in possessionem rei

petite ca custodie induxit successor ipius qui i delegacione ei succedit reum absolue pot et posses-sionem restitue alias solus papa absoluet et restituat p'q'm in mortis articulo fre aut aut currat an-nualis prescripcio reus coram ordinario vel publice psonis de stando iuri offerat caucione. Jo. An. vng

Officium vicarium forus appellacio crimen peccans non parens res consultacio de ses presul canonici tumidi summa neqm visitat indulgz custos quia papa dat vsus Casibus hijs p'matas subiectos psul arcet

Liceat papa per rescriptum remoueas ordinarium suum of-ficium et exequi non facit ppt hoc ipum delegatum suum Vnde si fuit ab eo appellandum ad proximum superiore debz appellari Sexto q a correctore no e appelladum nisi modus Irrefragabili plati subditos corrigunt Lexcedatur nec tame ab eis appellabitur nisi in correctione modus excedatur hoc primo sexto dr vbi caplum excessus ca-nonicorum gsueuit corrige nisi hoc faciat infra ter-minum competentem ab epo prefixum ipe epus de hoc facere sexto dr si per canonicos absque causa rona-bili fiat cessacio diuinorum in contemptu epi in-cholomus epus celebret et ipo metropolitano sup hoc vice ppe competit cognicio sexto dr plati dnt excessus subditorum suorum corrige nec tn ppter hoc ad questum peruiare dnt illud couertesexto q gsuetudo dat iurisdiccionem in excessibus corrigendis. Jo. A.

Sexto m. m. Ciuitas hijs populum diuersarum linguarum no ppter hoc habebit plures epos sed epus puidebit uiros ydoneos scdm varietatem linguarum q' illis pdicent officient et ministrent ecclesiastica sacra

Poterit etiam epus constituere epm illius lingue similem vicarium qui illis presit et epalia conferat contrarium faciens est excommunicatus ipso facto et ab officio deponendus et brachium seculare contra eum invocandum

Inter cetera || In ecclesiis cathedralibus et conventualibus instituendi sunt viri ydonei quibus tenent expediens · et possint epi committere visitationes predicationes et confessionum auditiones

Conquerente || Epus in ecclesiis sue dioc debet esse contentus epalibus iuribus Et que sunt ista epalia declarat Nota quod ad ius epi pertinet canonica obedientia subiectio et reverentia institutio et destitutio correctio et reformatio ac censura ecclesiastica iurisdictio quoque causarum omnium ad forum ecclesiasticum de iure spectantium prima et sacramentorum omnium collatio hec sunt iurisdictionis || Item sinodus et synodaticum que sunt leges diocesane seu cathedratici nomine duos solidos quarta decimatio ac mortuaria annuat visitatio procurationum receptio || Nota etiam quod admitti debet libellus generalis in actione universali secus in actione singulari ut hic in glo·

Ut iuxta || Epus visitans monasterium non inducat seculares nisi duos vel tres de canonicis suis cum aliquibus religiosis

Dilectus || lex diocesana et lex iurisdictionis sunt diversa et ideo res iudicata in una non obstat agenti super alia || Nota abbatem habere iurisdictionem et posse exigere penas vide hic in glo· que spectat ad le· iurisdictionem et que ad le· dioc

Grave || per rescriptum quo mandat papa ordinario

q corrigat cl'icos suos non datur iurisdictio sup ex-

Eis quibus || scilicet ex officio vel p'uilegio Ceptos aut ex commissione in certis casibus pnt absoluere illos qui inciderunt in excommunicatione p violenta manuum iniectione aliis huiusmodi absoluciom committere pnt Jo. An. || Nota q in articulo mortis quilibet sacerdos tales absoluere pt hic i glo

De officio iudicis

Jcirco est supius singulariter de officiis dictatum et iudicium et quid ad singulos pertineat ratione officiorum quid ratione iurisdictionis delegate vel ordinarie Hic autem generaliter et indistincte et indeterminate tractat de officio iudicis nec exprimitur cuius delegati vel ordinarii eo q de quibusdam tractatur que utrique scilicet tam delegato quam ordinario communia sunt sicut dare aduocatum non habenti qd facit decl. infra e. c. i. Videndum est quid sit officium iudicis Hostiensis. Lex vero dicit q latissimum est officium iudicis ff. de iurisdic. omnium iudicum. l. i. ubi dicit q latissimum est quia quidquid agitur in iudiciis vel contra ad ipsum pertinet. Jo. An.

x libris || Ad officium etiam iudicis delegati pertinet prouidere aduocatum (implorato illius officio) parti que habere non pot et poterit etiam dare domesticum suum || Nota q familiaris epi pot aduocatus esse in causa coram eo. Jtem qd imploratur officium iudicis non tamen non tamen incidenter (principaliter) ut actio quia in oppositione iudicis est illud qd petitur concedere uel negare

Judicis || Dum officium iudicis p actione ponitur litis contestatio requiritur vel sic ubicumque officium

[illegible gloss at head of page: Nota hic in glo. quod ... aliquos ... restitutio ... ff. de mi. ...]

iudicis loco actionis conponitur ut cum petitur resti-
tutio in integrum principaliter litis contestatio fieri
debet. Si vero incidentaliter seu ante ingressum
cause sive post huiusmodi officium postuletur et ut
ad hoc recursus habeatur sine lit(is) cont(estatione). Nota quod
plura sunt in quibus officium iudicis imploratur
de quibus hic in glo. 1. et officium iudicis nemini datur
nisi cum alia actio non supersit. [illegible gloss]

Idcirco supius de iudicibus qui sunt ecclesia-
rum prelatis. Sed quia inter ipsos quidam maiores
quidam minores inveniuntur et minores maioribus debent
reverentiam exhibere lxxxix di. ad hoc. Ideo sub-
icitur hic rubrica de maioritate et obedientia

Cum certum. Ille prior et maior reputatur
qui concordi electione prior ordinatur. Nota
quod qui prior est tempore potior est in iure
Si quis. Si quis inobediens episcopo inveniatur ab
ecclesia abiciatur. Nota quod episcopus potest facere decreta
Legebatur. Non est necesse quod quis scripto vel iuramento
obligetur ad obedientiam si ab eo voluntaria obedientia prestetur. Jo. a.
Omnes. maiores et minores terre ex precepto apostoli debent
episcopis obedire. Nota quod sacerdotium maius est imperio
Illud. spiritualia temporalibus sunt digniora et quo commo-
do temporali nullus debet incurrere notam inobedientie
Nota quod obedientia melior est quam victima et
auscultare magis quam adipem arietum offerre
Solite. Imperium non preest sacerdotio sed illi subest
et ei obedire tenetur. Non eadem iurisdictio habet ... ipsa
Per tuas. ordinato per papam debetur ... reverentia tamen subest episcopo

[illegible marginal and lower glosses]

Int(er) q(uo)d

Inter/ cetera de obedientia vel de subiectione agitur nil
det attemptari in preiudicium rei vel possessionis non citati
Quod/ Subditi episcopi ad ipsius synodum ire et obe
dire cogantur Nota quod abbates et exempti ad syno
dum ire debent si habent populum sibi subiectum alias
nec exempti seu non exempti tenentur ut hic in glo
Cum in ecclesiis/ Canonici regulares inobedientes
prelato suo per episcopum coerceri possunt et si incorrigibiles
sunt de consortio fratrum expelli possunt No iura
mentum obedientie a contumacibus exigi potest Item
qui priori uel abbati suo non vult obedire
debet expelli de monasterio Jo An
Huius quod/ mortuo prelato ipsius subditi in omnibus
debent obedire capitulo nisi pro bono pacis aliquid sit
exceptum Nota hic que debent cappellam et cle
rici suis plebibus Item vacante ecclesia capitulum ex
erceret vicem prelati. Johannes. An
Dilecta/ Abbatissa subditos excommunicare uel absoluere
non potest tamen ipsi sibi obedire tenentur alias coguntur. Jo.
Dilecti filii/ Si metropolitanus exigat a suffraga
neis iuramentum ultra formam quam fiat Romana
curia suffraganei ad id quod est ultra formam
non tenentur obedire et appellare possunt No ubi
cumque aliquis videt sibi preiudicium generari potest ap
pellare Item no quod tibi non vis fieri alteri ne feceris
Item iuramentum non extenditur ad ea que prestanda
non sunt Vnde versus/ Quod tibi vis fieri michi fac
quod non tibi noli Sic potes in terris vivere iure poli
Cum olim/ Mortuo episcopo vel sede vacante confirmat
capitulum confirmandos ab episcopo No quod vacante ecclesia capitulum

Etiam non sit [illegible] in glo. quod [illegible] qui [illegible] ordine [illegible]

Nota hic [illegible] in glo. et contra [illegible] Et sicut Apostolus ad corinth[ios] [illegible] considerare [illegible] de consti. cum omnes

Est de hac materia [illegible] vide [illegible] de offi. ordi. [illegible]

et non in institutionibus [illegible]

supplet vicem episcopi in confirmationibus prelatorum

Statuimus Et cui maior est ordine licet posterior in ecclesia institutus in loco et portione potior esse debet. Jo. an.

Cum inferior Si ecclesia sita in aliquo archidiaconatu in cathedralem ecclesiam eiusdem a iurisdictione archidiaconi est exempta

Humilis Compositione super iure primacie unus solus impedire potest cuius interest et de facto loquitur j de dilac. exposuit et de dolo et contu. c. fi. et hic habetur quod contra quod omnes tangit consensus omnium

Postquam supra de officio iudicum ecclesiasticorum ad quorum officium spectat pertinet pacem inter subditos tenere et reformare Et quia per treugam ad pacem pervenitur Ideo videamus de treuga et pace Unde videndum est quid sit treuga quid pax Et est sciendum secundum hosti. quod treuga est securitas personis et rebus ad tempus prestita discordia nondum finita quod in lege dicitur fedus vel inducie Quid sit pax secundum hosti. pax est discordie finis Jo an

Treuga

Pax

De treuga et pace

Treugas non sumat secundum Jo. an. Nam fuit concilium lateranense quod certis diebus inducit treugas canonicas dicit tamen in speculo quod certe statuuntur treuge que in certis diebus sunt servande secundum concilium lateranense. Jo an Nota funiculus triplex difficile rumpitur

Innovamus non sumatur secundum Jo. Statutum est ut presbiteri monachi conversi peregrini mercatores rustici euntes et redeuntes et in agricultura existentes et animalia quibus arant et semina portant ad agrum congrua securitate letentur Jo. et habetur xxiiij q. iij. Si quis Rompetas et c. penarum

De pace

Dictum est supius de officiis iudicum et ideo ad pparatoria iudiciorum accedamus Sz quia vocati ad iudicium libencius paciscuntur quam iudicium subeant Ideo de pactis annectitur rubrica Unde videndum est quid sit pactum et unde dicatur Et est sciendum quod pactum est duorum vel plurium in idem dandum vel faciendum consensus Dr autem pactum a pactione et ideo nomen pacis est appellatum

a Antigonus qui pactum non servat per excari

Quociens Ratihabicio ppe pacta precedencia firmat Jo An et idem de aliis prelatis

Pervenit Studiose agendum est ut promissa ope compleantur Nota verba accipienda sunt cum effectu

Cum pridem Non valet pactum per quod beneficium ecclesiasticum dt per pecuniam resignat Nota quod nulla pactio illicita in spiritualibus facienda est nec aliquid datur pro expens

Accepimus Non valet pactum de succedendo post mortem plati in ipsius ecclesia et hoc etiam improbatur iure civili C de pact l ultima Nota quod in ecclesiasticis beneficiis successio locum non habet Jo An

Cum clerici Is qui per pactum agende pesionis ecclesiam adipiscitur debet illa privari et alias canonice puniri

Plerumque Ecclesia rem suam locando vel feudum concedendo non potest pactum appone per quod altius prohibeat ecclesie iuri derogetur Nota quod pactum in preiudicium alterius factum ei non nocet

Pactiones Non valet pactio in spiritualibus vel que pactum inducit vel que de iure ut de facto est impossibilis Nota ea que sunt minus valida per confirmacionem

de trāsac.

ppe recipiat effcm

Ictum ē supra de pactis gratuitis nūc agendum ē de non gratuitis. Vel sic dictum est de pactis in gn̄e nūc restat tractaē in spē Unde videndum ē quid sit trāsactio Et ē sciendum sm̄ hosti. q trāsactio ē de re dubia et lite incerta non ꝯtuita pactio aliquo dato vel dan vel ꝯtinei pmisso. Dr enim trāsactio quasi actionis trāsicio eo q trāsit id ē ab accoe trāsit et discedit et sic ppe dr is qui agit. Jo. An.

Trāsactio dr quasi compositio sive actionis dimissio ut et hic

Sicut graue Instrumēta et omnia alia iura partiu contraria trāsactioē tollunt

Statuimus Nota trāsactio fieri pot in Jo An decimis cum consensu episcopi. Jo. An.

Contingit Si caplm consentit trāsactioni qua fecit platus nomie ecclie amplius dissentie no pot Nota q pcur ad agendum et defendendum datus no pot trāsigē nisi dns ratū habeat. Jo. a.

Constitutus Sup ecclastico bñficio trāsigi no pot No q no solū a malo s ab oi spē mali absti

De cetero Per trāsactionē fcam sine Credo ē consensu epi pot platus in ecclia constitui censualis. sed non ecclesia Johannes An.

Ex lris Si bñficiū per trāsactionem adeptū impetrat vacas ab eo qui fuit trāsactionis mediator non valet impetracio Nota q tacite renūciat iuri suo qui pstat aduocacionē in causa in qua ius habet Johannes An.

Super eo Super ecclasticis bñficiis no pot trāsigi licet pot amicabiliter componi No i spūalibus

locum non habet transactio
Clemens/ Transactio fca de rebus ecclie p plato
eiusdem sine supioris consensu no obligat
successorem/ Nota q fcm ancessois no piudi
cat successori in reb9 ecclie/ Item res int alios
acta alii no obest/ Nota q quedam sut sacra
ncia quedam volutaia vt hic in glo
Ptea/ Non valet tnsactio sup iure pronat9
pndtandi p qua noue res9 ipoint ecclie ut vetus auge Jo.
Preta ii/ Super spualii subiectioe tnsigi non
licet/ No q in subiectoe tnsactio fieri no pot Jo. a.
Ex parte/ Super mrioio no pot interuenire tnsactio t coposicio
tnsactio/ Nota q iudex pmo ad componendum
dt laborare/ Item q in mriomio coposicio vel dis
pensacio locum no habz/ Item vbi ius no inve
nit equitas suada e/ Item in humaniore pte
iudex debet semper declinare Jo a. de postulando

q In vocatus ad iudicium si paciscí uel tnsige
no pot indiget postulatore id e aduocato.
Ideo congrue post illos tractat9 subicit rubrica
de postulando Videam9 igit quid sit postulare
Et sciendum scdm Hoff. postulare e desideriu suu
vel amici sui i iure apud eu qui iurisdcion pest
exponere vel alterius desiderio contdicere Jo An
Lerici Clericus in sacris uel in minoib9
constitut9 bnficiat9 in foro seculari no
det nisi pro se vel ecclia sua vel pro misera
bilibus personis postulare. Jo. An.
Ex parte monachi et canonici regulares postu
lare non dnt nisi p vtilitate monasterii et tunc

ex precepto prelati sui. Johannes An.
Cum sacerdotes Clericus qui contra ecclesiam a qua beneficium accepit aduocatus vel procurator extitit pro ingratitudine priuari debet Nota quod sacerdos omnibus debet prodesse nulli autem nocere Jo. An. vel sic clericus debet omnibus prodesse nulli autem nocere non aduocare nisi pro se vel pro ecclesia sua uel miserabilibus personis Clericus aduocatus vel procurator extranee persone contra ecclesiam suam tamquam ingratus poterit beneficio ibidem spoliari

De procur.

Audiuimus de aduocatis qui procurando prestant litigatoribus restat videndum de procuratoribus qui supplent vices litigancium videamus igitur quid sit procurator Et dicendum est secundum Hoff. quod procurator est ille qui aliena negocia mandato domini administrat Jo. Alia quidem procurans tamen ecclesie collegiate in iudicio debet habere a prelato et capitulo mandatum et hoc est legaliter quia episcopus sine consensu capituli non admittitur ad agendum vbi autem aute non habet mandatum debet cauere de rato Querelam Reuocatur sententia qua fuerat excommunicatus et condempnatus reus absens ex iusta calumpnie accusatus qui in ardua causa procuratorem constituere non volt hoc quo ad intentionem decretalis quo ad titulum sufficit dicere in arduis causis non cogitur quis procuratorem constituere Nota quod iusta comprobata reuocatur sententia
Ex insinuacione Sententia lata cum procurator reuocato et de hoc certificato non tenet Nota quod spoliatus per iniquam sententiam debet restitui Jo. An.

In nota Rescriptum impetratum a procuratore reuocato et de hoc certificato et pressus sine sententia lata per ipsum non tenet Nota quod excepcio falsi procuratoris ante sententiam et post obici potest et sententia taliter lata non nocet Item iudex qui refert negocium ad papam debet facere mencionem de excepcionibus appositis et de toto processu
Cum Si agatur de adulterio coram iudice seculari ad penam legalem non interuenit procurator secus si agatur coram iudice ecclesiastico ad thori separacionem Nota quod in causa criminali procurator non interuenit Item qui non probat quod intendit debet puniri sicut reus conuictus punietur quia calumpniose accusat Item ubi ciuiliter agitur de crimine potest procurator interuenire
Cum pro causa Qui de mandato domini causam procurauit licite petit expensas propter hoc factas
Causa Vniuersitas ad agendum et defendendum procuratorem constituere potest Jo. An.
Nuditer si post conclusionem cause appareat procuratorem fuisse reuocatum nichilominus fertur sententia et proceditur ad eam Nota quod cassato principali et omnia consecutiua cassata intelliguntur Jo. An.
Petiçio Procurator episcopi causas episcopatus agit et defendit licet non sit datus sub nomine syndici vel actoris Nota non refert an dicatur ab vniuersitate vel collegio talem constituo procuratorem vel syndicum uel actorem dummodo appareat quod ad agendum vel respondendum datus sit Nota quod quando verba generalia

sine dubia ponuntur in littera procuratoria
recurrendum est ad intencionem constituentis
Attendens Providere debet iudex ut is qui procurator
in causa matrimoniali consistit plena gaudeat
libertate Nota qui agere volt vel respondere non
debet esse in potestate alterius sed libertatem habere. Jo. an.
Dilectus Si generali procuratori denegantur inducie ad
consulendum absente ex causa probabili potest appellare
Nota dilacionem dandam procuratori ad denunciandum domino
Constitutus Si reus recedit a iudicio dimisso
procuratore solummodo ad agendum contumax est et debet
condempnari in expensis Non maritus in causa uxoris
sue admittitur ad agendum sine mandato Item
taxacio debet precedere condempnacionem expensarum
Item super expensis potest ferri sentencia contra contumacem
absentem Item qui procuratorem ydoneum non
dimittit et recedit sine licencia contumax reputatur
et debet parti alteri in expensis condempnari. Jo. An.
Mandato Compressus servus cum procuratore revocato
tenetur in preiudicium revocantis nisi ad iudicem pervenit ut ad
Non iuste Non sufficiat dicit tamen Compartem
quod filius familias ad futuras lites potest procurator con-
stitui et ille litem occupando aliis preferri debet
Procurator a sentencia contra eum lata appellare potest et si
iusta causa sit impeditus dicitur ut appellacio debet consignare
sed appellacionem prosequi non tenetur nisi hoc sponte voluit
Consulti Procurator universitatis cuius maiores sunt
excommunicati ad impetrandum admittitur nisi illi in procuratorio

sint exp̄ssi vel corꝫ auc̄te sit s̄m et ut ad hoc
fuerunt scient̄ admissi Et sic habes r̄gula et r̄s
exceptos Jo An

Tractatum est sup̄ de p̄curre qui agit cam̄
Restat vidē de sindico qui cam̄ vniu̅si- de sindico
tatꝫ agit Videamꝰ igit̄ quis dicatur sindicus
Sciendum ē s̄m Hoff̄ Sindycus ē qui ad agēdas
cas vel defendas vniu̅sitatꝫ ꝯstituit̄ Jo An
ſ Jcut monachos decet a litigijs abstinē et
ideo dnt habē sindicū qui cas ∙nostr̄ agat et
defendat de hys q vi metꝰ ue ca[usa] f[iunt]

Jdimꝰ supra de hys q̄ p̄pa et spontanea
volūtate geruntur nūc dicendum ē de hys
que vi metus ∙ue causa fiut Videamꝰ itaq̄ quid
sit metus Et sciendum ē s̄m hosti. q̄ metꝰ est
instantꝫ vel futūi p̄iculi causa mortꝫ trepidacio
relatum Si quis timorē mortꝫ postea ra-
tum nō hns r̄ligionem p̄fitet̄ exiē ꝛ mri-
monium contrahē potit Secus si a p̄ncipio vel pꝰ
facto consenseit Nota q̄ iustꝰ metꝰ dr̄ metꝰ mor-
tis q̄ excusat metꝰ stupri ꝛ tior̄ ꝯuicij ꝛ metꝰ v̄bor̄ sōa-
Abbas qui per metū amissionis p̄iori suo bn̄-
ficio renūciat illud pōt repetere Jo∙ An∙
Ad aures ex t̄rōe laicorꝫ electiōi de se facte
renūciat si renūciacio iuamento vel fide f̄mata
nō sit ad regimen ad quod eāt elc̄s p̄fici poteit
Ad audiam qui per metū q̄ debuit Jo∙An∙
cadē in constantem virꝫ iuāuit r̄nūciaē bene-
ficio suo et renunciat idem repetere potest

Sacris Extorcatus no e q absolute coactus extra to cotrat. secus si coactio sit cdicionat no q p nullo metu debet quis peccm mortale cmitte Jo a

Cum dilcus metu passo no subuenit si metus fuit tal q no debuit cade in constate vire Jo a

Super eo probata violencia p testes res p dite pbatur p solum iuramentu taxa pissa csidera ta tn qlitate psoe Jo An.

d i integr rsti

[Q]uia de hys que per vim vel metu uel als perperam gesta sunt instituit plerisque Ideo videndum e de in integrum restitucoe q roe metus maioribus competunt videamus qlit ecclie ut minores lesi restituunt Et sic apponamus rubrica de in integrum restitucoe et videamus q sit i integre restitucio dicendum est sm hosti. q in integrum rstitucio e prioris status uel iuris rintegracio Jo. An.

[E]cclesia ecclia rstituit cont contractu litte celebratu si ex illo enormit sit lesa no quandoque enormit ledit ecc dz rstitui sicut minor Jo. a.

Cum venissent Ecclia rstituit q negligenciam procuratoris qui iura ecclie non produxit

Audite ecclia cont ecclam rstituit q fuit grauit lesa ppt pbacoes omissas etiam si coclusu e in causa

Ex lris cot smaz lata in ca inciomali rstituit ecia maior p bnficiu supplicacois ex iusta causa

Cum ex lris Cont smam ppe lata rstitui pot ecclia et ca rstitucois in integrum pntibus ptibus e tractanda. vel alit is cont que petit rstitucio et q quem petit rstitui ecia citari dz ad ea

d alie mi ... ca fa

vt eo pnte cognoscat an danda sit restitucio an denegāda nō fauōe mīoriꝯ audit q̄ tamq̄m contumax alias repelleret Nota qꝫ in pemptorio dz semꝑ iudex vti verb cōminatoriis qꝫ siue ille q̄ citat siue nō pcedz nhominꝰ qñtū de iure fiūt pceden Jo. an.
Sustitata Si rēstitua in integꝝ ꝯ snam ꝯ cōt quem ꝑsup̄cio ē mādat snā execucōn pre stita caucōe de re restituenda si ꝑus condempnatus in hoc restitucionis iudicio preualebit. Jo. An.
Coram pꝰ pemptoriū de iure cōī nō audit certia auditur tn̄ per beneficiū restitucionis in integꝝ
Constitutus Restitut mīor in eo qd contraxit vel amisit si probat se exinde enormit lesum et sit infra tempora restitucionis petende
Causa Non sumat hm̄ Jo. an. ꝟ ht tn̄ dcā ꝑmo dicit qꝫ ēstitucio in integꝝ pot peti ab omnibus ordinariis iudicibꝰ 2m et 3m satis plane in textu ponit Jo. Vel sit causa restitucōis in integꝝ coꝝ ordinariis admissiōm hntibꝰ vel coꝝ dele. gatis ꝑtractari potit nō coram aliis nec coram arbitris ꝑncipaliꝫ ꝟ incidētaliꝫ bn̄ ꝯte i mīoia. li libeāli vel c̄rimali cā nequit arbiter assumi
Beneficio Restitucō denegata certe vlterius sibi non concedit nisi ex noua causa restituatur tn̄ ad appellandum a snā denegacōis pot restitui Jo. An.

In supiori titulo pūidet leꝫ ne iportū cōducio detior fiat officio iudicis hic vero pūidet iuris aucte ne alicui dolus possit m̄ obesse. Et sc̄ videā

e de alienatoe mutandi iudicij ca facta. vel sit
sm hoff. dem e supius de restitucoe in gnali
hic subicit in quadam spe rstitucois. id est de ali-
enacoe iudicij causa fca Videamq igit quid sit
alienatio mutandi iudicij ca fca Et sciendum e
sm hosti. q tenet de ille alienae cam mutadi iu-
dicij qui credens se ab aliquo couenienda rali ac-
tione vel psonali que in rem scripta sit alienet
rem dolo malo ca iudicij fca futuri mutadi id e vitadi
Ex quorundam Is in quem fca e alienacio
rei causa mutandi iudicij couenit p rsptu
impetratum cont alienantem No q rescptu ex-
tendit ad ea de quibq i eo mecio no fuit et coue-
niut p illud et hoc ppter dolu et fraude ipo. Jo. a.
Ex parte clicus ca mutadi iudicij cessionem actois
recipe no det a laico Jo. An.
De arbi- Iudiciorum ppatorijs expeditis tractandum
erit de iudicijs Sed quia consueverunt hoc
recurre ad arbitros h subicit h rubrica de arbitris
Videamq quid sit arbitriu Et e sciendum sm hos-
q arbitriu e actus triu personarum exequentium
compromissum nā arbiter exequit inquirendo
veritatem actor ut obtineat reus ut absoluat
r Canes Non sedmat sz hec decre. dat consilium
q compromittat in unu solum vel in ptes
nuo impai sz hoc no est de necitate Jo. a. Et si
tres fuerint electi oim aut duoz sequat sentia
Non sine Non valz arbitriu symoniacu et do-
losum Nota q arbitriu inq laicu no valet sic te

super re spuali compmitti pt in clericum Jo an
Peruenit // Arbiter sua aucte laico spualia
ad iudicare no pot No q scm plati in dapnu
ecclesie redimdae debet Johannes An.
Dilc // Clerici de tempoalibus compmitte pnt
i mulieri als de psuetudie iudicate No q psuetu-
do dat iurdiconem psoe q als e inhabit ad iudicadu
Cum tpe // Minor eccla in puidiciu ppe super
libertate compmitte non pot No iuramentu
qn tangit ius altius non tenz Item arbitru
pro parte tenet et p parte non Jo An
Cum dilcus // Coram arbitris reconuencio no fit
licet in iudicio quis suu adusariu conueme pos-
sit pars huius infra de ca posses et ppeta.
Cum dilcus Et pi de fide instru c. cum dilcus
Cum olim // Qz per arbitrium elige debz cu co-
silio aliquoz in tractatu elcionis illoz cosiliu
debz inquire s censa sequi no tenet No q aliqs
tenet require psiliu s non tenet illud sequi
Contingit // Sup rbus spualibus in laicu solu ppmit-
ti non pot ps huius i de dolo z ptu ptigit .c. Jo.
Per tuas // De ca spuali aucte supioris pot i clericu
et laicu copmitti Et si arbitriu fit a ptibus
receptum executori madat Etia si p gnalem
pcuratorem scm fuit copmissum Si vero no fuit
receptum s pena fuit apposita agit ad pena
vel ad intesse // Et de fco huius loquit i de do-
nac int dilcos // No q pcur gnalr ad agedum
et defendendum datus no pot compmitte

vel transige sine speciali mandato Item preciu fi-
nes mandati non debet excedere quod si fecit econtra vel
dominus non tenetur ut hic patet Item in laicum et
clericum de re spirituali auctoritate superioris potest compromitti
Ex parte morte alterius compromittencium finitum
est compromissum Nota quod finitur compromissum per mor-
tem alterius compromittencium secus in iudicio Jo. an.
Exposita licet arbiter post rem iudicatam super
discordiis novis assumptus fuit eciam si compo-
nendo inter partes mandatum a papa receperit tamen per
suum arbitrium sentenciam iniustam non potest non retrac-
dum esse ad intencionem scribentis Nota arbiter de alio
arbitrari non debet nisi de quo compromissum est quod si fa-
ceret non valet Et ita forma compromissi servanda est
Innotuit Non valet compromissum de incerta persona
hoc primo quo ad titulum aliter principale dictum dec-
est quod sentencia excommunicacionis lata post appellacionem legitimam
non tenet Et est legitima appellacio illius qui appellat
pro eo quod compellitur sine eius statu qui datur compromis-
sarius incertus Nota quod compromissum de incerta per-
sona assumenda in arbitrum non tenet Item sentencia
excommunicacionis post legitimam appellacionem nulla est Jo. an.
Cum a nobis Valet compromissum in arbitrum
incertum vel sit hominum quisque eius intellectus quintuplex
sidmai potest vel dicatur in ordinarium compromitti
potest sub pena quod arbitrio eius vel duorum media-
torum quos deputabit pariatur
Compromissum Nota similiter dicit tantum tamen in
grie non extenditur compromissum in compromittentes
heredes si de ipsis non caveatur ibidem secus est in iudiciis

qd transferunt in hedes de quo h' in glo.

p ore sedentis in throno procedit gladius bis acutus quo instruimur tras dare sinas et contra iusticia nulli parcere s; vnicuique qd' suu est reddere Et ideo hito tractatu de creacoe iudicu ecclesiasticorum explicatisq; preparatoriis iudiciorum de quibus sup^a diximus videndum est de iudiciis Et dicendum est sm hosti. q iudiciu est actus trium personarum s. iudicis actoris et rei qui addit in minimum et differt ab arbitrio sm azo.

e quoniam deo // Et premisit iudice suum non declinare non pot peniteri Nota propt contumacia est aliquis excoicandus nec debet absolui nisi satisfecerit s; in principali causa procedi non debet Iste sine cause cognicoe aliquis deponi non dt. Jo. an. vel pot sic sumari contumax in non compendo vel rendendo excoicari pot beneficio aut priuari non dz // Et habet multos intellectus hec decre.

Decernimus // laici ecclesiastica negocia sua aucte tractare non presumant s; platorum iudicio disponuntur Nota q propter prohibicionem laicorum non dt iudex et ecclesiasticus omittere exercere iurisdictionem ecclesiasticam vt in hac

Cruato // Causa iuris pronatus cora ecclesiastico iudice tm tractari dt Nota q causa mixta inter spualem et ciuilem magis sequitur nam spualis qm tenuit // Item hoc idem in conexis Jo. vel sumare sic laici causas conexas spualibus non possunt

Ut si etiam // Clericum quietum ut gestu contractae

In isto ca. po. ... pro ... qui sup text. de ordinatoriis

Pemitens non ... ff. de ... l.

laicus ... in glo.

q ... causa ... annexum

nota hic qd' iudi... in ... ff de ... stipulacionem § 1.

hic dic qd' iudex semel electus ... nisi aliquid ... § de offi. dele. ... et ff de pen. si post dct.

vt in hac

q de conexis ... ff de ... religiosis adherentibus

Adulterium grauius crimine est ... [illegible]

[illegible]

de crimine coram iudice laico ex eo non punit eps
sed coram se confessum uel conuictum punit pena
debita nisi cum eo dispenset secundum pot in adul-
terio et in maioribus criminibus depositum aut non sta-
tim tradit curie seculari Nota quod sententia lata
a non suo iudice non tenet [illegible]

Ceterum Vasallus paratus coram dno suo feudi
inde sup feudo coram alio conueniri non debet Nota
quod questio feudi coram dno feudi est tractanda inter
vasallos Vel summatur sic cognicio feudi inter va-
sallos spectat ad dnm feudi etiam si dns sit per-
sona ecclesiastica dummodo actor ibi suam iusticiam con-
sequi possit alias loci ordinarius poterit adiri

Dilecti filij Sufficit actori factum exponere nec cogitur
actionis composite nomen exprimere Nota quod ita compo-
nitur in canone loco actionis. vel sic summatur no-
men actionis in libello non est exprimendum non cogitur
debet tamen factum ita clare exponere ut ex eo ius agendi

Intelleximus excommunicatus conueniri potest Colligatur
sed non conuenire Nota quod quis facere potest per alium quod
per se non potest Nota quod excommunicatus in iudicio stare non potest nisi

Clerici Clericus de omni crimine debet coram Cum reus
ecclesiastico iudice conueniri nec valet gracia consuetudo
Nota quod leges non dedignantur sacros canones imitari

Causam committere debet iudex ne collegium litigantes coram
eo sine auctoritate prelati Nota quod iudex committere debet an
persona que agit vel defendit sit legitima Vel sic
summatur et generalius iudex ex officio committere debet
ut debite solempnitates obseruentur in iudicio

Actor est [illegible] prosequendi in iudicio quod alium debet [illegible] actio dicitur causa ut in glo. c. dilecti.

quibus omissis iudicium redditur frustra

Cum non || Clericus depositus si e incorrigibilis compellitur per ptatem secularem Nō q crescente malicia cresce debet et pena Jo vel sumatur sic et melius clericus depositus incorrigibit excoicandus e et successiue anathematizandus et si sic non resipuerit per iudicem seculare compurmendus

Quia vero || per rescriptum impetratum q violentus conuenit is qui scienter successit in vicium

Cum venissent || de dubiis priuilegiorum aplice sedis solus papa cognoscit et non inferior

Nouit ille || laicus racione pcti et maxime piurii vel pacis fracte coram ecclesiastico iudice conuenitur vel sic iudex ecclesiasticus pot per viam denunciacionis euangelice vel iudicialis procede contra quelibz pccatorem eciam laycum maxime racione periurii vel pacis fracte

Pastoralis || principales psone dnt per se pponere fcm in iudicio hoc tamen hodie non seruatur quia plerumqz p aduocatos fcm pponitur Ez in posicionibus loquitur decretat q principales psone per se dnt fcm ppone de quibus satis vide de confessis c. 2. l. vi. Nota q iudex pot supple defcm partis

Examinata || Si actor inepte proponit actionem reus absolutus ab instancia iudicii s tn poea aptam pponit reus compellitur rnde refusis tamen prius expensis per actorem || Et continz qtuor ptes Pmo ppoditur pnunciacionis racio 2º oronis expressio

2° prudiciario et 10 ptestatio Johannes An.

Cum deputi preceptores templi p domibus suis age et defende pnt nec obstat eis religio ut p igno sit

Secularit iudices ecclastici debet Ceorum ergo. Jo. a laicis de clericis suis iusticiam facere vel sic plati dnt laicis de cleris suis appellacione frustratoria non obstan iusticiam facere ad seculare forum tamen clerici a laicis trahi non dnt etiam data pore negligent

Cam Judeo hns simile cam cue sibi qmisse a iudicio 2

Exhibita Si iudices de principali et excep. Cmouet nombus pjudicialibus simul cognoscat vel sup principali lite non contestata testes aut probaciones recipiant ab eis licite appellatur

Venerabilis Instancia iudicii non perit per lapsum triennii quia iurisdictio est ppetuata Vel sic lapsu triennii non obstante potest delegatus in causa sibi commissa procedere

Significarunt Non obstante excepcione temporis feriati vindemiarum mandatur sententia execucioni

Vel als Cum actor et reus diuersi fori sunt cause possessionis et ppetatis pnt coram diuersis iudicibus tractari Jo An Vel sic sumatur actor obtinens in possessorio coram iudice rei non tenetur cora eode iudice sup ppetate rnde si est prorsus altius fori

de foro qpe.

Hominus de iudiciis sup est ut de loco iudicii dicamus de quo gnalit supponitur de foro competenti Et sic qnd in iudicio coe iurisdicionis esse rentur q sm diuersitates territoriorum vniuscuiusque iudici

per legem attribuit. Videamus igitur quid sit forum
dicendum est secundum Hostiensem. Forus est extendare
litium locus a fando dictus sive a forensi rege
qui primus grecis legem dedit. Et hoc dicitur infra de
verborum significatione. Forus. Et dicitur forus similitudinarie quia
sicut locus in quem multitudo hominum convenit defe-
rendo res vendendi seu permutandi causa dicitur fo-
rus, sic et locus in quem multitudo hominum convenit inducendo
causas et lites et varias questiones cum cognoscendi et diffiniendi.

Si quis clericus coram suo episcopo conveniri debet

Nullus iudex secularis si per se clericos con-
stringere aut condempnare presumit usque ad satis-
factionem condignam ab ecclesia sequestretur.

Sane ratione rei de qua agitur sortitur quis forum
vel sic et melius. Episcopus ratione rei quem vult
coram archiepiscopo in cuius provincia res sita est.

Si quis coram suo episcopo conveniendus est clericus
quod si recusetur dabit legatum partibus non suspectum.

Si clericus laicus a quo clericus vel ecclesia rem
vendicat debet coram suo iudice laico conveniri
[illegible]. Nota ex consuetudine posse induci ut lai-
cus conveniatur coram iudice ecclesiastico per clericum
etiam si non agatur de re ecclesiastica vel promo
clerici vel non obstante dubietate de re super qua
agitur an sit ecclesie ut clerici de quo [illegible]

Ex transmissa. Causa feudi per dominum feudi terminari
debet qui si negligat ecclesiasticus iudex hoc faciat
vel secundum [illegible] quod si negligit superior illius hoc

faciet. Nota q[uod] p[ro]pt[er] negligenciam amittit quis iurisdic[tionem]

Ceterum. Dominus feudi siue ecclesiasticus siue secularis

sit de causa feudi cognosceret. Nota argumentum

q[uod] vacante ecclesia iurisdictio ad capitulum non p[er]tinet

vel sit sublimat[um] et melius per dominum feudi secularem

seu ecclesiasticum quo feudatarius c[on]uinci d[eb]et. et[iam] si

vasalli sint clerici et si plures p[re]tendat d[omi]n[o]s vnus

non cognoscat an feudum ad ep[iscopu]m p[er]tineat alio absente

Cum sit. Inte[r]cessores ecclesiarum i[n] vtroq[ue] foro p[ossu]nt conuenire

Io[hannes] q[uod] sacrilegium e[st] c[ri]m[en] mixtum non mere ecclesiasticum

Ex[tra] etiam. Cause clericorum s[ecundu]m iura non s[ecundu]m laicorum

consuetudines terminentur

Licet. Clericus laycum sup[er] re ciuili cora[m] iudi-

ce ecclesiastico conuenire non pot[est] nisi in defectum secu-

laris iudicis et iusticie vel nisi hoc exposcat con-

suetudo. Nota causas viduarum principaliter

ad forum seculare pertinent. Io[hannes]

Ex tenore. Vidua laycum cora[m] iudice ecclesiastico

conuenire non pot[est] nisi sup[er] ecclesiastica ut in defectu iudicis

Si diligenti. Clericus non p[ote]st sibi iu- / Secularis

dicem laycum constituere et[iam] si p[ro]priu[m] iurame[n]-

tum et aduersarij consensus accedat. Nota

q[uod] ius publicum pacto p[ri]uatorum non tollitur. Io[hannes]

Cum contingat. Clerici sup[er] excessibus suis con-

ueniendi sunt coram suo ep[iscop]o et non coram

hijs quibus seruiunt nisi p[ri]uilegium vel consuetudo

contrarium indicat. Nota q[uod] priuilegium

et consuetudo iuri co[mmun]i derogat etiam i[n] c[ri]minalibus

Postulasti. Ep[iscop]us deponit clericum alibi beneficiatum

No[ta] quod licet plures dederit sive territoria aut possessiones in diversis locis non dicitur habere domicilium ... adeptus senatoriam dignitatem desinit esse municeps ... locorum ... ad municipium ... et ff. de senatoribus ...

No[ta] si aliqua dum fuit nupta ... post mortem ... ff. de senatoribus ... et C. de ...

qui in dioc[esi] sua delinquit Et episcopus be-
neficij summam illam exequitur Jo. An.

Ex parte miserabilis persona pot[est] conveni-
re laycum interdicto unde vi coram iudice ec-
clesiastico etiam si res subtracta dicatur feudalis
No[ta] quod ecclesia viduare quo ad possessionem pertinet ad ecclesiam

Conquestus layci usurpantes iura ecclesiarum
velud sacrilegi per ecclesiasticum iudicem compelle[ntur] Jo. An.

Dilecti privilegiatus ut non teneatur nisi certo
loco respondere si alio loco solvere vel respondere promit-
tit ibi poterit conveniri Jo. An.

Significasti Clericus sine sui dyocesani licencia
iurisdictioni non sui iudicis submittere se non potest
Vel sic quamquam laici possunt iurisdictionem non sui
iudicis in se prorogare clerici tamen id non
possunt nisi dyocesani episcopi consensus accedat

Proposuisti Si citatus ad causam pergit mutat fo-
rum in illa causa coram primo iudice compellitur respondere No[ta]
quod per citacionem perpetuatur iurisdictio quo ad illam causam

Licet Clerico conuento in curia Romana non
competit declinatoria fori exceptio pot[est] tamen
ex causa iusta sibi competere ius revocandi domum No[ta] quod
quatuor de causis sortitur quis forum scilicet ratione delicti contractus
domicilij et rei de qua agitur Jo. An.

De libelli oblacione

...gnimus sub quo iudice quis respondere teneatur
nunc dicamus de processu iudicij qualiter expe-
diatur Et quia reo vocato ad iudicium libellus
offerendus est dicamus de libelli oblacione Unde
videamus quid sit libellus Sciendum est secundum

No[ta] multa possumus tacite ad que non possumus nos pacto astringere ff. de ... et C. de pact. l. ...

No. dr. est libellus quandoque postulando que in civilibus questionibus porrigitur i. c. e. ubi aliud est accusando que datur in criminalibus ... libellorum et i. de accusa. et totum est cum libellus in quo continetur ... et causa petendi et nomen actoris et rei.

No. oblato libelli ... [illegible]

Hosti. ... libellus dr aliqn parvus liber sive codicillus. ex ... vero ponit p pane azimo. Sz hic dr libellus scriptura quedam petitione actoris continens que ab actore iudici et a iudice reo offerenda e ad hoc ut ex quo delibeavit an cedere vel contendere sibi expediat canonice valeat unde de isto e hosti in summa. Jo. An.

Ignarus. Rubrica sedmat simul hoc modo re- tor tenetur in scriptis libellum porrigere hoc dicit primu c. Sext. si agit tali actione de rem qua petit exprime hoc dicit 2m c. 3o si agit personali dr exprime causam petendi et quae petat hoc

Significavit. qn de rei venditione sp designanda e res que petit certo loco et finibus certe. dicit 3m

Dilci. q agit psonali actione sp tenetur actionem exprimere i libello ex quo petit qd sibi competit

Tractatum e sup de libelli oblatione scdm quem reus recepto libello pot advisandum iure convenire et sic fiunt hinc inde mutue petitiones. Ideo subditur rubrica de mutuis petitionibus. Unde videamus que dicantur mutue petitiones respondeo scdm hosti. q mutue petitiones dicitur adiuicem opposite questiones qd patz ex significavit. ubi. Jo. a.

Ex litteris. Reus convenire pot actore etia coram iudice delegato qui simul audiet et finiet causam utramque. Jo. An.

Prudentiam. actor qui impetiuit rescriptum cum clausula appellatione remota in causa reconventionis appellatione remota respondere tenetur. Vel sic modus

[illegible]

procedendi datur per contemptum in causa querele intelligitur repetitus in causa querele

De lit. cont.

Viso de oblato libello et conventionibus et reconventionibus super quibus est litis contestatio. Ideo statim subicitur rubrica de litis contestatione. Unde videamus quid sit lit. cont. Et est dicendum secundum Host. Litis contestatio est petitio actoris in iure proposita et responsio ad eandem secuta per talia verba viz. nego narrata prout narrantur et dico petita fieri non debere. Per ista protestacio est lit. cont. secundum Host. Ulterius non per positiones et responsiones sed per petitionem in iure propositam et responsionem secutam fit lit. cont. qua omissa nullus est processus

ut lite non cont. non procedatur ad def. sententiam ut testium recep.

Audivistis de litis contestatione. Sed quoniam post litem contestatam ad testium receptionem vel ad diffinitivam sententiam procedatur. Ideo ponitur quedam prohibitoria rubrica volens ut non procedatur ad testium receptionem vel ad sententiam lite non contestata. Videamus igitur in quibus casibus testes recipi valeant lite non contestata. Regulariter verum est quod testes lite non contestata recipi non debent ut j. e. quoniam frequenter. Rubrica ista fallit in multis casibus. Ista est continuatio Host.

De hor. Si agatur de adulterio ad separationem thori et reus est contumax ante lit. contestationem, excommunicari potest. Sed nec testes recipi possunt nec causa diffiniri. Accedens in causa restitutionis etiam contra contumacem lite non contestata sententia proferri non potest. Ar. Que fervitati. Si lite non contestata reus est contumax si fieri potest mittitur actor in possessionem

causa custodie ats reus excercitabitur s s Jo. An.

Accedens Exceptio testium facta q non contuace lite non contestata in ca matrimoniali nulla est decretalis ista et illa supra sup. e. ti. c. i. groz. nam cum ad separationem matrimonij procedit contuacia ante lit. contes. proveniens non potest operari quod procedatur lite non cont. cont. contuacem ut ibi Si autem querit an sit vinculum inter aliquos vel non in hoc casu bene proceditur lite non contest. q contuacem sed non cont. non contuacem ad receptionem testium et sententiam diffinitivam Nota hic cas. causarum

Secundum frequenter hec decre. dividitur in duas principales partes In prima ponit regulam de testibus non recipiendis super principali lite non contestata sex casibus exceptis a regula In 2a ondit quo procedi debeat quando reus e contumax lite non contest. 2a ibi in alijs Prima ps dividitur in duo Primo ponit regulam 2o casus exceptos a regula 2a ibi nisi hec in tres quia in illo ponit duos casus exceptos 2o alios duos 2a ibi porro 3a ibi sunt et alij Item hec ps porro dividitur in duo Primo ondit quid iuris quando agitur de spuali vel carnali coniugio et reus e contumax 2o quando non est contumax 2a ibi Si vero Et hec 2a pars dividitur in duo primo ondit quid iuris in matrimonio spuali 2o in carnali 2a ibi Si aut Prima in duo primo hoc facit in matrimonio spuali contracto 2o in contrahendo 2a ibi q si forsitan s Jo. Nota casus in quibus testes recipiendi sunt lite non contestata Primus si de morte

testis timeatur

testiu timeat' vel absentia diuturna | Item
si sup electione alicuius moueat' qo Item si
super matrimonio Item cum platus ingreit ex-
cessus subditorum Item qn testes ad ppetua
rei memoria publicant' Jo An | No q tbus
mois dr quis contumax. qn venire cotempnit
vel maliciose se occultat vel impedit ne citatio
ad eum pueniat Jo An vel sudmat' sit lite
no gtesta super pncipali non recipiunt' testes
nisi de ipsorum morte vel absentia timeatur
et tunc ecia nisi cont contuacem recipi pnt
dumo infra anu gueniat' vel hoc sibi de-
nuncietur alias attestaciones sic recepte no valet
in s. porro dr | Si de carnali uel spuali ma-
monio agit' g cotuaciem testes recepi pnt et
causa diffiniri | Cont no gtuacem no in spu-
ali iam contracto antiq ca. obseruent' in s. qd
si forsan dr | Si de spuali matrimonio agit' con-
trahendo per sex menses absens no gtumax
expectetur | Si de carnali ia gtracto gtumax
expectet' tam diu donec de obitu altius ve-
risimilit psumat' habe sciam in s. in alijs
dicitur | Si reus e gtumax et agit' de actioe
reali mittit' actor in possessionem rei petite
ca custodiet | et si reus infra anu pstat cautoz
de paredo iuri et satisfaciat de expensis posses-
sione recupat qd si neglexit actor post anu
verus constituitur possessor | reseruata reo dfen-

No. ille iuste possidet qui auctore ptore possidet ff. de acqu. poss. iuste

No. q debitor semp audiendus quousque sit [illegible]
[illegible]

sione pretat. Et si aliquis super rebus imobi-
libus quas alieno nomine possidet conueniatur.
det verum dominum in iudicio nominare, cui iudex
ad defendendum congruum terminum assignabit
quem si neglexerit. et ledme per iudice monitus
in contumacia persiterit, actor rerum petitarum
verus possessor constituatur. omni allegatione ab-
senti super principali questione conseruata, Si vero
actio est personalis actor intendens mittendus est in pos-
sessione hoc dicit

de iura. calup.

o blato libello liteque contestata exigendum
est calumpnie iuramentum ut iuris ordo re-
quirit Ideo hec rubrica sic continuatur in qua
videndum est quid sit iuramentum calumpnie Et est
sciendum secundum hosti. quod iuramentum calumpnie est
cum quis bona fide iurat non animo calumpnian-
di agere uel respondere seu aliquid aliud proponere

Nherentes Clericus in causa ecclesie sue iura-
mentum calumpnie alteri committere potest nec
per se iurare compellitur Nota quod nullus cleri-
cus iurare debet sine licentia sui prelati So.

litteras in causis spiritualibus de calumpnia non iuratur
Item nec rigor iuris ciuilis seruandus est secundum equitas canonica To.

In tractandis per principales personas iudici debet
de calumpnia vel per yconomos qui habent causam nota
Imperator In causis collegij non singuli de col-
legio sed ipsius yconomus iurat de calumpnia
Nota qui de calumpnia iurare non valet cadit in causa
Ceterum In causis appellationibus et alijs de calumpnia

iurant etiam nec obstat contraria consuetudo Nota quod que de novo emergunt novis indigent auxiliis
Cum causam priorem etc. et venit sibi de calumpnia iurare
Cum causa episcopus agens pro alio causam propria pro illo iurat de calumpnia sed si agit per se iurabit propositis sed non tactis sacrosanctis ewangeliis Secundo ponit penam non iurantis videlicet quod amittit causam Jo.

d[e] dilacio[nibus] dand[is]

quia iudicio cepto et iuramento de calumpnia prestito de quo proxime egimus sepe contingit quod dilaciones petuntur quandoque ad posiciones faciendas quandoque ad testes producendos vel aliis de causis Ideo annectitur hec rubrica de dilacionibus que datur ut quis deliberare valeat iij. q. 3. offerant
¶ Dilecti Si detur nimis brevis terminus ubi non subest necessitas licite appellatur Nota quod peremptorium prima vice poni non debet nisi ex magna causa et appellacio propter hoc facta valet. Jo. An.
Preterea Deliberatorie inducie denegantur rei qui per litteras citatorias plene poterat instrui quia iudex delegatus tenorem rescripti inserere debet in litteris citatoriis Jo. a.
Litteris propter declaracionem libelli per quam natura negocii non mutatur nove deliberatorie inducie non dabuntur Jo Vel sic iuxta aliud intellectum ex declaratione verbi generalis uel ambigui positi in libello nove inducie deliberatorie dande non sunt si per expressa potuit reus deliberare super ambiguitate illa vel generalitate
Exposuit Si post citacionem ad causam reus pro

publica utilitate vocetur peremptorius circumdu-
citur et nonas habebit. Jo. An.

De feriis

[O]mnium sup(er) de dilationibus q(ue) aliq(ua)n(do) dat(ur)
a iudice aliq(ua)n(do) a iure Nu(n)c dicamus de
hiis que de iure dantur tm Et sic videamus
de feriis. Ferie dicu(n)tur p(er) contrariu(m) enim ferie co-
lende non sunt hee tn colunt(ur). Vn(de) ferie dicu(n)tur
quasi foerie prestant enim vacatione(m) ab hiis
q(ue) in foro agi consueverunt s(ecundu)m azo.

[O]mnes diebus dominicis mercari litigari iudi-
cari uel iurari no(n) debz et de vespere
in vesperam debz celebrari Nota q(uod) iudiciu(m) mortis
siue sanguis die d(omi)nico exerc(er)i non debz Nota q(uod)
illa forma semp(er) debz obs(er)uari q(ue) melior et subtili-
or ro(ati)one inuatur ut. j. e. c. cappellanus
Verum festorum principiu(m) et finis fieri debet
s(ecundu)m ipsorum magnitudine(m) et (con)suetudine(m) regio-
nu(m) hoc primo Jn principalibus festis et int(er)
pascha et penthecostes non fit solempnis ge-
nuflexio Si tame(n) tu(n)c ep(iscop)us vel clerici ordinet(ur)
s(ecundu)m ordinantis et ordinati morem genua flec-
tant(ur) et hoc 2o Romana ecclia no(n) facit festum
speciale de trinitate s(er)uetur tamen etia hoc cuiu-
cu(m)q(ue) ecclie (con)suetudo hoc 3o No(ta) q(uod) consuetudo
Romane ecclie non est semp(er) in o(mn)ibus s(er)uanda Jo.
Licet In diebus festiuis cu(m) necc(essi)tatis piscari p(otes)t vt
alit(er) p(ro)p(ter) necc(essi)tate(m) alime(n)torum lic(et) i(n)cede(r)e rei t(em)p(o)re p(er)ituro
Cappellanus Tres septimane in quibus canon

phibz celebrari nupcias ante festum Jo. bapte
non continuatur ipso festo Item hoc intelligitur de
septimana ascensionis et duabus sequentibus Jo
Conqestus ferijs statutis ob reuerenciam dei et
sanctorum nisi necessitas urgeat vel pietas suadeat
iudicium exerceri non debet eciam de partium volutate
¶ Ferijs vero introductis pro utilitate hominum partes
renunciare possunt ¶ Nota quod ferijs introductis ob reue-
renciam dei nullus potest renunciare nisi necessitas
uel pietas aliud inducat ¶ Item necessitas ut pie-
tas non est sub lege

lapsis ferijs de quibus proximis litis — de ordine cognicionum
recto tramite coram competentibus iudi-
cibus pagi possunt Sed quia plures questiones
aliquando proponuntur ab una et eadem parte aliquando
a diuersis aliquando incidunt aliquando emergunt in
ipsis iudicijs ¶ Ideo videamus quem ordinem cog-
noscendi et diffiniendi debeat seruare iudex
¶ Igitur hic subicitur rubrica de ordine cognicionum hosti
ntelleximus ¶ Judex ante sentenciam de pep-
toria excepcione cognoscit sufficit tamen
quod inde in principali pronunciet Nota quod ex-
ceptio peremptoria ante sentenciam debet examinari
et cognosci de ea antequam sentencia super principa-
li questione feratur quia ex illa apparebit qualiter
debet formari sentencia ¶ Item super excepcione pemp-
toria siue incidenti non pronunciatur sed super principa-
li questione vel sentenciatur sic et magis contra quam mulierem

vendicantem aliquem in mancipium admittitur ex-
ceptio consanguinitatis que prius discucienda est quam su-
per principali pronuncietur
Cum dilectus // Si reus contra actorem spoliacionis
obicit aut excipiendo et tunc prius audietur
et ea probata respondere non cogitur sed
propter hoc non restituetur Aut agendo et tunc
simul utraque questio audietur et una sententia
terminatur Nota cum crimen civiliter probatur
testis non punitur pena ordinaria sed solum-
modo a testimonio repellitur Johannes An
Tuam // petenti hereditatem obstat exceptio
natalitatis que prius debet terminari vel aliter pen-
dente causa natalitatis coram iudice ecclesiastico he-
reditas per iudicem secularem inchoari non debet
Nota causa natalitatis preiudicat est ad causam suc- (de incidentali questione ... Andreas)
cessionis et ideo primo debet terminari si contrarium fi-
eret ordo iuris perverteretur quod esse non debet
nec valet processus successionis si legitima non preve-
Super // Agens interdicto unde vi Conqueritur Jo. An-
dr. non potest reconveniri nisi super illa spoliacione
de qua eciam potest excipi contra eum // Nota quod hoc
spoliatoris privilegium est ut spoliator non potest
reconveniri spoliatum iudicio petitorio Jo. // vel sic
agens possessorio recuperande non tenetur ad re-
stitucionem suis spoliatoribus nisi super questione spo-
liacionis unde potest tamen ab agendo repelli per ex-
de plus petitoribus ceptionem spoliacionis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ontingit aliqn qd detmatl incidetibz
excepcioibz de quibus dcm e in causa
procedit Sed quia plerumqz actor plus petit
qm debet et ideo puniendz e Unde apponit
auctor de plus peticioibz Et sciendum e qtu-
or mois plus petit ut pz p vsus sequetes
Si plus quisqz loco petit aut re tempoe causa
Res dabit expensas conueto causa qz tempus
duplicat inducias locus int'esse refundet //
ontalum ponit qtuor modos plus petedi
et eorum penas 2o illos modos exponit
ibi Re quoqz No qd qui plus petit rem siue ca
condempnatur aduersario in expensis Item q
plus petit loco ad int'esse tenet Item q plz
petit loco ad int'esse tenet Item q plus petit
tempoe duplicat inducie sic nec tenet respode
nisi ei soluet expese

d' ca poss. e ppe.

m inter piudiciales qoes de quibz i su
pioi titulo diximz qd spoliatois gnuat
s. ti. n. c. ultimo Ad hoc aut ut melius ex:
pediatur hec matia apponamz rubricam de ca
possessiois e ppetatis que tractanda sit Unde
videamz quid sit possessio Et dicedu e qd possessio
e corpal rei detecio corpis e iur adminicto gerete
usceptis causa possessionis et ppetatis sub
uno codeqz Judice tractai dt Jo. An. No
qd continencia cause diuidi no debz Item cot
absentem no gtuacem aut non citatu vel no
conuictum no dt aliquid diffiniri nec e pcededu

Ad ultimum Si petitorio et possessorio simul est
actum iudex pot prius possessorium terminare Jo
Cum ecclia Si spoliatus petitorio et possesso-
rio simul agat si probet spoliacionem et posses-
sionem sed non dominium obtinebit in possessorio
sed succumbit in petitorio hoc dicit ista decre. et
sequens. c. proximum No q qui vacillat in tes-
timonio repellitur Item negativa dicere no pt pro-
bari Item ius eligendi pt prescribi Item actore no probante reus
Cum sup Sumatur ut sup. c. proximo C absolvitur
nota q iudex de qua re cognoscit de ea pro-
nunciare debet. Jo.
Pastoralis Ecclesia agit de proprietate an conclusione
cause possessionis adipiscende vt recuperande agere pt. Propter con-
clusionem vero cause et an sententiam hoc facere no pt n iusta ca subsit
Cum dilectus pars supra de arbitris Cum dilectus
et ibi expeditur prima q° et infra de fide instru.
Cum dilectus et ibi expeditur 2a q° et tercia No
q in execucione sententie q° proprietatis prefertur questioni
possessionis Jo vel sic dicatur sic Si possessorio
et petitorio simul e actum vna sententia terminatur et
premittitur possessorium et in exequendo prevalet petitorium
Cum olim Sufficit ei cui dignitas e collata
si probet q conferens tempore collacionis ius con-
ferendi possidebat. vel aliter succumbens in pos-
sessione de proprietate agere pot Nota q res inter
alios acta aliis obesse no debet Item sententia lata
super possessione non preiudicat proprietati Jo.
In causa Ecclesia petit rem ex vna ca si succumbat

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eandem ex alia causa pete pot vel alit quo ad titulum petenti rem iure dominii. possessione pbare no sufficit No qz non obstat res iudicata si ex alia ca eadem res petatur sub qua fuit adversarius absolutus Sequitur vide quid sit proprietas Et est dicendum sm hosti. qz proprietas e dominium rei iustis modis qsitum scz iure nali per occupacom vt in feris aialibus et alijs que occupati conceduntur vt insit de rerum divi. § fere Iure gentium ut in hijs que ab hostibus capimus hosti. i.o.n.

de restitucione spoli.

In superiori titulo dcm e qlit possessio amittitur et qm amissa restituenda sunt ideo videamus de restitucione spoliatorum hosti. unde videamus quid sit restitucio dicendum e secundum Goff. qz restitucio e prioris status reintegracio

Iret Si consentit is qui restitucionem petit pt sibi qd de proprietate dcertisset ps huius e. j. de censibus licet vbi decidit ista in fine io vel sit adversus restitucionem petentem no e audiendus reus de proprietate opponens nisi actore [illegible]

Sollicite petenti restitucionem no obstat excepcio abiuracionis facte pus spoliacione quia questio spoliacionis privilegiata e ut ei nichil possit opponi qd tangit questionem proprietatis nisi prius fuit restitutus io

Accepta petenti restitucionem certe obstat abiuracio spontanee voluntatis No qz peteti restitucionem potest opponi qz non fuit spoliatus et auditur

No. [illegible]

No. qd licet spoliatus [illegible]

No. hic et concorda [illegible]

No. predo restitui d3 ut ff. de fur. et fu. ar. l. i. § qui autem / Nisi sit talis predo cuius vite nullus p̄t dubitare C. ne liceat ... sine iudi. se. ni. l. i. Aut nisi dicit repetitur ... et vade ipse ablata a fure ff. depositi bona fide
Tamen equitas ... C. de iudi. planum
Ar. ... bona ... restitui ... qui petit qd statim restituere debet aut retinere ... ff. de doli excep. dolo. qd dic ... in petitorio ...

Item ... aliud esse possidere et aliud esse in possessione ff. de acquir. poss. § quis autem

volens hoc probare Johannes An.

Audita Interdicto de retinenda possessione succubuit reus ipius abiuracione ꝓbata / Vel alit᷑ per secundas lr̄as expressam mencione facien̄ de p̄mis no ꝛuocat᷑ s̄ma lata p̄ p̄mas

No. qd ad intencionem ꝑp̄e semp̄ ē recurrendū

Item qd̓ l̄tine s̄tīn ē ꝑpā non impedit reuocac̄e

Item s̄ma recte lata per r̓sc̄ptum ꝑp̄e nō tollit᷑

Item s̄ma p̄g ꝛuocacō3 lr̄ar̄ū non tenet. Jo. An.

adversus ... vigilantia ...

An lr̄is petenti restitucōm b̄n̄ficij / questio nō canonice restitucionis referri non potest / ps hui9 sup̄ de officio dele. ex litteris

Item non obstat exceptio c̄mis agenti int̄d̄co vnde vi. vel qd vi. aut clam / Nota qd petenti restitutionem aduersarius crimen opponere nō pot ante restitucionem qā p̄sumit᷑ inimicus

Conquerente Spoliatus etiā a iudice iuris or dine p̄termisso an omīa restituit᷑ / Nota qd nul lus debet restitui vel spoliari iuris ordine nō s̄uato / Item restitui d̄t res cū fr̄ctib9 in preceptis

Ex transmissa Petens restitucōm coniug̓ ne cesse h̄et probar̄e coniugiū / Vel alit᷑ restituit᷑ coniux viro ꝓbanti desponsacionē et copula cionem et de ipius impunitate caventi / Nisi magna sit viri seuicia / Nota quoddam speale in ista restitucōe videlic3 qd d̄t ꝓbai ꝑpetas s3 matrimoniū contractum esse legitime et qd eam cognouerit et qd spoliatus fuerit Jo. An.

No. qd restitutio fieri non debet de muliere nisi prestita sufficienti cautione qd illi ... non debeat aliquid malum inferre et sic vide tex.
No. sufficit tantum ... si pignora vel fideiussores dent ff. ... si mandato ... Ita qd si dare non possit cautionem tunc ... cautionis non est danda restitutio ff. ad trebell. qui ita § i

[illegible]

Cum venisset / Si quis per alium possidet illo mortuo / possessionem ingressus expellit / per interdictum unde vi restitucionem petere potest. No. ecclesia non vacans pot concedi collegio. Jo. vel sic / per solucionem pensionis rei donate fiam donatorio cum auctoritate donatoris acquiritur illi donatorio rei possessio adeo quod si ab illa expellitur per interdictum recuperande agere potest.

Ex conquestione / Si altero coniugum invicem accusante alter petat restitui. an omnia restituetur. Jo. vel sic / Si actore agente petitorio reus super eadem re deducat possessorium procedit in solo possessorio suspenso petitorio.

Gravis / violentus spoliator rem cum fructibus eciam quos papa potuissent restituere / dampna resarciri et de iniuriis satisfacere compellitur. Jo.

Olim / si qui non possedit restitucio denegatur. Nota quod vim vi repellere licet cum moderamine inculpate tutele qui modum excedit tenetur.

Litteras / si contra petentem restitucionem coniugis opponatur consanguinitas in gradu prohibito lege divina / et offerantur probaciones parate. Iuramento ab opponente recepto de malicia denegatur restitucio quo ad thorum sed non quo ad reliqua. Si vero probaciones non sint parate fiet plena restitucio nisi sit magna viri sevicia. Jo.

Ex parte petens restitucionem coniugis necesse

Ex parte | Nota in donatione dotis semper subintelligitur condicio si fuerit subsecutum ff. de condicione [illegible] vel dotis promisso [illegible]
Item in rebus [illegible] manus est positum quod in aliis ergo in eis cautum est agendum [illegible] di questiones [illegible]
Item voluntas augeri debet et non minui per dignum [illegible] ff. de iudi. [illegible]
Nota ubi nulla obligatio [illegible] possessio [illegible] nulla restitutio [illegible]

Cum ad sedem

(vel sponsalia)

habet probare coniugium legitimum ex consensu Jo.

Cum ad sedem | Interdictum unde vi non competit contra eum qui non spoliavit nec spoliari mandavit | nec spoliacionem ratam habuit | Nota quatuor modos probandi per testes, per confessionem, per instrumenta et per evidenciam facti [illegible]

Olim | Violentus qui non est solvendo ad restitucionem fructuum effectualiter non urgetur contra tamen est actio qua inopia debitoris excludit.

Olim | per exploratorem diebus aliquibus Jo. An. (et precluitur per aliquem [illegible]) observata in non observatis, ut ita per ecclesiam non acquiritur possessio | Ideo licet quis observet formam non sui iudicis propter timorem | tamen tali iudici non acquiritur possessio aliqua Jo.

Sepe | Spoliatus petit restitucionem ab eo qui scienter rem a spoliatore recepit | Quia iniuste detinere et invadere alienum (quo ad periculum anime) equiparatur Jo.

Pisanus | Si mandatur restitucionem fieri et sub certo modo necesse est non solum in facto sed etiam in modo parere | atque non valet quod agitur | Non forma mandati diligenter est suadenda Jo.

De dolo et contumacia

Audistis de hiis qui spoliantur ex iudicio. Nunc videamus de hiis qui fatigantur in iudiciis dolo vel contumacia adversarii vel sic. Quia plerumque spoliatus non potest consequi restitucionem rei sue propter dolum vel contumaciam spoliatoris | Ideo annectitur rubrica de dolo et contumacia.

Nota supra c. Cum ad sedem | Item obstat petenti restitutionem si spoliatus [illegible] vel si possederit sub condicione vel si spoliator recepit possessionem [illegible]
Item Interdictum unde vi non datur nisi contra illum qui deiecit vel mandavit vel ratum habuit [illegible] ff. de vi et vi armata l. cum a te [illegible]

[illegible]

Unde videamus quid sit dolus. Hostiensis: dolus malus est calliditas fallacia machinatio ad circumveniendum fallendum decipiendum alterum adhibita. Sequitur videre quid sit contumacia. Est erga iudicem et prelatum commissa inobedientia. Hosti.

de her. Reus qui mittendum in possessione ad mandatum iudicis non admisit non multabitur de canonica equitate si infra annum caverit de stando iuri. Non rigor iuris non est servandus. Hostiensis: canones precipue ubi ius actoris non est satis clarus.

Ex literis. Reus condempnabitur ad expensas quas propter eius contumaciam vel dolosam exceptionem actorem fecisse constabit. Vel aliter per sedas literas non facientes expressam mentionem de premissis non revocantur premissa. Vel aliter propter contumaciam rei pro re quam ab eo petit sequestrari. Hec summa non p.

Causam. Si actor est contumax reo instante diffinitiva sententia ferri potest. Credit Jo. An. Vel aliter actore contumace testes recipi et sententia ferri etiam lite non contestata reo instante debent.

Prout. Si reus post litem cont. est contumax si liquet de causa fertur diffinitiva sententia. Si non liquet actor inducitur in possessione vera.

Finem. Reus fundata intentione actoris peremptoria obicit et deficit in probando condempnatur in expensis quia dolus presumitur. Nota exceptio peremptoria potest opponi publicatis attestationibus. Item ad arbitrium iudicis puniatur quod expensas solvere non potest.

[illegible]

Cum dilecti. Contumax condempnatur in expen-
sis factis a tempore citacionis emisse

Cum olim. In causa postulacionis vel electionis
lite non contestata proceditur ad diffinitiuam sententiam pro-
pter maliciam alicuius quicquid citari debet ex habundanti

Veritatem. Si agatur de crimine in modum denunci-
acionis contra reum contumacem recipi possunt testes et
ferri sententia diffinitiua vel sic si proceditur per via
inquisitionis possunt contra absentem contumacem etiam
lite non contestata testes recipi et sententia diffi-
nitiua etiam deposicionis ferri si hoc meretur delictum

Contingit. Actor per secundum decretum iudicis
non admissus vel expulsus a reo per lapsum
anni verus est possessor vel sic actor missus
in possessione ex primo decreto iudicis a reo
non admissus vel expulsus per lapsum anni
verus est possessor. Capud ecclesiam suam proponi Io.

Venerabilis. Si reus non venerit sufficienter citatus publice
via sepe contingit quod propter dolum et contua-
ciam aduerse partis hic is qui presens est po-
nitur in possessionem petite. Ideo viso de dolo
et contumacia videamus de eo qui mittitur in possessionem Io.

Constitutus. Actor missus in possessione post annum
efficitur verus possessor licet reus infra annum cauere possit

Cum sicut. Si non stetit per eum. Item voluit. Io. An
quomodo infra annum cauet. Actor post lapsum
anni non efficitur verus possessor

[illegible]

[illegible]

Cum venisset // Si reus contra quem sententia est missio decreta se non fuisse contumacem non docebit in expensis

Si adversarius // Reus actore absente vel absolvitur ab instancia iudicii vel predit in principali si liquet de causa. Vel sicut si reus citatus non comparet actor mittitur in possessionem causa rei servande

In agens reali actione positus in possessionem causa rei servande per annum efficiatur verus possessor licet contumax de proprietate agere potest

Ideo dicamus quid est comodum possessoris. Est autem in hoc comodum quod lite pendente nichil innovetur ut dicit rubrica que ius facit. Vel sic dictum est supra qualiter status rerum absentis per contumaciam immutatur. Quia possessio rei de qua agitur in partem transfertur. Sed ne forte credet aliquis quod eodem modo posset aliquid immutari contra statum cause lite contestata pendente. Ideo subicitur hic rubrica ut lite pendente nichil innovetur

Memoria // Lite pendente reus comodo possessionis sue privari non debet

Laudabilem // Lite pendente super coniugio non interdicitur coniugibus carnale commercium

Ecclesia // Qui rem litigiosam alienavit ita quod habere non potest debet equivalentem in loco illius substituere quam alienare non potuit. Hoc dicit ista decretalis et proximum sequens capitulum et post horum de consti.

Ecclesia Sedimatur supra c. proximo Ecclesia

Dilectus // Non obstat privilegium impetratum lite pendente de

[illegible]

de seqstr. poss. et fruct.

lite no habita mencione

In lite penden de qua supius dcm e quoque

interuenit sequestracio ideo post illud trac-
tatum subicit rubrica de sequestracione possessi
onis et fructus sm Host. Videamus igitur quid
sit sequestracio sm hosti. Sequestracio e rei
de qua agitur deposicio, puta duo contendunt
de aliqua re, ponunt eam in manu coi vel ami
ciciomis q ea dt restitue ei q obtinuit et iteri ea custodit
Ad hec propter gruaciam rei res ab eo petita se-
questrari non debz de hac materia loquitur
decre. de fide instru. inter dilectos co

Dilcius Si missus in possessionem ca custodie fruct
dissipat dissipati reuocatur et alij dimissi seqstrat. Joa.

Ab eo non sumatur vel sic appellatione pendente si fructus
dissipetur pnt seqstrari

de confess.

In frequenter in iudicijs fiunt posiciones ut
s. de elec. dudum § licet fiunt etiam inter-
rogaciones a partibus ut s. de dolo et contuma. put
quoque a iudice infra de fide instru. Cu Jo § vero
sexuibus confessis releuatur pars a probacione facienda
maxime per testes que probacio laboriosa est ideo
antequam tractemus de alijs probacionibus videamus
de confessis vel sit exma libello oblato et ad-
ueniente die ad respondendum aliquid comparet
reus et confitetur quod ibi continetur Et sic
videamus de confessis qui pro conuictis habentur

Cum monasterium Si qui cmen aliquid confitetur
non creditur q illos quos dicit fuisse eiusdem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

c̃minis suggestoēs || vel alit' nulli de se cofesso
credi debz in p̄iudiciu alioru || et cofessio cri-
minosi non ē cont' aliu admittenda || vel d'
ad solius cofitentis dend c̃me ppu no ē alteri
aliq pena infligenda si famato tn ē pga° iudicanda
Cum sup || ex° in iure gfitet' se ee symoniacum
ab officio et bnficio deponit' de fro istig det' logt'
decre· cum sup de ca possessiois et ppetatis cjo·
Ex parte || Confessio fca per errore no noz si
ante finitu negociu de erroe doceat' || Et itelligas
decre· istam no solu de rstitucoe q dat' minori
vel ecclie s3 etia de qlibz maioe

|| de pbaci·

m actor nisi reus confiteat' de intencioe
sua nēe habz pbaē qd' asserueat cjdeo
competent' subicit' rubrica de pbacoibz || vide-
amus igit' quid sit probacio || Et sciedu ē q pbacio
ē rei dubie p argumeta sufficien ostensio hosti
p ̄epte || Reus actori sua ppa instra edere
non tenetur || s3 actor tenet' daē instrumeta
defensionis comuia tn istra alt' alti daē tenetur
Sicut || actor qui intencioni sua bn pbauit ite
rato ad iurandum copelli non debet
Ex lris || In cri iudicio pbant actor et reus et si
equalit' pbauerint absoluit' reus nisi actor fa
uoabiliorem causam foueat cjo
Posuisti || In virginitate pbanda testimoniu
matronarum assertioni pfert' viri || vel aliter
no creditur marito asserenti etia cu iuramento
vxorem cognouisse si vxor per matronas attestat'

No· ex cfessio indebite extorta nichil extorquenti accrescit [illegible]
[illegible]

per ipsius corporis aspectum probat contrarium

Tertio probatio testium preferetur instrumento

Item negativa indirecte probatur Monachi et clerici pro ec-
clesia sua possunt testificari

Iuravit In causa matrimoniali publicatis attesta-
tionibus super eodem articulo alii testes recipi
non possunt vel aliter contra dicta plurium tes-
tium unius testis admitti non debet

Post per litteras ordinarii probatur quis excom-
municatus nisi probetur contrarium

In presentia dubia probatio non relevat probantem

Nota quod non dicitur decedere sine herede qui
monasterium sibi heredem instituit

Licet In interdicto uti possidetis obtinet qui
iustiorem titulum probat Et de facto huius lo-
quitur super de iuramento calumpnie cum causam Nota quod
exceptio falsi ante et post sententiam potest opponi Io.

Per tuas Si quis nominat aliquem filium et communiter re-
putatur non creditur postea alteri eorum iuratum contrarium Io.

Item Iudex debet notarium vel duos viros ydo-
neos secum habere qui conscribant acta iudicii
aliis si quid difficultatis emerserit per superiorem
punietur nec credetur ei super suo processu ni-
si quantum per acta constabit aut aliis per legitima documenta

Ad nostram Si potest probari reum deliquisse eius pur-
gatio quod non delinquit recipienda non est Io.

Cum causam Fines dioc. per libros antiquos
fama testes et alia adminicula probari possunt

Causam Reprobari potest ratione per quam [illegible]

puelle probat᷑ de hoc infra de frigidis et maleficiatis c. fraternitatis Nota oms ꝓbacões que tangunt negociu sunt admittende Iste mulier inspecta iterum inspiciet᷑ sed illud fit propter periculum aīarum ne decipiat᷑ quia oculus et manus sepe fallut᷑ obstetrices

Cum bone Acta habita coram p̄mis iudicibꝫ fidem faciut cora secundis Nota q acta p̄oris iudicij danda sunt iudicibꝫ ad quos cā puenerit et pnt ad hoc cōpelli Jo An

de testibꝫ

Jctum ē sup̄ de ꝓbacionibꝫ in gnē nūc in spē et sit de testibꝫ Vel sic qdam iura dicunt maiorem fidem ēē adhibendam testibus qm̄ instrumentis vel alijs ꝓbacionibꝫ Et sic subicit᷑ hic rubrica de testibus Hoff. Jo.

Placuit Testes pro p̄cio nō dnt conduci et debent esse ydonei et testimonium nullus dicat nisi ieiunus

In nomine Nulla est recepcio testiu facienda cont᷑ non citatum de quo vide concor. ff. de instru. edi. l. ij. in principio Nota testes recepti alta pte absēte et nō citata nō valent

Scdm mulier testificatur contra clericum cum de crimine ciuiliter agitur. Jo.

In omni Js qui denunciat per dcm suu et alicuis ꝓbat se monuisse Nota captm istud intelligendum ē de denunciacione. Jo.

Licet ex quadam Quociens dicit quales esse et qualiter

iurare dnt qui super consanguinitate deponunt
Insuper | prelatus et clerici qui causam ecclesie non
procurant testificari possunt in ea Nota
quod quis procurator in eadem causa et testis esse non debet
Ex parte | probatio exceptionis contra testes oppo-
site differri pot post publicacionem attestacio-
num Jo vel sic et melius Si exceptio legittima
opposita contra personas testium non admittitur licite appel-
Si qui | Judex debet mittere examinatorem Clatur
districtum ad testes qui coram eo commode venire non possunt Jo
Sicut | Corrupti et periuri ad testimonium per-
mitti non debent Nota quod primo dicto alicuius sta-
dum est vel Jo vel sic sedmatur et melius retrac-
tanda est sententia si constat eam esse lata ad dictum corruptorum
Veniens | Socius criminis et muneris non testium
testificantur etiam si in crimine symonie et unius testimonium
non sufficit ad condempnacionem nota quod confessio de se et aliis credendum
Cum attestaciones habite coram primis iudicibus non est
dicibus fidem faciunt coram secundis con-
cordat .c. ti. proximo .c. ultimo
Pervenerit | Clerici non debent a ferendo testimonio in causa
ecclesie sue repelli nisi alia tonabit ea impediat
Super eo | Crimine nunc probatum repellit teste
atque de illo crimine non dampnatum Jo vel sic
testes in causa civili vel criminali repellun-
tur si de novo crimine convincantur
De cetero | laici in criminali criminaliter agi-
tata causa non testificatur contra clericum

accusat tamen pro sua vel suorum iniuria Nota quod nullus repellitur a prosecucione iniurie sue vel suorum eciam vir clericus nisi esset excommunicatus
In causis criminalibus productio testium non datur sed non so
Cum tu Concordanda sunt dicta testium (leprositate legali si fieri potest si videntur esse contraria Nota quod in benigniorem partem semper est facienda interpretacio
Fraternitatis In causa appellacionis super novis capitulis eciam veteres testes producuntur Nota quod post apturam testium sive in causa principali sive in causa appellacionis non sunt recipiendi testes super eodem capitulo super quo testes publicati sunt Sed super novo bene recipiuntur Jo
Intimauit ex eo iurauit testimonium non dicere testificari compellitur si attestaciones publicate non sunt Nota quod iuramentum illicitum non compellit a testimonio Item attestacionibus publicatis super eodem capitulo non sunt alii testes recipiendi Jo An.
Causam publicatio et renunciacio testium facta in uno capitulo non preiudicat volenti testes producere super alio
Personas A testimonio compellitur qui fuit morbo laborans
Iudei Xpianus contra iudeum licite recipitur in teste
Super eo Testimonium matris est suspectum ubi filia petit in virum aliquem se maiorem hoc primo Ad dictum solius matris de impedimento deponentis impeditur matrimonium contrahendum sed non dirimitur iam contractum nota quod pater vel mater potest admitti in hoc casu secundum distinctionem hic positam

Licet Iudeus nichil probare pot nisi per duos testes fideles et honestos No qd ubi nus testiu no admittuntur vel admittitur duo vel tres sufficiunt Jo
In licis non sunt ydonei testes quos actor de sua familia produxit. Jo. An.
Cum venisset donec attestaciones fuerint publicate vel eis renunciatum testes produci pnt sup eod capto. postea non. super aliis vero sic
Series publicatis attestacionibus falsiditas priorum literarum testiu probari pot vel aliter In ca matrimoniali publicatis attestacionibus sup eode articulo pnt alii testes produci vel sic pot reus producere testes ad probandum contrarium eius quod actor probauit si publicacio attestacionu non est facta consuetudine contraria no obstante
Preterea Carnalis copula probatur p conuenientes testimoniu de visu. Idem de testimonio auditus quem adminicula et fama adiuuant Nota qd multis presumpcionibus et ex fama fit probacio sufficiens et q no psunt singula iuncta iuuant Jo
Cum a nob Unius iudicis verbo non creditur scriptura eciam eius non est tante auctis qui reprobari pot per ydoneos testes hoc fallit in papa de quo vide cle. e ti. licis et hic panormitanus
De testibus Testi qui tantum sup excepcione iurauit sup principali non creditur Nota tn petente si lis contestata est eciam sup principali iurare et deponere compellitur Jo. No non valet

dictum testis si deponit sup quo non iurauit
Constitutus publicacio attestacionu no fit ad
peticonem tercij Et pars apud qua attestacoes
sunt deposite non pot vltius alios testes pduce
re vel aliter dicta testiu non sunt ad peticonem
tercij publicanda hoc primo Js qui produxit
testes coram certis iudicibus non pot ad eundem
effectum cora alijs iudicibus illos reproducere s; illarum
attestacionibus debet esse contentus
Preterea publicatis attestacoibus no opponitur cont
personas testiu Tres casus excipit. et ad secundaz
determinacionem subdit Et sunt isti casus primus si
post publicaconem iurat q maliciose ad hoc procedit
2us si ante publicaconem fuit ptestatus q volebat
illos impugnare 3us si ptestacione no facta volt
nunc probare q obicienda de nouo didicit
In lra Si testes a diuersis pducti deponentes
contraria sint equat honestatis statuz maiori
numero atq poterit preualere auctas paucorum
pot poni casus supra de offi. dele. c. fi. Jo.
Tam leis ad probandum impedimenta electi
layci et femine admittuntur de facto huius .i. ti.
proximo sup hijs de accu. et de penis. super
hijs Et testes de auditu & fama indifferenter no
Cum olim In causa liberali q con. Cpbat
tumacem eciam lite non contestata testes
recipi possunt et ferri diffinitiua. Jo.
Ex tenore publicatis attestacionibus falsitas

prorum testium pot indirecte pbari Non negatiua
q ht determinacione loci ut tpis indirecte pot pbari
Significauit Si sine ca neget quarta pduc-
tio testiu petita cum solempnitate legali lici-
te potit appellari. Jo. An.
Cum causam Diligenter sunt examinadi testes
et puniendi qui eos impediunt Et effrenata
ipsorum testiu multitudo refrenada e p iudi-
cem de sco loqt decre. de probat. c. licet et
de iuramento calumpnie Cum causam
Veniens vbi variatur modq agendi publicate
attestacoibq sup eod capto testes pduci pnt Jo
Cuis Juramentu testiu ps pot adusa remittere
ps huig. i. de preben Cuius Nota qpter defcm
testis iudex remoueri debet vt possit testifi-
cari in ca in qua datus erat iudex Jo
Dilecto delegatus necessarius in testem a iudica-
do remouetur et alius subrogatur Jo An
Significauit Ne pbacionis copia pereat cita-
to aduersario recipiudt et publicadt testes quos
reus pducit Et nota q hec decre. loqt de reo
qui non pt face ad suam voluntatem q agat
cont eu Jdeo sibi sibi sup hoc puidet vt pos-
sit se defende qui actor velit age contra eum
Sic i. e. albertus Nota cautelam bona et
vtilem ppt ea q ptige pnt Jte futuris casibq occurred e
Cum causam post publicatas attestacioes
nouu captm pbari pot etia p aliquos testes

Idem intelligendum qr illud e pbac decepcionis
expressum aliud qntitate valoru in e cu i tua Jo.
Albertus Recipiuntur et publicatur testes q inc-
fuerunt sine vbi per scripturam de sna non
apparet Nota q sna sup mrionio lata tenz li-
cet in scriptis redacta non fuit. si hoc pbetur
p testes et ad cautela futuroru recipiuntur testes
Cum in tua Idem dicit cum decre. venies sup
e. Aliter pot sumai publicate attestacionibus
in ca mrioniali sup eodem capto testes recipi pnt
Et ps hui decre. in. de preben. et de sponsali-
bus cum in tua Nota q ex diuersis mois agendi
sup eodem articulo facit q p9 apertura testiu
super eodem articulo testes iteru induci pnt
Constituus Ecorodrai pnt qui partem impe-
diut in testibus producendis hoc pmo Et de-
nunciatur testes non tenei iuamento de veitate
non dicenda hoc 2o Et si consanguinei rei
impediut testes actois pumitur reus de ciu vo-
luntate hoc fiei psumitur Item qui subtrahit
aduersaio copia pbacois ondit se mala cam hre
Constituus Ecu non didicit testificata nec re-
nunciaueit testibus pducendis eciam antiquis
captis testes ats pductos ecia potit pduce. Jo.
licet pomit xvi casus sine qbus ad pbanda
consanguitate in causa mrioniali non valz
testimonium de auditu. vel sic testes pducti
in causa mrioniali sup auditu auditus non

sunt audiendi/ nisi graues extiterint/ et a fide dignis hoc audierint/ et personas et gradus rite distinxerint/ et vnam personam uel duas in gradu prohibito viderint. Item nota non debet in testimonium admitti cuius auctor repellitur Jo. An.
Per tuas Testes post publicationem ad petitionem producentis interrogari non dent/ nisi quando dolo vel negligentia examinatoris super omnibus capitulis non
licet Testes in negotio principali deposuerunt.
productos licet reprobare et iterum reprobatores reprobare Vlterius non est locus reprobationi.
Presentata Attestaciones recepte per arbitros faciunt fidem in iudicio/ si testes mortui sunt/ Si autem viuunt in optione est partis contra quam producuntur an velit attestaciones recipere/ et eas habere ratas/ vel testes de nouo producere/ etiam si publicate sunt attestaciones
Nuper. Non creditur testi etiam religioso qui Jo. An.
sine iuramento deponit. Nota quod nulli credendum est in preiudicium alterius/ nisi sit iuratus. Jo.
Venerabili. diligenter et sigillatim examinandi sunt testes aliis non valet etc si agatur de vita viri canonizandi
Cum clamor. Iterum examinandus est Jo.
testis ex officio iudicis qui obscure et diffuse deposuit. Jo.
Testimonium. perseuerans in crimine etiam in ciuili repellitur a testimonio hoc crimine/ Emendatus vero et non infamis admittitur in causa ciuili/ et etiam criminali mota ciuiliter. Fallit in periurio/ Sed repellitur in crimine criminaliter mota

Ultra. Ponit formam per quam datur quarta
productio testium / et aliter dari non debet Jo. a.
non admittitur in testem ille cont. que pred. accu-
sacio / Ponit questionem et causam exceptam h. p. nisi in crime
excepto quod infamatus h. 2.

Dictum est supra de testibus quorum officium pub- de testi. cogen.
licum est / Et quia nonnumquam inviti veniunt ad
testimonium dicendum / Ideo videamus de testibus cogendis Jo.

Quisam. In causa matrimoniali et alia cogendi
sunt testes testimonium perhibere. Jo. An.

Cum sup. Per execucionis suspensionis et deposi-
cionis sentenciam cogendi sunt testes / Et per hanc decre.
assumpserunt iudices modum ponendi tres terminos
in eadem citacione / Nota quod in una citacione possunt fieri plures citaciones /

Sup eo. Testis qui timore adversae partis a testimonio
se subtrahit testificari / potest compelli eciam in criminali.
Nota secundum notorium iuris ordinem non requirit
nec probacione indiget.

Peruenit. Compellitur testis eciam in criminali frau-
dem illius detegere qui probacionis copiam subtrahit
adversario. Nota quod nomine instrumentorum continentur
testes / Peruenit. Super iniuria illata clerico
cogendi sunt testes. Nota quod nomine rerum eccle-
siasticarum clerici intelliguntur. Jo.

Ceterum. Super consanguinitate probanda cogendi sunt testes. Jo.

Preterea. Testis synodalis qui super matrimonio coram or-
dinario deposuit coram delegato super eodem articulo
iurare non compellitur hoc primo. Teste apud sapue-

mentem infamia a testimonio repellet[z] hoc fido.
pot tamen si erraverit corrigere errorem suum Jo.
Super hys. Super fama vel suspicione falsitatis
sunt testes cogendi. Vel aliter. Sup impedimento
electi et crimine falsitatis lrarum cum per modum
inquisicionis proceditur testes testificari compellantur Jo.
Cum cont. In crimine falsi cogendi sunt testes. Jo.
Dilectorum. Testes compellunt[z] testimonium phibere
preterquam in criminibus. Jo. An.
Venerabili Nō de tegenda conjuracionem seu conspiracionem cogunt[z]
socii et iurati Jo a

de fide instrumentorum

\+ Tractatum est plene in superioribus de illa spē
probacionis que fit per vivam vocem tanquam de dig-
niori. Nunc dicamus de illa que fit per mortuam id est
per scripturam, et sic dicamus de fide instrumentorum
videntes quid sit instrumentum. Dicendum est quod instrumentum
est scriptura facta pro alicuius rei probacione Hoff. Joa.

J scripturam. Non sumatur[z]. Nota exemplo non
credit[z] nisi ostendatur[z] originale Jo. vel sumatur
tur sic. Instrumenti exemplum non solempniter
sumptum fidem non facit absque originali
Scriptura. Innoc et Hoff. dicunt quod decre. ista distin-
guit inter scripturam auctenticam et publicam. ut dicatur[z]
publica que confecta est per manum tabellionis.
vel que habet sigillum publicum Auctentica vero que
conficit[z] a privato cum subscripcione testium. Et nota
quod instrumenta publica et sigilla auctentica fidem faciunt
Jo. vel sumatur[z] sic. scriptura per manum privata facta
non facit fidem si testis in ea scripti decesserint /

n

63

secus si esset facta per manum publicam.

Ex litteris. Rescriptum apostolicum cum rasura in loco non suspecto non censetur viciosum. Nota litterarum copia facienda est adversario inspicienda Jo.

Accepimus. Redarguenti privilegium de falsitate iudex faciat illud exhiberi coram paucis in loco secreto et securo, interim autem statur sine late pro illud. Nota quod privilegia non debent deferri ad iudicem si timetur de eorum amissione. Jo. An.

Contingit. instrumentum seu privilegium quo quis utitur integraliter adversario legi non debet sed solum capitulum illud de quo agitur debet edi Jo.

Inter dilectos. Reus absolvitur cum iura actoris sunt obscura, ut quia prius instrumenta sunt offuscata littere vel scripture aut sculpture sigilli sunt delete vel enormem patitur fracturam, de eo loquitur supra de sequestracione c. i. Nota falsitatem litterarum primo in annis domini et indictione, qualitatem carte, sigillum, scripturam notarii, Jo. ving. Si per quindenos domini diviseris annos tres simul adiungens indictio sit tibi presens.

Quod super. Non valent littere quas super absolucione voti impetrat cruce signatus per veritatem tacitam vel falsitatem expressam.

Pastoralis. Cum de extravaganti dubitatur an sit decretalis si est iuri communi consona iudicabitur secundum illam si dissona consulatur papa.

Cum dilectus. Post publicatas attestaciones usque ad conclusionem causae instrumenta produci potest hoc primo. Consuetudo loci facit instrumentum autenticum Jo.

nota

Cum Johes / Falsitas instri vel illud qd' deest instro per testes probari debet. Nota sine expressione cause non tenetur adversarius libello responde / supra de libelli oblacione c. ultimo /.
Ex parte / Defectus lre vmq rescriptum no viciat Jo.
Perpetuus / licite appellatur a iudice q' parti hoc petenti non facit instrm comunia edi. Jo.
Imputari / pducens instra sibi iuice cotraia no pt penite de alteo ꝫ super nutro audietur. Jo.
Si caucio / Si in instro debiti exprimatur ca condempnatur debitor / nisi pbet indebitu / si no exprimitur / necce e ut creditor pbet illud debitu. Jo. An.
Cum p. / Tabellio aucte iudic ordinary pot notarius tabellionis pmortui notas in publicam forma redige ad peticom eorum ad quos ptinet.
Si instrumeta / Instrm per tabellionem exemplatu aucte ordinary eandem vim ht cum oiginali / sic atiq istra sive lre no viciate pnt renouari aucte supioris. Jo.

de psump.

Expedito tractatu de vera pbacoe / accedamus ad tractatu de quasi pbacioe / seu semiplena. Et sic videamus de psumpcoe que aliqn plena probacionem facit / puta qn violenta e sive iuris e / et de iure. Aliqn psumpcionem solam induat / sicut vox ipa sonat. Dicamus igitur quid sit psumpcio. Dicendum e q psumpcio est alicuius facti dubij aliquociens semiplena / aliquociens plena investigacio ꝫm Hoff.
Sicut / Orui sub spe ludi nocz arco fraudu-

No. infra in glo. sup. c. mandata quod viats ap[osto]lice sedis non concedunt. loco si bo[n]i p[ro]p[ri]a sunt ... ff. de constit. prin. l. i. in fi. Si loco p[ro]p[ri]a sunt, xvi. q. i. si quid ... ff. ... et h. de iust. ...

lenter est in culpa. Et ex hoc surgit illud ge-
nerale ludus noxius e[st] in culpa. ff. ad. l. aq[ui]l[iam]
na lud[us]. Cum videor ludo simaut sca excidendo.
Vsus dat ludum fert fructu[m] non latet vsus.
Afferte Ex p[re]sumpcione violenta fert[ur] diffinici-
ua s[entent]ia. No[ta] ex dilac[i]o[n]e p[re]sumit aliqua esse mater.
Ex studiis p[er] p[re]dicta p[re]sumit[ur] c[ontr]a futura. Tractor
tullius in libro de officiis. vbi dicitur q[uod] p[ri]ma bona
com[m]endo adolescencia p[ro]ficit[ur] a modestia cu[m] pie-
tate in parentib[us] et beniuolencia in cognatis
et demu[m] ad optima videlic[et] ad p[er]fectione[m] pue-
ri me cognoscit[ur] cum ad senes prudentes et cla-
ros et bene consulentes rei publice se transferat
et sic assiduus sit. Jo. Extra p[er] mores cog-
nosces interiores. Rustice qualis eris. Bos ex mu-
lo modereris. Numq[uam] qual[is] erit cognosces t[em]p[o]re veris.
Nullus p[re]sumit[ur] cont[ra] illu[m] qui iudicium dilacionibus
subterfug[it], e[t] c[ontr]a q[ui] sit i[n]nocens q[ui] libenter compareret.
Homine qui tacet consentire videt[ur]. Jo. Vel sic
qui de vno negat de alio confiteri videtur.
Madata Ex preteritis p[re]sumit[ur] c[ontr]a futura. Jo.
Quosdam dicim[us] mag[is] p[re]sumunt[ur] scire sc[ilicet] q[uam] e[st] moti
Quanto forte per hoc reprehendit episcopu[m]
negligentem in inquirendo. vicini non vi-
dentur ignorare quod ad longinquos peruenit.
Scribam No[ta] q[uod] negliget[er] studuit in iure canoni-
co et se transfert ad ius ciuile p[re]sumit[ur] ex q[uo] ibi negli-
get[er] studebat et e co[n]uerso. Jo. Semel malus s[em]p[er] p[re]sumit[ur] malus

No. hic sup. c. Quantum glo. quod contra p[re]sumpcione[m] non admittit[ur] p[ro]batio in contrariu[m] ff. quod me. ca. non est ... ar. ff. de prob. ...

No inf' sup' c. illud. in tex. qd fama vehemēter est attendenda in cāusis matrio' & si fama bon' haber et psu'm sup' qd vir mulierē in lecto ... sicut verum tenuit que fama ... matrio' et femine ...

No hic qd ... ad psumendum qd bona sint facta ... Sup'.

Fama verisimile || Efficacior pbatio reqrit' ab eo qui pbar' vult qd no ē verisimile vel alit' fcīu vult pbar' q no ē verisimile eiq contrīu quod presumit' oportet q eius pbatio psup-cione iuuet' vel fama. Et no q psup'o no solu ipedi' i totu ne fiat pba'o i. de here filij li. vi. Jo. Illud. ppt' nominacione cohabitacōm et famam probatur coniugiu maxime cu apparet istra dotalia. Jo. vel sic. Per cohitacōm diutina famā de mriōmo et tractatibus mriomalibus ac alia adminicula probatur mriōmum. Ltis per simpcōm violenta probatur carnalis copula hoc intendit etiam seques cap. Jo. Tercio. Sūmat' sup' c. pximo. No ubi singula no prosint multa collecta iuuat. Item ubi affinitas pcessit sposalia etiā per formaiu coitu seques mriomum non tenet. Ltras propter suspicione vehementem no debz quis maxime de g'rauu c'ime cōdepnari. Jo. Cum i iuuetute. No psumit' in senectute i contines qui in iuuetute contiuit si sit vel lra. Supos huiq ē de purgacōe canonica c. cu i iuuetute. Dudum. Js pro quo bnficiando cu cla scribitur si sit ydoneus no tenet' se probar' ydoneu cum qlibz ydoneus psumat'. hoc quo ad mores verre. vel quo ad titulum suffiat dice. Psumit' quis dignq nisi probetur indignq ad hoc contrer allegat'. Ergo hac lra argue. lapsus sub

... etiam in alio iudi'o ... de testi. cu in sua ... et de proba. p tuas. Et si contra. ut ...

No. etiā qd postq quis semel est periurus amplius non debet ad iuramentum admitti ... q. v. ... est ne iterum ... in ... ar. ... de cohab. cleri et mulie. ...

Cum in Juventute / No. verba tex. quod qui si in iuventute ostenderit et se exhibuerit se continentem non presumitur . neque est de leui credendum quod postea ad senile pervenit etate turpiter abutatur usque dum fervoris libidinis amplexando . Cum labes humana que nonnumquam in iuventute contrahitur in senectute frequentius respicit . Neque est de facili presumendum quod aliquis prioris lectio [illegible] ad vilam passionem [illegible] se [illegible]
Item no. quod licet quis aliqua labe videlicet [illegible] ut hic in tex. aut sibi prius dominatur aut [illegible] suspectus sive notatus non debet si demum aut accusatio ex caritatis radice non procedit . [illegible] talibus [illegible] malignis delationibus [illegible] ut hic in tex. ¶ Et subditur in glo. quod gradus [illegible] excellat quod labor [illegible] stipendia meliora [illegible] C. de offi. magi. offitiorum ¶ Et presumitur potius pro senile etate [illegible] xxxiii [illegible]

nomine scolaris per litteras impetrare ad beneficia de
quo remittit Hosti. adnota. B. de transac. c. ex litteris
Et de instit. c. 1. Et pot. excipi quod non sit litteratus
vel quod sit ut notat spe. ti. de rescriptis aptitu pri
ncipi. §. ratione autem impetravit ad fine iste
ubi excipitur de scolari Jo. ¶ Nota quod tabellio pub
lice registratus de iure com. tenetur in litteris conficere
instrum. in auctentica de Tabellionibus. §. 1. coll.
iii. ¶ Nec ex inhibitione superioris ipse tenetur cessare
Cum quia de iure com. ex officio sibi commisso pt.
et debet / et alteri ius requirendi de beneficio iuris
com. competit quod inferior principe auferre non pt.
¶ Et ratio pot. esse quia iudex a facienda iusticia
timore gratia favore vel premio cessare non debet xi. q.
3 quatuor. ¶ de heretic. multorum in cle. aut. Jus
iur. quod pr. ab his coll. ix. ¶ Nec inhibicioni super
hoc temperandum est cum sit contra deum xi. q. 3.
inhibemus. cum si. hec ges. de excess. prela. Johannes An.

¶ Et sequitur quod [illegible] continentia servat [illegible] [illegible] [illegible] non metuit xxxiii di. §. quod ergo

No. in hoc c. dicitur in glo. quod si aliquis dicatur non prius [illegible] iudex illum examinare tenetur [illegible] de [illegible] si [illegible] non [illegible] delator [illegible] [illegible] ff. de glo. [illegible]

De iureiurando / de iur. iurand.

Juramenti probacionibus. Et quia propter inopiam
probationum non numquam recurritur ad iurame
ntum . quia omnis controversie finis est iuramentum
ut e. Et si Christus Ideo post tractatum de presump
tionibus annectitur hic rubrica de iure iurando
secundum Hoff. Vel sic etiam presumpcio aliquotiens
semiplenam probationem inducit / et ideo iura
mentum aliquando defertur actori ad faciendam ple
nam probationem aliquando reo ad suam innocenciam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ondendā. Ideo p9 tractatum de p̄sumpcionibꝫ dicendum de iureiurādo videntes quid sit iuramentū dicendum ē q̄ iuramentum ē asserc̄io vel negac̄io de aliquo licito possibili et honesto sacre rei quia non licet iurare p̄ creaturas non sacras s̄m Hoſt. Jo. An.

(Pro administracōe) Si iurasti michi aliq̄ facē uel dāe vel conſuāe ego possum tibi remittē iuramentum. Item qd̄ cotidie fit per p̄lates seculaēs qui iurāt ſuāe statuta ciuitatum quia antiq̄ et consiliarij h̄nt p̄tate destruendi et concedendi statuta p̄nt eis remittē iuramenta. Et sic ſuat de f̄co. Et corrector ß. de testibꝫ cogendis. c. vltimo. Vel sidmatur sit Creditoēs compellūt relaxaē iuramentum de vsuris sibi soluendis. Vel sic agi pot̄ ad relaxac̄oem iuramenti cuiꝰ complemētū turpitudinem ɔtinet ex parte suscipientis.

(Peruenit) Non valet Juramentum a p̄lato p̄stitum de rebus ecclesie non repetendis. Jo. Vel sic a iuramento meticuloso fit absoluc̄io per iudicem ecclesiasticum.

(Peruenit) Cui fit cont̄ iuramentū ꝑꝑriū iuramentū sibi prestitum ſuaē nō dt̄. Ut sic sidmaī Rex anglie ꝓmisit R̄gi Francie dāe sibi consiliū auxiliū et fauorem cont̄ oms̄ aduersaios suos. si ipse simile auxiliū daret r̄gi anglie. Nota frangenti fidem fides ...

frangatur eidem c. io. Vel sūmat' sic nō fra-
git pmissum qui illud comutat in melius. fi-
des non huati non fidem non est huanda. fides
condicionat non ligat nisi condicio seruetur
Ego| forma iurandi septem capta cōtinēs sm
quam episcopi exempti iurant ppe c. io
Nullus| Epus non pot compellē clicos bnfi-
ciatos qd iurent sibi obediencia c. io An vel sic
non tenetur clicus epo suo obediencie iuramē-
tum pstare nisi racione administracionis sibi cōmisse
Debitores| Ad soluendum vsuras ppt iusiura-
dū sunt compellendi. Vel sic qui se obligauit
ad vsuras soluendas soluē non cogit' nisi iura-
uerit quo casu cogitur sed repetit
Ad nram| Si debitor creditori iurauit rem ipig-
noratam non repetē nisi prius debitū soluat
iuramentum seruare compellitur. c. io.
Si vero| Si iuramentum per metum extortū
huari pot absqz periculo aīe seruandum est / ecclia
tamen Romana consueuit tales absoluē Cas9
in terminis quidam rector concessit ecclesia
suā cuidam sub anuo censu tenendā et insti-
tuit eū vicarium in eadem postmodum com-
pulit eū renunciarē iuri qd habebat in ea et
iurarē qz non repeteret extitur et reddet' in lra
Ex scripto| Monachus qui pro debito monsterij iu-
rauit creditorem seruarē indempnem. iuramē-
tum huarē compellit' Casus in tminis. Promi-
si soluere certam sūmā pecunie ad certū tminu

et tradidi creditori certas possessiones i pignore.
et pmisi q non molestarem eu sup pdictis
possessionibus donec pecunia fuit psoluta et i
super obsides dedi teneor suae rditore idepne so.
Querelam Periurus e ab ecclia rmouendus
q no ncitate s sola volutate venit q iuamet nm
Qua Si pntatus iuat psentadi q Clericum
antiquu censum augebit et postea instituenti
contrariu iurat valet 2m iuramentu et ab eccla
remouetur Nota q si quis fecit duo iurameta qd
maiori racione iuuatur est obseruandum. Jo.
Cum quida Epi de piurio sunt magis pumedi
qm alij hoc pmo. Juramentu de no loquendo
aut pbendo sbsidiu psonis quels suai no dt Jo. a.
Sicut monachi iuamentum no valet claustru
abiurats et de hoc gus sibi pnia iungitur
Veritate Vasallus qui iurauit plato et successori-
bus successori iurare non compellitur, puta si
dicat Ego iuro fidelitate tibi et successoribus
tuis catholicis quia hoc iuramentu e ppetuu
Verum Al iuramento per metum extorto eccla
absolue consueuit et eius tnsgressores ut pec-
cantes mortaliter non punire
Veniens Si is cuius madato stae iuaui aliqd
michi precepit cont iuramentu a me prius lici-
te pstitu illud seruare non teneor Jo
Breui Si iuratus defende ecclam requisitus
sine iusta causa hoc recusat periurus est

67

et defendit eu appellatio
Iuratus princeps q iurauit certam suae mo
neta si sciat eu legitimo ponde defraudata pe
mite debet quia iuramentum fuit illicitu et
ideo non est seruandum Si vero ignorabat
tunc seruabit iuramentum et faciet illam
ad pondus legitimum restaurari Jo
Dementes Judices qui iurat infra certu tps
exeq smas hoc non obstante appellationibus
ab eis int posit deferre tenent. leuis castiga
cio reuerentia exhibet castiganti Seueritas
autem nimia castigacio correctione no recipit
net salutem xviij. di cum beatus Item no
q non valet iuramentu pstitu in preiudiciu su
perioris Item sma diffinitiua a qua e appel
latum non debz executioni demandari Ite i oi
iuramento semp intelligit ius superioris excep
tu et tunsitinus altius
Ad nram per iudicis officiu subuenit ei
q per timorem iuramenti a se pstiti vsuras
pete non pot No qui no pt age ppt iuramentu
pot denudiciae Ite qd denegat i vna releuat i
Ad nram Judex q iurauit in om calteat Jo
ca iudiciarium ordinem suae in notoriis subti
litatem ordinis iudiciarij non seruabit No q
iurare contarius no e iuramentu s poci periu
riu. Jo. tenetur
Grate ciuiu it ei cui no debu ei cui debuit iurare

Cumtanall' Is cui^g mādato stāe quis iuravit non pot illi ꝑcipē ut a se vxorem abiciat vel filios uel heredes exheredet. Jo.
Cua nos Coniuges se abiurāe no pnt Nō iuramentum non ꝑiudicat mrīmo/ sꝫ econt mrīmonīu preiudicat iuramento. ī de spon. c. ultio
Quemadmodū Js qui iuravit cum mulīe cōtrahē ꝓpt᷒ subuenientem fornicacōm vel deformitate eam repellē pot ꝓpt᷒ ꝑcedente Vēo nō hoc ꝑmo Si vir iuat vxorem de nullo c̄rīne accusāe ē temerariū hoc 2° Si de adulterio specialr hoc iuravit eā denūciāe pot non accusare debet Jo
Et si xp̄us monachi et cōūsi in causis cau sui monasterij ꝓ ferendo testimonio licite iurāe possunt Nō ꝙ per creatorem nō p creaturam iurandum ē Camē si per creaturā iuetur ꝑiurandum ē si licitū ē qd iuat᷒ Jte ūitate iurandum ē dum tū habz vītatē iudiciū et iusticia Jtem nō ꝙ qdam sut simpliciᷓ mala et ideo ꝓhibita quedam bona simpliciter sed prohibentᷓ ex causa Jo.
Sicut nr̄is fides eciā iurata ꝑiurāda nō ē q̄ fidem frangit Nō ꝙ ea q̄ auferūtᷓ in bello iniusto restituenda sunt Jdeo a contrio si iusto
Cum cōtingat Nō auditᷓ muli cpne ꝛtmei Jo ez cont᷒ alienacōm rei dotalis cui sponte consensit et nō contrauē iure iuravit. Nota

iuramentum semper seruandum est ex quo sine pi-
culo anime seruari pot Item iuramentum pualz
legi Item via piuris no debz apiri Item iura-
mentum metu uel dolo extortum non tenz Jo
Sicut Juramentum quod contra vtilitate ecclie est
pstitum no tenz qa potius piurium dr z de ho pma dt
Numis Clerici tempodlia a laicis no te. Clipomi
nes eis fidelitatis iuramentum pstare non debet Jo.
Peticio Is qui iuravit contra aliquem no ee i ppis
et ecclie causis contra eum esse pot qd iuramentum
non extendit ad hanc causam quia contra se nemo te-
netur vel contra ecclam sua Jo.
Ex lris Si iudex in principio cause iurame-
tum de veritate dicenda a partibus non ex-
egit in processu cause id exigere pot
Intellecto Si is qui prest iuravit non alienare
non valet alienatio quam postea fecit etiam si
iuravit non contrauenire et pot illam reuocare
Mulieri Si mulier iuravit aliquem esse suum
maritum et succubit quia alius no pbauit
no dat nec denegat sibi licentia nubendi cum alio
Clericis Juramenta de pterito ad futura non tra-
hitur nisi ad hoc aliquis se astringat Jo. vel
sic qui iuravit seruare statuta edita et postea p
illud iuramentum aliter no iurare pmisit seruare
edenda seu postea edita no tenet ex iuramento ad no
Juramentum decretista ht duas Ciuiter edita
partes principales primo tractat de relatione

et recusatione iuramenti // 2º de tempus delatione, et hec p. dicta que per se patent // Nota quod quando presumptio est pro actore vel reo potest iudex deferre iuramentum habito respectu ad honestatem persone et qualitate cause // Iohannes // vel sit suppletorium iuramentum a iudice parti delatum // sine causa recusari non potest // secus si a parte parti deferatur // defertur autem reo presumptione faciente pro eo nisi iudici ex causa videatur aliud faciendum // Consideratis tamen personarum et cause circumstantiis defertur actori uel reo

de except

In probationes plene et semiplene de quibus in superioribus diximus plerumque eliduntur exceptionibus iustis oppositis et probatis nam ex is qui exceptione vtitur vtitur onus probationis in se recipit. et per exceptionem defenditur quis et iuuatur sicut per actionem hostiensis Videamus igitur quid sit exceptio Et est sciendum quod exceptio large ponitur pro omni defensione que reo competit Iste large dicitur exceptio etiam replicatio que datur actori contra exceptionem hostiensis Et dicitur exceptio actionis exclusio ut elisio Replicatio est exceptionis repulsio hostiensis

Item // Si testis de crimine contra eum excepto conuenitur vel alias conuictus appareat a testimonio repellitur ff de crimine non punitur si non tangit negocium principale Io.

At nos // Reo excipienti contra actorem de excommunicatione maiori. non obstat replicatio communionis sat-

Nota hic c. pastoralis quod exceptio dilatoria que ab uno fuit lit[is] ... iudex datus fuit et est ... post litem contestatam non fuit propositum licet postea ... ad notitiam ... non potest postea proponi ... de ... Cum vigilantibus et non negligentibus iura subveniunt ff. quibus ex causis maiores ... ff. de ... Et tamen ... oportet per singula momenta ... actorem ff. ut ... Si is a quo ... et hic quod hic d[icitur] habet locum in exceptionibus facti et non iuris quia nemini licet ius ignorare ff. de iur. et facti igno. l. regula.

mentorum quomodo possit actore ab accusatione repellere Jo. An. Nota quod de replicatione habes multa exempla canonica ut hic et de rescriptis non nulli, de foro competenti ex parte, de ordi. cog. c. ii, de proba. in presentia, et de pueris accedentibus. Item exempla civilia ff. eo. l. ii. et penult. et ti. adversus. De materia replicationis habes etiam in pandectis legibus et instit. ti. de replic. Et ibi tractat Azo aliquid in summa. Et hoc in summa e. ti. de excep. § ii in principio. Et spe. aliquid plus tractat e. ti. de excep. § finali quasi per totum.

Et nota quod replicatio est actoris allegatio per quam resolvitur exceptio ut instit. de replic. in pr. Jo. a.

Cum ecclesiastice: habens plura beneficia contra alium de pluralitate excipere non potest. Jo. An.

Pastoralis: Judex debet statuere terminum ad omnes dilatorias proponendas post quem excipientem non audiet nisi in tribus casibus, viz. si fuit protestatus. Item si de novo ei competunt vel si noviter ad eius notitiam pervenit. Jo. interroga. art. de certo §.

Cum inter: Excommunicatus potest appellare, appellationem prosequi et omnem defensionem legitimam facere potest, sed reconvenire non potest.

Cum venerabilis: Si reus a quo res petit excipit et de promotione ipsius rei fra. cum actore propter hoc non confitetur actorem fuisse dominum, hoc primo. Exceptio falsi etiam post conclusionem potest opponi, hoc 2o. Cum aliquid excipiendum proponit de intentione adversarii non confitetur, hoc 3o. Johannes An.

Nota nimis excedit qui ... falsitatem ... non debet ... in damp. ... si qua gravavit ut in textu.

Item nota quod per repertum aut ... ubi non fuit lit. contestata in auct. de exhiben. reis ... coll. v. quia ... debet directe fieri per interrogationes et responsiones directe affirmando vel ... § de lit. cont. c. uno.

Item nota quod contractus bone fidei fuit ... in ... ff. de actionibus ... contractus bone fidei ... bona fides ... stricti iuris ... requiritur bona fides ... non ... ff. de ... officium iudicis ...

Nota hic ar. quod ... nulla fuit falsa tenet ... nullitas ... falsitas et ea ... retractata et non ... vigore ante retractata ...

No. hic q(uo)d excepcionu(m) alia est dilatoria alia p(er)emptoria. Dilatoriaru(m) etiam alia est declinatoria iudicij, alia dilatoria solucionis. Declinatorie iudicij alia est que proponit(ur) contra iudice(m), alia contra rescriptum siue impetrite(m) inter quas p(ri)mo loco proponenda est recusacio iudicis ... q(ui)a alio litigando coram eo consenti(r)e ... ita q(uo)d ... postea pone(re) non pot(est). Dilatoria aut(em) solucionis proponenda est ante litem contestata(m) si probanda post(ea) actor ... fundamentu(m) ... C. de proba. ... Excep(tio) vero p(er)emptoria ... quando(que) ... et post ... in ea ... non posse l. ij de alio ... excep(tio).

Olim | Reum propter excepcionem no(n) admissam appel|lantem coram iudice appellacionis p(ro)bare de excepcione vera esse.

Dilecti | Per excommunicacionis uel p(ro)priarum excepcione a sua uel ecclesie sue defensione quis repelli no(n) debet.

Exceptione | Si per excepcionem suspensionis contra aliq(uem) replicatur de nullitate, ne ordinario ecclesie retardetur fiat absolucio ad cautelam. Pars huius de clerico excommunicato ministrante aptice. Jo. Vel sic propter excepcionem suspensionis et remocionis a beneficio repellitur quis ab eligendo.

Dilecte | Per excepcionem excommunicacionis a p(ro)secucione appellacionis eciam originalis actor repelli non debet.

Significaverunt | Per excepcionem excommunicacionis a p(ro)secucione appellacionis no(n) repellitur et si originalis actor vel sic excommunicatus p(ro)pter appellacionem et appellacionem p(ro)sequi et se licite defendere. Jo.

Exceptionem | Reus in qualibet parte litis excommunicacionem obiciens q(uando) actorem audit, et si maliciose distulerit, in expensis condempnatur. Et licet excomunicacionem non obiciat iudex tamen publice excommunicatum ex officio suo repellit. Jo. d. An.

Adversario | Excepcio rei iudicate non competit reo absoluto quia non possidebat tempore absolucionis.

Venerabilem | Valet rescriptum impetratum ab excommunicato super p(ro)secucione appellacionis licet de excommunicacione non fecerit mentione(m). Jo.

Habito tractatu de excepcionibus in genere dicamus in speciali et sic apponamus rubricam de prescripcionibus. Et quia prescripcionum alia currit contra res mobiles in speciali nomine transiens que

In prescripcione cuius non extat memoria sufficit dicere ... quo titulo ... ad ... p(er)venit ... credo eos iuste possedisse et iusto titulo acquisivisse ex quo tanto tempore sine ... possederunt ... C. ... et c. ... et c. ... hoc ... ff. de aqua cottidiana et estiua. ... aqueductus ... loco ...
Et alibi q(uo)d ... cuius memoria ... loco ... ff. de aqua plu. ar. l. i. § fi.

[illegible]

dicitur usucapio Alia circa res immobiles in nomine generali remanens. et sic dicitur prescriptio Unde videamus quid sit usucapio deinde quid prescriptio Et dicendum est quod usucapio est acquisitio dominii per continuationem possessionis temporis lege diffiniti Et prescriptio est quoddam ius ex tempore causam et firmitatem capiens

Lacuit | Episcopus contra episcopum locum per hosti se ad fidem conversum triennio prescribit

Sed cum ecclesia vacat | vel est in scismate non prescribitur contra ipsam

Nichil | Taciturnitas prelati non nocet ecclesie donec sit prescriptum vel aliter in rebus invasis non currit prescriptio feriali strepitu / et strepitu fori de quibus habetur in de v. sig. forus Post medium hic nota. nichil enim scandalo faciendum est

Storum | Per quietam xxx annorum possessionem prescribit ecclesia sinodali i. iudiciali quarte

De quarta | Contra episcopum quarta decimarum et funeralium prescribitur si xl. annorum non solvitur spacio et interim cathedralis ecclesia non vacavit

Vigilanti | malefidei possessor non prescribit ad hanc materiam facit in de regulis iuris possessor libri Nota quod diuturnitas temporis peccatum non minuit sed auget Item introducta fuit prescriptio contra desides et contra sui iuris contemptores Jo. An.

Ad aures | Una ecclesia in alterius parochia xl annorum spacio decimas prescribit. Jo. An.

Causam | laycus decimas non prescribit Glo quod q

No. prescriptionem obesse non potest nisi qui possidet. C. de prob. Ex his fit quia in possessione prescriptio non procedit ff. de usucap. l. iii.

No. quod in favorem ecclesie nostrum subsidium ad omnes lesiones retorqueri non debet. C. de legibus quod favorem l. ...

[illegible]

laici possidere non pnt non possunt prescribere. Jo. a.

Illud. Et quod prescriptionem que generaliter quod sola currit contra ecclesiam opponatur interruptio utique ps probabit. Jo. a.

Causa. Fines ecclesiasticorum prediorum xl annorum spacio p[rescribuntur]

Ex transmissa. Tempore hostilitatis prescribitur. Jo. a. non currit prescriptio. Nota quod monachi possunt habere ecclesias parochiales. Jo.

Accedentes. Procuratores que debent nuntiis et legatis apostolice se ab aliquo prescribi non possunt.

Nota quod omnes tangit ab omnibus approbari debet. Jo.

Cum non. Subditus contra platum obedientiam non prescribit.

Ad audientiam. In feudo Romane ecclesie quoad ipsam ecclesiam et vasallum eius currit sola prescriptio centenaria.

Cum nobis. De centenaria prescriptione que currit solum contra Romanam ecclesiam tempora scismatum deducuntur. Jo.

Audite. De prescriptione subducitur tempus vacationis ecclesie contra quam prescribitur. Nota quod ius episcopale generale nomen est et habet sub se multas species. Et licet quis prescribit in uno non tamen in alio. Jo. an.

Cum ex officii. Procuratio debita ordinario visitanti prescribi non potest vel si dicatur sit. Non potest subditus contra superiorem visitationem aut procurationem ratione visitationis debitam in se ipso prescribere quamvis in persona alterius prescribere posset.

Si diligenti. Ex alieno nomine possidens non prescribit nec qui pro se nisi habuit titulum ad bonam fidem.

Cum olim. Abbas in cappellis prescribere potest episcopalia obtinebit tamen in hiis solum que prescribit. Jo.

[illegible]

[illegible]

No. quod nunc similiter est lex pirata ... non possunt ... mentionem de alio ... ex hoc ... tamen ... perpetue ... quo ad ... in legibus ... non habent ... ff. de offi. de le. ...

Clemens. Cum prescriptione completa privilegium contra fraud impetrat et eo utitur prescriptioni renunciat. Si vero prescriptio non erat completa mala fidem habet et ideo non prescribit. Jo.

Item. Male fidei possessor nullo tempore prescribit.

No. quod per hanc constitutionem abrogatur omnis consuetudo iuris civilis et canonici que sine peccato mortali servari non potest. Jo.

In diffinitiva sententia omnibus controversiis sive negociis finem imponit. Ideo postquam de processu iudiciorum tractavimus ad sententiam quasi ad optate navigationis portum veniamus. Hoff. Videamus igitur quid sit sententia. Et est dicendum quod sententia est iudicialis diffinitio condempnationem vel absolucionem continens. Hoff.

Summa patet. Sic summatur: Sententia contra ius aut leges vel canones lata nulla est a quibus non appellatur.

Iurgancium. Gregorius ponebat hoc Cap. ea Jo. An. capitulum in aliqua commissione comprehendendo iudices negligentes. Vel summatur sic: lites debent celeriter terminari. Et non tamen in quo conveniunt equitas et rigor. Et quid sit equitas quid rigor hic vide.

Non potest. Summatur sic: Sacerdos sine iusta causa non est ab episcopis sed et una sententia concordantibus deponendus.

Ea que. Iuste quis petit sententiam a papa confirmari si iuste et racionabiliter fuit lata et quando huiusmodi confirmatio peti possit vide glo. hic et doctores.

De certo. Merus executor sine causa quis excipit de fraude non cognoscit sed remittit vel sic iudex ...

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

[illegible]

deputatus super executione sententie admittit exceptionem
fraudis seu nullitatis sententie non ad effectum ut super ea
cognoscat sed ut negocium ad superiorem qui iudicavit transmittat

Cum aliquibus || Cum alicui adiudicatur possessio non pignoris
sed possessio dari debet plena et pacifica Jo. An.

Lator || Sententia lata contra matrimonium non transit
in rem iudicatam unde revocatur quando constat de
errore si ab eo non appellatur revocabitur cum constiterit
ecclesiam esse deceptam hoc etiam intendit
j. e. ti. c. tenor et c. consanguinei

Cum causa || Retractatur sententia contra ecclesiam lata pretextu inique consuetudinis || vel sic retractabitur sententia remedio appellacionis et tunc oportet intelligi per subauditum cum non apparet ex textu
quod a secundo delegato fuit appellatum || Item quod retractatur iure suo scilicet beneficio nullitatis puta
quia error expressus fuit in sententia et beneficio isto
beneficio restitucionis in integrum cum lesa esset ecclesia Jo. vel dicit

Inter ceteras Breve est et patet b. huius de rescript.
inter ceteras || Et patet sic Summa || Sententia quod ius scriptum vel hoc
lata nullius est firmitatis Jo. Vel sic Sententia
retractatur per superiorem licet causa fuit appellacione remota commissa || Si autem continet
manifestam iniquitatem est nulla

Tenor || Sententia lata contra absentem contumacem
in causa matrimoniali non tenet Jo.

Consanguinei || Idem dicit quo ad tertium quod supra c. proximo et c. lator Et potest sic

[illegible marginal notes]

Nota supra c. Cum inter qd veritas rerum gestarum erroribus non vitiatur ff. de offi. p. Illicitas § 1.

veritas promulgatam s. pro ad ordinem iuris

Fumai q Judiciu ecclesie per confessionem alterutrius partis coniugum non rescindetur

Cum olim // Si ppa q cõprudicatorem suum hoc tacito bñficium cõferat no valz collacio pmo dz surreptiaa

Cum inter // Valet snia lata q ius litigatoris si infra x dies ab ea no fuit appellatum No q interdum fert snia cont ius coe et tunc no valet ipo iure s n aliqua appellatoe Et de hac loqt ... c. i. et c. int ceteras Et inter dum fertur contra ius litigatoris tantum et tunc valet nisi infra x dies fuit appellatum

Causam // Sufficit ad cõfirmatoem snie nichil iniquum continentis q cont ipam aliquid no pbetur Nota q iudex non det animum suum inclinae ad vnam spem pbationis tm sz omnia que coram eo acta sunt debet diligent consi derae et ex hiis omibz animum suum informae et scdm hoc sententiam promulgare Jo An

Qd ad consultacoem // Snia pq lapsum x dierum tnsit in rem iudicata si pus ab eo non fuit appellatum hoc pmo quadrimestre tempq qd datr reo a iure ad soluendum ex ia pecuniaia pot artai ex causa vel plongai Vel sic et melq Si snia pcipit aliquid fiei ad certum terminum tempq decendij ad appel landum currit a tempoe snie no in die finiti termini hoc pss quadrimestre tepq qd a le ge datr condepnatis in psonali pt a iudice

Nota qd veritas rei erroribus gestorum viciari no debet l. Illicitas § veritas de offi. presi. l. assumptio ff. ad municipa

ex ca artai set sponte terminu artatu capi-
ens non pot pq decendiu appellae licet non
constet iudicem ex ca t'minu abbreuiasse hoc
secundo. Ab executione sententie no appellat
nisi in executione modus excedatur hoc tertio
Sicut nob. tenz s'ma lata q s'ine expssione cae
e lata. Nota psumendum e pro s'ma iudicis q
omnia l'time fecerit in causa. Item s'ma pot
pbai per testes licet non deponat de causa q
solent iudice moue maxime si duat scriptura
foe perdita
Cum sup. Confirmat s'ma cont reu appel-
lantem si nichil doceat cont ipam. Defertur
tamen executio s'me. Si tertius doceat de suo
interesse. Jo. Andreas.
Cum bertoldus. probata iusta ca absentie
reuocatur s'ma lata cont absente maxime
cu constat iudicem circumuentum
In causa. ppa in s'nys quas pfert ordine iuris
suat. No q dispesacoes no dnt trahi ad ius coe. Jo.
In te. monasteriu. Tenet s'ma diffinitiua lata
cont pma si de pma no fuit exceptu nec a
s'eda appellatu s'm glo et ideo possumus addere
si de pma scienter et dolose no sit exceptu
Suborta. Tenz s'ma lata cont puilegiu oste-
sum uel no osum si ab ea no fuit appellatu
uel supplicatu et de hoc s' de restitut. in inte-
grum ex l. ribus. Et hoc dico quia a sententia

que no appel-

ppe non appellat / sed supplicatur / Joha. An.
Cum 1. et a. // Sn̄ia a qua fuit appellatum re-
tractatur si constat testes ad quorum dicta tn̄
lata fuit cspiratores fuisse et parte cdicente
excepto // Cum // te condempnatus in actione
iniuriarum infamis est et p ppaz pot restitui
Ad probandum // Reuocata sn̄ia propter defectum iu-
risdictionis / et quia vnus iudicum fuit publice
excōicatus vel propter iudiciarium ordinem nō ser-
uatum Iterum de principali cognoscit de fac-
to huius hunus loquitur c. de P̄ptē cum dilca
Secundus // ponit regula et duos casus exceptos
et ppe regula dr̄ que patitur exceptionem Nota q
res int alios acta aliis preiudicare non debet
fallit tn̄ in casibus hic contentis sed cum aliquis
cui competit actio uel defensio sustinet seque-
tem agere Item cum quis passus e eū expiri
a quo causā hūit. Jo.
Duobus // nota q fauorabiliora sunt iura ad ab-
soluendum qm̄ condempnandum nisi in qua-
tuor casibus hic contentis .s. matrimonio libertate
dote et testamento Jo. // Stat testamentum li-
bertas condicio dos Si sint equales q produ-
cuntur vtrique

Iudicium de sn̄iis sed qm̄ inquam per ap-
pellationem releuatur consequenter de
appellationibus audiamus videamus igitur quid
sit appellacio Et est dicendum s̄m hosti. q
appellacio e a minore iudice p inuocationes

Nota [illegible] Ad nostram quod beneficii appellatione ideo non est inventum ut aliena [illegible] ordinis observantiam [illegible] [illegible]
Nota quod [illegible] est aliquo ad illum usum ad quem fuerit institutum [illegible]
Nota [illegible] non appellatur a [illegible]

maioris iudicis pretextu iniquitatis prime late sententie
desasio vel sit appellatio e iurisdictionis potestatis
iudicis per inovacionem superioris rite facti suspensio

Iterti | Collatio beneficij pendente et cetera Hosti.
appellatione non tenens vel sit collatio beneficij facta post appellacionem ex probabili et verisimili causa interposita est ipso iure nulla

Inter | Appellatio generalis non tenens loquitur secundum aliquos iura

Ad nostram | A correctione non licet appellare nisi modus excesse

Personas | Si appellans infra terminum sibi a datum iudice a quo appellat vel a tempore prefixo appellationem suam non prosequitur sine vel iuditio illius iudicis stare compellitur. Jo.

Cum sit | Appellans habet unum annum ad prosequendum appellacionem suam et ex iusta causa biennium nisi iudex illud tempus moderetur hoc primo
Et si infra tempus appellacionem non prosequitur rata manet sententia vel redit ad primum iudicem si ante sententiam appellauit hoc 2o Et de crimine impetitur appellare potest nisi sit notorium hoc 3o.

Ad hec | Coram iudice a quo in prima sententiam appellaui possum in alia quemeri nisi eum recusem ut suspectum Johannes Andreas

Si duobus | Superior ad quem tuus aduersarius appellauit te super eadem causa ignorans appellasse ad se ap. te coram eo comparere uolentem poterit excomunicare hoc primo Et de iudice ciuili qui non est de temporali iurisdictione ecclesie non appellatur ad papam nisi consuetudo hoc habeat hoc 2o

Nota [illegible] quod [illegible] et licet quis privilegium [illegible] de iudice Si quis aliena Ex quarum causa [illegible] ad [illegible] Si quis [illegible]

[illegible]

No. qd exceptio [illegible] non debet differri propter suggestionem falsi C de [illegible] l. ii et C de legatis si in fraudem. Nisi fuit ad hoc totaliter absorbetur

Ex racione || Etiam post biennium auditur appellans qui prius prosequi non potuit appellacionem Ideo vel sic et melius lapsus biennii non preiudicat appellanti quominus ex causa legitima audiatur saltem per beneficium restitucionis in integrum Est ad legitima causa copia et similis

Memini || Si reus post citacionem vel noticiam litterarum venit ad curiam delegatus in causa procedat alias non hoc idem dicit c. suggestum

Super eo || Supersedetur exceptioni super qua appellatum est et super principali cum sine illa diffiniri non possit hoc primo Secunda pars non sumatur propter diversas lecturas Nota quod licet appellacio sit remota in principali appellatur tamen super incidentibus [illegible] vel sumatur clarius sit Si propter exceptionem non admissam fuit appellatum supersedetur exceptioni et etiam principali si sine illo terminari non possit

De appellacionibus || Non sumatur. Sensus tamen est talis In qualibet causa maiore vel minore potest quis appellare si gravetur Johannes Andreas

Super eo || Tria sunt dicta decre. Primum secundum canones licet a gravamine et ante sententiam appellare 2m ubi sublata est appellacio sublata est et recusacio 3m si committatur causa decidenda infra certum tempus incipit currere a die presentate, alias ante et post de appellacione interposita ante sententiam et a sententia habes satis supra e. cum sit Et sic nota quod habentur quatuor tempora appellandi scilicet ante litem et post litem et in prolacione sententie et post in fine sententie. || Vel

sic sedmat || Ante et p9 smam iur canonu appel-
latur hoc pmo || Sicut appellacio frustratorie
no defert sic nec recusacoi hoc 2o || tpa press9
currunt a die pntati rescripti | hoc 3o || no q de
iure ciuili no appellat an smam nisi qd grauа-
men an smam illatu in diffinitiua repari no
pot. ff. de ap. l. ij. | nisi ... ad quod
Peruenit || Sup iuria etiam quietus vel sup ad- ...
ultio appellare pot nisi sit notorius criminosus ho d. e. c. ... vel ... psequat
Consulit || Notorius criminosus no audit || psequens
appellans || Item appellantes cogendi sunt appel-
lacionem sua psequi aut iudicio iudicis parere
|| Item appellacio gnalis in omnibus no valet secus
si in vna ca tantum || Item non de facili p-
cedendum e sup notorio ad hoc alle. hoc c.
Suggestum || Sumat sup. e. meminimus || No occa-
sionem iuris ad iniquum dispendium tibi no debe- ... C. de ...
re vel sit sedmat || In elusionem mandati
apostolici non auditur appellans || ...
Ad presenciam || Pendente cognicoe appellacois
excoicatus postea absoluit ad cautelam et si
appareat eu ltime appellasse no punit p eo q
diuina interim celebrauit || Nota q absoluitur
quis ad cautelam licet non sit excomunicatus ... ff. ...
Cum teneam || Si appellans in sua possessione t-
betur iudex a quo appellauit illam sibi potest
reformare appne in suo statu remanente || Ite licet ...
appellans redeat ad suu iudice a quo appellauit

pro alia causa non intelligit appellacioni renunci-
asse cum sit ordinarius servus in delegato
Consuluit// Generalis appellacio si fit in omnibus
causis non valet si in una tamen bene valet Jo
Cum pati// Sub obtentu appellacionis non debet
quis contempnere citacionem legati Nota quod simpli-
ci nuncio credendum est Jo// Vel sedulum sit et me-
lius Appellacio frivola non excusat inferiorem
quominus teneatur obedire superiori et ut de contemptu
puniatur nisi innocenciam suam aliter purget Item
nota quod citacio sine termino valet ad hoc allega pres c.
Ad hec// ex. mauit stare mandato C. cotidie
ecclesie contra iuramentum non auditur appellans
si tamen gravetur poterit appellare hoc est in tedu-
c. sequens
Questioni// ex m non adimplet mandatum si fieri
potest de reduci in eadem sentenciam a qua fuit absolutus
Pretera// Appellans ab ordinario pro delicto quod post-
ea commisit ab eo punitur. Jo.
Constitutus// qui non detulit appellacionem per adversa-
rium prius frē de sua appellacione posteriori non potest excipere
Posuit// ab ordinario in una causa appellans nullum
in aliis causis coram eo cogitur respondere potest tamen eum accu-
sare nisi de manifesto et gravi crimine conveniatur Jo
Sua fronte// Absolvitur excommunicatus caucione recepta
licet adversarius vel excommunicator ne absolvatur appel-
let Jo// limita tamen casum quando excommunicacio non fuit la-
ta pro manifesta offesa quia tunc non deberet absolvi nisi

satisfacione procedere ut in c. ex parte i. de v. sig. l.
Reprehensibilis prelati subditos suspendere uel ex-
communicare non debent nisi monitione premissa Item subditi pro
correctione regulari et disciplina ecclesiastica appellare /
appellanti statuitur terminus ad prosequendum infra quem
si non prosequitur procedet iudex / Item appellans appellacionem
non prosequens appellato prosequenti condempnetur in expensis
Ad hec Iudex potest compellere appellantem ut appel-
lacionem prosequatur Io Vel sic Iudex statuet termi-
num ad prosequendum appellacionem et iudex recusa-
tus ut suspectus alteri potest causam committere
Peruenit Si canonicus ad residenciam monitus
appellat statuitur sibi terminus ad prosequendum
et interim beneficio suo pro vicario deseruiatur de pro-
uentibus sustentando. Io. Et si appellacionem
non prosequitur vel residenciam non facit priuatur prebenda
Consuluit Cotter allegatur hec decre ad hoc quod
non valet appellacio ne fiat quod edictio perpetuo ca-
uetur Io Vel sic appellacio quam canones non admit-
titur Vel sic a iudice iurisdictionem exequente non
appellatur conuenit sic non obstante appellacione com-
pelluntur iudei mancipia christiana dimittere
Ad hoc Cum ante citacionem uel noticiam litterarum nun-
cium ad ap. se misit appellare potest ne dele-
gatus procedat secus si post Io
De priore Ecclesie non detulit appellacioni interposite
ad papam cum litteris ordinarii seu mittitur ad curiam
Ecclesie in notoriis delictis non auditur Continendus Io

appellans vel sit abbates publice infamati per superiores domini compelli ad resignandum appella-
cione non obstan vel sit contra constituciones re-
gulares religiosum non defendit
Ad aures tercii non persequitur appellacionem incidit in
iurisdiccionem illius a quo appellauit Et loquitur in
iudice delegato de quo non est alibi tex. ita clarus
Ad audiam tercii se et sua apostolice protectioni submit-
tit licet appellacionis verba non exprimat intelligitur appellasse
Accepta non quod causa non debet ad eum remitti a quo est ap-
pellatum nisi partes consenciant vel sit post appel-
lacionem causa non debet remitti nisi partes consenserint
postremo delegatus datus cum clausula appellacione remota
recusari potest si sit impetrantis consanguineus
vel eius in illa causa fuit aduocatus
Ad hec sentencia interdicti non suspenditur per appella-
cionem subsequentem non excommunicacio et interdictum
equiparantur quia per appellacionem subsequentem non suspe-
ditur nisi foret interdum iudex secularis quod appellacio suspendit
Cum certa Judex appellacionis causam remittit ad primum iu-
dicem si non constat sibi a grauamine uel iniusta sentencia appellatum
Dicere Si appellans qui in termino non fuit appellacionem
prosecutus redit ad priorem iudicem et si iterum grauetur potest appellare
Preterea sentencia excommunicacionis suspensionis uel interdicti sub con-
dicione lata per appellacionem interpositam sus-
penditur si ab ea ante condicionem fuit appellatum
Secundo Si per rescriptum committuntur plures articuli
connexi et in vno tantum illorum appellacio remouetur
in aliis intelligitur interdicta 2o dicit quod causa

suspicionis coram iudice qui recusatur e proponenda et probanda coram arbitris Nota quod verba intencioni deseruiunt et secundum intencionem proferentis verbum prolatum intelligendum est. Jo.
An sit cui non detulit appellacioni deferri debet vel aliter qui non defert appellacioni appellanti nec est ab eis deferendum Ponimus casus pt hre locum in appellacione extraiudiciali sicut in appellatione iudiciali Casus in terminis p. conveniebat m. super aliquo fundo postea iste m. conveniebat p. super spoliacione sua iste p. appellavit et rec nunquid appellacioni illius p. sit deferendum Dicit ut in lra.
Nouit Merus executor non recusatur nec appellatur ab eo nisi modum excedat vel aliter a iudice suspecto non receditur per appellacionem nec a mere executore nisi modum excedat Casus mandavit papa cuidam legato qui erat in Francia quod tra regis Francie ecclesiastico denunciaret subiaceret interdicto Rex proposuit de hoc coram papa querelam de legato dicens quod contra eum perperam processit eo quod habebat eum certa racione suspectum et post appellacionem legitimam Et quia egressus erat provinciam ante sentenciam papa hic respondit ad duo et pars huius est supra de officio legati nouit Jo.
Sepe Si appellacio recipiatur a iudice vel approbetur a parte terminus ad prosequendum statutus ab homine habet vires peremptorii et contra absentem proceditur ac si fuisset citatus peremptorie Nec potest ab ab aliqua parcium preveniri. Jo.

Constitutus Licet appellans in causa electionis
appellacionem suam infra tempus terminum non prosequitur
nichilominus iudex de impedimentis electi cognos-
cat vel sic summatur generalius et notabilius Ap-
pellacione deserta per negligenciam appellantis potest
iudex ex officio procedere in causa in qua eius officium exubeat
Constitutus Frustratoria appellacio possessione non
impedit confirmati ad materiam supra de elect. commissa et
j. de preben. si tibi concesso. li. vi. et j. de elect. c.
ut circa. e. li. vel summatur sic contra electum et con-
firmatum nullum aliud ius expectante non admittitur
regulariter excepcio vel appellacio maxime frustra-
toria ad impediendum electionis et confirmacionis effectum
sed possessione habita potest accusari vel denunciari
Ex parte Appellari potest si locus non tutus partibus assig-
netur eciam si causa sit appellacione remota commissa Jo
Significavit Licite appellat reus si non auditur
excipiens quod prius adversarius non habet sufficiens ma-
datum vel se prius per litteras alias contentum
fuisse de quibus non fit mencio in secundis
Significantibus Licite appellat reus quando non auditur
petens declarari rem petitam in libello Jo. ut ponitur
eciam ff de li. obla. sed ad aliud effectum
Ex insinuacione Judex a quo appellatur non potest
statuere terminum ad finiendum causam appellacionis
quod si fecerit terminum ad se presentandum
intelligitur statuisse hoc volt secundum futura glo-
Bone rei ex iudicium appellat ad papam ex

veri similibus causis ne in possessione sua molestetur si postea spoliatur restituetur in eum statum in quo fuit tempore appellacionis. Jo.

Dilecti Si contra superiorem suum quis iter arripuit ad papam quod appellate habetur ita quod excommunicacio sententia eum postea lata non tenet Nota quod plus est appellare facto quam verbo et appellacio extraiudicialis reddit actum postea factum nullum

Pastoralis per clausulam appellacione remota omnis appellacio intelligitur inhibita que non est in iure expresse concessa hoc primo Si excommunicatus appellat non omnino denunciatur et beneficiorum suorum prouentibus spoliatur

Sollicitudine Si excommunicatus ab episcopo post quam appellauit ad papam et hanc causam simpliciter ad archiepiscopum deferat appellacioni renunciat et archiepiscopus de causa cognoscet Sed si protestetur contrarium archiepiscopus non cognoscet quod si fecerit episcopus post appellacionem nisi notorium sit appellacio non tenet Et de ista decretali est casus infra de sententia excommunicacionis liber vi.

Dilectus per appellacionem legitimam principale cum suis accessoriis ad iudicem appellacionis defertur Sententia ergo interdicti uel excommunicacionis postea lata non tenet Jo.

Ut nostrum post quam papa ad se aliquod negocium reuocat non valet processus postea factus per iudicem minorem sicut nec valet si ab eo prius fuisset legitime appellatum Jo.

Oblate Si terminum appellacionis prosequendum prefixum ab homine altera pars prouenit tacitis literis impetrandos litere non valent secus terminum iuris seu a lege statutum appellatus preueniet post dummodo

nimiu no pateat Et ubi ex dilacoe iminet piculu etia neutra parte psequente Iudex ad q supple pot partes ad psecucom compellendo

Per tuas Altera parte si cotumaciter absentate iudex appellacionis diffinit negociu principale si post litem contest fuerit appellatu

Ut debitus Qui appellat ad sma cam pbabilem exprimat cora iudice a quo appellat nec est pbabilis excepcio de iudicio misso vel lris impetrate q pdtate non sunt iudici ad quem Et si ca appellacois sit falsa remittit appellas ad iudicem a quo appellauit et condempnat in expens Si vera sit iudex appellacois in principali pcedit hoc dicit concludo. Jo.

Cum cessante Iudex in principali pt pcede si reuocat gravame ppt qd ab eo fuit appellatu No q iudex pot mutare int locutoria sma quo fco appellacio ppt hoc int posita locu no habet Jo.

Cum speciali Quidz conclud q frustratorias recusaciones et appellacoes subditoz quas a plat moniti int ponut et correctioi emittit hoc vult textus et est hodie c de offi. dele. hc locu in ordinac Jo. Vel sic summat voles recusare iudicem coram eodem suspiciois cam pbabile pe debet apone et etia cora arbitris concer elas pbare qua no pbata iudex sua iurisdictione utet in principali ea vero pbata remittit negociu ad superiorem vel cam committit de recusatoris consensu hec aut constitucio no extendit ad regulares

Cum causam Si iudex confessionem

No hic qd licet pro [illegible] iudex [illegible]

[illegible]

aduocati eadem die reuocata per litis contestacionem
vel expressum a subdelegato subdelegati firmum
ratificetur ab eo licite appellatur quod non debeat
dici contumax pro hoc quod excepcio peremptoria
proponitur Textus est hodie infra ut lite non contes-
si oblata li. vi. Nota quod confessio aduocati pre-
iudicat parti sue nisi eadem die reuocetur Item
subdelegatus subdelegare non potest. Item per in-
directam responsionem lis non contestatur
Dilecto Non sufficit appellanti docere quod legitima et
vera excepcionem opposuit et quod appellauit nisi
doceat quod propter eandem non admissam appellauit
Nicolaus Appellans infra terminum appellacionem prosequat
si mittit procuratorem tantum ad impetrandum et ap-
pellacio fuit recepta a iudice vel a parte approbata ad
instanciam legitime prosequenti condempnatur in expensis Jo
Sua Ab eadem sententia ter uel tercio appellari non licet
Dilecti De subdito episcopi uel delegato episcopi ad ar-
chiepiscopum appellari non potest Jo Vel sic Appellacio
omisso medio a iudice interposita causam non
deuoluit excepcione opposita Et sic gradatim
est appellandum excepto papa ad quem potest sine medio
Ex parte Si is qui desiit esse tutor appellauit
nomine pupilli conuenitur inuitus poterit appellare
de terris hic forte dotalibus vel forte agebatur racione
vsurarum vel pignoris vel forte isti erant de tem-
porali iurisdictione ecclesie. Jo.
Intimasti Non valet relacio cuius exemplum non
fuit litigatoribus editum Jo Vel sic Si iudex de
iure dubitando volt consulere superiorem debet con-

sultacionis copia partibus ede ats eius verbis
gsultacionis fides non e adhibenda Et facit
hoc c. ad terciam partem rubrice
Significante Ubi aut lit cont. c'ra id de quo
principalit agit aliquid innouauit delegatus
vel diem puenit assignatu appellae licebit Jo
Interposita Ad iustificandum appellacom ex
ca intposita appellatem pbae oportz cae vel
tatem cora iudice ad quem nisi fuit cora iudice
a quo oblata pbacio et reiecta Unde cauti ad
uocati q exrueriunt has scolas talit informat ap
pellaces Cum cora vob dne iudex pposui tale
excepcom ea me offerens pbature et quia ea
admitte recusat Ideo ex hys sensiens me g
uatu ad sedem aplica appello Sz nuqd sufficiat
verbat oblacio dicunt quidam q exquo se pro
bature per istum textu q de re iudi Ad aptice
ibiq eat pata ecclesia li. vi Exquo ergo se of
fert pbaturum statim debz audiri Primo nota
q q appellat a gruamie semp addiciat i assig
nacoe cause q offert se cam illa pbature Et
sic de veitate cause qua exposuit no ht nec
pbae habebit qd si no fecerit cam vera pbae
debebit In 2o no q qui appellat et eius appel
lacio a iudice uel adusaio approbat sufficientem
pcuratore mittet als in expen condempnatur
3o no q pot quis remitti ad eu a quo appellauit
condicere parte adusa & ille aduersaio in expen
condempnabit 4to no alta parte per cotuaciam

etabsente iudex appellacionis potest cognoscere de grauamine lite non contestata

Inquisicioni Clausula appellacione remota in medio literarum posita respicit premissa quibus anectitur non sequencia nisi in fine literarum reputatur Jo

Vna Appellacio vnius prodest alteri si communi iure iuuentur si sit idem negocium et eadem defensionis causa et sint eadem sentencia condempnati alias secus Nota singulare textum Et si secus est in pluralibus licet omnia alia interuenissent non eadem defensionis causa aliis prodest. Jo.

Si iustus Iustus metus excusat ideo quod non appellans habetur pro appellante si fuit protestatus et appellacionis causas duxerit exprimendas. dicunt quidam secus si sua culpa inciderit in metum secundum hosti. non propter iustum metum impeditum protestacio ad cause cognicionem quod appellacione reputatur Jo

de peregrina.

Redeunt per appellacionem recusacionem et relacione de quibus supra plene tractauimus suspenditur iurisdiccio iudicis quinymo et per peregrinacionem Ideo apponitur hic rubrica de peregrinantibus In qua dicetur quis intelligatur peregrinus quantum ad hoc de quo hic agitur intelligitur largo modo quicunque a loco exiens proficiscitur. talis enim quousque ad locum suum redierit peregrinari intelligitur hosti Jo In

congruente peregrinantes ad papam cum rebus suis sub apostolica protectione consistunt Sed quere ad quid valeat istud priuilegium cum eciam sine hoc si probat se possidere et spoliatum fuisse

debet restitui ẽ de offi. delegati ꝯsultatiõibꝫ et de restitutiõe spo. per totum dico ꝙ nõ valet ad hoc quia etiã si ordinarius spoliasset eũ ipse habz iudices cont̃ quos impetiuit ꝗ restituet sibi omnes res suas cum forte difficile eet adire metropolitanũ preterea isti iudices ꝑ leuiores ꝓbatiões qm̃ forte procedẽt ordinarius cum forte ordinarius facẽt primo litem contestari et de calupnia iurari agẽ interdicto vnde vi. et ꝓbare se possidisse et spoliatum fuisse et in talibus multum expedit habere iudicem graciosum

Accedunt Contra illos qui tales spoliat papa fert ter in anno smam excõicatõis licet hoc nõ exprimatur in iure Saluo eo qd̃ habetur. ï. de rapto exõicamꝰ Jo

De ꝯfirma. vtili vel inu.

In sine semp a iudice ꝗ de appellacõe cognoscit ꝯfirmari solent Jdeo de ꝯfirmacione vtili vel inutili tractemꝰ videamꝰ igitur quid sit confirmacio et est dicendum ꝙ ꝯfirmacio est iuris prius habiti corroboracio hosti. Jo.

Si quis de re scienter ꝯfirmata ꝑ ppam inferior iudex nõ cognoscit nisi tempe ꝯfirmacionis res fuerit litigiosa. vel confirmacio surreptitia hoc intendit et. c. sequens. Jo. de ꝯfirmacioĩbꝫ Sidmarẽ ẽ. c. proximo. pt sit notari de ꝯfirmacioĩbꝫ ppe sine eius mãdato nullꝰ debet iudicare nisi per falsi suggestionẽ fuerit

Bone memorie Si appellatꝰ impetiuit obtente ꝯfirmacõem sine et appellans hoc tacito super

app^ne litteras impetrauit procedunt iudices appellantis et pendet confirmacio

Cum dilecti Innouacio priuilegiorum confirmacionem non facit Vel sic innouacio priuilegiorum confirmacionem nouum ius non tribuit sed conseruat antiquum Nota sicut testes ex causa recipiuntur lite non contestata sic priuilegia et instrumenta in eadem causa innouantur

Ad audiam Non valet confirmacio quam religiosus a papa super administracione vel prioratu impetrauit in qua se tacuit regularem · quia litere surreptitie sunt Si vero se expresserit rescriptum censetur solum a papa non consueuit talia confirmare Io. h° dicit cum sequen

Porrecta Sed mater G. c. proximo Nota quod monachis prioratus et administraciones non confirmantur

Examinata Sententia lata contra formam iuris et compromissi partium irrita est eciam si in forma communi per papam fuit confirmata

Venerabiles In confirmacionibus ex certa sciencia pape verbum sicut pomitur causatiue Nec notatur quod verbum confirmacionis tenorem precedat confirmati

Cum nobis Per confirmacionem in forma communi ius diocesis non leditur Vel sic collacio ecclesie facta alteri ecclesie per legatum et in forma communi confirmata per papam non ledit ius diocesani

explicit ... de vita et honest. cler.

Intellige insipientes in clero quando si iuste iudicaueritis vosmet ipsos non dispicietis · sed honeste vite vacabitis ut non solum verbo sed vestro exemplo quilibet in domo domini quasi oporteat laicos instruatis Ideo si iudiciorum tractatu finito edocti sitis quilibet

vos debeat habē cīta iudicia / et nuc insteue-
di est qualit' viuē debeat vel aliter iudi-
cabo tibi homo quid sit bonū aut quid deus
requirēt a te vtiqȝ facē iudiciū et iusticiā de
q̄bꝰ pmissum ē in supiori libro et sollicite a-
bulaē coram dn̄o deo tuo per vite salutaīs et
morum honestatē exue et si in omībꝰ in clicis
tn̄ potissime reqruit' Et sic apponit auctor
in principio huiꝰ libri de vita et honestate cli-
corum qui a iudicijs in quātum pnt abstinē
dnt cū suos dei non oporteat litigare hosti.

v Ꞇ layci laici non dnt cum cliccis dmiscēri
Item diuidit' in tres partes Et diuide
ecclam in tria pma ē scā scorum vbi stat so-
lum celebrās cū ministris / postea chorus vbi
psallentes / deinde nauis vbi maēs et femine
licet alij cont' et male vel sīmat' sic Cum
celebrātes sacra misteria clicus debz esse segre-
gatus a ppto et laici secus qn celebrat' diuina
staē uel sedere non presumant
Clerici / clici arma portātes sine maifesta causa
excōīcent' gtudicia pendente quia excōīcatō no
fert' ab homine nisi monicōe pmissa. ī. de sen. ex-
sacro Clerici arma portātes et vsurāij monicōe pmissa
Vt quisquis Rector seu cūatus ecclie (excōcent'
clicū habē debz q̄ eplam legat et rudes inforc.
hoc de honestate nō peccat sacerdos mortalit'
qui hoc propter paupertatem non seruat
Si quis Clicus si comā relaxauerit anathema s'

Clericus/ clerici nec comam nutriant nec barbam
Coma mulieris e visui velame et ad ipas per-
tinz in signum subiectionis nutrie . xxx. di . c . n .
Sm eciam si publice peniteat no deponit comam . l . di .
. Clericus In minoribus no pfessus pt Clerici c̄ tes c̄ .
conhe matrimonium Sz incedat in habitu si volt
gaudere priuilegio clericali . li . vi . de cleri-
cis coniugatis et tondeatur secundum ...
Clerici Clericus abiciens habitum ...us compellit eum
recipe Clerici nutrientes comam ab archidiaconis suis tondeat
Monasteria/ Frequentans monasteria monialium et q
monitus p episcopum no desistit si clericus e deponat
Si laycus e excret ad hoc facit xxxii . q . v . nec sol' mo-
nachi/ episcopi secundum facultates ecclesie statuet Cmaliu
num canonicorum iubentes q simul maneat et q
... compescat Et si inciderint excommunicationem/ ex-
communicationem per manuum iniectionem no nimis enormem ab-
soluitur ab omni Judices ecclesiastici Absolue ... c̄o
gratis iudicare ... non exige ... decimam vel
aliam partem lit eciam si hoc habeat consuetudo
hosti . dicit q facit tria primo reprehendit audiencia
2° ponit reprehensionis causam 3° concludit iusticiam
Nota q quedam de se bona sunt q nulla inte-
cione possunt fieri mala ut deum diligere et silia .
quedam econtra ut fornicari et similia reuedam de
genere bonorum ... tamen fieri mala ut elemosi-
na dare propter pompam / quedam indifferencia vt le-
uare festucam de terra . c̄o .
Deus Religiosi diuersi ordinis seu habitus missi

ad pdicandum de nouo conuersis possint se in vno superiore habitu confirmare
Cum decorem pretextu consuetudinis ludibria et theatrales ludi in ecclesia vel per clericos fieri non possint per hoc non prohibentur fieri ea que inducunt ad deuotionem ut resurrectio etc. Jo.
Ut clericorum prima pars inducit clericos castitate 2a penam imponit 3a aggrauat 4ta punit platos negligentes et corruptibiles 5ta punit clericos coniugatos Jo.
A crapula Clericus ebriosus et crapulosus monitus non desistens ab officio et beneficio suspendatur Et quero numquid suspensus ab officio est in iure suspensus a beneficio videtur quod sic ar. xxxiii di. preter hec. dicit hostiensis et alb. quod quando aliquis est suspensus ab officio propter mortale peccatum de quo constat tunc habet locum contrarium hic suspenditur propter ebrietatem quod non est semper mortale peccatum quia aliquando prouenit ex debilitate complexionis Ad hanc di. optime facit quod de purga. canonica vt propter infamia que est plena probatio pot quis suspendi ab officio vbi magnitudo criminis hoc requirit ut ibi. i. q. v. pbr
Clerici A negotiis personis ludis et vestibus inhonestis precipit clericos abstinere Jo. et est consilium tunc
Ex lris Clericus ab episcopo de negociatione vel secularibus negotiis ter monitus non desistens perdit tria bona priuilegium clericale et forum suum quia est in diocesi subiicitur. et ideo ideo ipsius ordinario scribitur nota clerici clericaliter viuentes in rebus propriis debent defendi ab ecclesia et priuilegio gaudent sicut in

et alii viuentes priuilegio clericali communiter videtur ex quo eodem abutuntur vt hic in glo. quia qui duplici fuit consilio ab debet xi. q. iii. nequaquam.

de cohabi. cleri. et mule.

rebus eccle

in clericorum honestas de qua supius e trac-
tatum per cohabitacoem mulierum decolatur
Ideo de cohabitacoe clericorum et mulierum videamus Jo
nhibendum pbr feminas etiam quas antiqui
canones pmittunt si suspecte sint non de se-
cum ptine nec ei ad altaria ministrat nec inf cancellum stet. Jo.
Si quis / exoradus e in sacris gstitutus clicus q ctra monitus
a mulieris gsorcio suspecte vel colloquio no desistit
Clericos non debet platus coge clericum ut gcubinam
abiuret § si non dimittit vel aliam suscepit exco-
micat pt / loqt her decre. de plato q ponit velt corrige
gm pume. Jo.
Si ad extirpanda Si clici moniti concubinas no
dimittut suspenduntur a bnficiis eccliastici et si se
adhuc non correxerint deponuntur
Super eo non valet absolucio si clicus pro con-
cubina suspensus eo tacito absoluatur Jo
Si at Clericus q monitus gcubinam no dimittit a bnficio
Vera a fornicacio occulto vel notorio (deponatur
licite audiuntur diuina et rapiuntur ecclastica sacra
Sz si notorius e abstine debemus no tamen eo
animo ut credamus eum tanta sacmenta polluisse
Nota publica seu famosa pclamacio ex certa
scia et certis signis auctoribus pueniens manifes-
tum pbat / fama vero non pbat veritate sed
suspicione inducit et in hoc differt a mani-
festo cois opinio e tamen de ptis q pbari no
pnt vt ti. de probac. c. i. et ultimo per spe.

Notoriu vero e de patribus q de facili pbari possunt per testes de visu per spe. ti de notori. s. loquit' Notoriu iuris e spontanea ofessio de confess. c. 1.

Tua nobis // per dicta testiu no maiore formcio. non pbat' punitur tamen qui famatus est si se purgare no potit. Johannes Andreas.

Ut nobis // Nota hic qsanguinitas repellit suspicionem alibi eam inducit suspicionem lxxxiv. di. decent' xv. q. v. hoc ius et c. epus ccn plat ecclie celebrat ontractu cu sanguineo tunc psumitur suspicio magis qm cu extraneo Jo vel s'dmat' sit permittit mulieres habitare cum cleric de qbus nale fedus nil pmittit seu criminis suspicari

Tue fitmn // Clericus oiugatus qui ab eccl'ia uel pcipue tolleratur e officio vitai no de nisi sit notorius Jo (No hic qd notoriu dicitur tribz modis scilicet p euitaz per confessionem in iure factam et per euidentiam rei que tergiuersatione vlla celari no pt vt h. sic cc. reg. reglo.) (de cler. oiu.)

omnis de cohabitacione clericorum et mulier tolleranda uel no et quia cum vxoribus laicis tollerada e videamus de cleric oiugatis hostij.

Q qui // Si clericus in sacris contrahat no tenz matrimoniu si in minoribus tenz z bnficiu dimitte'

Sane // oiugatus ad administraciones ecclie ppellit' vel ordines uel beneficia non pmouet' nisi castitatem pmittat et bigamus non sit

Quod // Si clericus in minoribus bnficiatus ohat matrimonium puat' bnficio restituet' sibi id qd' dedit ecclie pms quod dat' expsse non tollitur a redeunte cl'd' pro tacite cum redeunte redit

Sane // peracta pnia dispensant epi cu sacerdotibus

qui matrimonium de facto contraxerunt Jo. An

Diuersis Clerici in minoribus beneficiis qui matrimonium contraxerunt suis beneficiis sine approbacione eorum possunt priuari Jo. An

Cum olim filius sacerdotis greci ex vxore legitima in sacerdocio genitus · inter latinos licite promouetur si scandalum non obsistat. Jo. An.

Johannes Clericus coniugatus non beneficiatus tonsuram non cogitur deferre clericalem Circa beneficia

Cum decorem publice vxorati non admittuntur ad ecclesias

Ex parte Clerici coniugati in rebus suis non gaudebunt priuilegio clericali vide c. 1 de c. ti. li. vi.

Ut consultacioni Clericus in minoribus militer non est cogendus deferre habitum clericalem

de cler. non residen.

on solum propter consorcia mulierum excluditur quis a beneficio ecclesiastico et consorcio sociorum sed et si non resideat in ecclesia in qua beneficiatus existit. et ideo subicitur hic rubrica de cleric. non residen. Jo.

on liceat absque licencia pape de loco ad aliud non est episcopus transferendus nec de maiore ciuitate ad minorem transire debet

Ex gestis deponitur cardinalis qui in titulo suo non residet

Quia nonnulli plures dignitates vel ecclesie vnius conferri non deberent · et illi ecclesia conferenda est qui in ea residet et eam regere valeat per sequendum ... eam perdit et conferens potestate conferendi priuetur

Relatum presentatus ad ecclesiam non confirmabitur si apparet quod in ea non debeat residere possit appellacione remota priuabitur

Fraternitati non debet episcopus alienum clericum sine lit...

pape aut proprij episcopi promouere Jo
Congruente et non residet in beneficio suo etiam
modico uel habet beneficia sufficien illo priuari debet
De cetero clericus in seruicio prelati fingitur residere
Ex parte priuandus est prelatus uel clericus non re
sidens qui monitus non reuertitur infra congruum ter-
minum sibi ad hoc assignatum nec iustum impedi-
mentum habet. hoc idem tenet duo c. sequentia que loquuntur de
temporalibus de isto loquitur supra de Cprelatis et clericis
tenetur ad supplicacionem expectandus est anno puerorum
de gratia post primam citacionem datur mensis
Inter quatuor Sedmatur supra c. ex parte sine li-
cencia prelati clerici se absentare non debent.
Ex tue Si nescitur ubi est clericus absens citetur
apud ecclesiam suam tribus edictis publicatis Et si postea
expectatus infra sex menses non venit ea priuabitur
Tue fraternitatis priuilegiatus ut absens in C Jo An
studio percipiat fructus prebende Si studeat in studio
particulari priuilegio non vtetur Jo.
Ex parte et uacauit in ecclesia reside pro nego-
ciis ecclesie licite se absentat et priuatus non est
Cum dilectus familiaris pape non obstante constitucione
contraria fructus prebende sue percipit in absencia
Ad audienciam duo canonici absentes cum epo fructus
beneficiorum suorum percipiunt non obstante constitucione contraria Jo An
Cum ad hoc Si paratur ecclesia ministrorum defectum priui-
legiati super absencia per subtractione prouentuum
reddire cogentur non obstante apostolicis indulgenciis Jo An
Clericos priuatur clericus non residens in beneficio si monitus

de pben. et dig.

iusta ca cessate no cedeat

Primo de cleric no residentibus in ecclia prebendali quia roe pbende debet residentia

Ideo post tractatum de cleric non residetibus subicit rubrica de pbendis et dignitatibus videamus igit quid sit pbenda. Pbenda e ius pcipiedi fructus in ecclia collegiata competens ex electione pcipienti tamqm uni ex collegio et nascit ex canonia sicut filia ex matre quia ex quo quis ht canonia pseques e pbeda habere debz ut. i. e. elatam

C. nullus. clericus et pplus sunt di. Chostrersa quia interdicto clero non interdicit pplus. i. de sen. ex. si sinat vel sidmat sit. bona ecctiastica non pnt peti hereditaria successione vel sit ius ecctiasticum iure psanguitatis no tnsfundit nec ut comune alicui appropriat

Non liceat. No licz epo quegm ad ordines pmoue sine titulo qd si fecerit sibi puidere tenet

Pacio nulla. Bona ecctiastica coibus usibus deputata non debent per alique ut ppa usurpari

Epus. Si epus aliquem ordinauerit sn cto titulo unde uiuat ei in uite necris puideat donec habeat titulum eccliasticum

Quia epi non permittant aliquem habere duas vel plures ecclesias

Cum teneam. Ad madatum ppe quis puidere no tenet vel puidendum no e ei q de bnficio qd habet in lris tacuit vel cui sine scandalo puideri no pot

Referente. habens duas ecclesias alteram eligere et alteram dimittere compellatur

Maioribus / Prohibetur diuisio prebendarum et personatuum dignitatum sine causa

Relatum / Receptus in canonicum qui facultas se offert uel locus debet habere prebendam

Audacie / Religiosi redditus ecclesiarum cappellarum suarum diminuere vel proprias diuidere non possunt

Significatum / Possunt prelatus et capitulum prebende vacanti honestum onus imponere ad quod teneatur prebendatus

De monachis / Ad presentacionem monachorum / Institutum / in eorum ecclesiis nullus eorum instituetur nisi prius ei congrua porcio prouentuum assignetur

Ad hec / plures personatus uel dignitates in una ecclesia vel diuersis ecclesiis quis habere non potest

Preterea / habens plures dignitates una eligere et aliam dimittere compellatur

Cum non / Si electus ad secundam ecclesiam noluit dimittere primam eligentes possunt ab eius electione resilire

Cum secundum / ordinato per episcopum ad sacros sine titulo et nemine presentante successor in neruis [?] compellitur prouidere donec titulum habeat

Inter / Is qui ignoranter scienter contulit prebendam quam conferre non potuit ea euicta compellitur ei illam conferre quam potest

Cum iam / opponenti plura quam electum sufficit alterum probare per [?] ad cassacionem sufficiat electionis nam multa per paciam tollerantur que si deducta essent ad iudicium non deberent tollerari Johannes An[?]

Dilectus Recepto in canonicum qui cito facultas se obtulerit prebenda debetur interim vero sibi de distribucionibus cotidianis ecclesie in necessariis providea(tur) Jo(hannes)

Que non valet electio. Ubi duo ad unam prebendam vacantem simpliciter eliguntur

Nisi Si duo electi ad unam dignitatem compromittant in iudicem ipse potest alterum confirmare et alteri ad vitam pro bono pacis provisionem facere de redditibus et proventibus confirmati pro illorum Canonici privilegiati super certo canonicorum numero si sponte aliquem recipiunt ultra numerum quem impetrantes a papa excepcionem minus non possunt

Quis quomodo Item beneficiatus habens sufficientem porcionem

fructus promovendus ad superiores ordines potest licite promoveri

Accedens Absens per alium investiri potest

Dilecto Si ad unum canonicatum et prebendam vel dignitatem vacantem in ecclesia duo canonici sunt recepti non tenet recepcio eciam si auctoritas Legati sedis apostolice intervenerit seu intendit

vacante de una prebenda vacante possunt fieri due si eius suppetunt facultates atque dividens eas reintegrare tenetur

Dilectus Contra mandatum pape alteri facta collacio per ordinarium tenet tamen de transgressione punitur

Vel sic et melius Si papa mandat ei ad quem spectat collacionem quod beneficium alicui conferat collacio per eum alteri facta tenet ipse tamen de transgressione punitur Johannes Andreas

De multa habens personatum vel beneficium curatum si

scdm tale recipiat vacat primo ipso iure qd' si re-
tine contenderit priuat etiam secundo hoc primo
Is ad quem spectat collacio primi bnficij si no
conferat infra sex menses duplici pena punitur
hoc 2o Circa sublimes et litatas personas solus
papa in pluribus bnficijs habendis dispensat
Graue Concludit puriale a bnficiorum collacione
suspendit eos qui post primam et secundam admoni-
tionem bnficia conferunt indignis prudz etiam quis
interim bnficia illa conferre debeat quam suspe-
sionem solus papa relaxat vel proprius patriarcha
Extirpande Prod ecclie no obstante consuetudine
uel constitutione epi vel prouincie congruam debz ha-
bere de redditibus ecclie sustentationem hoc primo pri-
matus e etiam ecclia patriarchali rector in ea re-
sidens nisi annexa sit dignitati vel prebende et
tunc habeat ibi perpetuum vicarium qui de prouentibus
in eo casu habere debz congruam sustentationem In
fine prohibet in fraudem rectorem de ipsius
fructibus pensionem in beneficium dari
In lateranen Religiosi no dnt accipere ecclias
vel decimas de manibus laicorum sine consensu epi
dioces nec interdictos et excommunicatos ad dmna recipere
in eccliis quas hnt / quo ad temporalia no dnt in-
stituere et destituere rectores instituendos honestos
et ydoneos putabunt epis et institutos ab
eis non remoueant episcopis inconsultis

Licet absens in studio theologie fructus prebende sue percipiat quotidianas tamen distributiones non percipiat

Exposuisti propter paupertatem prebendarum parrochialis ecclesie anecti cappelle reservata portione presbiteris congrua sustentatione Nota quod ista decretalis sepe allegatur quod necessitas et utilitas sepe inducunt dispensationem et iuris communis relaxationem Jo. An.

Dilectus Si ecclesia beneficiorum collationem habeat a laico non obest impetranti si de hoc non fecit mentionem

Super inordinata pueri et alii beneficiati non dicuntur ydonei ad ecclesiastica beneficia obtinenda

Cum causam propter egestatem unius prebende alia dividi non debet

Venerabilis Clerici ignobiles et non eminentes scientia propter hoc non debent a beneficiis repelli etiam in ecclesiis que non consueverunt tales admittere cum viri eminentes scientia non valeant reperiri nec considerandum est quis maior sit in ordine vel in loco sed quis iustior

Cum olim Rescriptum per quod mandatur alicui de beneficio provideri personatum vel dignitatem non includit sed simplex beneficium

De clerico egrotante vel debilitato

Supra exposuimus de prebendis quas non debent habere regulariter hii qui residentiam non faciunt ut notat Hostiensis. Et quia quidam infirmitate impediti deservire non possunt Ideo post illum tractatum subicitur rubrica de clerico egrotante vel debilitato Jo. An.

Tuam presentio Clericus infirmus integre percipiet prebende seu beneficii sui fructus

Pastoralem Parte cuius medietas palme cum duobus digitis

m

est abscisa missa no celebret s3 alijs officijs sacerdotibus de remorbis Si rector ecclie sit leprosus Fugi pot administrationis officio remouet et de bonis ecclie quamdiu vixerit sustentabit De remotoe intellige qn abhominabil' e morbus tunc det ei adiutor Jo. an Tua nos Sumatur ut supra c. proximo Ex parte Epo q ppt incurabile morbu officiu pastorale exerce no pot addendus e ei adiutor nec cesset a pastoratu ne afflictio sit addenda Consultationibus ppt infirmitate paliticam archidyacono detur coadiutor

d' istitu-

4 uia pbende de quibus diximus per institucionem acquirunt Ideo dicamus de institucionibus vide do quid sit institucio. quid e inuestitura pmo dicendum e q institucio e ecclie uel ecclastici bnficij collacio scdo dico q inuestitura e i corporalem possessione uel qsi inductio siue i dicto hosti.

Vn amplius Tot sunt in eccliis seu monasterijs recipiendi quibus facultates eorum sufficere pnt et nubis instituendorum pporciom dt mese In eccla lapsi in canonicos istitui no pnt c Facultatu Ex frequentibus Jus instituendi spectat ad episcopos uel eorum officiales. Johannes an. Audite nullus e recipiendus in ecclia nisi de facultatibus ipsius ecclesie possit sibi puidei Jo an Ad decorem Cum in eccliis exoneos oportz instituui non sunt instituendi solum i tuitu dignis sed videndus sunt dud tamen fuerint ydonei

Cum venissent Si aliquis possidet ius institu
endi in ecclesia ad quem de iure com(muni) non spectat pe
dente iudicio competitor in possessione defenditur
Cum ad nostram Is ad quem spectat collatio dignitatis et illa se
ipsum instituere non potest Io. an.

de conf. prebende et eccl. non vacant.

Dictum est supra de institutionibus sed quia sepe quis
instituitur in ecclesiam vel prebendam non vaca
tem Ideo dicamus de tali concessione quia regulariter ben
eficia non debent promitti antequam vacent ne quis mor
tem proximi desiderare videatur ut xxiiii. q. ii. nulla hosti
um in vinea substituatur in loco viventis
sciret ab ecclesiastica communione repellatur Et ex
hoc arguitur quod si vivente legitimo marito cognoscat
uxorem sciens et duxit eam mortuo primo marito
non poterit eam habere in uxorem xxxi. q. i. et c. ex tenore
Nulla beneficia non vacantia concedi vel promitti Io. an.
non debent Sed ex quo vacat conferenda sunt ab episcopo
infra sex menses quibus elapsis ab episcopo ad capitulum et
eo cessante deinde ad superiorem proximum potestas conferendi devolvitur
Relatum Beneficia vacantia conferantur non obstantibus ap
pellationibus eorum quibus fuerat antequam vacaret promissa
Proposuit Si scribatur ei ad quem spectat collatio
dato executore ad providendum affectata est prebenda per
solam presentationem litterarum Ita quod collatio alteri facta non tenet
Ex iuxta dubitatem semestre datum ad eligen
dum non currit legitime impedito
Cum nostris non valet litterae ad beneficium impetrare que de aliquo
facti colorata possessione non faciat mentionem Io. an.
Post electionem Ubi constat beneficium esse collatum per eu

qui hu(ius)t p(otes)tatem conferendi p(ro) excepcio(n)e re-
nunciacio(n)is et abiuracio(n)is eius possessio(n)e retardari
non deb(et) et sic no(n) facit ad titulu(m) vel alit(er) dig(ni)-
tas no(n) vacans concedi no(n) p(otes)t hoc dicat quo ad titulu(m)
Cum super Recepto in canonicu(m) tenetur ca-
plm provide q(uod) (ta)m cito facultas obtulerit Jo. An.
Tras habens p(re)benda(m) in ecclesia si in eade(m) dignita-
tem uel alia(m) p(re)bendam recepit vacat prima
Ex parte Ubi no(n) e(st) c(er)t(us) canonicoru(m) nu(merus) nec dis-
tincte prebende no(n) hab(et) locu(m) lateranen(sis) concilium
Constitutus Is qui habet co(n)f(er)re de iure no(n) p(otes)t alt(eri)
p(otes)tate t(ame)n de(re) (con)ferendi b(e)n(e)ficiu(m) ut p(re)benda(m) cu(m) ce(pe)rit vacare
Dilectus lateranen(sis) conciliu(m) de b(e)n(e)ficiis ult(ra) sex menses
no(n) vacantib(us) no(n) extendit(ur) ad ep(iscop)atu(s) ut a(r)ch(i)ep(iscop)atu(s) s(ed) ad mora
Ex tenore Non ten(etur) promissio fac(ta) C. beneficia
de beneficio vacaturo
Attendens Obligatur p(re)latus q(ui) p(ro)mittit alicui p(ro)-
uide(re) cu(m) pot(er)it Nam aliud e(st) p(ro)mitte(re) cum potest
et aliud cum vacabit Johannes An. hec decre(talis)
correcta est per ius nouu(m) c. ii. e. ti. li. vi.
Postulastis Si ad caplm et ep(iscop)m ut p(re)latu(m) p(er)tinet
p(otes)tas simul co(n)ferendi p(er) lapsum t(em)p(or)is de uno ad
aliu(m) collacio no(n) t(ra)nsibit, secus si ep(iscop)us est ibi ut
canonic(us) et hoc verum si dolum non committat
Cum dilecta Directa et indirecta p(ro)missio f(ac)ta per
patronu(m) de beneficio vacaturo no(n) ten(etur) (et) i. e. t.
penultio in vi.

ne sede vacante aliquid innovetur

Remissa p(ro)hibicio(n)e de concessio(n)e p(re)bende et ec-
clesie no(n) vacan(tis) p(ro)hibendum e(st) ne sede vacan(te)

aliquid innouetur et sicut pbenda non vacante ni-
chil innouandum est ita e contra ea in preiudicium tenetur
sic per contrarium vacante sede nichil innouetur in pre-
iudicium eligendi Et ideo premisso tractatu de con-
cessione pbende videamus ne sede vacan aliquid innouet
Quit ille Vacante ecclesia ipsius status Hosti
non mutatur hoc primo Caplm non confect
pbendas ad collacionem epi tm spectantes sede va-
cante hoc 2o Judicium contra ecclesiam vacante
habitum non tenet hoc tercio
Illa deuocionis Collacio bnficiorum spectans
ad solum platum eo mortuo ad captm non transfert
Constitutus etiam fiunt sede vacante dnt pfectu
hababeri de hoc loquitur supra de testibus licet
Jo. An.

de hys que fiunt a plato sine consensu capli

Iterum est de hys que fiunt a capto sine
plato restat vide que fiunt a plato sine
capto Unde subicitur hic rubrica de hys que fi-
unt a plato sine consensu capli secundum Jo. An.
Attita Platus res ecclesiasticas non potest
alienare sine consensu clericorum
Continebatur In temporali alienacione qua fat
platus taciturnitas que etiam habetur pro consensu
Et pt huius e infra de sponsacione impuberum continebatur
Cum nos Caplm pt ratificare donacionem mo-
dicam factam a plato cui ab dicio non contradixit vel sic
concessio facta sine consensu caplo non valet nisi prea
Nouit Platus sine consensu capli Tractatum habuit
sui instituere vel destituere vel alia negocia etc.

sue tractare non debet nec facere inscribi no-
mina absencium secundum hoc dicit cum capitulo septi
Statuto negocia ecclesie sine capitulo non trac-
tentur nec absencium nomina pro presentibus scribantur
Canonistarum Si ecclesia collegiata habet in alia ec-
clesia presentare de consensu capituli vel maioris
et sanioris partis presentabit prelatus nisi de con-
suetudine vel privilegio sibi soli illud competat
Quoniam apud nos Item donacio quam de solius diocesani
assensu facit laicus ecclesie de decimis sibi ab
aliis ecclesiis sibi concessis ab antiquo in feudum Jo. an.
Tua nobis Non potest episcopus sine consensu capituli sui
conferre ecclesias aliis ecclesiis eciam si ius patronatus habet in
pastoralis Episcopus parochiales ecclesias vel que ipsis
obvenciones earum eciam de consensu personarum sine voluntate
capituli sui monasterio seu loco religioso conferre non potest Jo. an.
Et si membra Ad concilia provincialia vocari debent
et admitti capitula cathedralium ecclesiarum ipsius pro-
vincie Jo. an.

upius sufficienter tractatum est quod episcopus pa-
rum aut nichil debet facere sine consilio
capituli capitulum autem confert aliquando beneficia sine
consilio episcopi ut notat hostiensis in summa Sed quando necesse
est quod maior et sanior pars consenciat ideo vi-
deamus de hiis que fiunt a maiore parte capituli De hiis que fiunt a maiori parte capituli

Cum in cunctis Ordinacio maioris partis ca-
pituli per contradictionem vel appellacionem minoris
partis nichil racionabile ostendentis impediri non debet Jo. an.

Rtuesuit Canonicus non intdicat ecclam sed hoc face dt epus cum gsensu capli s/o. An.

Ex ore Cois ordinacio eccle p appellacom seu opposicom aut condicom vnius cuius non interest impediri non debet

Ex parte platus cum sanioris partis capli consensu contradicente minore statue pot ut ad neciam fabrice eccle reparacione qlibz canonicus de suo gfre teneat̃ so a

vt bnficia sn diminu. gferat̃ — Ostensum e sup in pximis duabus rubricis qlr platus de gsilio capli et qlr maior pars capli possit ecclam ordinare. Sz qm in sua ordinacoe quosqz detrahunt aliquid bnficijs q due conferre Ideo subicit̃ rubrica in qua ondit̃ bnficia debe sine diminucoe conferri Hoff.

v Te cernim Ecclesiastica bnficia sunt sn diminucoe gferada et ita occulta collacio bnficij licz sit suspca valz si ats sit sra canoice z pbet̃ ltme sra so a

de rbus ecce no alienad. — Udistis de spualibus rebus eccliarum Restat nuc tractare de tempoalibus sn qbus diu ee no pot sicut nec aia sine corpe. 1. q. iij. si quis obiecerit prohibe intendit In pmis alienacoes et ideo dicit de rbus eccle non alienandis Et notandum est q alienacio est omnis actus per quem transfertur dominiu hosti.

On licet Epus res vnius eccle in alteram transferre non debz nec debz pot sine a-barum partium consensu

Quia res layci res ecclesie donare non possunt et accipientes ab eis excommunicati sunt non solum in illis ecclesiis sed in omnibus aliis ecclesiis Jo

Consensus Rector qui rem duplo valentem dat ecclesie potest eius servum tradere libertati et illi et sui posteriores sub potestate ecclesie remanebunt

Epi Si prelatus nichil dat ecclesie de suo et servum ecclesie manumittit non tenet manumissio

Nulli Alienare res ecclesie clericis et sacerdotibus prohibetur Et sumitur verbum alienacionis hic large Et punitur prelatus alienans Et nota quod rusticum mancipium ecclesie computatur inter res immobiles in autentica e. ti. §. ij. coll. ij.

Si quis Alienacio facta in casu prohibito de iure ecclesie non tenet et alienans et recipiens nisi celeriter restituat excommunicetur et quilibet clericus de ecclesia potest contradicere et rem alienatam cum fructibus repetere

Ad aures Terra ecclesie infertilis dari potest in emphitosim ei ut suis heredibus cuius studio redacta est ad culturam

Ut super Rem immobilem non alienare sed potest hoc Jo An

Pertinencia ad mensam de quibus est dubium an pertinent alienare non potest hoc primo. possessiones minus utiles pro aliis utilioribus ecclesie de consensu capituli per prelatum permutantur Johannes An

Ad audienciam Canonicus prebenda ecclesie in perpetuum locare non potest

Possessiones Ecclesiam pro regulare gubernari consueta non est clerico seculari vel layco conferenda Jo An

Ad nostram Ecclesia restituitur contra contractum per quem enormiter fuit lesa

Cum laicis alienaciones facte de feudis uel alijs rebus eccle-
siasticis non valent. etiam si per confirmacionem vel constituciones

de precarijs

laicorum approbentur. Jo. An.

Jpromus de alienacione in genere sed quoniam precarium
est species alienacionis ut j. e. c. ij. Jdeo de
precario in specie audiamus. Unde videamus quid sit precarium
Et est nondum quod precarium est quod precibus petitum ad
utendum conceditur tamdiu quamdiu is qui concessit
patitur. ff. eo. Et quia aliud est precaria et aliud precarie
et aliud precarium Jdeo videamus de precarijs differen-
ciam autem illorum hijs versibus comprehendes
Precarie. precaria precarium tria sunt quibus est caput unum
Precaria cum moritur retro nec vult revocari
Precarie magis vivit post lustrum nempe renascens
Precarium sicut ego moritur nolo sinis actor
p Precarie non firmatur secundum Jo. An. vel sic.
Precarie in quolibet quinquennio sunt renovande
De precarijs Precaria per rectorem irracionabiliter facta
per successorem sine metu pene potest revocari ad
Precarium licet precarium pro voluntate concedentis revocetur hoc
tamen precaria non contingit Jo. precaria i. re precarie concessa

de comodato

vita contractus ecclesiastici de

quibus agere cepimus sunt quidam gracia accipientis
tantum ut comodatum pro maiore parte quidam gracia utriusque
ut empcio de omnibus hijs videamus Et primo de
comodato dicentes quid sit comodatum Et dicendum
est quod comodatum est alicuius rei ad aliquem certum usum
gratuita facta concessio Jdeo dico ut notetur differencia inter

precariu et comodatu precariu enim sine diffinitione certi usus conceditur ideoque quandoque placet revocatur hosti.
Cum gratia ex cui gratia sui recipit comodatu de culpa levissima et casus fortuitus ei nisi expressa propria culpa non imputetur vel sic dicit quando et quilibet et de quo comodatarius teneatur et quod comodatum intempestive non revocatur et est rei alicui ad tempus concessio ad aliquem specialem usum constitutum in quo nullus aliud decipere debet Item in comodato venit levissima culpa Item de casu fortuito quibus non tenetur nisi in casibus hic expressis

de deposito

Habito tractatu de comodato quod plerumque fit gratia accipientis restat videre de alio quod regulariter fit gratia deponentis scilicet de deposito Videamus igitur quid sit depositum Et dicendum est quod depositum est quod alicui ad custodiendum datum est sine precio hosti
Clericus de deposito apud eclesiam facto ecclesia non tenetur nisi in eius utilitate sit conversum Nota ecclesia non tenetur de deposito nisi versum sit in utilitate ecclesie Item clerici possunt poni ad questiones et torqueri quando sunt suspecti et incarcerari
Bona fides Depositarius non tenetur de culpa levissima nisi de casibus hic exceptis Jo. hec decretalis dicit ad quid teneatur depositarius et quo depositum repetatur et qualiter in actione depositi dicere non est locus compensationi Item nota quod ille qui recipit depositum de solo dolo tenetur et in casibus duobus hic contentis tenetur etiam de culpa de casibus fortuitis non tenetur nisi in tribus casibus hic contentis

Item depositum pt revocari quotidie Iste ita depo-
situm non admittitur compensatio

de emp. et vend.

Primus de contractibus qui gratia alterius partis tra-
ctantur nunc videndum est de hiis qui gratia utri-
usque id est de contractibus emptionis et venditionis. di-
camus ergo quomodo et qualiter contrahatur emptio et venditio
dicendum est quod contrahitur emptio et venditio so-
lo consensu postquam de pretio convenit hosti-
placuit secularibus popularis debet esse hospitalis
et carnis vendere non debet communeis quam notitie
Ut mensure et mensuras vel pondera defrauda-
verint xxx dies peniteant in pane et aqua
Cum dilecti Cum res venditur minus dimidia iusti
pretii in arbitrio est emptoris an velit recuperato pre-
tio rem restituere vel iustum pretium supplere

Et si petit cassari venditionem succumbit h dicit

Pervenit Si vir rem uxoris propter nuptias do-
nata ea consentiente vendiderit viro mortuo uxor
emptorem inquietare non potest vel aliter Si vir habens
in bonis unde uxori sue solvere possit ea consenci-
ente vendit rem ei in donationem propter nuptias
assignatam et pretium in usum commune convertat emp-
torem eo mortuo qui xxx annis possedit inquietare non
Ad nostram fictus emptor qui verus est Cum poterit
creditor compellitur restituere rem in veritate pigno-
ratam sed ficte venditam si satisfactum est sibi fructi-
bus computatis in sorte Et nota quod hec decretalis loquitur
de fraudibus quas olim faciebant volentes de mu-
tuo usuras recipere qui fingebant contractum venditionis

Cum causa (Idem qd' c. cum dilc̄i no in e sz flua

Si venditoi Euictione venditoi nūciaē omiser̄

vel tempoē sine cotumaꝯ existens uel diuicia

iudicis paciens emptor de euictioe agē nō vale-

bit io. hec decre. tres casꝰ poit ī qbꝰ re euicta ve-

ditor eptoi de euictioe nō tenē

De loca. et ꝯduc.

In locacio ꝯhit ad similitudinē emptois in

tm ꝙ in qbusdā casibꝰ queri soleat vtꝝ

sit vendicio an locacio ut nōt hosti. (Ide subse-

quenter videndū ē de locacoe et conductioe vi-

deamꝰ igit quid sit locacio Et nondum ē ꝙ

locacio ē ꝑsone uel rei ad vsum siūe cocessio mer-

cede in pecuniā numeratā conueta Nā si res

ut spes daretur nō eet locacio s; g'tr̄ꝰ inomatꝰ Jo

ꝓ rescripto Exordrati sunt mgri et scolares

bononien q conducunt hospicia alioꝝ

mgrorum vel scolarū ante tempꝰ ꝯductiōs nisi

fiat cū ꝯsēsu inq̄lmoꝝ / z hec decr. ē locat' ē late sine

Vrā Reuocatur statutū per qd' arcat ecclia res

suas certe ꝑsonis tm ꝓpt sterilitate locare Et

sic facit ꝯ statuta vniūsitatꝭ Casꝰ hʒ ponat

quidā laicꝰ q ab ātiqꝰ decimas tenuit et cū

consensu epī contulit illas decimas ei q cocesse-

rat eciā quas in feudum tenebat et huic ab

antiquo sicut et multe alie ecclie tales decimas

sic hnt. Dn epī fecerut statutū ꝙ tales decīe

nō pnt locari nisi ꝓrochialibꝰ pbris Sz pbri

ꝓrochiales de decima de qua pnt habē centū

modios frumenti vel vini nolebat dare nisi hoc
cogitates quod ille decime non poterat locari aliis
quam parochialibus presbiteris propter quod preiudicabat non
modicum ipsis ecclesiis que habebat locare incidentibus
non quibus vellent Et sic patet eadem casus istius decre-
talis propter gregorianam Et pars prima loquitur de predio rus-
tico et summi potuit C locati l. ij. 2a pars loquitur
de predio vrbano et summi C e. l. edera. Secundum quid
autem secundum quid sit predium rusticum et quid vrba-
num nota supra de constitucione/cum ecclesia
propter sterilitatem propter sterilitatem petitur pro remis-
sio pensionis nisi cum vbertate anni altius
valeat recompensari. Cuiuslibet repellitur in
quatuor casibus hic contentis
Potuit patet queri quare hec decretalis ponitur sub hoc
titulo et non sub precedenti Respondeo contractus
emphitheoteticus ab aliis putabatur emptio et ab
aliis locacio Sed zeno imperator diffinivit ipsum con-
tractum esse per se medium inter emptionem et loca-
cionem Et licet dixerit ipsum ad neutrum predictorum
contractuum inclinare tamen magis semper est similis
locacioni cum dominium retineatur et ponitur sub hoc
titulo Videamus igitur quid sit seu dicatur emphithe-
osis grece latine melioracio hostiensis in summa Et
casus summaris patet esse tale emphitheota semper
debet denunciare domino suo an velit vendere ius suum
alias a iure cadit suo/ Et idem si per biennium ca-
none non solverit et ponit casus in quibus emphithe-

de rer pmucoe

ota melioracoes suas rddē pt

Remisso tractatu de contractibus nominatis

videamus de inominatis et sit de rerum pmu-

tacione videndum est igitur quid sit pmutacio dicendum

est quod pmutacio est unius rei pro altera vicaria prestacio

I princeps pt ecclesia cum principe ut hosti-

ensis circa rem pmutare ppa et est aliquid consilium

quod ponit speciale privilegium sui pdecessoris

ut comutacoes Successor pot et debet corrigere secundum

mancipia Ecclesiastica mancipia nisi ad libertatem

non queunt pmutare Item huiusmodi ecclesiarum non per-

mutantur nisi ad libertatem vel sic quod semel deo dedicatum

est ad humanos usus transferri non debet

Iniustum videtur supra c. pximo vel sic ma-

ncipia que deo et sanctis sunt data occasione co-

mutacionis in servitutem secularium non redigantur

Questium pbende precedente pactione pmu-

tari non pnt pt tamen epus de loco ad locum ex ra-

zonabili permutare psonas dignitatum unde sit

pt formam casus venerabilis in xpo pater et dns

dns talis epus considerans diligenter quod talis clericus

talis ecclesie canonicus esset melior in tali ecclesia cuius

ecclesie est canonicus ticius et quod ticius esset melior

ecclesie dicti clerici ex tali causa, ex exprimatur que sit

pbabilis Requisivit dictos canonicos an suas p-

bendas in eius manus resignaret unde dicti resig-

naverunt Et si epus aliis fraudulenter conferat

huiusmodi pbendas collacio non tenet. j. e. ti. iii

concessione ex concilio viennen

Ad quones Ecclesie iure spectant permutari possunt adiuvare possessiones etiam earum permutari possunt et pro minus valentibus prout supplevit Johanes An

Cum olim beneficia sua permutare quae ea sponte voluntate

Cum venditorem Non fiunt qui con- permutat tinet gratiam vel fiat sit Clerici per se sua beneficia permutare non possunt Aut sit Tractatu de permutatione et resignacione si ex sua simplicitate et dolo alterius decepto restituitur beneficium resignatum

Exhibita spirituali cum temporali permutari non potest

De feudis

Diximus supra de contractibus per quos res dominia transferuntur videamus de hiis aliis per quos ius percipiendi fructus transfertur Et sic de feudis qui contractus similis est iuri Emphitheotetico ut not. Host. supra de locato et conduct. sub §. potuit Unde videamus quid sit feudum dicendum quod feudum est res aliqua alicui concessa in perpetuum ad utendum fruendum pro exhibitione alicuius honesti servicii Host.

Insinuatione Si ecclesia accepit feudum a vasallo in pignus abstinendo mittere a fructo vasalli fructus non computabuntur forte fructus in principale debitum

Ex parte Tres casus ponit in quibus episcopus non obstante iuramento de non infeudando de novo potest aliquod feudum vasallo vel heredi Romano pontifice consulto

Et quare habes infra de voto et voti redemptione per tuas Et sunt isti casus primo si vasallus decedit 2o si vasallus alienavit 3o si alienavit et

recupare non potest

de pigno·

Quinq qlit̃ res alienet̃ videamq qlit̃ obli-
gentur Et sic dicamq de pignoribq videtes
quid sit pignq Et notandum q pignq dr̃ ꝓpe res
mobil q pignoi e obligata et tradita et dr̃ a pugno
quia pugno seu manu datur res q pignoi obligatur
ad maiorem securitatem creditoris Hosti-

Nullus pbr. sine rationabili causa no dnt
res ecclesie pignori obligari

Latoz reui cedit bonis no obligatq ex malefitio
ß ex contractu no capiatur si liber ho sit vel
sit liber ho no capiatur p debitis suis si volt cedere
bonis istud tn fallit si no commisit malefitium
publicum vel puatum Item in eo q ex qtractu ob
ligatq qstituit̃ i fuga Ite i suspco dbitore de quo hic

Ex parte Si recod ecclie p fro ꝓo Cp Jo an
rem ecclesie obligauit heres eiusdem rem re
dimere cogetur et reddere ecclesie

Illos vos Si vsurarius emit rem eo pacto ut
post certum tpus eam restituat venditori si
aliquid vlt̃ sortem y recipiat fructibq n'omq
qputis i ea iudicabit qtctus pignoraticius Jo an

Ex lris Agit mulier p dote cont̃ qlibz bona
mariti detinete qa in eis ht tacita ypotecam

Cum cont̃ Si creditor vel is qui habz causa
a creditore recipit tot fructus de pignore q equi
pant̃ sorti pignq restituere cogit̃ debitori ul' suis he-

Sig'ficadte Si is q sub pacto legis C dibq Jo an

commissoe obligauit pignori rem sua et induit
no queme iuste impeditus rem infra t'minum no
redemit ps terminum redimere potest Jo An
Cum constet Usufructuarius cauet q utatur eis
q usu cosumuntur salua rerum sba ad arbitrium boni
viri Et q ea q usu cosumuntur vel estimacom earum
finito tempore usufructus restituat, et facit ad
scdam ptem rubrice et alijs caucoibus Casus huius
c. dicitur ubi de quo hic in glo. 1 superior

Factaurimus qualiter

res p debito subiciatur nunc videamus qua-
liter psona p alieno debito obligetur qd fit per
fideiussione et sic conectitur rubrica de fideiussoribus
videamus igitur quis dicatur fideiussor Et dicendum
e q fideiussor e q alienam obligacom in suam recepit
fide principali nichilominus remanente obligato Hosti-
leirus Clericus fideiubere no dt si tn fideiussit
tenetur et fideiussionibus inseruiens excetur
Peruenit Copellitur debitor fideiussore suum seruare
idepne etia p subtractiom prouentuum suorum bnficiorum
Constitutus per districtiom ecclesiasticam copellitur
etiam debitor a fideiussione fideiussore suum exi-
mere indempnem q a creditoribus molestatur
Quod quibusdam Si sine licencia plati et ma-
ioris partis capituli religiosus fideiubeat uel mutuum
accipiat conuentus no tenetur et ipe punitur no
ecclesia no tenetur de mutuo nisi pbetur in eius
utilitatem verso de quo hic hic per doc-

Cum pro quo ponit tres casus in quibus fideiussor pot agere cont debitorem ut possit a fideiussione liberari · ut si diu stetit in obligatione Item si reus incipit verge ad inopiam Ite si fideiussor e condempnatus Item si hoc fuit ab initio ita conventu

de solucionibus

[Q]uia obligaciones de quibus premisimus per solucionem tollitur ut insti quibus modis tollitur obligacio Ideo post tractatus obligacionu videamus de solucionibus dicentes quid sit solucio. Et sciendu e quod solucio e eius quod debet reddicio hosti.

dhec Successor tenet ex debito licito predeces

Si quorundam. Si platus ecclam Ceteris obligat pro alienis debitis suspesus e ab administracione tpaliu et spiualiu nec eciam ad ea solueda tenet Io Odardus clericus debitor qui no e soluedo excusatus quia no soluit · sine difficultate absoluit prestita caucione ut soluat cum venerit ad pinguiore

Is qui Cum repetit indebitu solutu fortuna pbare tenetur quia nemo presumitur bona sua iactare

de donacione

[D]ictum e supius de contractibus quibus res non gratuito titulo alienat nunc de donacionibus quibus res grates transferunt dicamus igit quid sit donacio Sciendum e quod donacio e rei licite nullo iure cogente mera et liberalit

Fuderes forte aliquis Fra collacio hosti. donauit ecclie aliquid volebat reuocare donu ppa scribit ut sequit vel querit an donatus

teneat ad annu Rn ut sequit Et consueuit
her gre dette · allegari cont qmittentes multa
Jo vel sic In actu libealitatis exhibes seu ero
gans credit se debe qd erogat, et pot intelligi
in facientibus elemosina de bonis eccle suphabu
dantibus uel in donacoe quam facit impator ecclys
vbi sola imensitas e mensura in auc. de no alie.
§ · si vng coll. ij · vel de donacoe fca no impera
da · vel pot exemplari de plato q habet multa
bona qui semp dt auge libealitate fm hosti ·
et · Jo · An · vng In poscente · xo · sex in donate
notanda Causa · fides · locus · modus · & penuria tps mens
hilaris festina manus assit qz facultas dulci
ce affatus discrecio dantis et ordo
Fraternitatem Non valet donacio quam facit
prelatus capto inconsulto et in dapnum ecclesie
Ceterum prelatus modicam rem dare ec
clesie potest si hoc habeat consuetudo Jo
Consultacoibus Ecclia no vacans in beneficiu
concedi no pt s in ppetuu donari pot de co
sensu epi loco religioso sn piudicio possidentis
Per tuas Non obstan iuramento quo Jo An
iurauit de non infeudendo platus rem integre
pt feudum si apparet vasallum i mensura decepturu
Cum dilci In donacoibus e largissima Jo An
Interpretacio facienda sem i gra expectatiua ul' p
Pastoralis Si epus in ecclia quam de Collegio
asensu capli suo pro loco donauit percipiebat

certos redditus illos donasse videtur. alias omnes
proventus ecclesie preter cathedraticum cedunt loco Et
est simile in de privil. Si papa li vi ubi dicitur quod
si papa dicit simpliciter in aliquo privilegio quod ali-
qua ecclesia sibi censum soluat ad percepte
iudicium libertatis tunc ecclesia est exempta et
hoc notatur ibi in fine ultime glo.

Inter pnt Religiosi et hospitalarij in pre-
iudicium sui iuris tam se et domum suam alteri re-
ligiose domui subicere et donare

Simplice donacio quam quinquagesime vel cen-
tesime quam facit episcopus cum gui ecclesie sue de-
trimento pot licite reuocari Nam in eodem ca-
none adiungitur ut temperamenti equitas obseruetur
quod cui tribuit competens beneficium conferat et cui
tollit grauia dampna non inferat

Propter quatuor casus propter quos do-
nacio reuocatur per donatorem sed si hoc tacuit
heres suus non reuocabit Et casus quibus fit re-
uocacio donacionis notatur in hijs versibus

Donatum reuocat atrox iniuria pactum
Et necis insidie manus impia sit graue dampnum
Et nisi donati victus prestetur egenti

m clerici de peculio (de peculio clerico)

suo donare pnt seu testari cum et hoc pos-
sit facere de castrensi peculio Ideo post trac-
tatum de donacionibus et ante de testamentis
de ipso peculio videamus Sequitur quid dicitur pe-
culium Sciendum est quod peculium dicitur pusillum

peculium seu pusilla pecunia servo a domino vel filio familias a patre concessa hosti.

Investigandum Si prelatus tempore promotionis nichil habens aliqua acquisivit illa presumuntur acquisita intuitu ecclesie ubi no. quod paupertas non excusat nec impedit aliquem a prelatura vel promotione ut notatur xvi. q. ii. c. i. et institut. de excu. tut. §. Item propter paupertatem

Presbiter Cum presbiter aliquid emit debet condere istrum in quo caveat illud esse ecclesie si non emit de proprio

Ut unusquisque Breuis est textus ergo quid si mortuo presbitero non appareat quo intuitu sunt acquisita que ipse reliquit et que consanguinei petunt et ecclesia petat possumus dicere quod pro ecclesia presumatur In dubio enim favemus ei quod est favorabilius facit decre. ex lris de probationibus et de re iudicata c. ult. Vel aliter possumus dicere quod in dubio stari debet regule Nota quod ubi est dubium an prelatus habuit aliquid presumitur quidquid habet acquisivisse ecclesie et hoc tenent causidici et host. et facit infra de successionibus ab intestato

Inquirendum Breue est vel sic. q. c. ii. To. (xvi. q. ii. predia et glossa) de rebus ecclesie fraudem fit sacrilegium committit et furtum

Ex quibus Satis breue est vel sic nec prelatus nec clericus bona ecclesie post alium post mortem relinquere [illegible]

Videamus de donationibus inter vivos et causa mortis Sed quoniam hec in testamentis fieri assolent Ideo videamus de testamentis vel sic videmus de peculio clericorum quod in testamentis

No. infra supra. Nos quidem in glo. quod voluntas testatoris est infra [illegible] C. de fidei comis. [illegible] et in auct. de [illegible]

Videtur non quod [illegible] ab ecclesie [illegible]

[illegible] pro quolibet descendente post [illegible] aliquid relinquitur et [illegible]

Item Filomi est [illegible] in quo testator vult aliquid [illegible] C. de caduc. toll. l. [illegible] et [illegible] donat. l. ii. [illegible]

De testamentis

[Marginal glosses, left: "Et presumitur quod de bonis ecclesie [illegible]"; "No. hic ar. quod [illegible]"; "[illegible] pro illis [illegible]"; "No. testes [illegible]". Right: "[illegible]"]

relinqui pot videamus igit de testamentis
Pri videdum e quid sit testamentum Testa
mentum e disposicio de rebus morientis Et d
testm qr testacio i. manifestacio sm Hoff
norimda Epus testari de rebus ppris sed no de
Relatum Abbatissa testari no Rebus ecclie
pt addit de regulis iuris. c. bnficiu in v. as
sensu per archi[illegible] in vi voluntatem testatoris
Nos ppt negligencia heredu exeqr epus pia vo
Iudicante Debetur legatum nudis verbis a
testatore relictum in vltima voluntate
Filius Non debetur legatum cum testator no
rem suam sed ecclie legauit alti ecclie Jo.
Si heredes De epo loquit cuius negligentia
supplet pt metropolitanus Et licebat cuicumq
cum istam moue et procurare sicut omnibus stu
diis pia vota impleant fauore vltime volu
tatis ut in aut. de ecc. ti. § si autem coll. ix.
Jo. vel sumatur sic Cum heres non exequitur
vltima voluntatem defuncti debet sibi in
terdici omne emolumentum hereditatis et loqr
de compulsione fide commissay
Cum in officiis Per ecclesiam bona acquisita
per platos seu clericos testari non pnt. Jo.
Ad hec moderata elemosina de bonis per ec
clesia acquisitis etiam pnt facere testari at no pnt
Relatum de ppris acquisitis intuitu psone clerici
testari pnt de bonis at intuitu ecclesie acquisitis minime

Cum esses / Valet testm qd parochianus facit coram pbro suo et testibus duobus nec valet contraria consuetudo

Relatum / de bonis pris testai pt circuissi acqsitis per ecclam etia si sint mobilia succedet ecclia et cols congregatio vel successor. pt tn ex illis portione seu elemosina aliqua fructibus elargiri si ples heat eccias fiet divisio it eas

Cum tibi / pone casum hm inno. Aliquis hns multa bona dicit volo q tanta ps bonorum meorum distribuat in pias causas. et hoc fiat hm arbitriu talis nuquid valet testamentu in aliis non distribuendis in pias causas Et refert ipse Inno. q quidam voluerunt dice sic ipse tenz contrarium habita distinctione an maior ps sit distribuenda in pias causas an minor Jo. vel sumat sic / Non decedit intestatus q alii comittit bonorum suorum dispositionem seu ultimam voluntatem / et non refert quid de equipollentibus fiat si ex illis insurgit idem effectus als secus

Officij / de relictis ecclie petit epus / Jo An partem sua etia si aliquid a testatore sibi fuerat relictum nisi ea conditione fuerat sibi legatum et non in fraudem ut esset ea pte contentus et legatum acceptavit

Requisiti / distinguendo et subdistinguendo declat qn et qliter int epm et ecclam cathedralem vel alia sit dividendu legatu vt q ul' alii tm re-

Raymundus / In bonis pris mus et aliae Clictu

habet quis terciā debitā iure naturę qua puari
no pt et filius rogatus restitue hereditate de-
trahit terciā debitā iure naturę et quartam
trebellianicā in qua computat fructus posti-
lit cont precepti Jo versus quatuor aut infra dat
natis iura trientem semissem vero dat natis
quinque vel ultra Tunc defalcabis cum per lega
ta grauabis Tunc trebellabis cum reddere iu-
Tua Epus compellit fidei commissarios Ita rogatis
ad exequendas pias volūtates testatoris
Raynaldus Filius rogatus restitue hereditatem
detrahit debitam iure nature et quarta trabelli-
anicā in quibus pot legata relinque heredes in-
stitue et penam adire Ecō hic quo masculinū
concipit femininū et quod condicio feminarum
quadoque est melior quam deterior Compellitur
Johanes fidei commissarius qui suscepit officium id exequi
De hiis enuāt certa legata de quibus epo vel p-
rochiali ecclesie non debetur quarta nisi fiat
in fraudem · Jo ·

Iam nunc ē de successionibus ex testamento — de success. ab intesta.

Sed quia multociens homines intestati dece-
dunt Ideo videndum ē de successionibus ab in-
testato Notandum ē igitur quot modis dicatur
quis intestatus dicendum ē quod quatuor modis
vt puta si nullū omnino fecit testamentū · vel
fecit sed non iure · vel iure fecit sed postea rup-
tum ē vel non ē ruptum sed heres voluit
hereditatem adire hosti

Hoc Clericus bona ppa donare pt cui
vult sed si decedat intestatus succedit
ecclesia si non habet consanguineos. Jo.
Sancto Si pbr decedit intestatus de peculio
suo fiunt quatuor porciones Jo
Cum dilectus Eccl. eccl. dicit intestatus si nul
lum fecit testamentum vel fecit sed furiosus
et tali succedat eccl. secus si appareat illu
monachu vel sana mente testatum Ex isto
appet q furiosus no pt testari Jo

de sepul.

Primus supius de morientium successione
sed morientes necio sepeliuntur ideo de se
pulturis consequenter videamus dicamus igitur
quid sit sepultura dicendum e q sepultura
e locus corauz in ecclesiastico cymiterio factus
in quo catholici congessimt hosti. Et differt
a sepulchro quia sepulchru e locus in quo
corpus hominis ossa ve condita sut quibus ex
os decedens intestatus sepe. Cymiteriu hosti.
litur in sepulchro parentium maiorum suorum
atque vbicumque elegerit prochialis tn eccl. tercia
ptem eorum q reliquit eccle apud qua sepe
lietur habebit. ii. adde e. cui i pa glo. parch. i vi.
Relatum gruu e hodie determinatum. ii. e. c. n. li.
vi. Summatur sit Si quis in egritudine de qua de
cedit se et suo monsterio confert prochialis eccl.
habebit canonica. secus si i sanitate hoc fecerit
Fraternitatem ex elige vult sibi sepultura
sua relicta debet elige locum magis religiosu

ats non pot et e hodie correctum p. c. n. e. titi.
De hijs Si quis in egritudine de qua decedit tibi
se et sua monsterio confert prochial ecclia de
rbus oblatis habebit canonica portione. si in
sanitate hoc facit. Co.
Ex parte Crim sepeliue alienum prochianu
quem sepelire non dnt compelludt restitue
corpus et oia q roe ipig obuenerut et ide d sequestr
C mn liberum Idem dicit cum precedenti
De voce Mulier maritata libe pt elige sepul
turam hoc pmo. pt filios impubes sepelire
potest vbi volt si hoc habeat consuetudo
C mn sup Dubitacio forte huius capli pot
esse quia cum cathedralis ecclia petet quar
tam roe iuris prochial ab ecclia in qua se
pultus fuit subditus et prochiang eius. dixit
ecclia se non tenei ad huioi solucom huius
quarte ipi ecclie ppa consultus respondit
ut sequit in lra vel forte clici cathedralis
ecclie dicebant q sufficiebat quarta dare p
rochiali ecclie et amplius no tenebatur dare
ipsi aliquid qd non e verum quia epus pce
pit canonica sua iure diocesano vel epali
quarta autem q debetur ecclie prochiali
debetur alio iure. s. iure prochiali. et de hac
epus non habebit canonica sua et sic vna
non impedit alia habes hoc f. e. de testibus
requisisti Et no licz prochiang pluribg ecclijs
ligatus relinquat prochial ecclia parte

habebit de relictis eccl. in qua sepelitur sicut in
canonica que contingit epm de quo dr sup
de testamentis officij quo ad ecclam parochiale
Tamen refert an sepultura eligat parochia-
nus apud exemptos vel no quia semp habe
bit sua canonicam sed quo ad epm bn refert
quia de pte remanente penes exeptu nichil pe
Certificari In quatitate canonice Cte pot. Jo.
porcionis q debetur eccl(es)ie parochiali seruatur
consuetudo loci Jo

In nra Privilegiati sup iura funeralia sepe
lire possunt eos q apud eos elegerit sepeliri
soluta canonica porcione eccl(es)ie parochiali. Sed
si alios sepelierint coguntur restituere quidqd
roe funeris perceperint. Jo.
Ex parte Seru de ponte cadens casu sub-
mergitur no debet ecclesiastica sepultura puari
Sacris Si ossa excoicatorum discerni pnt
ab alijs dnt exhumari et port. piri ats no Jo.
Abolende. Terra cymiterij no dt p sepultura
effodienda vendi. ij. de decimis ad apostolice
parochiano Excoicatus q fuit & per suum
pbrm absolutus in morte in cymiterio sepe
liri debet Sed heredes sui ad satisfaciedu sunt
cpellendi Jo

de parochiis

Relibauimus de quodam ab iure pro-
chiali .s. de iure funerandi videamus
igitur de parochijs Ideo videndum est quid

sit prochia e locus in quo degit pplus alicui ecc(lesi)e deputatus certis finibus limitatus hosti.

¶ Epus ponit qn diuidendi sint redditus epatus inter epm substitutum hetico et epm heticu ad fidem reuersum ex dispensacoe receptum ex domesticis i. ex hesi donatistarum de quibus xxiiii q. ult. § penult. Nota qualiter debes diuidere inter affides et aliarum socios. Jo.

Ut dnicis Nullus pbr dt prochianu alienu recipere ad diuina

Nullus Epus sicut non potest alienu parrochianu ordinare ita nec debet iudicare

Super eo Fines prochie de quibus constat uel que coherent finibus ps'ibi no pnt. Jo. An.

Significauit Si prochianus domicilium transtul(it) poz platus i eo iura prochialia no vedit dene tn pdiales sue prochie debet sibi

Primo de prochiis et alienis prochianis § qm ecclijs prochialibus decime primicie et oblationes debent(ur) Ideo de eisde videamus / videamus quid sit decima || Dicendu e qd decima e om bonorum mobiliu iuste acquisitorum pars decima deo data constitunoe diuina debita scdm hosti. Jo.

Decima Exponit qr gnia deciare q ex veteri Nouu no sumat(ur) vel sit ex lege dabant(ur)

¶ De decis et obla.

¶ Pena [illegible] sint nulla aut [illegible] si prestolor mali.

¶ Labor [illegible] exponit [illegible]

¶ [illegible]

¶ Bonorum laborum [illegible]

Nullus [illegible]

[illegible]

¶ No. hic [illegible]

¶ Consue[illegible] [illegible] non valet [illegible]

¶ No. pensacione [illegible]

¶ No. duplex [illegible] debent(ur) decime [illegible]

¶ Non soluentes aut detinentes decimas [illegible]

¶ No. de dote ecclie decimas non esse soluendas [illegible]

[illegible]

clerici inferiores parrochias possidentes clericis

maioribus curam habentibus decimas dare debent

Ex multiplici | Compositio facta super decimis

non tollitur per sequens privilegium de ipsa non

faciens mentionem | Compositio potest intervenire in decimis de pactis c. 1 et ult. in vi Jo.

Commissum | Monachi tenentur solvere decimas prediales etiam de prediis noviter cultis de

quibus tamen prius decime solvebantur

Pervenit | de fructibus molendinorum piscium et lane prochiam solvere dant decimas

et de tempore dicit Jo. in addi. Jo.

Nuntios | non sidmatur vel sit sumatur decime de apibus

et de omnibus fructibus sunt persolvende salte licite acquisito

Cum homines | Decime fructuum statim cum sint fructus

collecti sunt solvende expensis non deductis

Dilecti | Privilegiati super decimis non solvendis de prediis

que conducunt ab aliis decimas solvere tenentur Jo.

Suggestum | Privilegium concessum super decimis non solvendis revocatur si incipiat esse nocivum

Ex parte | Cistercienses templarii et hospitalarii

decimas laborum non solvunt Alii religiosi non

solvant decimas de ortis et nutrimentis animalium suorum. Nec de novalibus que propriis

manibus aut sumptibus colunt. Jo. Hug.

Et vos manibus sumptibusque suis colere labores

Omnes Cistrenses templo dedit hispitaloque

Ac reliquis ortos dat nutrimenta novale

Licet | Privilegiati super decimis laborum solvant

[illegible]

[illegible]

decimas de terris quas tenent alias exsoluendas. Jo.

Ad audientiam. Privilegium de decimis non soluendis nomen laborum intelligitur noualia comitemet Jo. vel sit nomine laborum noualia et non noualia in[telligitur].

Ex parte. Decime noualium debentur ecclesie intelligitur in cuius parochia insurgunt. Si vero sunt in incerta parochia debentur episcopo. Hoc verum est nisi qui colunt sunt privilegiati. Jo.

Parochianos. Decime non ab homine tantum sed deo institute. Jo. de

Ad hec. Decima non potest et ubi peti pnt concedi layco de iure hereditario tenenda. Jo.

De terris. Judei coguntur prediales decimas soluere aut predia illa dimittere.

Tuam nobis. Punitur prelatus qui concedit layco decimas ecclesiam vel oblaciones fomitem id est excusacionem vel nutrimentum.

Cum sint. Statuitur consuetudini an colonus soluat decimas illi ecclesie in cuius parochia situatur predium vel ecclesie in qua diuina audit et ecclesiastica percipit sacramenta.

Prohibemus. Layci detinentes decimas ante concilium non concessas careant ecclesiastica sepultura. Secus si illas habent in feudum tunc enim in alios ipsos transferre possunt.

Ad apostolice. Decime personales debentur ecclesie parochiali prediales vero ecclesie in cuius parochia sita sunt predia nisi aliud habeat consuetudo.

Ex parte. Ex omnibus fructibus prediorum soluende sunt decime.

Non est. Decime sunt soluende de [illegible] Jo. de omnibus integraliter non deductis expensis. No. quod decime

No. sup. c. Ex parte, quod [illegible]

No. sup. c. Non est, quod [illegible]

ta p[re]diales q[uam] p[er]sonales de omnib[us] soluendi sunt. Jo.

¶ Ex tr[an]smissa | De fructib[us] molendinor[um] ad ventu[m] soluende sunt decime. Jo.

¶ A nobis | Locator et conductor tenentur ad decimas soluendas nisi se immunes ostendat

¶ Tua | Imperator in genere uel in specie decimas remittere no[n] p[otes]t hoc p[ri]mo | Decime noualium non accrescunt laycis h[oc] huic decima i[n] feudo etia[m] ab antiquo. Jo.

¶ Tua nob[is] | Sine deductione seminu[m] uel sumptuu[m] d[omi]n[u]s et colonus dent decimas solue[re] hoc p[rim]o. Et no[n] cui ecc[les]ia uoluit uel paup[er]ib[us] s[ed] ecclesie cui debentur hoc 2o | Nec ob hoc excusatur propter maliciam clericorum hoc 3o. Jo.

¶ Ex p[ar]te | Priuilegiu[m] de decimis laboru[m] noualia q[uo]d p[...]

¶ Pastoralis | Negociator de lucro decimas (?) vendit soluet - deductis expensis quas fecit de pecunia decimata | Expensas t[ame]n quas fecit p[ro] habendis fructibus non deducit | De fructibus vero reru[m] decimatar[um] soluit p[ost] deductas expensas factas pro habendis fructib[us] sine p[ro] reb[us] [con]stitu[tis]

¶ Cum contingat | ex[tr]a prescribit de[cimas] | Grandis decimas in aliena p[ar]rochia si insurgunt in noualia de illis decimas non habebit

¶ Cum in tua | De om[n]i fructu decime debe[n]tur ecclesie que p[re]scribit illas | Alterius vero predij quod non prescribit | decima no[n] habebit

¶ Quamuis | laycis decimas uel ecclesias donare no[n] possunt et eorum donatore etia[m] p[er] papam in

forma coi gfmatu no patur titulus p(re)bendis so

In aliquibus dni pdiorum cogi pnt ut pdia sua dent coleda tribus a quibus decie sn gdnoe psol

Cum non ss pius soluende sint decime Quatuz qm census uel tributa vel saltem si illa prius soluta sint postea detmentur so.

Nuper Cisterciensis templarii et hospitalarii tenent solue decimas de fructibus possessionum quas acquisiuerint post concilium generale si de illis prius decime soluebantur. so.

Interdicimus Si laicus impignoret decimam pertinente ad ecclam meam possum redimere et tui fructus non teneor computare in sortem qm diu laicus ille non habuit ecclie mee pro feudo so

Partatim e de clericis secularibus et eorum rebus subicit de regularibus et de hys que ptinet ad regulares vnde videamus quid sit regularis Et est dicendum quod regularis est is qui per emissionem pfessionis vel deuocionem paternam prelati imperio subicitur hosti

Ut Attus tondeatur i. fiat monachus nisi sit in legitima etate nisi ho velit spotanea vo-

Si quis Impubes ingressus monasterium Clutate post annum exire uel a parentibus reuocari non pt Pubes vero per vim ingressus pius anno exire vel a parentibus pot reuocari. so.

Ut clerici Clerici qui fingunt se monachos appellant ut fiant veri monachi vel sint veri

clerici Item no q habitus non fac monachum

Vidua Nouicia q se scienter regularis pfessio Jo ingerit actibus pfessarum censetur per hoc esse professa in tantum q exire non potest

Johannes Monachus causa leuitatis ad aliud monasterium transire vel peculium habere no pt Nota q no licet monacho transire a monasterio ad monasterium nisi sit arcioris religionis et tunc cum licencia superioris sui transire debet Jo.

Contraria intelligo de omnibus ex quo de certis no exprimitur. ppa phibet monachos insulare ne pueros recipiant in monachos antequam compleuerit xviij annum ppter vitam duram et asperam Item no ppt austeritatem vite regule istitute a canone imutatur Jo

Non est Si Cisterciensis sine licencia abbatis sui aliud ordinem pfiteri ingredi compellitur p formam extrauag Jo. Et istud e priuilegium cisterciensi corpore iuris clausum q sine licencia abbatum transire no possunt quod verum de expresse pfessis secus de tacite professis secundum Johannem An.

Ad nostram Minor xiiij annis non obligatur pfitendo ordinem Idem si in maiori etate sine probacione recepit habitum pfessorum q dimisit ipsum tamen

Super eo Et recepit habitum pfessorum vbi habitus sunt distincti ibi uel alibi religiosus esse compellitur, si vero recepit habitum nouiciorum redire potest ad seculum

Sane Si canonicus regularis fit monachus aut arcioris religionis tunc remanet monachus.

aut laxioris et tunc redire compellit Et solet
ista decre. allegari contra apostatas predicatorum qui se transferunt
Significatum minor xiiii annorum ad monachatum
profitendo religionem non obligatur ni-
si maior factus ratum habuerit
Cum virum Filia minor xii annorum si a parentibus
monasterio tradit et maior facta sponte veletur
ad seculum postea redire non poterit
Porrectum professio facit monachum non habitus
tantum Nota quia votum facit ut fiat monachus
compellendus est ut reddat domino suo quod promisit Jo
Cum simus Si pater filium minorem tradit monas-
terio factus maior recedere potest. Jo.
Sicut tenore Furiosus profitendo non obligatur
nisi factus sane mentis ratum habeat
Ad apostolice professio fieri et tempus probationis annum
probacionis pars huius est mensis. primo ad apostolice
Si enim quis clericus diu fuerit ut habet noticiam
alicuius religionis. et abbas cognosceret clerici mo-
res bene potest facere clericus professionem statim
in recepcione habitus nec per hoc impedit abbas ceterum
vero non habet talis noticiam tunc non est tollerandum
Sicut nobis circa possessionem fecit et habitum re-
cepit religionem servare compellitur licet num-
quam in claustro remansit sed in seculo semper sicut fuit usque
licet professus religionis privilegiate ne de
illa ad aliam etiam arciorem transire possit peti-
ta licentia prelati licet non obtenta zelo sanctioris
vite arciorem regulam poterit profiteri

Demens Coniuges ꝓfitendo religione abrunte
se diuertē possunt sed non possunt se alit̃ abiurāe
Consulti ex ad mōsteriū cōuertit͛ habitū noui-
cij sumēdo infra anū probacionis libere redīe
pot ad seculum nisi apparuerit eū absolute vita vo-
postulasti ex inf anū ꝓbaciōis Clausse mutāe
Non fctā ꝓfessione redijt ad seculū ad bnficia
ecclesiastica et ordines licite potest promoueri
Ex parte ex vlt̃ anū defert habitū monacha-
lē ī mōsterio vbi habitꝰ sc̄ distincti tacite dr̄ ee ꝓfessꝰ
Statuimꝰ Infra anū ꝓbaciōis licite redit qͦs
ad sctm nisi ꝓfessione faciat tacitā vl' expssā
vel appareat eū absolute vita voluisse mutāe
hoc ipō et eius habitꝰ distingui debz ab habitu
ꝓfessorum tempoē quo vestes dnt bndici Co
Nota quatuor mōis quis obligat͛ religiom pͥmo
per susceptionē habitus ꝓfessorꝫ 2º per expssā
ꝓfessione 3º qn stetit vlt̃ anū et tacite ꝓfitet͛
4tᵒ qn ab inicio voluit absolute seculo renūciāe
Ne religiosi Religiosi fugitiui annuatim sunt
reuocandi et ad claustrꝫ redīe compellēdi Nota
certe rligiones ut sancti bndicti hnt hoc ex cō-
stitucōe ꝙ monachum ter exeūtē de cetēo nō rẽuo-
cant

De coniugis trãseu· ad rligō·

Dictum ē sup̃ de trãseuntibꝰ ad rligionē in
gnē͛ subicit͛ tractatꝰ de quodā trãsitu in
spēcie sczꝫ coniugatorꝫ Vn̄ dicamꝰ quis dicat͛ cō-
iugatus Et ē dicendum ꝙ coniugatus est is

qui matrimonialiter est ligatus hosti.
Preterea Si vir de licencia vxoris p-
fitetur et vxor ipsa suspecta e nec co-
tiner vouet nec religionem volt intrare vel
suadere episcopus restituet virum vxori Jo
Verum ante carnalem copulam alter coniugum al-
tero inuito poterit religionem ingredi et re-
manens in seculo matrimonium contrahere p̄t
Quidam cuius inuita vxore professionem facit et
ei repetenti fuit postmodum restitutus ea mor-
tua matrimonium contrahere non potest licet ad monasterium
non compellatur redire Nota quod votum meum ob-
ligat me ad id quod in me est. Jo.
Cum sis maritus ingredi religionem non pt
secuta carnali copula nisi mulier etiam in-
grediatur et nisi vxor non sit de incontinencia
suspecta. De hoc quo ad summa. f. c. vxoratus et c.
Coniugatus Non sufficit se velle (ad apticam Jo
pmittere quoniam tamen quamdiu vixerit s requiritur con-
tinencia perpetua et est simile. s. e. carissimus
Vel sic vir potest ad ordines promoveri vxore
continenciam profitente et ea existente sene et
sterili et sine suspicione
Sane Vxoratus in episcopum promoveri non potest
nisi vxor profiteatur religionem et intret sa-
cram vestem et velum assumendo
Ex publico Sponsa de presenti non cognita que
dicit se velle religionem ingredi compellitur
infra certum tempus. s. duorum mensium aut aliud

arbitriū religionem ingredi vel marito adherere
Nota vtrumque de alterius consensu quod quisque ab altero habuit
Uxoratus Idem dicit quod dicit s. c. cum sis non vo-
tum publice factum dicitur solempne Jo. vel dicit non
debet vir ingredi religionem et non sufficit
intrare heremitagiū
Ex parte Professus religionem de licentia
vxoris in seculo remanentis licet postea re-
stitutus vxori fuerit ea mortua ad monasterium
redire compellitur
Consuluit Si coniuges profitentur religionem altero
mortuo alter ad seculum redire non poterit vel
sit professus religionem de licentia vxoris
in seculo remanentis ea mortua ad seculum redire non
Carissimus mulier que vouit continentiam Cpt Jo
viro debitum reddere tenetur licet voto ad tempus
consenserit Nota quod vir et vxor pari consensu possunt continere
plara si alter coniugum altero ignorante pro Ceterum bone
fitetur religione et postea hoc de monasterio reducitur
illo mortuo ad religionem redire non compellitur Jo
Ad apostolicam Idem dicit quod supra e. t. cum sis. vel
dicit vir non potest religionem intrare nisi vxor
suspecta idem faciat vt sic non suspecta continentiam
Ex parte Per religionis professionem Cpermittat
et non votum castitatis suadde in seculo soluitur
sponsalia de presenti Nota quod votum viduitatis non
impedit matrimonium contractum si religionem
certam non intrat mulier. Jo.
Constitutus Maritus frater monachus a coniuge

adulterata repeti no pt hoc etia d' sequens
c· No q si alicuig vxor publice adulteatur
vir liate pot pmoveri ad ordines hoc intelli-
ge si eam post adulteriu no cognovit· Jo· An·
Demens dolus in spusalibg contractu rescidt
si mulier no gtinuisset Item postqm alt
giugu publice fornicat alt pot rligionem
intrae alteo inuito Jo· Vel insufficies licecia
data vio mostem itradi p seques adultiu gfmat
Accedens vxor maitu pfessum repetit non
obstate licecia pfitendi ab ea p metu extorta
Significavit Non compellit rligione ingredi
vxor gtines no suspecta q viro dedit licencia
profitendi No q mulier debz cora iudice eccle-
siastico dae vio liceciam intrandi religionem Jo·
Gaudemg Adulta qua sibi maitg recosiliae no
vult detrudit ad mosteiu ad ppetua pniaz pa
dudum Si coniuges se adinuice absoluit gtinenda
continenciam promittendo et rligionem i
trando alter alterum repetere nequit
Mulier No q ppt infidelitate viri si vxor ab
eo sepata fuit ppt religionem intrae licz sit
rusg ab ifidelitate Jo·

Earlauimg sup glet fideles ad rligione
gutat Nuc dicendum glet ifideles ad
fidem gutat Sic videamg de coversioe infide-
liu· quis dicat infidelis dicendum q discrepas
a fide catholica infidel gnalit pt dici hosti·
Audabilem Sarracenis qui machmacoe

de gusi· i fide·

xpiane mulieris ipsius maritum occidit si tamen
postea cum ea matrimonium contrahat separari licet
per eam sit ad fidem catholicam conversus
secus si sua machinatione xpm occidit in bello Jo. An.
Ex lris Si uxore in iudaysmo relicta iudeus
ad fidem catholicam conversus sit proles comunis
assignatur patri Nota quod filius in potestate patris
est non matris Item filius sequitur agnicionem
patris non matris Item post triennium filii
a patre sunt alendi Jo. vel sumatur sic Si
quis duorum infidelium conversus fuit ad fi-
delitatem in infidelitatis errore reliquo remane-
te liberi infantes converso adiudicantur doli vero
capaces suo iudicio relinquuntur

De voto et voti redemp.

Via plerumque voto obligatur
aliquis ad ut ad religionem transeat de
cuius introitu supra premisit Et sic videamus
de voto et voti de redempcione vel sic dictum
est supra de religione sed quia plerumque quis ad religi-
onem transiuit votum emittit vel prius emis-
sum solempnizat Ideo dicamus de voto et vo-
ti redempcione Unde videamus quid sit votum
dicendum est quod votum est alicuius rei licite fa-
ciende vel non faciende cum deliberacione
animi deo facta pollicitacio. host.
De peregrinacione Episcopus ex causa potest mutare
peregrinacionis votum in aliud quod sit deo magis
acceptum. et hoc est secundum comunem interpretacionem doc-
torum Nota quod in comutacione voti vovent qualitas

et causa comutationis considerari debet
Clementine Comutat papa vota ultramarina in
hys maxime que in etate puerili hoc vouerunt
No quod votum eundi in pie elemosina iusta de causa Jo.
Creatura Simpliciter proponens religionem ingredi
si non ingrediatur non est transgressor voti Nota ar-
gumentum quod ex nuda promissione non oritur obligacio
Nota ad esse voti tria requiruntur primo deliberacio 2°
propositum voluntatis 3° promissio in qua perficitur
racio voti. et quarto oris pronunciacio quo ad ecclesiam
Scripture Condicio que non extat non artat ad vo-
tum puta qui vouit peregrinari si filius suus sanetur
qui si non sanetur dicunt quod non tenetur Iste quid
si sanatur nunquid possit agere contra vouentem
dicit Jnno. quod non. quia illud videtur symoniacum
scilicet promittere temporale pro spirituali Sed hoc contra
Cum omnis deo seruiens hoc facit sub spe premij
allegatur i. e. licet et in de sen. ex. ex parte Item nun-
quid illi qui non sunt sui iuris obligentur ex vo-
to puta monachi filij familias et serui Et dicunt
quod si monachus voueat aliquid quod sit contra
regulam uel obedienciam ordinis puta peregrinari vel
simile non obligatur Idem in seruo quia non pot
exequi votum sine licencia domini sui atque bene te-
net Et si pateretur aliquid incomodum ut ser-
uus exequeretur quod vouit ad hoc non tenetur
secundum eos facit i. de sen. ex. relatum non secus
videtur qui temporale seruicium comutat in perpetuum
et non est violator voti qui temporale in perpetuum

obsequium comutat

Non est Execucio voti vltramarini differri potest auctoritate pape ex causa ad tempus

Licet Ecclesia compellit laycum ad execucionem voti vltramarini per excommunicacionem et honore ac iuris primogeniture sbtractionem Non quod pro votum suum exequi

Magne Ex causa comutat papa votum pro aliud Jo. vltramarinum in vigilias ieiunia et orationes tunc maxime quando cessat causa que vouentem induxit ad vouendum ita ut expense fiende in eundo stando redeundo in succursu terre sancte integraliter mutatur Jo.

Quod impedimento ad tempus ad exequendum votum indulgetur dilacio Si vero impeditus est perpetuo indicitur ei redempcio in hijs que magis expediunt terre sancte Casus talis in prouincia canturiensi erant multi cruce signati quorum quidam abiecerunt crucem unde papa mandauit archiepiscopo ut vos qui signum crucis abiecerunt ad reassumendum et votum complendum compellet. Set erant qui non poterant adimplere votum propter infirmitatem. quidam propter paupertatem unde archiepiscopus dubitauit qualiter se habere debuit contra ipsos et consuluit papam qui rescripsit ut sequitur in litera Nota ista consideranda sunt in quolibet voto discreto quod liceat. quid deceat quid expediat Item clericus sine licencia sui prelati votum peregrinacionis non emittat. Jo.

Ex multa Votum vltramarinum ex certis causis et casibus mutari potest et redimi non tamen per aliud quam per papam vel de eius licencia specialis hoc primo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Nota debiles licet ad bellandum inhabiles existunt tamen si diuites nati sunt ut consilio vel aliis modis ipsum esse possunt sunt pro re publica cum bellum exigente assumendi ff. de capt. et post liminio l. post liminium § vltimo si tamen consilio prodesset cum viri natura negatur ff. de vacatione mun l. ii. § qui ita.

2o Nobiles ad eundem si debiles ad bellandum si sunt strenui consilio vel multos bellatores possunt secum ducere non redimunt votum. Si sunt compellendi ad exequendum votum hoc 2o. Mulieres vouentes ex voto obligantur et viri sine assensu suarum uxorum si velint hoc votum emittere et implere possunt hoc 3o. §. de cetero. Clerici nisi in casibus votum redimere possunt hoc est si sunt strenui predicatores consilio et doctrina uel secum possunt ducere bellatores. Hec autem omnia de vouentibus intelligenda sunt non de illis quibus peregrinationis penitentia est iniuncta Johannes An.

Per tuas. Clericus vouit religionem ingredi si voto non impleto fiat episcopus episcopatui renunciare debet et votum adimplere.

Postulasti. Prelatus etiam professus votum ultramarinum emittere potest et tamen in usum suum piccissima partem redditium ecclesie sue conuertere potest. Jo.

Primo de regularibus in genere nunc in specie et sic de monachis vel sicut dictum est supra de conversione ad religionem. Et quia hii qui conuertuntur pro magna parte sunt monachi vel canonici regulares ideo subiicitur hic tractatus de statu monachorum et canonicorum regularium. Hosti.

Theodosius. Monasteria sunt exempta a lege diocesana sed non a lege iurisdictionis et qualiter hoc intelligitur vide supra de offi. ordinarii dilectus et c. cogente. Vel alius episcopus non debet sibi vendicare ea que pertinent ad monasteria nec aliqua

No. quod quilibet debet esse contentus ... Et ex hoc ... privilegio ... videtur ...

molestia inferre corrigere tamen potest Jo.

Monachi hec decre. habet duas partes principales 2a incipit ibi porcatus Et prima habet tres partes et secundum hoc tria dicta primo hoc intendit quod monachi non debent recipi pro precio et adicit penam contra facientibus 2o dicit quod non debent habere peculium et similiter adicit penam 3o dicit quod monachi claustrales non debent soli manere extra sua monasteria in ecclesiis parrochialibus 2a pars principalis habet duo dicta primo dicit quod porcatus vel obediencie quecumque donacione prioris non sunt monachis conferendi 2o quod porcionarii qui instituuntur per electionem suorum canonicorum absque manifesta et racionabili causa non sunt removendi Jo. Andree pena dantis pecuniam quod sua recepcione est quod non possit ad sacros ordines promoveri pena habentis proprium est quod careat ecclesiastica sepultura Johannes Andree

Recoletes monachorum Cistercien ut servat regulam secundum primeva institucionem vel sic cuius vita quibus gerit eius regule fore censetur hoc quatuor partes In prima ordo Cistercien secundum antiqua tempora multipliciter commendatur In 2a considerans modernis temporibus reprehendit In 3a precipit ut suis antiquis terminis sint contenti In 4a dicit quilibet domus que ei subiciuntur se eisdem debent conformare

Super quodam Regularis canonicus qui in morte sua proprium non resignavit si in cymiterio sepultus fuit debet exhumari si sine scandalo fieri potest Jo. Andree

Ex de Canonicus regularis professus potest eccl. pra...

Left margin: ... hec non debet ... et similiter ... Jo. An. ... religionis ...

No. ... quod monachi ex dispensatione ... parrochialibus ...

... pro quo ... et similiter ... xiiij q. ij pro obeuntibus. Et ita de similibus ad ... est procedendum ... non possunt.

No. ex glo. ... canonicus ... dispensatio ... monachi ad ... voto ...

Right margin: ... tex. ... religiosis ... dispensacione ... pro statu...

No. quod pro scandalo vitando ... monitis ...

Bottom: No. hic ... opera que ... faciunt ... debent ...

No. quod ... canonici regulares et monachi ... regulares ...

No. hic in glo. quod monachi ... parrochialibus ... dispensatione ... regulares ...

Nota hic quod licet officium predicationis sit privilegiatum tamen nullus debet illud exercere nisi sit ei commissum ab episcopo loci vel apostolica sede ... Episcopatum § quia vero

... sunt laicum ... de monachis ut ... in fine ... villas et opida ... per quas ...

chali dicitur tamen sericum habere socium seu ordinis si potest
non quod in monachali decedit carere debet ecclesiastica se
pultura Item in similibus simile est iudicium
Cum ad monasterium hec decretalis habet quinque partes In prima
parte dominus papa inhibet monachis lineas vestes 2a
indicat eis abdicacionem proprii In 3a precipit eis
silencium in certis locis monasterii In 4a tractat
de cibis In quinta de eorum officiis . que habet tres par
tes quo ad subdivisionem Nota ut monachus proprium
habeat abbas cum eo dispensare non potest nec papa
Et sic notatur casus in quo papa dispensare non potest
Ratio abdicatio proprietatis et custodia castitatis
ita sunt annexa regule monachali ut contra ea
nec papa potest dispensare Item notatur quod in ora
torio dormitorio refectorio et claustro monachis
silencium servare debet et in refectorio carnes comedere non
In singulis decretalis hec habet 10 partes debet
In prima parte dominus papa statuit capitula provincialia
religiosorum fieri singulis triennis scilicet de triennio in
triennium In 2a parte statuit numerum personarum
venientium ad capitulum ibi hoc habito In tertia
parte statuit de instructoribus adhibendis ibi advo
rent In quarta tractat de presidentibus in capitulo
ibi at ipse In quinta submittit de tractatibus
habendis ibi huiusmodi In vi de communi vita ducenda
ibi Et qui conveniunt In vii de visitatoribus eli
gendis et officiis eorum ordinetur In viii
hortatur diocesanos ad monasteriorum reformaciones
ibi porro In 10 et ultima precipit preconos

et hys similes compesci ab offensionibus monaste-
riorum ibi ad hec districte hoc dicit concilium Jo
An Nota ut unusquisque abbas non plures secum
ferat quam sex evectiones et noue personas Jo.
Ea que decre. hec habet quinque partes In prima
parte tractatur de monachorum correctione In 2a
ibi Si vero de correctione abbatis In 3a ibi
sequentes de correctione visitatorum et pre-
sidencium In 4ta ibi precipimus de clericis secularibus
in monasterio beneficiatis In quinta ibi hoc quod
dam extenditur constitucio ad moniales. Jo.

Tractauimus de
monachis et alijs religiosis sed quia re-
ligiosi religiosis domibus preponuntur ideo de reli-
giosis domibus tractamus. Hostiensis.

Uniuersis dubitatur in cuius episcopatu sit basilica
consecranda ille episcopus consecrabit qui
prius ibi episcopalia exercebat Nota per collacione
spiritualium probatur cui episcopo subsit basilica sive
populus. si non per loca vel terminos Jo.
Quia monasterium nil iuris deperit episcopo
in cuius diocesi sita est ecclesia. quando prima vnit vel
subicit ecclesie alterius diocesis
De zenodochijs Omnia monasteria et loca religi-
osa subsunt episcopo in cuius diocesi sunt constituta
ipso iure nisi aliud in contrarium ostendatur.
Ad hec locus ad usum hospitalitatis de auctorita-
te episcopi deputatus religiosus est et ad usus
mundanos redire amplius non debet
Inter quatuor Ecclesie regulares non debent fieri

secularES quam

seculares qm diu p religiosos poterunt or-
dinari ¶ Et si desererint ppter defectum eorum
possunt clerici seculares institui co. ti.
¶ Constitutus Epus committens ecclesie iura epa-
lia pot sibi censum annuum retinere Vel sic
ecclesia sita in dioc tenetur epo de iuribus
episcopalibus rndere nisi appareat ea sibi r.
¶ Cum venerabilis Epus vendicans commissa so
ecclesiam pleno iure eo ipso obtinet in spua-
libus qz probat eam sitam in diocesi sua m
si appareat exemptam in temporalibus vo
succubit nisi alts doceat titulo
¶ Cum dilectus monasterium subiectum e epo i
cuius dioc e situm nisi se probat exeptum
Casus in terminis quidam electus erat i ab
batem vnius monsterij et gfirmatus in sue no-
uitatis primordio conuentus fuit ab epo au-
relianen et per fratrm suorum assensum ei obe
dienciam repromisit post modum cognouit
monsterium suum excommunicationis suspensionis uel int-
dicti snias fulminaret ad sedem apticam
appellauit no obstan appellacione pdca eps
in eum suspensionis excommunicationis uel interdicti se
tencias pmulgauit Et qz ista ca glibz suum
procuratorem misit ad curiam et in pncia ppe
non poterant terminare madat ut sequtur
¶ Ne nimis Concilium e hns plura dicta. et
phibz noua religione inuenire ta i psonis qm

in locis et ne quis in diversis monsteriis locum monachi habeat aut in pluribus monsteriis ut abbas psit

De cappel. mochorum

Dimus supius in duobus pximis rubricis de statu psonarum et monsterio sed quia non oms mochi in monsteriis habitant pmo plerumque ad capellas mittuntur vel ad poatus ideo annectitur h rubrica de capellis

In ecclys | Ordinacio et dispo- | mochorum sicio pbrorum in ecclys monachorum ad epm ptinz Item mochi curam ppli hre no dz

Dilcus | Si ecclia no cathedral vendicat sibi aliquid ius in aliqua ecclia obtinebit ad eam tm que pbabit sibi debei ex pscripcoe uel aliquo consimili mo ltimo Ista decre- gtinz tria pmo articis peticond 2o rei defensiom 3o ppe diffinicionem

Ex parte tua | Non valet rescriptum impetratum per monachos ut soli maneat in capellis si de lateranen gcilio no faciat

Ad audiam | Abbas monacho suo | monitione qui solus in capella manz ~~aut~~ debz dare socium monachum aut ad claustrum suum eum revocare si no epi | abbates | pnt gpellere ne solos mochos p villa dimittat Jo

De inc. pro.

Dimus sup de pbendarum institucionibus et religiosis domibus Sz quia plerumque facienda e institucio pbrorum ad pntacond patroni Unde videamus quid sit ius patronatus

Et est dicendum q ius pronatus e ptas
ꝛpsentandi instituendum ad bnficiu ecclias-
ticum simplex et vacans scdm hosti. Jus pa-
tronatus e ius quoddam honorificum onerosu et
utile pueniens ex eo q aliquis ex consensu
diocesani epi fundauit dotauit ul edificauit ecclaz
Relatum ppt discordia pronorum Jo. a
a diuinis tollentur inde reliquie et
claudentur hostia hoc dicit cum sequen.
Preuenit Si epus dissidentes pronos aliter
consulere no poterit compellet eos pbrm pntare
per subtractionem reliquiarum q sunt ex altaria
Eam Si proni discordat in pntando ille p-
ficiet si e ydoneus q plures voces hz hoc p-
ced si sine scandalo fieri no pot vel si infra
debitum tempus no pntabit ordinabit epus
Et no q illud qd hic dr e ordinatu si fuari
pt. s si fuari non pot puta quia epus timz
q si ordinabit ecclam ille ꝯficiet forte p aliqs
potentes in illo loco tunc fuabit qd dr. s. t. proio Jo.
Preterea Exoicant proni laici qui clicos in
ecclys instituunt vel destituunt bona ecclie mi-
nistrant. et clici q institucom laycorum susci-
piunt corone priuent et e gallud lateranen Jo. a
Quod Si laicus pronus successiue pntauerit
duos epo ad eandem ecclam et secundus fu-
erit ab epo institutus tenet institucio 2o lay-
cus pronus clerico uel ecclesie monasterio seu
collegio ecclesia sine aucte epi donare no pt

Quia etiam Allegat q ius pronatus p se vendi non pot Sed videtur intelligi debe qn emitur ut filij uel nepos pntent postmodum No q ius pronatus emit eo puati dt. Jo. a
Ex leg Si non fuit exceptu ius pronatus transibit cu vniusitate i eud i que transit ipius uale
Illud si laicus prong clico uel religioso Comunum loco concedit ecclam sine consensu epi no obstante tali concessione q no valz ad ipam cum vacauit poterit pntae et ea de consensu epi alti ecclesie uel loco religioso conferre hoc dicit hoc. c. et etia j. c. cum lapsi et c. suggestum et j. e. Si laicus l. vj
Querimonia instituti in ecclys p nouos rectores mutai pnt nec vicissitudines ecclare p
Cum laici laici ecclias ordinae Ceos fieri so non dnt Item no prestat impedimentu qd de iure non sortit effcm Item locus est pmie Et ex h° surgit q qs cot fcm ppu pt veime
Cura religiosi vendicae uel rcime no dnt ecclas sibi concessas a laico sine diocesanoru cosensu nisi ltime pscripserint vel postea diocesam consensum habuerint Vo
Si veo Si prom ecclie vacat i fra tempg debitu no pntant epus ordinabit ecclam
Cum seculu Si ius pronatus ecclie puenit ad exemptos per hoc ius epale no ledit
Ex insinuacoe Sine consensu prom non debet ecclesiam occupare Vo

Consuluit Patronus non pot ecclesiam sibi re-
tinere uel alteri concedere sine consensu diocesa-
ni quia non concessio sed presentacio datur per patronum
De iure Jus patronatus singulariter vendi non pt
Nullus patronus laicus ecclesias vel decimas sine
consensu epi uel pape etiam religioso loco conferre
Significasti Si epus in ecclesia aliqua non pt
dicere e patronus ydoneus presentatus ab eo dt ad-
Consultacionibus Institutus ad presentacionem admitti
illius qui tunc ius patronatus ecclesie possidebat
non remouetur dato quod ius patronatus postea euincatur
ab eo. sed secus si non possidebat sed tamen credatur
esse patronus de hac materia non sup de elec. c
cum ana Et sic credulitas sine possessione non prodest
Suggestum Patronus sine auctoritate epi ius quod
ht in ecclesia conferre non pot Item quod ab in-
icio non valuit per subsequentem consensum confirmatur
Jo. vel sic pot summari Si assensus epi prima
donacione fuerit seruatus antequam secunda concessio esset
facta valet prima ut in primo casu hic Si vero
fuerit seruatus ipam primam donacionem post secundam
validam et consensu patroni et epi auctoritate 2a
preualet. Si secunda e invalida valet prima quia
consensus epi e seruatus. Jo. An.
Relatum Ab officio et beneficio remouetur qui
monitus non dimittit ecclesiam a laico sine li-
cencia epi concessam h° p°. laici spoliantes ecclesias excommunicentur
Cum te Questio iuris patronatus ecclesias Quoniam lo-
tice persone infra sex menses determinari debet

alioquin episcopus ecclesie providebit
Preterea patronus ius patronatus alienare non
potest nec ab ecclesia aliquid exigere nisi quod
diocesanus a fundatione ecclesie sibi constituit
Cum autem laicus patronus uno presentato variare
et accumulare potest alium presentando clericus vero
non potest Jo. Differunt enim patroni clerici et
patroni laici. unde clericus et laicus distant per
plura patroni . . . et tempus subiectio . . .
. . . forsan Et ideo titulus . . . . . .
de quo infra e. cum propter
Nota nobis hec decretalis habet tria dicta Ex construc-
tione ecclesie cum diocesani consensu acquiritur
ius patronatus hoc primo Et patronus non eliget
prelatum in ecclesia collegiata licet presentare pos-
sit in capella hoc 2° Item patrono debetur ho-
nor cum processione et alimentatur et alitur ab
ecclesia si vergat ad inopiam hoc 3° unde patro-
num faciunt dos edificatio fundus patrono de-
betur honor onus emolimentum presentat
presit defendat alatur egenus Hostiensis.
Per nostras patronus ecclesie vacantis se ad ea
presentare non potest quia inter dantem et accipiente
debet esse discretio personarum
Cum propter Si patronus ad ecclesiam vacate infra
quatuor menses non presentavit ecclesiam episcopus ordi-
nabit vel sic si quo iuris patronatus non diffi-
nitur infra quatuor meses episcopus ordinabit ecclesiam
sine preiudicio eiurentis . patronus laicus habet

quatuor menses et pot variare prong aut
cticq ht sex meses et non pot variare ut hic
Cum dilcus legatq de laté ecclam cuq alia
ecclia est prona collationi sue reservare pot
licet non vacet et eam cofere cum vacat
pastoralis Si prong laicq successiue duos pn
tat valet institucio fca de secudo no obstante
appellacoe fca prius p pmo Epus tn pmo
si illo maliciose expulit ppellit puidere de ppeteti
postulasti Si ad pntacom rectoris ad Cbnficio
titulu ecce fuerit quis ordinatq nichilominq
prong q non consensit ad ipsam cum va-
cauerit poterit libere presentare Jo.
Transmisse prong eciam clicus ecclam va
cantem conferre no potest licet ad illa pre
sentare possit Jo

Jctum e sup de iure pronatq nuc vi- de censibus
dendum e de iure eoru qui ab ecclys
censum exigere pnt vel sic qm roe iuris pro:
natus de quo supius qnqz prong censu cose-
quit Ideo subicit rubrica de censibq Et est
dicendum q census e queda pensio que de
puentibq ecclie soluitur hosti.

Sanctitud Dos ecclie no sit tbutaria no
ecclia pot dare tbutu ecclasticu Item
res tnsit cum onere suo vel sumat sic vni-
cuiqz ecclie mansus p dote tribui dz. et
pbri de decimis oblacionibq domibq areis
et ortis iuxta ecclam et dotem et ad aliquod

Ruricu p ecclasticu non tenent de alys
aut senioibus serviant
Omnis Solucio tributi subiectionem probat
Scientes Epus non pot monasterio novum
censum imponere Nota q ab inicio potest
imponi census ab ipso patrono de consensu
epi postea autem imponi non permittit
Licet Ad collectas psonales cogi no dt terus
No miserabil psona dt ab ecclia defendi Item
non est addenda afflictis afflictio
Pervenit Non debet census cuius causa igno-
rat No qui petit sibi aliquid debere cam sue
peticionis assignare tenet vere i peticione sequi
Cum aptus determinat concilium numerum possessionis
equorum quem secum ducere dnt plati visitans
visitacionis tempore prohibet eos tunc venati-
onibus uti uel sumptuosas epulas qrere papit
platis ne tallient subditos suos pmittit tn
ut iusta ca et racionabili petat auxilium mo-
deratum No arepi xl uel l Epi xxx ul xx
Cardinal xxv nunqm excedant Archidyam
v decani constituti sub ipis duos equos habeat
Prohibemus novos census ecclys impoi no Io
pot nec antiquus augeri Nota epus redditus
ecclie sibi appare no pt et libertatem qua de-
sideat ecia bona voluntate suis sbditis conuet Io
Preterea platus sua aucte pserim pg motem
sua ecclam no pot constitue censualem Io
Ecclys Idem Ius qd epi hz in antiquis ecclys

Idem et non plus habeant in nouis sive in
illis quas liberant a manibus laicorum
Innouamus nulla pedagia sine auctoritate prin-
cipum uel regum institui no[ua] d[omi]ni et [con]facie[n]t[es]
ro[ti]one p[oe]na p[un]iet[ur] s[ecundu]m canones s[ecundu]m leges p[er]petuo
Cum etiam clericus per collusionem ec-
clesiam suam constituit censualem ea p[ri]uabit[ur]
No[ta] collusio e[st] int[er] actorem et reum occulta et
illicita pactio per qua[m] alt[er] i[n] iudicio se superare
p[er]mittit. Ea que Si collatores grauant eccle-
sias illo officio p[ri]uabitur s[ecundu]m vnu[m] casu[m] No[ta]
p[ri]uilegiu[m] mer[etur] amitte[re] q[ui] p[er]missa sibi abutit[ur]
Significauit Is q[ui] recipit iuramentu[m] c[on]tra te
de nouo censu ecc[lesi]e imposito p[ro] soluendo. a
iuramento illu[m] q[ui] hoc iurauit absolue[re] compellit[ur]
Sopite Archiep[iscop]us visitans p[ro]uincia[m] etia[m] monasteria
visitare et ab illis procurari debet No[ta] [con]sue-
tudo in p[ro]curationib[us] recipiendis attendenda
e[st] Item p[ro]curationes s[ecundu]m facultates ecc[lesi]e sunt exigende
Grauis Prelati etia[m] ecclesiastici nouum censum
imponere ecclesiis non possunt nec antiquu[m] au-
gere. et si super hoc iuramentu[m] vel cautionem
exegerint impellu[n]t[ur] relaxare Nota iurame[n]-
ta contra forma[m] canonum p[re]stita illicita sunt
et ideo non s[er]uanda Item qui contra formam
canonum aliquid attemptat puniendi sunt so[lum]
¶ Procurationes Ubi tenent[ur] p[ro]curare fratres alicuius domus
licet nu[merus] eorum augetur om[n]ibus p[ro]curabunt Et si ex
eoru[m] p[ro]curatione nimium aggrauatur eis per

[illegible] in tali casu [illegible] [illegible]

¶ No[ta] hic q[uo]d ubi [illegible] quatuor est [con]stituta p[ro] p[ro]curatione [illegible] illa non augetur etiam auctis facultatibus [illegible] Cum [illegible] est si quod canonice [illegible] fuerit ab initio quolibet momento [illegible] ar. C. de bonis que liber[is] l. ult. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] Cum contrariorum [illegible] est [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] ut nouis vectigalia l. 1.

¶ No[ta] h[ic] q[uo]d [illegible] casu fortuito et sine culpa [illegible] ff. locati [illegible] § 1.

officiu iudicis consulet Nota q census ex ca
pot augmetari et minui Item in fundatioe
ecclia[rum] pot inpom cess9 ad volutate funda
Cum instancia omes ecclie nisi ab Ctoras Jo
hoc p puilegiu sedis aptice sunt exempte
puraie tenent legatos et nucios sedis aptice
nec in hoc pscpcione iuuat 2o de procuraois
ipoenim ins submittit Nota q dominus pa
oim ecclesiasticaru sollicitudinem gerit Jo
Ex parte Si ad vnica mesura solui solet
id quod debetur ex voto ad illa i postere debe
bit Si vero ad diuersas liberat soluetes eciā
ad morē illa[rum] No cum lucris tpalibus ihiat no dz
Cum olim Ecclie tenet ende epo in aug di
oci sunt site de quarta decime de puraci
onibus et aliis iuribus tempoalibus
Olim Soluendi sunt census sedm atiqua mo
netam in qua gstituti fuerut nisi in solu
cione altius monete fuerit lone prescptu
Cum venerabilis Epus remittens ecclie suma
sibi debita pro anua pensioe puratione q
roe puraciois seu visitacois debetur no in
telligit remisisse No q epi puratom habē
non debent nisi qn ca correctionis accedut
Sup eo Ecclie de nouo couerse in puracoibus
et aliis suabut gsuetudinē vicinar[um] eccliar[um]
Procurationes prelati tenet puradi Jo
sunt psonalit visitat et dnt iux lateranen
conciliu suaē pdicacioi correctioni exhortacioi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et reformationi varie legati et nuncij ppe seu
sedis aplice pro hijs diebus tm quibus mora
trahunt procurati dne ab alijs ecctijs q pcura-
tione no fuerint gravate quidq cont hac co-
stitucom exactu fuit ecce gravate duplicatu restitui
Venerabili // Ecclia civitatensis pcurare te. Cuiut
netur epm visitate licz ecia illu nuqi pcurau Jo
Cum nup // Js qui iure metropolitano vel
legationis puincia visitat Jn puinciales q pro-
curationes denegant snam excois potuit pf
Cum canonicis // Ad antiqua moneta Cre Jo
vel eius estimacom soluende sunt antique
pensiones Jo. Nota qui minorem accipe
nollent maiorem exige no dnt
Nuerte // Propter pratu oratoriu pcuratio no
debet licet ibi per monachos aliquoties mis-
se celebrent

De consecr. ecce vel alta.

De misse de quarum celebratione tractatum
sum celebrai no dnt nisi in ecctijs vel
altaribus consecratis Jdeo dicamus de consecratioe
ecctie uel altaris. Vel sic diximus supius de re-
ligiosis domibus et de capellis monachoru et
qn ipe consecrande sint et altaria earundem
Jdeo dicamus de consecratioe ecce et altaris hosti
D hec moto altari uel lapide continete
sigillum conservit altare si no ecclia
Nota non viciatur totum licet pars viciet
Qua Ecce omi die pt gsecrari e diebus etiam no festiuis
Quod Oleum consecratum pot comisceri oleo no
indubijs

Proposuisti [illegible]

[illegible]

cōsecratos. Nō mīg digⁱᵐ tlhīt ad se magis dignū. Jo.

Proposuisti. Reconciliat̄ ecclia q̄ p̄ homicidia ul̄ vlneratōes homi ē polluta s̄ nō ꝑpterea ē ꝯsecrāda

Cum sis. Plura altaria plures epī p̄nt simul consecrari

Ligneis. Corruente tecto parietibꝫ illesis licet tabula altaris sit modicū fracta non debet reconciliari nec ecclesia nec altare Nō q̄ in parietibus consistit ecclesia et nō in tecto et parietibꝫ illesis nō ꝯsecr̄ ecclia

Consuluisti. Excōīati maiori excōīacōe si sepelirent̄ in ecclia ēent parietes dealbāde et ecclia rcōciliāda de con. di. i. Ecclie. Nota sicut rcōciliat̄ ecc̄ia sic et altarē q̄a eāde gaudent

Cum sicut. Ecciā facit ecclam cōmutate. Jo. consecrari debet eam dotare Nota eps q̄ fūdat vel consecrat ecclam īdotatā tenet̄ eā dotare sicut ei que ordinat sine titulo ī necīis tenet̄

Aqua. Ecclia polluta p̄ sacerdote rcō cōpmudē ciliari nō pot etiam cum aqua per episcopū bndicta per aliud aute epm p̄t rcōciliari

Si ecclia. Ecclia aūs ecclia non sit consecrata si tamē sit polluta nō d̄z in ea celebrari nisi p̄us l̄ aqua lauet̄. Jo.

Et rubrica sic continuat̄ qm cōsecr̄tiones eccliarum de quibꝫ diximus sup̄ ti. ꝑximo habent fieri cū missa et q̄liter. Ideo dicamus de celebratione missaru

Presbiter. Statuit concilium omnes hoas

Si ecclia [illegible]

[illegible]

Hora statuta dicendi missam est hora nona de c. di. i. solet

Septem dona spiritus sancti designantur per vii horas canonicas xxx. q. iv. generaliter

i. posse — i. dicendas sine possit dici per parvos pueros quos ad opus ruralis operis exigit

insimul esse audiendas // ubi timet impedimen-
tum // Nota quod omnes hore matutine dici possunt excepto
completorio // Item clericus cui beneficium non sufficit
ex artificio potest querere victum // Item sacerdos
usque ad meridiem ad minus debet esse ieiunus ut so-
brie possit infirmos visitare // Item sacerdos pub-
lice debet dicere horas in ecclesia. Jo. Missae feriales
Credam // propter missas speciales non debent omitti feriales.
Consuluisti // Semel in die nisi ex causa necessita-
tis est celebrandum // Augustinus comedat omni
die dicere unam missam de conse. di. ii. Cotidie
2m Jo. secundum quod sacerdos non scit se esse in mortali
peccato maxime propter pollucionem de nocte que quandoque
inducit mortale vi. di. testis ubi de hoc // Item
sufficit sacerdoti unam missam dicere in die nisi
necessitas immineat // Item nota quod sacerdotes qui plures
in die missas celebrant causa cupiditatis Jo.
Concilium // In missa comemoracionis licet dicatur
prefacio // ymnus tamen angelicus et simbolum dici
non debent et reddit causam // Nota quod differencia
debet esse in officio inter solempnitatem et comemoracionem
Ex parte // Sacramenta a ieiunis sunt accipien-
da vel sic sacerdos post sumptionem sacramenti
manus vino perfundere et perfusionem illam sumere debet
nisi eodem die alia missa celebrare velit
Cum marthe // Si requiatur aliqua verba in canone
misse que ab ewangelistis non expressa sunt credere
debemus quod a Christo apostoli acceperunt et ab apostolis
eorum successores hoc primo In sacramento

Contingit hic accidens mutare subiectum sic et secundum accidens / Credimus [illegible] miraculo et virtute superna contineri [illegible]

Unde ecclesia dum communicatur [illegible] de c. di. ii. [illegible] [illegible] quod [illegible] quod postea [illegible] i. q. i. [illegible]

Aliqui dicunt quod ibi substantia panis et vini fit corpus Christi et sanguinis. Alii dicunt quod substantia desinit esse et sub accidentibus [illegible] scilicet sapor color et pondus et [illegible] illis accidentibus est et latet ipsum corpus [illegible] Tercii dicunt [illegible] ipsum esse [illegible]

Left margin notes:

Et non communicatur hora dicendi sub [illegible] loco et tempore

[illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] sufficit [illegible] [illegible] missas celebrare / [illegible] sufficit

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Right margin notes:

et ne aliquid horarum dimittat per occupacionem [illegible]

Non quod [illegible] audire specialem missam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota hic per noctem missas que [illegible] in nocte et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De prefacione vide [illegible] de cons. di. i. [illegible]

Sumpto eukaristie sacramento non computatur [illegible] [illegible]

Textus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentum et [illegible] [illegible]

[illegible] pro mediocriter malis qui decesserunt [illegible] suffragia et ... [illegible] ... pro valde malis non possunt ... [illegible] ... pro defunctis

[illegible]

eukaristie aqua cu vino trãsit in sanguine.
hoc 2o Oratio q dr in secreta beati leonis
ideo e mutata quia sancti et pfte beati oro
nibus nris non indigent No q beatus e dãa
qm zupe Item testametu morte testatoris co
firmat Item accidentia mutant subiectum
et econverso Ite natura cedit miraculo
De homine Gravius peccat q simulat se confe
et non confitet qm ille q confit in morte No
falsa remedia veris periculis sut graviora
In quadam Improbat opinione que habet q
in sacro altaris aqua convertat in fleuma Et
pbat q deus verus xpus sit et homo et ex
eius late vera aqua exivit Nota compositu in
componentia et elemetu i elemetata resolui
pot Item de corpore fantastico sãguis exire no
pot Item a forma verbor no est recedendum
Dolentes Clerici nocturnu et diurnu officiu
celebrare debent sobrie humilit et devote Di
vinis sincopatio phibetur et reprobatur. Io.
Sane ostendit quo sacram eukaristie debeat
observari quo et qualit cum elevat in missa
et portat ad infirmu hoes deant se inclinare
Et quo debeat ad infirmu portari et reportari
Transgressores iubet puniri Hoc volt Io
Cum creatura In conventualibus ecclijs conven
tualit sunt celebrande misse de festo et feria
et p anniversariis mortuorum defunctorum No in
divinis officiis celebrandis congruentia tem

Hic vult tex et mandat ... [illegible] ... misse et divina officia ... [illegible]

[illegible]

poris attendenda est Ho.

De referente In die cene dominus episcopus in sua ecclesia tantum debet missam celebrare et crisma conficere Io.

Perniciosus In sacrificio altaris plus de vino quam de aqua est ponendum Nota quod turpis est pars que suo non congruit universo

Cras Ab officio et beneficio deponendus est presbiter qui sine igne et aqua et in pane fermentato vel cum calice ligneo celebrat missarum sollempnia Ho.

In superiori rubrica dictum est de corpore christi quo nichil in sacramentis maius esse potest Sed quia baptismus inter alia sacramenta magis est necessarius et magis efficax ut puta fundamentum omnium sacramentorum Ideo videamus de baptismo Et primo quid sit baptismus Et est dicendum quod baptismus est ablucio exterior cum certa forma verborum sine qua nemo salvari potest Hosti.

Baptismus

Si quis Immersio in trina in aquam fiat In nomine patris et filii et spiritus sancti non reddit puerum baptizatum Nota in baptismo forma verborum est substancia ipsius et ea omissa nichil agitur

De quibus Si dubitatur utrum aliquis est Ho. baptizatus debet baptizari hiis verbis Si es baptizatus non te baptiso Sed si non es baptizatus ego te baptizo In nomine patris et filii et spiritus sancti Io.

Maiores Sacramentum baptismi utiliter confertur parvulis licet per actum non credant nec intelligant et eis remittitur peccatum originale Adultis vero dementibus

Nota hic quod sicut dementes et amentes atque alii sicut liberi ...

et amentibg si tunc baptizent no dimittit
eis actuale nec originale pctm nec caracter
imprimit nisi in cau. s. qui prius habuerunt
propositum baptizandi ¶ Nota quod baptismus loco
circumcisionis successit
¶ Debitum / Nullus pt seipm baptizare ¶ Nota
quod int baptizatum et baptizantem debz esse
distretio ¶ Item q seipm baptizauit iterz dt bap-
¶ Non / vbi deest et elemetu aque ¶ tizari. Jo.
non confert sacrm baptismi No quod for vbaze
e de substantia baptismi. Jo.
¶ licet / baptizatus a latinis a grecis rebaptizari
no debet ¶ Nota quod ecclia non volt deferre in
hijs que gnant piculu aiaze vel ecclesiastice
derogat honestati Jo

Quoniam de baptismo et eius effectu diximus
de presbitero non baptizato hosti

¶ Si quis / Et e suma. i. e. veniens. forte tu
narraret pntibg quod baptizatus debz confiteri
se baptizatu in elmeto aq xo dixerut ei quod
propter quadam infirmitate baptizauerut eu cu
aspersione saliue vel vini propter penuria aq
¶ Item pbr ordinatus si deprehenderit se non
baptizatu baptizetur et iterum ordinetur
¶ Ad aptica / orai dt pro illo q credebat se esse
baptizatu et sine baptismo in fide xo decessit
¶ Nota quod triplex e baptismus. s. fluminis flaminis
et sanguinis et i qlibet singulariter recepto salua:
¶ Veteris / baptismus e fudametu omniu ¶ Ubi homo

Nota quod triplex est baptismus scilicet fluminis flaminis et sanguinis et infra

De presbitero non baptizato

sacrametorum ita quod qui eum non habet ad ordines non potest promoveri — de custodia eukaristie et aliorum sacramentorum

[A]udivisti de presbytero non baptizato et de celebratione missarum in quibus tractatum est de confectione eukaristie et crismatis modo de custodia ipsarum videamus

[S]tatuimus Eukaristia et crisma debent sub clausura fideliter custodiri et penam adicit Nota quod qui ea incaute relinquit tribus mensibus ab officio suspendatur Item qui occasione dampni dat dampnum dedisse videtur Jo.

Relinqui Suppellectilia in ecclesiis ponenda non debent nisi necessitas immineat hoc primo Ecclesia et omnia ornamenta eius munde debent teneri hoc 2o Nota quod necessitas facit licitum quod alias est illicitum Jo — de reliquiis et veneratione sanctorum

[C]um consecratio altaris de qua supra dictum est sine reliquiis fieri non debet Ideo dicamus de reliquiis hostiis

[A]udivimus Sine licentia pape non licet aliquem pro sancto venerari quia reliquie vendi vel passim ostendi non debent passim .i. indifferenter quia omnibus esse non debent quia nimia familiaritas parit contemptum non ebetas est mortale peccatum. Jo.

Cum ex eo Reliquie sanctorum vendi vel passim ostendi non debent nec extra illas capsulas demonstrari — de observatione ieiuniorum

Ergo diximus de veneratione sanctorum Et quia aliquorum festivitates colende sunt et vigilie ieiunande Ideo dicamus de observatione ieiuniorum dicentes quid sit ieiunium Et est dicendum quod triplex est ieiunium. Primum est magnum et generale abstinentia scilicet ab illicitis voluptatibus seculi 2m est discreta et moderata refectio ciborum ut scilicet singulos

dies absque ciborum luxuria trans
2m est subtractio prandii et post cena cuius
libet cibi privatio usque in diem sequentem. hoc est in
die semel tantum hora congrua comedere hostis.

Quarta parte. Vigilia occurrens in dominica die ieiunanda est in sabbato precedenti. Et vigilia mathie est ieiunanda. Et sic nota quod inter alia festa beate virginis sola assumptio habet vigiliam quia celebrius est festum ut patet etiam ad officium oratio de sen. ex. alma mater. li. vi.

Concilium hec decreta non sumatur propter varias licteras et pars huius de cele. missarum. Concilium vel sumatur sic omnium apostolorum vigilie preter philippi et iacobi et iohannis ewangeliste et adventus domini sunt ieiunande. Circa vigiliam beati bartholomei servetur consuetudo regionis. Tempore nativitatis etiam in quadragesima carnes comedens non est puniendus. Circa abstinentiam carnium die sabbati consuetudo regionis observetur. Et infirmis tempore quadragesime et aliis solempnibus ieiuniis esus carnium est indulgendus cum necessitas legi non subiaceat. Non bonare meritum est ibi timere culpam ubi culpa non.

Explicatio. Si festum nativitatis domini quandoque contingit in sexta feria occurrit ea die carnes comedere licebit exceptis voventibus et professis nec culpandus est qui ob devotionem voluit abstinere. Nota voventes non comedere carnes die veneris si festum nativitatis in illa die cadat votum servare tenentur quia quod sine condicione vovetur ita solui debet

Item e supius de ieiuniis celebrandis et ve-
neratione scorum. Sz quia ex reverentia et devotione
procedit qz mulieres pq partu cessant ad tempq ne
templum ingrediantur, ideo apponitur hic rubri-
ca de purificatione post partu hosti.

Volens) Mulier pq partum imediate ingredi
ecclesiam pot si vult. No qz pena non debz
(v. di. si mulier) alicui in culpa converti. No mulier pq partu scdm
legem moysaica reputabatur immunda xl dies si mas-
culu peperit et lxxx dies si femella di. v. in
lege namqz. §. i. Nota qz tempe menstrui mulier
a viro cognosci non dt v. di. ad eius vero qz generant
leprosi et monstrosi

Item e supius de ecclesiis consecrandis. Sz
quia ecclesie consecrate sepe corruunt et
reparatione egent, ideo subicitur hic rubrica de
ecclesiis edificandis vel reparandis vel de novo constru-

Quicumqz) Quicumqz ecclesiasticu bn. Sedis hosti.
ficiu habet adiuvz omnino ad tecta ecclie
resarcienda vel ad ipas ecclias emendadas et e
(si sunt pauperes vel pauperis si petit dotare)
Cum dicat) leprosi permitti dnt sine preiudicio
preiudicio antiquaru prochiaru habe ecclias ppa
et ppu pbrm et de ortis suis et incrementis
aialiu decimas solve no tenentur. Item no qz dat
ob pietatem no dt trahi ad gravamen alterius
(et si pp temporu huiusmodi plures fuerint in eo tenetur fundare)
Ad audiam) ppt nimiam distantia ecclesiaru pot
nova ecclia in sua prochia edificari ea mutata
(qui respiciunt ordinem primi ecclie ... xi. l. di. in capite)
tamen ita pnatorum aliquid debz constitui ma
(in signum subiectionis ... de confirmationibus)
iori ecclesie annuatim solvendum

De hiis) Persone seu rectores ecclie rogi dnt

No. Rectores pda ... qz alius ... et subiectus ... appellare debet ... de ... ordi. ... archiepiscopo ... et C. de auct. ... quandam ... compositionem ppt preiudicium quod sibi fit ... prom.

Margin notes (right):
lxxx dies ... tempus cessant ... si volunt abstinere ... ab ... rep.

de eccle edifi. vel reparandis

No. qz ... ad ... teneatur ... [illegible]

No. qz nullus ... debet ... [illegible]

Margin notes (left):
No. qz qui beneficium ... omnibus ... [illegible]

Nota ... xvi. q. i. ...

No. qz leprosi de ortis et incrementis ... decimas ... [illegible]

No. difficultas ad ... ecclie ... construenda ... [illegible]

Ad audiam

No. hic hec dec. videtur q illud quo dicitur hodie dimissa professione in eadem offi. debe nume assumi ... ff. in nova dec. ... privilegium super hoc concedunt favore religionis et est s[imi]lis racio que pro religione fabr. ff. de religiosis ... de apostatis c. ii

ad reparacionem earum de bonis ecclesiarum si eis
sup sunt ut eorum exemplo ceteri invitentur
Item q alium invitat i se dt habere qd predicat ...
Ad audiam Secularis ecclesia sine preiudicio cleri-
corum pt ad statum regulare reparari No. q
rei que non est non datur privilegium ...
Tua Non obstante iuramento de rebus ecclesie
sue non alienandis pt epus ecclesiam propter propri-
indigenciam ppli de novo edificare ...

ia emunitas ecclesiarum

de quarum edificacione in superiori titulo
diximus sepe violatur potissime per laycos qui
nobis cpido sunt infesti Ideo subiungitur hic rubri-
ca de emunitate ecclesiarum et cymiteriis et rerum
ad eas pertinencium Unde videamus quid sit emuni-
tas sive immunitas Et dicendum est q emunitas
sive immunitas est idem q libertas hosti-

Emunitas

Ti domibus placita secularia in ecclesia
teneri non dnt consuetudine contraria non obstante

Peruenit No. q hec decre. loquitur in hiis q sunt
de temporali iurisdiccione ecclesie sicut erat ecclesia
de qua hic loquitur et sic non obstat .i. e. non mirum
Vel dicit q ista civitas est in littore marino et
quia sarraceni volebant eam occupare Ideo
ecclesie imminebat periculum omnium bonorum et ideo
clerici ad custodiam compelluntur Vel sumatur sic
in terris ecclesie propter urgentem necessitatem nulli
eciam clerici excusantur a vigiliis et murorum custo-
dias patam enim quilibet defendere dt nisi essent senes

Iudicatum // Rustici ecclesie mea colentes eiusdem
ecclesie mea dimittere non debent transferendo se ad p-
Non minus // layci imponentes ecclesiis quatore iura to-
collectas vel ecclesiis uel eorum iurisdictione usur-
pantes excommunicati sunt ipso iure cum suis fautoribus
si moniti non destiterint potest tamen episcopus cum clero
eis tempore necessitatis absque ulla coactione libere
aliquid exhibere subsidium moderatum hoc est generale lateranense
Cum in ecclesia // Cause sanguinis in ecclesiis Non enim hosti
vel cymiteriis agi non debent. Non confugientes ad
ecclesiam debent ab ea tueri. Et ideo absurdum est
et crudele ibi iudicium sanguinis exercere ubi
est tutela refugii constituta etc.
Inter // malefactor fugiens ad ecclesiam si liber est
gaudeat emunitate ecclesie nisi in duobus casibus
Sed servus restituitur domino de sua impunitate iurati
scilicet si sit publicus latro uel nocturnus depopula-
tor agrorum qui scilicet itinera frequentia vel publi-
cas stratas obsidet aggressionis insidiis
Adversus // Nota quod licet hic sit excommunicatus succes-
sor non extenditur in aliis casibus quia hoc est specia-
le in favore ecclesie vel nisi reperitur alibi in iure
expressum sicut hic ratio quia nullus excommunicatur
nisi pro mortali vel contumacia. xi. q. iii. nolo
Et sic submatur Generale concilium est repetens latera-
nense. s. e. non minus. addens quandam provisionem
et dicens quod si episcopus cum clero viderit tantam
necessitatem laycorum seu civitatis. et quod facultates
eorum non suppetunt poterit episcopus et clerus modera-
tum ipsis facere subsidium / requisito tamen prius Romano pon-

Nota quod clerici debent esse immunes
ab omni exactione secundum quod
quod vide Consuevimus et
quando C. de sacro sanc. ecc.
et xi. q. i. tributum
licet generaliter debeant angu-
rie ... personalibus obsequiis
... ...
... debent obsequia
... ...

Item dicit q sine et constitucoes laicorum cont libertate ecclesiasticam sunt nulle Item successor tenetur de facto pdecessoris sui
[Rerum] plati plus debito suo a subditis extorquentes ptextu pcuracois vel alterius obsequii impensi legato vel alii id restituunt et tandem pauperibus erogant Item supior cui fit querela deposita si negligens fuit in huiusmodi execucione statuti canonice subiaceat vlcioni
[Eccles] Ecclia in qua divina celebrantur licz non sit consecrata gaudet emunitate quia qd semel deo dedicatum est ad humanos usus vel prophanos applicari non debet
[Immunitate] Rerum sub spe emunitatis in ecclesia vel cymiterio delinquunt gaudere non dnt imunitate ppe ecclam per xl. passus Nota in eo quo quis delinquit puniri dt Item frustra legis auxilium invocat q committit in legem Item nec sub spe venie peccare debz Item qui sunt stulti in culpa fiant sapientes in pena

In principio huius libri tractavit auctor de vita et honestate clericorum tam secularium quam religiosorum coiter deinde in multis locis tractavit de hys separatim Et in multis ondit q erant licita hys uel istis Nunc intendit de hys tractare que pdictis phibita sunt et permixtim Ut sic cauda huius libri concordz cum capite ne dicatur ad aliu titulu primo Ideo apponit rubricam ne clerici vel monachi secu-

laribus negotiis se immisceant etc. hosti.

Multa | enumerat concilium multa secularia
negocia a quibus iubet clericos et mona-
chos secundum verbum apostoli abstinere. Jo.

Sacerdotibus || Si clerici ministri vel peritores
laycorum deprehendantur in fraude non debet eis ab
ecclesia publice subueniri. Ratio quia scandalum facit
ecclesie eius presidio se reddit indignum

Non magno || monachi exeuntes claustra ad audi-
endum leges vel phisicam si infra spacium duorum
mensium ad claustra non redierint excommunicati sunt
ipso iure et amodo nullus pro eis causis proximum
parare. Et reuersi in claustra erunt ultimi in ca-
pitulo in choro in missa et in aliis locis nec
sine dispensatione pape promouentur

Sed nec || Clericus iusticiarius est generalis potestatis ali-
cuius principis secularis deponendus est Et si re-
ligiosus est grauius punietur. Nota quod dig-
nitas persone aggrauat peccatum. Jo.

Clerici || Clericus iudicium sanguinis exercens ab
officio et beneficio deponetur Et excommunicatur sacerdos gerens
officium prepositi secularis si monitus non desistit

Secundum || Nulli clerici sub interminatione anathe-
matis vel monachi lucri causa negocientur
nec monachus firmas teneat. vel clerici
a laicis nec layci ecclesias ad firmas teneant

Relatum || monachi incorrigibiles de monasterio expel-
luntur et monasterium de monachis altius ordinis
reformetur si per monachos eiusdem ordinis reformari non potest

Sicut || hec decre. potuit summi au^do. C. de decimis

Nec clerici vel monachi
... ?

l. vnius si decuriones ¶ Tabellionatus officia nolunt comparare / ergo multo fortius clerici in sacris prohibitum esse debet ¶ Et est hec decre. expresse contra consuetudinem venetorum vbi sacerdotes communiter exercentes officium Tabellionatus puniuntur publice sicut alij laici ¶ Instrumenta facta ab excommunicato non valent. iij q. iiij. nullus. de heretici. excommunicatus. §. credentes ¶ de sen. ex. decernimus li. vi. in glo per spe. de instru. edi. §. restat ¶ Quereret vnum an instrumenta facta a notario laico auctoritate imperatoris vel alterius iudicis secularis faciat fidem in causa ecclesiastica Et dicit quod generalis consuetudo habet quod sic tamen de rigore iuris probare conatur quod non / quia duo sunt necessaria propter que adhibetur fides instrumento. s. iuramentum publicum officij et auctoritas vt de crimine ad audiam in fi. et auct. de Tabelli. §. 1. C. de tabel. l. 1. li. x ¶ Et licet iste habet iuramentum tamen non habet auctoritatem in spiritualibus / vt de decimis tua ¶ Nec valet confessio facta coram eo vt de iudicijs Cum ab homine ¶ Ex quibus concluditur quod de iure non valet instrumentum sed dicit quod minime sunt mutanda ¶ Nota clericis in sacris per subtractionem beneficiorum interdicatur officium Tabellionatus Jo

Clemens ¶ Constitucio concilij generalis habet multa dicta per se sumata ¶ Primo quod clerici iudicium sanguinis exercere non debent ¶ Item litteras vindictam sanguinis continentes scribere vel dictare non debent ¶ Item cirurgiam non exerceant ¶ Item purgacio aque vel ferri candentis fieri non debet

vel sumatur sit ¶ Nullus clericus summam sanguinis
dictet nec proferat eius vindictam exerceat vel
intersit seu litteras pro hoc dictet vel scribat a
officio sanguinis preponatur aut ciruzgia cum ad-
ustione vel incisione exerceat vel purga-
tioni vulgari benedictionem impendet
¶ Super // Constitucio concilii thimetenensis pun-
iens religiosos audientes legem vel phisicam et
canon late sine hoc primo Religiosi qui incide-
rint in eam dicunt per dioc publicari hoc 2° Co-
stitucio hec ad dignitates et personatus exten-
ditur hoc 3° ¶ Nota constitucio post duos menses
a tempore ipsius constitucionis ligat ¶ Item the-
ologia super omnes facultates est laudabilis Jo An.

incipit extra de sponsalibus et matrimonio

Tractavimus de rerum contractibus in me-
dio libri superioris proximum nunc videamus
de contractibus personarum scilicet de matrimoniis per que
masculi et femine coniunguntur vel sic quia or-
do clericorum dignior est cetu laicorum ¶ Ideo pri-
mum tractavimus de causis clericorum tractandum est
de causis laicorum precipue de hiis que ad iudicium
ecclesie spectant scilicet de matrimonio et quia possunt
contrahi sponsalia Et quoniam sponsalia ad matrimonium
preveniunt ¶ Ideo apponitur rubrica de sponsalibus
et matrimoniis // Unde videamus quid sint sponsa-
lia Et est dicendum quod sponsalia sunt futurarum nup-
tiarum promissio dicta a spondendo id est promittendo
¶ Matrimonium autem est maris et femine coniunctio ¶ hostiensis

i(n)diuidua(m) vite consuetudine(m) retinens diuini
et huma(n)i iuris co(m)municacio xxvii. q. ii. §. ii. et
de p(re)sup(tione) illud Et e(st) institutu(m) i(n) p(ar)adiso p(ri)mo
ad prole(m) p(ro)creanda(m) 2° i(n) remediu(m) huma(n)e
et quo ad deter(m)inacio(n)em p(er)sonar(um) e(st) institutu(m)
temp(or)e legis moysaice. et ut e(st) sacr(amentu)m est
institutu(m) temp(or)e legis gr(aci)e Et de excellen(cia)
m(at)rimonii no(n) hos vsus Ex auct(or)e loco medicina
te(m)p(or)e signo Causa co(n)iugii p(ate)t excellencia casti

> De Francia M(at)rimoniu(m) solo consensu (con)t(ra)hit(ur) — xx vii. q. ii sufficiat
licet solempnitates et consuetudines p(at)rie
non seruent(ur) Et s(ecundu)m hoc mulier lege sax-
onu(m) ducta vel aucte etia(m) eiusdem reducta. et
alia sup(er)ducta 2a e(st) abicienda et p(ri)ma s(ecundu)m
legem ewangelica(m) reduce(n)da Nota verba fuire
d(icu)nt intencio(n)em et non econt(ra). Jo.

Preterea Soluu(n)t(ur) sponsalia de futuro si spon-
si se adinuice(m) absoluat Idem intelligendu(m)
e(st) in societate vel sic h(abe)m(us) hosti. promittetes
contra(h)e(re) fide data monendi sunt efficacit(er) ad
imple(re) Si autem ambo p(er)sase contradicunt et
co(n)t(ra) dissenciunt debz hoc ecclesia tollerare vt sup(ra)

Juuenes Si mulier septennis contrahat spon-
salia in qua malicia supplet etatem orit(ur) in
hiis iusticia publice honestatis maxime si
co(m)misceri temptauerint de quo loquit(ur) hic et
s. c. proximo et c. sponsam Nota q(uod) in dubiis
tucior via e(st) tenenda Nota q(uod) malicia dic(itur) supple(re)
etatem qu(ando) in tali e(st) potencia et vigor coeundi.

Ad audiam | Ex sponsalibus contractis cum consanguineis oritur iustitia publice honestatis Et sic no. quod sponsalia inducunt iustitiam publice honestatis

De illis | Si sponsus de futuro ante carnalem copulam se per longum tempus absentat sponsalia cum alio contrahere poterit Jo. Nota casus in quibus dissoluuntur sponsalia patet per hos versus

Crimen dissensus fuga tempus ordo secundus
Morbus et affinis vox publica cum reclamat
Quodlibet istorum sponsalia soluit eorum. Hos versus exponit host. i.e. ex litteris ...

De muliere | Facienti incerta narrationem non cogitur quis facere certam responsionem vel sic de re incerta non datur sententia seu certa conclusio No. duplex est vis absoluta et conditionalis vnde Excusat vite status mors verbera stuprum / secundum Innoc. quod me causa Ad aures

Ex litteris | Si matrimonium contrahentes contrahant per obscura verba eorum illorum verborum intellectum sequentur Item districtio in matrimonio et etas est

Sponsam | Consanguineam sponsi consanguineus habere non potest hoc verum est de sponsa iam septennis que prestat impedimentum

Ex parte | Si vir et mulier sibi adinuicem promittunt quod ab ea hora inantea se habebunt pro legitimis coniugibus inter eos matrimonium est contractum

Ex litteris | Iuratum matrimonium contrahere si non subest impedimentum per censuram ecclesiasticam contrahere compellere No. quod iuramentum impuberis tenet Item sponsalia possunt contrahi per verba generalia. Jo.

Non ē pater compellitur p censura ecclias-
tica restitue filio vxorem eius quā detinz nō
q̄ ppt delictu dm̄ tra to suppoit ītdco ecclias̄to
Pretea q̄ ad dcm vnq asserente impedimentu
impedit mrīomu contrahendum si nō intue-
nerit iuamentu diuisioē non eget a vio cū
quo contraxit per verba de futuro
Demens Si mulier tuta cū aliquo conthat
ner in eū postea consentiat si alti nubz tenz
mrīomu nō q̄ omīs ipedietes iurisdcione iudicis
sunt excradi qā p hō effuiūt de iurdcioe iudicis
Cum locum Si timet īferri vio: ¶ Jo An
lencia puelle de cuiq mrīomio agit̄ puideat
iudex q̄ maneat in loco tuto et honesto donec
cā t̄minet̄ Nota q̄ inuite nupcie fieri nō dnt
et difficilem exitum habere solent
Demens Si carnalem copulam secuta sunt
sponsalia de futuro nō soluut̄ per sequēcia
sponsalia de pnti alq tenerent ipa sposalia
de pnti nisi fuerint contracta per metum
qui debuit cadere in costante vire. ¶ Jo. An.
Commissum qui iuauit cū aliq conthē muta-
to pposito ppo ad rligione trāsire voluerit pus
conthat et ante carnalem copulā poterit
pfitei Nota iuramentum seruandum est
Requisiuit vcui iuauit cū aliq ghē ad cont-
hendum cū ea potius debet mori q̄m compelli
Nota mrīomia libera dnt ēē nō coacta ¶ Jo An
Cum in aptica Si pmū mrīomū eāt nullū

tenet secundū atq legitime contractū cuius su-
per primo iudicium ecclie nō fuit expectatū nō
quod in matrimonio prescriptio non currit
In presentia Uxor non certificata de morte ma-
riti cum alio contrahere nō potuit quamvis de ma-
rito qui longo tempore affuit ignoretur Jo. Item
per hanc decre. abrogantur leges que dicunt post
quinquennium mulierem nō debere expectare virum
Inter licitū ē piū opus ē cum meretrice cont-
here Nota quod opus caritatis est revocare er-
rantem Item castitas dicitur esse in coniugio
Ad id matrimonium per vim contractū sequenti
spontanea cohabitatione convalescit Nota pa-
ria delicta mutua compensatione tolluntur
Sicut prima sponsalia de futuro etiā iurata
solvuntur per secunda de presenti sed nō per secunda
sponsalia de futuro nō quod matrimonium preiudicat
iuramento Item iuramentum primo factum
servandum ē nisi fortius vinculū supervenerit
Cum apud Mutus et surdus et omnes qui nō prohi-
bentur matrimonium contrahere possunt nō quod nō pro-
hibetur concessum intelligitur Item nō refert an
signis vel verbis declaret quod voluntatem sua. Jo. An.
Dilectus Furiosus matrimonium contrahere nō pot Et te-
ne per regula quod impedimentū superveniens nō im-
pedit matrimonium nō quod nō potest consentire matrimonium
contrahere non pot Notat hic hosti. quod multa sunt
que impediunt matrimonium contrahendū que nō dirimunt contractū
unius Incestus raptus sponsate mors mulieris

Susceptus ppe sobolis mors ptralis vel si
peniteat solempnit aut monale 9ticipiat.
phibent hec coniugium sociandum
Cue per sola vba mrioniu no contrahit sed
per coniugendorum 9sensum p vba expssum
si loq pnt No q puei no pnt 9he mrio gano pnt
Cua nos No e mrionu vbi alt co 9sentie
trahencu no 9sentit Nota q forma et sba
ncia sunt in mrionio als non est mrionium
Cum in tua Ad denunciatom vnig viri hones-
ti qui defert 9sanguitatem et de eius fama et
scandalo edocz impedit mrioniu 9thendum
nota q fama et scandalu ipedi mrioniu
contrahendum Ite cont fama pbacio admittit
Consultacioni Mulieri que in mrioniu se ne-
gat 9sensisse no credit marito pbante cotrariu
Sed si pbat se consensisse p metu qui potuit
cade in constante viru no tenz mrio No q po-
tius testibg credendu e qm simplici assercioi alicuig
Gemma In mrionijs et sponsalibg debz ee
libertas Vn in eiis apposicio pene ul pmissio pe-
Is qui Sponsalia de futuo tra Cum no obligat
sicut in mrioniu per carnalem copula subse-
quentem no per visu carnal copule tm No h
e psupco iuris et de iure q qua no admittit pbacio
Si inter sponsalia de pnti no soluit p seques
mrioniu eciã carli copula cosumatu B spon-
salia de futuo eciã iurata soluit p sponsalia

secuta de pnti Vo iuamētū nō ē de sba mrionij Adolescens Si contrhitur enim aliqua p vba de de futuo illam uisus fuit cognoscē et nō cognouit ḡhit enim scda p vba de pnti scdam habebit in vxore Jo. a.

De desposa. ipuberu

uia in sponsalibg et mrionys de quibg tractauimg etas cta detmata ē ta legibus qm decretis. vt ad eam declaranda matiam habeamg de desponsacioē impuberū et pupillorum videamg vel sic dixing sup de sponsalibus in gnē nuc dicamg in spē et sic videamg de desponsacioē impuberū discucientes quis dicat impubes Et ē dicendum q ipubes dicit respcū pubeis et egūso hosti. Et impubes ē q nondū pe compleuit xiiij. anō in masculo et xij in femella et totum mgrū hoc intendit minores septēnio nō ḡhūt mrionm neq sposalia s maiores septennio ḡhūt sponsalia s nō mrionm nisi sint pubes tempoē uel ptate

Cua p filio Impubei sponsalia contrhit pater pro pubē nō. si nō consenciat aliquo mō nec tacite nec expsse nec verbo nec fro posse dicimg qa scdm iura nra in mrionys ḡhendis nil opat qsensus pris / Racio pt ēē quia si filius habēt pruritū carnis et pr nollet dare ei licenciā cotrahendi habēt necē incidere in fornicacoēm vcd dixi in filio idem intelligas de hiio Nota q libea debz ēē in mrionio volūtas ḡhendo et filius nō adultus in hoc patri non subiacet.

Ubi impubes ambo vel alter non nisi pro bono
pacis coniungi non debent. hoc intellige de matrimonio de honestate
Pubes Pubes sunt qui ex habitu corporis
generare et concipere possunt
Litteras Si desponsavi minorem septemnio cum eius
matre contrahere possum. secus si erat maior vel
licet tempore sponsaliorum esset minor cum compleverit
septennium eadem voluntate durante si postea cum
matre contraham et eam cognoscam nec matrem
habebo nec filiam Nota quod sponsalia post septimum
annum contracta valent ante vero contracta nulla sunt
quia si contrahitur cum matre postea nec matrem nec filiam
Accessit Sed mater § c. proinde vel dicitur habebit
Sponsalia cum minore septennio contracta publicam
honestatem non inducunt nisi malicia suppleat
etatem vel nisi cum perseverancia eiusdem volun-
tatis ad septennium pervenitur et oportet septennium fore
Continebatur Si impubes desponsata completum
et traducta petit facta pubes licenciam alii nube-
di non auditur si maritus iuratur quod eam cognovit hoc
primo 2o quod ex sponsalibus contractis cum pubere
maiore septennio oritur publica honestas Nota
quod potius creditur viro quam mulieri secundum hoc est favore matrimonii
De illis Si duo impubes maiores septennio sponsalia
contrahant ante pubertatem resilire non possunt
Et qui prius fiet pubes pubertatem alterius ex-
pectabit Nota quod maior expectare debet minorem Item
sufficiat semel in aliquem consentire contra dicitur
A nobis Sponsalia contrahentes ante pubertatem
separari non debent Nota quod matrimonium non semper attenditur

attenditur etiam annos, quia aliquando carnalis compo-
tio anticipat etatem et inducit matrimonium precedentibus
tibus sponsalibus et quandoque malicia supplet etatem
De illis Minores apti ad matrimonium ex contractu
obligantur nisi violencia intercedat 2° matrimo-
nium per vim contractum per sequentem consensum
fit firmum quod primo erat infirmum Jo. An.
Attestaciones Contractus ante puberem etatem
etiam cum usu carnalis copule non facit matrio-
mum nisi quod defertur hic iuramentum reo quamvis
actor nichil probat et actore non probante reus
debet absolui sed hoc propter presumpciones qua tep-
tauit eam corrumpere et etiam fauore matrimonij
Ex litteris Si maior inuitus contrahat sponsalia
cum minore non tenetur illum expectare donec veniat
Duo pueri Sponsalia cum Ad etatem adulta
minore septemo per cohabitacionem publicam
et mutua post septemum qualescunque et indu-
cunt publicam honestatem soluuntur tamen per
sequens matrimonium de presenti Nota quod
publica honestas impedit matrimonium contrahendum
et dissoluendum Accusari non potest matrimonium
quod non est ut si cum minore septenno est contrac-
tum denunciari tamen potest impedimentum ne con-
trahatur imposterum nam quisque denunciatur crimen
quod non est commissum sed committendum
Cum Si quis per verba de presenti contrahat cum
impubere in qua malicia non supplet etatem non
matrimonium sed sponsalia intelligitur contraxisse tamen
Non nubilis etas in viro dicitur cum sit xiiij annorum

de cladestina desponsacione

in femina xvij

Dixi supra de sponsalibus et matrimonijs et quoniam ipsa publice non clam nubentur contrahi Ideo dicamus de clamdestina desponsacione subaudi prohibita. Vel sic dictum est supra de sponsalibus in genere et specie Et quia quandoque palam contrahuntur quandoque clam nam teste salomone prouer. ix Aque furtiue dulciores sunt et panis absconditus suauior Ideo dicamus de clamdestina desponsacione

Quis In clamdestino matrimonio iam consumato quod alter probari non possit et ideo tunc debet conferri iuramento viri Vel sic Illi qui affirmat matrimonium esse incubit probacio Nota qui contrahunt bannis non adiectis filij eorum erunt illegitimi nec prima ignorancia eos excusat

Quod Clamdestina matrimonia recipit ecclesia si contrahentes ea voluerint publicare Vel sic matrimonium quod ab inicio quis ad ecclesiam non valebat tractu temporis valet et tunc filij reputantur legitimi Item clam contrahentes non sunt cogendi cohabitare

Cum inhibicio Inhibicio usque ad quartum gradum seruari mandatur clamdestinum matrimonium dampnatur et ut vitentur multa pericula specialis consuetudo generaliter datur Sacerdos ad faciendum diligentem inquisicione instruitur et forma non seruata contrahens eciam ignorantur in gradu canonice in prole punitur. que pena ad parentes scientes impedimentum eciam publice contrahentes extenditur. Prochialis sacerdos sciens et tacens

et r̄gularis sua p̄niā exhibens ab officio sus-
pendit̄ per triennium Cōtrahentibꝫ clandestine
pn̄ia imponit̄ Obiciens maliciose i̇pedimentū
cancicē vlciōi supponit̄ hosti de sponsa duarum

Hominus supius desponsacōes clandesti-
nas ꝓhibendas ꝓpt̄ picula aiarū q̄ in
pueniut Et quia int̄ alia picula nō minimū
est contrahē bina sponsalia videamus de spōsa
duorum subaudi virorū ut sic habeas drām
int̄ hunc titulū et illū .ij. de secundis nuptijs
Iste em̄ loq̄t̄ qn̄ sponsa sponso ltimo vivere
cum alio de f̄ro contrahit ibi vero loquitur
quando sponso mortuo alteri nubit hosti

Duobus drīa inter fidem pactiōis et cō-
sensus / fides pactionis ē qn̄ aliq̄s ꝓ-
mittit fidem per v̄ba de futūo / fides cōsensꝫ
est qn̄ constringit manū corde tn̄ et ore con-
sentit ducē et mutuo se concedunt vnꝫ aliꝫ
et mutuo se suscipiut ꝑ v̄ba de p̄nti Et su-
mat̄ sic Sponsus duarum adhēbit p̄me si fue-
runt sponsalia de p̄nti adhēbit secunde et
hoc c. pro palea xxvij. q. ij. duobus et con-
tra. cum c. Si inter. s. de spon-

Accepisti Si quis duxerit mulierē alt̄ ꝑ v̄ba
de p̄nti desponsatā eam dimittit et xl. dierū
... cum pane et aqua cum vij annis peniteat
Nota ꝙ carena sumit̄ pro p̄nia xl. dierū in
pāe et aqua cum vij annis sequentibꝫ et tu-
dnt indui veste linea. l. di. c. in capite

Licet / Spōsalia de p̄nti nō soluūt̄ ꝑ m̄rimoniū

sequens etiam carnali copula confirmatum c. Io. Tua Et qui appellat in ca matrimoniali interim oportet ne interim aliud matrimonium contrahat et si contraxerit separetur Non quod matrimonium contractum contra interdictum ecclesie sit omnino dirimendum de hoc h. r. glo. fi. ubi c. Tuas Item qui duas per verba de presenti Est distinctio desponsat primo desponsatam habebit uxorem si prius secundam cognovit Nec valet contraria consuetudo hoc dicat Non non valet consuetudo in matrimoniis ewangelice contradicens veritati Nota turpis est pars que suo non congruit universo

De condicionibus appositis in desponsationibus

Tractatum est supra de sponsa duorum scilicet aliqua pure contrahit cum duobus et quando aliqua contrahat cum uno pure et cum alio sub condicione videamus de condicionibus desponsationibus appositis Et quoniam nedum in sponsalibus sed etiam in contractibus aliis condiciones multociens apponuntur ideo dicamus plene de condicionibus appositis in desponsacionibus et aliis contractibus Totum inregrum hoc dicit Si in contractu matrimoniali ponatur condicio aut est licita aut honesta et facit contractum matrimonii q. e. de ill. et c. super eo et c. per tuas aut est turpis et impossibilis et tunc aut non est contra substantiam matrimonii et tunc in favore matrimonii tenet matrimonium et extinguitur condicio aut est contra substantiam matrimonii et tunc non tenet matrimonium q. e. c. fi.

Iuvenis Item virtusque sub condicione aliquam desponsaverit et eam relinquere voluit frangitur condicio et tenetur desponsacio de presenti

Nota hoc intelligitur de turpi condicione puta si
furtum fecit uel hominem interfecit que utique non est tenenda. Jo.
Cum sit Seruus manumissus ea condicione ut
fiat monachus in monasterio cogitur huic alias
in seruitutem redigatur Si hoc acceptans seruus est
monachus voluntate manumittentis cogitur obseruare
Nota quod libertas potest sub condicione dari. Jo.
De illis qui mariti aliquam in uxorem ducere si re-
tum daret eam dantem recipere non tenetur nisi postea
pure consenserit vel eam carnaliter cognouit
Verum possessio qualibet interposita condicione
vel modo donata a donatore postea reuoca-
ri non potest nisi tali condicione donatum sit
quod ea cessante cessat donacio
Super eo qui per verba de presenti cum muliere
contraxerit ea condicione si pater consenserit nisi
pater consentiet non tenetur matrimonium vel reces-
sum sit a condicione per factum contrarium pu-
ta per verba de presenti vel carnalem copulam
Per tuas qui sub condicione honesta sponsalia
contraxit et ante condicionem sit desponsata
cognoscit a condicione recedit non quod dubia probacio
non fuit fide apparere et clare dicitur quos iteracionem suam probare
Si condiciones Si in contractu matrimonij ponatur
condicio turpis uel impossibilis habetur pro non ad-
iecta nisi sit contra substantiam coniugij quia tunc con-
tractum viciat puta si dicit contraho tecum
si prolem evites donec inueniam meliorem vel si
pro questu adulterandam te tradideris Jo. Nota
tria sunt bona matrimonij scilicet fides proles et

sacramentum xxxii. q. ii. solet et hic in glo.

Qui clerici vel voventes matrimonium contrahere possunt

Citterius tractavit auctor de matrimoniis pueris et condicionalibus docens qualiter contrahantur et qua etate Nunc incipit tractare de impedimentis matrimonii Et primo ponit de impedimento ordinis seu voti tamquam de digniore. Ideo videamus quia clerici vel voventes matrimonium contrahere possunt hostiensis Nota quod tota rubrica et nigrum sic summari potest. exuia continetur in rubro quod clerici contrahere possunt et videtur in nigro quod clerici in sacris non possunt etiam si culpam commiserint propter quam debeant deponi. ergo solum in minoribus existentes contrahere possunt exuevit etiam in rubro et voventes contrahere possunt matrimonium videtur in nigro quod nulli, si tamen simpliciter voventes contrahant tenet et hoc vult totus titulus

e dyacono Illi qui sunt in sacris non possunt contrahere matrimonium etiam si sunt in casu depositionis Jo vel sic exui aliud dyaconum velneat et uxorem accepit post absolutionem et satisfactionem debitam licite ad ulteriora ordinatur vel sic dyaconus et subdyaconus matrimonium contrahere non possunt Et si contraxerit etiam si prefecti sunt irregulares separentur

Ex litterarum Constituti in minoribus tunc possunt bene contrahere matrimonium vel sic Si subdyaconus qui contraxit matrimonium sit impenitens non dispensatur cum eo nisi religionem intraverit

Meminimus exui vovit continentiam et solempnizavit contrahere non potest et si contrahat non tenet

Nota q votum simplex non impedit matrimonii
contractu cu sit fortius vinculum quam votu simplex Jo. an.
Consuluit Voventes continentia q h'e no pnt
si tamen voventes eam simpliciter contra-
hant matrimoniu bn tenet. Secus si solempniter
vovent p cofessionem tacitam vel expssa. Jo. an.
Demens mulier militem absentem appetens
ipm de futura fide data mediante nuncio despo-
savit et penituit et votum cotinentie emisit
quo audito miles sibi alia copulavit Mandat
papa q ex quo continere non pot pmam agat et cui
voluerit nubat in dno si in voto amplius no
pcessit Item votum simplex emissu pg fidem
datam matrimoniu no dirimit ia contractu Jo. an.
Rursus Votum simplex ipedit matrimoniu cotra-
hendum sed non dirimit iam contractum
Insinuante pter solempne votu e hodie textus
p novell. q dicit non posse solempnizari ni-
si aliqd de rebus mois de voto et voti re. li. vi.
qd votum hosti. sic dicit Sub obtestacione regia
suggerit mulieri ut cuidam nubat mulier votu
emittit Ita q in ppria domo maneat. demu
recipit habitum solempnizando votum in quo
p biennium mansit Tandem mutato pposito de
pntum consilio p. michaeli se mulier copulat.
dicit q virum sic inique ductum dimittat et
habitum male dimissum reassumat Casus
qui solempniter vovit castitate p pfessione re-
ligionis approbate non pot contrahe et si no con-
trahat no tenz Nota q aliquis pot profiteri in

manu monachi Item votum contractum p me-
tum per paciam sequentem fit validum et post
ea violencia profugatur Jo An

De eo q duxit i mtio quam polluit p adult

Jctum est de uno impedimento sz ordinis
et voti nunc subicit de impedimento enor-
mitatis delicti Et sic de eo q duxit in mtrimonium
qua polluit per adultium Differt autem iste titulus
ab illo de sponsa duorum ut ibi dixi Jo An Et
totus titulus consistit in octo regul quarum prima est
Si quis vivente prima contrahit cum secunda etiam sci-
ente q e coniugatus alio non interveniente post mor-
tem prime secundam ducere pt i c fi 2a Si quis vi-
vente prima dat fidem sibi etiam scienti de contra-
hendo mortua prima pt secundam ducere i e c fi
3a si quis vivente prima cognoscit secundam etiam
sciente alio non interveniente pt post mortem pri-
me ducere 2as i e Significasti Quarta si alter
coniugum machinatur in mortem alterius non ex hoc
impeditur contrahere similiter non impeditur extraneus
q machinatur nisi etiam adulterium intervenerat Vta Si
vivente prima vir dat fidem 2e et eam scientem
de prima cognoscit non poterit esse uxor mortua
prima i e c i a contrario sensu et c se Secus
si ignoraverit de prima 6ta Si habens uxorem de facto
cum alia sciente contraxit et eam cognovit illa
nunquam pot esse uxor i e c ii et c cum habet et c
fi Septima regula / si extraneus cum altero coniugum
machinatur cum effectu / alterius in mortem non pt mtrio-

maliť coniugi. coniux supstes cum illo de conu
in fi· c·i· Octaua ẽziu viuẽte pma cognoscit
scdam q machinat in mortem pme cum effcu
non pot vnqm duce scdam in e· sup eo et
c· significasti eodem si ipe vir machinat ꝙ de
si interuenit fidei dacio ut in ·c· super eo

Rexpositum Si quis viuẽte vxoe contrhit
cum scda hoc ignorãte pma mortua ad
sui peticiõnem nõ separabit a secunda dicebat
hosti· a coniugato ducta e in vxorem scda iustia
canones detestant talia coniugia doloso petente
non datur diuorcij sententia Johannes ·An·
Significauit Si viuẽte pma ltima vxoe quis
contrhat cum scda sciente et eam cognoscit etiã
mortua pma scdam habẽ non pot secus si pª
ma vxor legitima non erat
Super hoc Non pot quis cũ illa conthẽ quam
cognouit vxoe viuẽte si machinata fuit in
mortem ipius uel si fidẽ dedt adultẽ de gthedo. als
Ex litteris etz viuẽte pma etiã ab eo pt lo·a·
eo separata quo ad thoru alia ꝯtriã duxit vxore
pma mortua separabit a scda s cũ alia ꝯhẽ potit
ñõ ꝙ mlier in adultiõ dephesa dimitti pt q ad thoru
Cum habet etz viuẽte vxoe ltima cũ alia con
traxerit adulteã etiam pma mortua separabit a
scda etiã si longo tempoe re cohabitauerit vel
filios ex ea suscepit · vnde ꝯmo· plus est
aliquã de facto ducere qm fidem dare
Significasti Si quis mortua vxoe cõthit cum

ea quā viuente vxo͛e sine fidei donat͛oe cogno-
uerit tenꝫ m͛rīomū dūmō in morte defuncte
neuter fuit machinatus Nota ꝙ ex͛ caūs pot
m͛rīomū cont͛hē licet ei alia sacr̄meta denegētᷣ
Demens Si quis viuēte p͛ma scdām huius rei
inscīā ducat vxorem p͛ma mortua remanꝫ
cum scdā Nō ꝙ consensus istius prius quo
ad hanc scdām vxorem nullus fuit et ideo
de nouo consentie debet illam
Si quis Sola fides data uel qui tñ de fto con-
traxit nō impedit m͛rīomū vxo͛e defuncta
nisi ad carnalem copulā sit p͛cessum io vel
sit sᵉ viuente lt͛ima vxo͛e fidem dedit 2ᵉ de
ea ducenda vel cum ea de fto contraxit si nec
prius nec postea viuēte p͛ma illā cognouit
p͛ma defūcta pot scdām ducē · ꝭ si scdām cog-
nouit p͛ma viuēte sepatᷣ ab ea

de coniugio leprosorum

9 in lepra soluit sponsaliā de futūo nō at
de pn̄ti ne quidā putet ꝙ p͛p͛ horribili-
tatem et abhominat͛om infirmitatꝭ eciā m͛rīomā de
pn̄ti deberet solui appon͛ rub͛cā de coniugio leprosorum hosti-
Euenit leprsus m͛rīomū c͛hē pot et le-
pra superueniēs nō dirimit m͛rīomū ymo
sanus infirmo tenetᷣ redde͛ debitū nisi ad conti-
nenciā possit induci · soluit tamē sponsalia de
futūo vel sic scd͞m hosti · de consuetudine lep-
sus ex͛ coīem habitacōm hoīm ponitᷣ nec ipsū
vxor sequitᷣ ad sequendum monetᷣ si nō pot
induci et vterqꝫ volt c͛tinēcia p͛mittitur recipitᷣ

130

Si continentia promissa alterutri violat expectatur

Textum Casus propter lepram seu alia etiam graviores infir-
mitates coniuges non separantur nec se dimittunt

Litteras propter lepram matrimonium contractum non sol-
vitur etc. Vel sic. Si post sponsalia de futuro alter
fit leprosus reliquus non compellitur ma-
trimonium perficere

Item tamen est supius de matrimonio in genere nunc
in specie vel sic de impedimento lepre quod
solvit sponsalia supius dictum est sequitur de impedi-
mento condicionis hominis et sic dicamus de coniugio servorum

Item Servus contradicente domino Hosti-
ensis contrahere potest sed per hoc non minus domino suo tenetur

Proposuit Separatur matrimonium quod liber ignorat cum
ancilla contraxit nisi postea hoc sciens illam cognovit

Licet Si consuetudo est loci partus conditiones
patris sequatur Natus ex libero et ancilla
liber est et liberum matrimonium contrahit

Ad nostram Si liber contraxit cum ancilla hoc ig-
norans et ex quo scivit non consenserit in eam
matrimonium separatur et cum alia contrahere potest Io

e forte crederet

quis filium servi fore servum quamvis mater libera
esset ex eo quod inter liberam et servum contrahi potest matri-
monium Unde habito tractatu de conditione coniu-
gatorum immediate videamus de conditione natorum Sic
patet quare inseritur hec rubrica de natis ex libero ventre

nderens Casus est natus ex libera vel liberta
liber est Textum libertam dicit quod serva fuit et nunc

de coniugio servorum

de natis ex libero ventre

est manumissa seu desyt ee sua Et qui ex libertate nasat̄ ingenuus est id est qm̄ statim nascitur est liber

de cognacōe spuali

Restat iam tractāe de quodā īpedimēto matrimonij scʒ cogn̄ cōsanguitate q̄ t'plex ē scʒ spualis legalis et carnalis Pmittit hic de spualē tamqm̄ a dignioī qua semp spualia digniōa sunt hosti. Et ē vinclm surgens ex eo q̄ aliquis aliquem baptizat uel c̄fmat. vel de baptismo aut cōfmacōe suscipit impediens et dirimēs mr̄iomū inter personas inter quas vel earum alteram contrahitur

Item filij vel filie duorū compatrē an uel post compatr̄nitatem geniti possunt ltime coniugi preter illam personam per quā compres effecti sunt ¶ Vel sic filij duorē cpatrē per quorum neutrē deuentū ē ad compat'nitatem licite contrahunt nisi consuetudo repugnt. Separabit̄ autem si per vtrumq̄ vel alterum compaternitas contracta fuerit

Si vir Compr̄nitas scient' vel ignorant' inter coniuges superueniens coniugiū non dissoluit Et nota hanc regulā q̄ nullum impedimētū superueniens post mr̄iomū p̄ vba de pn̄ti ctractum possit dirimē mr̄iomū. etiā si sit tale q̄ ante mr̄iomū habuisset etiā dirimē mr̄iomium Nō etiā qd' vbi sunt diuerse opi vel diuersa iura humanior ē pferenda .i. rōnabilior. et vbi vtraq̄ ē racionabil' tunc equior. et si ē pitas

statur maiori parti vel saniori
Super eo Filii compatre per quos deuentum est
ad compaternitatem coniungi non possunt · et si coniuncti
sunt nulla contraria consuetudine obstante se-
parentur In aliis vero consuetudo metropoline
et vicinarum ecclesiarum · ab illa suffraganea que non
habet certam consuetudinem seruari iubetur · quod si ecclesia
alicuius prouincie aliquam consuetudinem habeat tocius
alterius prouincie consuetudini contraria sub simulacione seruetur
Martinus Inter patrem baptizati et vxorem le-
uantis ab eo cognita contrahitur compaternitas effi-
cax ad matrimonium dirimendum vnus Ambos com-
patres facit actio passio nunquam Vnus semper erit
compater spiritualis Alter carnalis non facit conglutat
Et nota quod triplex est spiritualis proximitas Hostiensis
que semper dirimit matrimonium scilicet paternitas fraternitas et
compaternitas vnus dirimitur frater compater atque pater
Contracto Compaternitas per cathecismum contracta
impedit matrimonium contrahendum sed contractum non dirimit
Veniens Si pater baptizati contrahit matrimonium cum
leuante debet separari Nota quid est cognacio spiritualis
est quedam propinquitas proueniens ex sa-
cramenti dacione vt in baptismo Hostiensis
Quanos Si filii duorum compatrum contraxerit
per quorum alterum deuentum est ad compa-
ternitatem separantur et ipsi tempore contractus sci-
entes impedimentum illud denunciare tenentur
Ex litteris separari debet matrimonium de facto contractum inter bapti-
zatum et filium baptizantis

Dictum est supius de cognacione spirituali nunc

de cognacione legali

dicendum e de cognacoe legali Igit' videndum e quid sit legalis cognatio Et nondu e q est qdam ppinquitas seu pximitas ex adoptione prouemens hosti. Nota aliud e adoptae aliud arrogae vng arrogo quis fims est et habet meus esse necesse pris adopto sui nec pris desiint De hoc hic no. et insti de adop. p totu

I qua Non pt quis sibi frem ucl sorore adoptae Item omib phibicio copule co iugalis que e scdm leges e scdm canones hoc verum nisi canones tacite vel expsse inuat contrau Vel sumatur sic. filia adoptiua no pot esse vxor fratris naturalis vel sic cognacio legalis donec durat impedit mrimoniu

dicci csangui. vxo. sue qq

Iso de spuali et legali cognacoe restat ut de carnali videamg q sit p cosangui nitatem et affinitate Et qm affinitas de qua dic turi sumg plerumqz int' coniuges post contractu mrimoniu interuenit de ea prius dicamg Videamg igit' quid iuris qn aliquis vxoris sue cosanguinea cognouit qd' apparebit inferius in textu goff. hosti. dicit Dictus tocius ti. in hoc co sistit ex q si cognoscit' consanguinea vxois co mittit' incestus. p hoc tame no soluit' precedens mrimoniu. j. e. c. i. et c. discrecione et c. trnsmisse et c. Jordane Et si cognoscit' csanguinea sponse de futuo soluit' sponsalia. j. e. Veniens et ij. et c. Fratati. et c. se. Ab dicit Affinitas sup-

uemens rumpit sponsalia de futuro sed non sol-
uit matrimonium de presenti hoc primo incestuosi
matrimonium contrahere non possunt et si contrahunt tenet matrimonium hoc 2o

Quis affinitas superveniens rumpit spon-
salia de futuro sed non dissolvit matrimonium de
presenti non qui committat incestum non potest contrahere
cum alia uxore Item qui cognovit filiastram suam
i. privignam suam non potest petere debitum ab uxore nec
filiastram in uxorem habere Vel sumatur sic af-
finitas superveniens post matrimonium contractum
non solvit matrimonium sed exactionem debiti impendit
Et tamen incestus inhabilitat quem ad matri-
monium contrahendum Arch. de but.

Demens affinitas superveniens solvit spon-
salia de futuro sed non matrimonium

De illo non separatur matrimonium ad dictum unius as-
serentis affinitatem inter coniuges precessisse non
quod propter fornicarium coitum contrahitur affinitas
Transmisse incestuosum matrimonium contrahere non debet
sed si contrahat tenet Nota quod primo hodie arbitrarie sunt

Super eo non separatur matrimonium ad confessionem coniugum
si dicat affinitatem precessisse etiam si rumor con-
ciat non quod rumor vicinie non facit probationem
secus de fama quia facit semiplenam probationem

Discrecionem affinitas superveniens non dissol-
vit sponsalia de presenti Nota quod ei adulterium ob-
icere non potest quia ad hoc invita coacta est sic nec
propter adulterium dimittere potest quod uxorem si ipse eam
fraternitati publice honestatis iustitia Accederit

p sectem ex ordinaria pollutione secuta matrimonium impedit contrahendum et dirimit etiam contractum et sponsalia Non quia nemo iure suo sine culpa privari debet
Goffredus Affinitas superveniens rumpit sponsalia de futuro Hoc verum quando non processit vir ad copulam cum sponsa nam tunc officit fama Non quia cum incestuosis potest dispensari ut contrahat si timeatur de
Bernardus Affinitate interveniente lapsu carnis illam quam desponsaverit habere non potest sed de iure illam eandem quam cognovit Non quia non solum a malo sed ab omni specie mali abstinendum est
Item non separetur matrimonium ad confessionem eorum nisi assint alie probaciones
Ruo Affinitas superveniens non dissolvit matrimonium legitime contractum tamen delinquens non debet debitum petere sed expartus cum dei timore debet reddere debitum Non quia iniquitas alterius unius alterius nocere non debet
Jordane Nullus sine culpa iure suo privari debet Item per hoc r. patet quod malitia supplet etatem

de consanguinitate et affinitate

Primus de eo qui cognovit consanguineam uxoris sue per quod quedam affinitas contrahitur Ut ergo scias que consanguinea prohibetur et usque ad quotum gradum dicamus de consanguinitate et affinitate Et primo videndum occurrit quid sit consanguinitas Et est dicendum quod consanguinitas est quedam attinencia unius persone ad alteram proveniens ex eo quod una illarum descendit ab altera vel ambe

ex eadem vel sic

ex eadem uel sic consanguinitas e vinculu per-
sonarum ab vno stipite descendenciu uel asce-
denciu carnali ppagacione contractum hosti.

p̲ ̲l̲r̲i̲s̲ Separatur mrimoniu int affines p-
im generis et quarti gradus No q cae
mrimoniales tractai dnt per iudices ordinarios
non delegatos nec arbitros et p ꝯsequens q
sciunt canones Nota genus affinitatis cognoscit
per hanc rgulam psona addita psone p car-
nis copula mutat genus sed non gradum vnꝫ
Mutat nupta genus sed generata gradum

S̲u̲p̲e̲r̲ ̲e̲o̲ Affinitas superueniens de qua constat
per fama dissoluit sponsalia de futuro et hoc
intelligas qn no pcessit ad copula cum sposa
nam tunc sufficit fama. et ad hoc ut no copel-
lat ꝯsumare mrimoniu Sz si iam ꝯsumasset cu
tunc non sufficeret pbacio fame. sz legitime debz
de hoc constare. c. primo de illo Nota q ma-
trimonium est apud iudeos

Q̲u̲o̲d̲ ̲d̲i̲l̲e̲c̲t̲i̲o̲ Si dispensat cum aliqbꝫ ut ꝯhat
in quarto gradu requirit q vtrumqꝫ distet i quar-
to qn scꝫ consuetudo hoc approbet Item consuetu-
do sine scandalo pIudicat iuri in mrimonio et
psonas legitimas ad contrahendu facit illegitimas
vel sumat sit Si dispensat cum aliqbꝫ ut pos-
sint contrahe in qrto gradu alias phibito requirit q
vtrqꝫ contrahenciu toto gdu distet a stipite si hoc
ht ꝯsuetudo Et aliud e distrae gdu z aliud ee in

D̲e̲ ̲i̲n̲f̲i̲d̲e̲l̲i̲b̲ꝫ Infideles ꝯiuncti in gradu ¶ gradu

phibito lege canonica tamen post baptismum non se-
parat^ non quod fama non impedit matrimonium contrahendum
Text super hys Consanguinei viri cum consanguineis
vxoris licite contrahunt sed in gradu hys prohibitis
non possunt etiam si habeat consuetudo Nota quod
nulla affinitas est inter consanguineos viri et consan-
guineos vxoris ista consuetudo non excusat a delicto Io
Tertia causa Non valet dispensacio facta super matrimo-
nio inter consanguineos vbi falsa causa fuit expressa
nisi papa eam confirmauit Nota propter scandalum
tolleratur dispensacio ex causa falsa concessa. Io.
Causa Testes qui super consanguinitate deponunt
computacionem incipere debent a stipite uel germanis Io.
Non debet prohibicio consanguinitatis non extenditur vltra
quartum gradum consanguinitatis et affinitatis licet in 2°
et tercio genere affinitatis licite contrahitur et soboles con-
cepta ex secundis nuptiis licite copulatur cognacioni
prioris mariti Io Vel sic Prohibicio coniugij non
extenditur vltra quartum consanguinitatis et affinitatis
gradum In 2° et 3° affinitatis genere licite matrimo-
nium contrahitur propter etiam proles suscepta ex secundis nup-
tiis prioris viri consanguineis coniungi
Vir qui Nota sic potest summari Si vnus coniugum
distat a stipite quarto et alius quinto licite con-
trahunt Nota quod illi sunt in gradu qui sunt in
equali linea sed illi qui sunt in linea inequali dis-
tant gradu Item quod persona ad dictam personam per
carnis propagacionem gradum addit in linea ascen-
denti et descendenti etiam vtroque iure ciuili et

canonico et quot sunt psone tot sunt gradus una dempta vnq personas numera quot sunt ibi stipite dempto Totq gradus remanent legales iure memento Item in linea collaterali equali quoto gradu quiuis eorum distat a coi stipite toto distant inter se et sibi attinet secundum ca. et secundum leges Collateralium in linea equali quoto gradu quiuis eorum distat a coi stipite toto duplicato distant int se et sibi attinet Ite collateralium in linea inequali quoto gradu remocior distat a stipite toto distant int se secundum ca. et secundum le. Collateralium in linea inequali quot sunt psone stipite dempto tot sunt gradus Ite quoto gradu distat aliqua psona a coi stipite toto distat a quolibet discendencium ab eo vsq ad lineam equalitatis Item secundum le. in omi linea siue recta siue curua quot sunt psone tot sunt gradus vna dempta Item affinitas hodie non ht phibicom nisi in primo gne et in illo vsq ad quartum gradum inclusiue vnq Mutat nupta genq sed gnata gradum Item due sunt regule quo ad genq prima e q psona addita psone p carnis copulam mutat genq non gradum 2a q quoto gradu cognacois quis e vni ex carnaliter copulatis toto gradu affinitatis e alteri ex eisdem

De frigidis et maleficiatis

Inter alia impedimenta matrimonij de quibus tractatum incepimus frigiditas et maleficium inueniuntur dicamq ergo de ipis Vel sit qm in

mrimo tria bona notai ꝯsueuerūt scʒ fides ꝓ-
les et sacrm̄ Et ꝑma duo non cadunt in mrio-
nio contracto ab illo qui non pot reddē debitū
videamꝰ de frigidis et maleficiatis q̄ nō hn̄t potēciā

ceperisti Si marito ꝓponente coeundi hosti-
ad diuorciū et dicente se nō posse mulie-
rem cognoscē mulier hoc fatetur fuata solēpnita-
te canonica sepatur mrimoniū Si decipitur ecclia mri-
moniū repatur Si vero mulier agente vir asserit
se potentem et cognouisse mulierē nisi per aspcm
corporis vel alio mō lеgittimo conuicatur nō auditur
mulier petens diuorciū Si autem vir de hoc
cōfitetur et euidenter conuicatur conuicatur sepatur mri-
moniū et datur mulieri licencia cōtrahēdi si per
aspcm mulieris ꝓbari nō pt nec alio lеgittimo mō
nūqm̄ ꝑ ecctam separentur quia deficit ꝓbacio
vel sic et melius ad lram erit sepatur ab vxore
ꝓpter frigiditatē cum alia contrahē nō pot vel sic
Si ꝓbari pt impotencia copule precedēs mrimoniū
sepatur Si tamen postea constiterit ecctam fuisse
decepta reparabitur Si aut nō pot vere ꝓbari ex-
pectatur ꝯiuges per trienniū post qd̄ si ~~iurant~~
iurant cū septima manu ꝓpinquorum vel vici-
norum q̄ non poterat ꝯmisceri separantur
hoc dicit cum. c. laudabilem .i. e.

Quod sedem Sicut puer q̄ nō pot reddere
debitū nō ē aptus ꝯiugio sic qui ī potentes sūt
ad coeundum minime apti ad contrahendū mrio-
nia reputantur Nota ex tanti mitate ꝓsumitur

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cont^a aliquem Nota s(ecundu)m v(ince)ntium aliqui sunt ipo-
tentes ad coitu(m) a(n)i(m)o et corpore ut frigidi castrati
et maleficiati Aliqui a(n)i(m)o t(ame)n ut furiosi q(ui) coe
rcerent Alij corpore t(ame)n ut impuberes Aliq(ui) utroq(ue)
ut frigidus et maleficiatus de h(oc) xxxiij q. i. i su(m)ma
Ex l(itte)ris propter arctum membrorum mulier separat(ur)
a viro nisi posset per medicos adiuuari Et loq(uitu)r
illud c. q(ua)n(do) ipedime(n)tu(m) p(ro)cedit ex parte mulieris
Vel sic si mulier e(st) o(m)nino inutil(is) ad copula(m) ut q(ui)a
arta nec pot(est) ope medicorum iuuari separat(ur) matrimo-
niu(m) etiam ea contrarianti Hosti(ensis) dicit adolescens xvj
annorum naturalit(er) artam duxit uxore(m) Si puel-
la iuuari no(n) pot(est) celebrat(ur) diuorciu(m) et iudex
dat viro licenciam cum alia contrahendi
Consultacio(n)em dicit idem q(uo)d sup(er)i(us) c. p(ro)ximo
Nota q(uo)d arta matrimoniu(m) contrahe(re) no(n) p(otes)t Item de
similibus site e(st) iudiciu(m) Vel su(m)mat(ur) sic Si quis
cum clausa et impotenti scient(er) c(on)trahit si ma-
trimoniu(m) no(n) teneat pot(est) t(ame)n ea(m) ut sorore(m) tenere
Hosti(ensis) dicit queritur an mulier clausa et omnino
i(m)potens contrahe(re) possit Dicit q(uo)d si quis cum tali
c(on)trahat scienter et si matrimonium non teneat
potest tamen eam in sororem tenere
Laudabilem/ Si de impotencia matrimonij c(on)stat
statim matrimoniu(m) separabit(ur) al(ia)s simul habitabu(n)t
coniuges p(er) triennium et tunc si septima manu iu-
rauerint se dedisse operam carnali copule et
no(n) potuisse co(n)miscer(i) matrimoniu(m) separabit(ur) Sed si
decipit(ur) ecc(lesi)a matrimoniu(m) rupit(ur) secundu(m) et ad p(ri)ma

redeat et penitenciam agat de periurio
fraternitatis / Propter artacionem mulieris que postquam
diuinum maculum absque periculo corporali habilis
reddi non potest separatur matrimonium. si decipitur etiam
matrimonium separatur Nota quod votum solempne
soluit matrimonium ante carnalem copulam Item mu-
lier non debet subire periculum corporis ut reddatur viro ap-
litere Si vir maleficiatus numquam potuit cta Jo
cognoscere vxorem tum per triennium cohabitauit
ipsis cum septima manu propinquorum hoc iurantibus matri-
monium separatur

De matrimonio contracto contra interdictum ecclesie

Post alia impedimenta matrimonii consequenter est
de interdicto ecclesie videndum quod generaliter
impedit sed non dirimit Hic igitur videndum occurrit
quid sit ecclesie interdictum est prohibitio contractus ma-
trimonialis seu preceptum prohibitorie factum
scilicet quando prohibet ne quid fiat hosti.

Item quidam promittens sororem alicui
dare vxorem ipsa presente et consenciente
et munera secundum morem patrie a viro recipiente et
tamquam virum amplexante Mortuo fratre a fra-
tre mariti fuit desponsata Non obstante prohibicione
copulauit se alteri quare imponitur sibi penitencia et
quod remaneat in domo matris per mensem vel
postea reuertatur ad primum Nota mandatum iudicis
contempni non debet alias punitur contemptor Item
matrimonium contra interdictum ecclesie contractum tenet Summatur
sic matrimonium contractum contra interdictum vel iudicis contrac-
tum propter hoc solum non dirimitur imponetur tamen penitencia

sic continentibus et separabuntur donec cum eodem contrahat
Ex litteris dispensationes inter absentes non impe-
diunt matrimonia postea solempnitate adhibita
contracta quamquam contra prohibitiones ecclesie nec ob id sacerdos
coniugii debet eos absolvi aliqua tamen penitentia debet eis imponi
De muliere cum propter consanguinitatem prohibentur
fieri coniuges si postea contra interdictum ecclesie contrahat ex-
communicationi subdatur et separentur quousque cognoscatur utrum
matrimonium facere stare poterit

Tractavimus de matrimonio quod precipue fit
causa filiorum Nunc de ipsis ordinamus quod
filii sunt legitimi hostiensis Et sic annectitur
rubrica qui filii sunt legitimi — q filii sunt legitimi

Conquestus naturalis ex soluto genitus
et soluta legitimatur subsequens matrimonium pa-
rentum vero quod causa legitimationis ad ecclesiam per-
tinet quia est accessoria in matrimonio
Cum inter Separato matrimonio in facie ecclesie contrac-
to filii geniti vel concepti an sint legitimi sunt
Transmisse Statuere dicto viri et mulieris qui ne-
gant aliquem filium suum nisi testibus vel iudiciis probetur
Causamque Illegitima est proles quam uxor constante
in adulterio concepit quamvis cum viro suo moretur lo-
cum habet sic Illegitima est proles quam viro vivente
uxor ex adulterio concepit sive cum ipso adultero
sive cum viro moretur Et sic malitia parentum nocet
filiis vere quo ad homines non autem quo ad deum
Lator Causa nativitatis committitur iudici ecclesiasti-
co expedienda per duos menses Si tamen probetur infra
idem tempus ex tunc iudex secularis sub cuius

domino est hereditas causam ipsius hereditatis au-
diat et decidat Nota quod causa natiuitatis preiu-
dicialis est quoad hereditatem etiam si hereditas questio
sit primo mota Io Et sumatur sic quod natiuitatis
opposita petenti hereditatem coram iudice secu-
lari est ad ecclesiasticum iudicem remittenda vnde
quod natiuitatis ad cognitionem ecclesie pertinet
causa vero hereditatis ad iudicem secularem
Canta Naturalis legitimatur per matrimonium sequens
parentum coniugum spurij vero non Nota quod principium
considerandum est Io nota quod proles suscepta ex
muliere eo tempore quo potuit esse vxor per matrimonium
sequens legitimatur Si aut suscepta fuit tempore
quo non poterat esse vxor sequens matrimonium nichil operatur
Camque Tuaniis ingressum videatur in matrimoniali
causa ut post ipsius obitum inpugnetur / Ex quo ipsa vi-
uente non fuit impedita attamen de hoc ecclesia cognoscit
non tamen de possessionibus cum hoc videatur ad iu-
dicium seculare pertinere Item aliter sic In causa
ciuili inter laycos non cognoscit ecclesia Si antiquus
sit natus de legitimo matrimonio vnde cognoscit Nota
quod interdictio temporalis non pertinet ad pa-
pam Item de statu alicuius queritur post eius decessum
Prelatum Si vxor per iudicium ecclesie separata est
a primo viro et illo viuente legitime contrahit cum
secundo tamen secunda proles ex secundo genita erit legitima Nota
quod filij nati ex matrimonio ante ecclesie contracto legi-
timi sunt habendi Nota tria requiruntur ad hoc quod filij
sint legitimi cum matrimonium ex post separatur primo
quod parentes premissis publice bannis contrahant secundum

sm forma c. cum inhibicio 2° q sn inhibicoe
ecclie contrahant 3° q ambo ul' alt' ignoret impedimentu
Cum inter nobis Filij concepti ex clandestino ma-
trimonio post concepcom tamen ab ecclia approbato.
si demu ppt canonicu impedimentu separato. licet
post approbacione et separacom nati. sunt legitimi
reputan hosti non conceptus non habet pro nato
nisi vbi sibi expedit Item approbacio ecclie sub-
sequens purgat turpitudine precedentem
Referente Si scientes int' se impedimentum
dirimens et perpetuu contrahunt matrimoniu illegi-
tima erit illorum proles non parentu ignorancia non excusat
Peruenit Ad probandu prolem illegitimam non suf-
ficit probare impedimentu matrimonij in facie ecclie
contracti Jo. Vel sic alit' proles genita ex ma-
trimonio approbato ab ecclia uel alias q' publi-
ce i facie ecclie cotraxerunt legitima censetur
Per tuas Statur dicto testiu qui probant
aliquem legitimum dato q fama virinne ha-
beat contrariu post suscepcom prolis
Per venerabilem extra papa dispensat cum ille-
gitimis ut admittat' ad bnficia ecclesiastica non
tamen cum eis consueuit dispensare ut succedat
in bonis temporalibus / nisi vbi ht iurisdicionem
temporalem primo ponit' peticio 2° rnsio Jo. a.
Ex tenore Contrahens cum secunda ignorante
ipsum alia habere vxorem proles ex alia
suscepta legitima est reputanda
Gaudemus Filij procreati int' infideles postea ad fi-
dem cusi in secundo vel tercio gradu vtilitate

publica suadente l[egi]timi reputat[ur] vel sic si iu-
deus q[ui] contraxit cum consanguinea sua i[n] g[ra]du p[ro]hi-
bito convertat[ur] p[ro]les ex tali m[atri]mo[n]io suscepta iudica[tur]
l[egi]tima · Ab ·

q[uo]d m[atri]mo[n]i[um] accusa[r]e p[ossu]nt

Tractatum e[st] supius q[uali]t[er] et a quo m[atri]-
moniu[m] contrahat[ur] et q[uali]t[er] impediat[ur] videa[mu]s
ergo q[uali]t[er] solvat[ur] Sz quia divorciu[m] fieri no[n] d[ebe]t
r[e]gulari[ter] nisi libello oblacionis oblato et intenc[i]o
q[uod] ibi contmet[ur] plene fuit p[ro]bata · ge tucius e[st] aliq[ui]b[us]
q[ua]m statuta ho[min]um dimitte[re] copulatos / q[uam] l[egi]time co-
pulatos q[uam] statuta separari an[te] tractatu[m] de
divorcio de accusatore et testificatib[us] videam[us] Et
sic apponam[us] rubrica[m] q[ui] m[atri]mo[n]i[um] accusa[r]e p[ossu]nt hosti-
r elatu[m] Cum igit[ur] de fede[re] m[atri]monij reo co-
tumacit[er] absente sup[er] i[m]pedime[n]tis m[atri]mo-
nij testes possint recipi dumodo sint legi-
timi et ad dicta eorum ferri sententia Jo An
R nob[is] Accusacio et testimoniu[m] in ca[usa] m[atri]moni-
ali p[er]sonalit[er] et non litteratorie fieri debet No-
ta q[uod] per scripturam nullus debet accusare
Videtur In ca[usa] m[atri]moniali sup[er] consanguitate et
contractu testificari p[ossu]nt consanguinei et p[are]ntes
No[tatur] q[uod] m[atri]moniu[m] res favorabilis est Nota q[uod] in
m[atri]monio ad probandum contractu[m] m[atri]monij ad-
mittu[n]t[ur] in testimonium parentes et consang[ui]-
nei s[ecundu]m distinctionem tu[am] c[apitulo] sup[er] eo de testi[bus]
Insup[er] Mulier invite desponsata postea cog-
nita sponte contra matrimoniu[m] no[n] audit[ur] Jo
Significate R pellit[ur] m[atri]mo[n]i[um] accusa[n]s p[ro]pt[er] q[ue]stu[m] Jo An

Cum in tua repellitur ab accusacione matrimonii qui denunciacionis tempore tacuit nisi denunciacionem probabiliter ignorauerit vel inuenit de nouo dedicisse quod nunc maliciose non obiciat pars huius de testi. et de spon. c. cum in tua

In accusacione premissa et facta confessione et habita probacione sentencia diuorcii ferenda est

Ideo dicamus de diuorciis videntes quid sit diuorcium Et est dicendum quod est quedam inter virum et vxorem legitima separacio facta hosti *de diuorciis*

In qua mulier in morte mariti sui cum aliis consiliata est et ipse aliquem eorum se defendendo occiderit potest ipse post mortem vxoris si voluit aliam ducere ipsa autem insidiatrix absque coniugio maneat et penitenciam agat

Ex tue sunt propter delictum alterius scilicet coniugis ut propter furtum non separentur legitimi coniuges nisi spiritualiter fornicentur et tunc remanent coniugii eius tamen separantur Et nota duos casus in quibus error dirimit matrimonium primus quando erratum est in condicione seruili ut quia liber contraxit cum seruo credens quod esset cum libera Secundus quando erratum est in persona quia credit contrahere cum berta et contraxit cum ticia

Porro vir non potest dimittere vxorem sine iudicio ecclesie eciam propter notorium impedimentum Secundo si fama deferat impedimentum Iudex potest cognoscere eciam nemine se opponente Jo. An.

Significasti repellitur mulier petens restitucionem mariti si notorie fornicata est nisi et fornicatus fuit Jo. An.

Ex l[itte]ris Separatim m[at]rimonium p[ro]pt[er] adulteriu[m] mu-
lieris reintegrat[ur] si vir postea fornicetur
De illa Si uxor a viro lapso in heresim p[ro]pria
divertit au[c]t[orita]te ab eo ad eu[m] ad fidem reversu[m]
redire compellit[ur] secus si p[er] iudiciu[m] eccl[es]ie ab eo fuit separata
Ex parte Vinculu[m] coniugale no[n] dissolvit[ur] altero
fideliu[m] in heresim lapso / s[ed] si alt[er] infideliu[m] convertit[ur]
et alt[er] noluerit ei cohabitare vel no[n] sine contu-
melia creatoris vel p[ro]vocando mortali q[ui] convertit[ur] ad fide[m]
ab eo separat[ur] et t[ame]n co[n]trah[er]e potest
Gaudemus Paganum converti in gradu p[ro]hibito le-
ge canonica t[ame]n post baptismum no[n] separant[ur] Et si
paganus prius plures uxores habebat post baptis-
mu[m] adherebit prime Et si prima repudiata contrahat
cum secunda post baptismum adherebit repudiate
etia[m] si ipsa repudiata cu[m] alio contraxit secus
si fornicata fuisset Jo[hannes] An[dreae] No[ta] q[uod] secundus gradus
in linea collaterali inequali de iure divino p[ro]hibitus
erat no[n] in linea inequali et sic intelligit[ur] q[uo]d no[n]
est de resti[tutione] spo[liatorum] l[itte]ras et xiiii sunt p[er]sone iure
divino contrahere prohibite Vidua nata soror nep-
tis matertera fratris et uxor / Et p[at]ru[us] coniunx
m[at]r[is] p[ro]pinqua noverca uxoris q[ue] soror precingui
nata noverca nurus q[ue] cognata q[ue] soror patris coniugi
lege vetat[ur]

In iudex de causa m[at]rimoniali cognoscit
cognoscere h[abe]t etiam de accessoriis sicut de
donationibus int[er] virum et uxorem factis utru[m] — de donatio[nibus] i[nter] vir[um] et uxo[rem]
valeat vel ne et de dotibus re[s]tituendis vn
iustu[m] e[st] ut post tractatu[m] de divortiis de his acces-

Sorijs videamq quid iuris sit Ideo anectit hic rubrica de donacionibus inter virum et vxorem nota donacio est alicuius rei mobilis uel inmobilis fra collacio nullo iure cogente / Dos est queda donacio a parte mulieris facta pro onere matrimonij sustentando Donacio vero propter nupcias est quod sponsus dat sponse et vocatur anthiphazia et sepe vnum ponitur pro reliquo

ulies Cum pro aliqua ca mulier a viro est separata dos tota est ei restituenda

Significauit Soluto matrimonio cogitur vir dotem restituere et bona diuidere que communiter obuenerunt De prudencia Delegatus ad cam matrimonij si fecit sentenciam diuorcij debet facere dotem restitui Jo an. Plerumque Si mulier propter causa fornicacionis iudicio ecclesie aut propria voluntate a viro recessit nec reconsiliata sit postea eidem dote ul dotalicium petere non licebit Et si nunc Soluto matrimonio mulier debet restituere viro quod recepit ab eo in donacione propter nupcias Insuper Nuper Vsufructuarius rei que sine consensu domini rem duxit in donacionem propter nupcias data non transfert in ea plus iuris quam ipse habebat Idem in eo quod sub condicione hic re in hereditate ul feudu Per uras Marito vergente ad inopia satisfacione de dote praestet qua potest vel alicui mercatori dos committatur ut de honesto lucro vir onera matrimonij poterit sustentare

Donacio Dos ad mulierem habet redire et donacio ad virum soluto matrimonio secundum leges Consuetudo tamen et pactum in hoc derogat legi Jo an. no

q̄ r̄gula ē q̄ donacio f̄ca int' coniuges ꝯstāte ma-
trimonio ex qua alter fuis ē locupletior et alt'
pauꝑior non valet. Fallit illud in donacōe pn̄-
cipis Item et si obitu donatoris ꝯfirmat' Itē si
donator ꝑdit lib'tatē & ciuitatē Itē nisi an̄ obitū ex-
psse uel tacite reuocet' ut h' no

de s'dis nuptiis

udistis de nuptiis in gn̄e q̄ valeat et q̄ no
nuc in spē vtrum secunde nuptie sint
licite Vel sic dixim⁹ dotē ꝓp̄ diuorciū restitue-
dam et m̄ito dotatas esse feminas ad sobolē pro-
creandā et ciuitatem liberis replendam rei pub-
lice int'est quia ergo diuorcio facto et dote salua
f̄ca aliqn̄ secunde nuptie contrahūt' ad hanc sobo-
lem p̄creandā dicam⁹ q̄ sint s'de nuptie Et
est dicendum q̄ ille ꝯiug̃ sequunt' primas se-
cunde dicuntur etiam si nulle fuer̄ hosti.

appellanu. Secunde nuptie p̄ sacerdotem
benedicende nō sint et sacerdos illas bn̄-
dicens ab officio et beneficio suspendat'
Dominus dubitans de morte coniug̃ nisi p̄bus
inde certificet' ꝯhē nō dt̄ et si contrahat debitū
reddē debet sed non exigē Si em̄ certificat⁹ ē
de vita nec rddat nec exigat debitū s̄ dimittat ꝯ9
Vir aut mulier Vir seu etiā mulier ad biga-
miam transiens id est secundas nuptias no
sunt benedicēdi nec debet benedictio reiterari
Super illa mulier nubens infra ānū lugubre
infamiā nō incurrit s̄ nubat in dn̄o. Jo. An-
nō s̄m le. mulier tenebat' a die mortis viri as-
sumē vestem lugubrem et in illa per ānū incessu

et ante lapsum anni cum nullo matrimonium contrahere
sub pena infamie. ff. de hijs qui no. infa. l. quod
ergo Maritus autem non cogebatur lugere mor-
tem vxoris sue C. e. ti. l. vxor
Cum secundum Summam e. ti. c. proximo Vel sic mu-
lier nubens tempore luctus quod est anni non est in-
famis. Non sacri canones leges non dedignantur imi-
tari Circa finem huius libri notandum quod xv sunt im-
pedimenta quibus matrimonia de iure dirimuntur et notantur
hijs versibus Error condicio votum cognacio cri-
men Cultus disparitas vis ordo bigamie hones-
tas Si sis affinis et si coire nequibis hec socianda ve-
tat conubia iuncta retractat

Tractatus in quo agitur de accusacione et denunciacione

Utinam saperent homines et intelligerent ac
nouissima prouiderent Sed omnes sumus
filij ade et ideo peccatores et quia maleficia non
sunt remanere impunita dicamus qualiter puniantur filij
suscepti de matrimonio de quo supra premisimus Vel
sic egimus supra de ciuilibus accionibus nunc de cri-
minalibus Vel ita Visum de accusacione matrimonij in
speciali e. ti. c. proximo quod matrimonium accusare potest
nunc de accusacionibus plene et generaliter tractandum
est Et sic videamus de accusacionibus denunciacioni-
bus et inquisicionibus dicentes quot modis videatur
crimen alicuius Et primo restat videndum quid
sit accusacio Et est dicendum quod accusacio est Accusacio
criminis alicuius ad iudicem competentem inscripcione
transeunte legitime facta delacio. Vel. Non accusacio
est criminis alicuius hominis inscripcione et libello ad talionem

Inquisicio

Denunciacio

predentem coram competente iudice delato. Inquisicio e crimis alicuius p officium iudicis ex bono et equo investigacio. Denunciacio e crimis alicuius homis sn iscripcoe cora gpetete iudice canonica de.

Iterum. Prius inquirendum e de psoa slacio actois et hoc intellige qn accusatus excipit de crime q accusatore secus si eu recusaret et tunc debz procedi sm distinctom q habet xvi. q. ii. in suma. Si iterum no fuit accusator no fatigetur accusatus. No crimosus aliu accusare non pot. iii. q. vii. qui sine. Debet enim accusator ee sn crime no inimicus bone fame et opinionis als repelli debet et reus absolui ut hic in glo.

Si quis. ec no pmonuit caritative a denunciacione repellitur. No cum procedit p via denunciacionis debet premitti ewangelica et caritativa monicio. et hoc. c. ptinz ad ultima pte ti.

Illa. Criminacio plati debet tractari cu hys q re interest. No in denunciacoe non dnt admitti nisi illi quoru interest et qlibet tenetur ad denunciandum etc si iuass no dnunciare s de iure iur gpadmo.

Omnipotens. dixi p quo pmouendo sup. C. Si. plicabat ingrit gstancias vel sic. Si aliquis infamatus e no dt ad honores pmoveri donec de hoc ingratur. vel in se purgaverit. Jo. An.

Nulli. Epus p excepcom crimis illu ab accusacioe repelle no pot quem a familiaritate sua separare neglexerit Jo.

De hys. accusari no pot de crime q de eo fuit

No. hic qd (?) simul dimissa ... clerici ... non patitur ...

Absolutus. A de delicto unius hominis sepius queri non debet nisi in duobus casibus. Primus si secundus accusator doceat primum prevaricatum esse ut quia pecuniam recepit. Secundo si suum dolorem prosequitur ignorans accusacionem ab alio institutam.

Repellantur. Ab accusacione repellatur cohabitantes inimici etiam qui conversantur cum eis. Jo. an.

Accusasti. Ponit pena calumpniosi accusatoris ex cuius accusacione secuta est mors vel membri mutilacio. Si mors sequitur septem annis peniteat et xl diebus in pane et aqua. Si solum mutilacio membri quadragesimas tres peniteat. Nota quod occasionem dampni dat dampnum dedisse videtur.

Evidencia. notorietas criminis accusacionem non requirit. istam decretalem solent allegare scolares dum repetunt ad laudem doctorum suorum et honorem. Et nota quod superficialiter induxit Aug. hanc auctem tractat enim de morte Abel cuius factum non fuit notorium quia non sciebatur nisi ab uno.

Cum P. inimicus vel lapsus ad accusacionem clerici admitti non debet. Nota quod testes debent torqueri v. q. v. c. illi in vitiis religiosi. Item mutua accusacio repellitur quia presumitur odiosa. Nota lapsi non admittuntur regulariter ad accusacionem clericorum nisi suam vel suorum iniuriam prosequatur et in criminibus exceptis dummodo sit homo famosissimi at nullo modo.

Ex parte. Monachus abbatem accusare potest aliis non. et de monasterio habebit expensas verum est si sit ad utilitatem ecclesie secundum Inno. et alios doctores secus pro singulari comodo.

Si confiteris. presbiter missam celebrans non permissa ...

hic ... non permissa ... non ...

[illegible marginal note]

[illegible marginal note]

ieiuniu ecclesia probabit. Et sic facit ad materiam criminis vel aliter ebriosus presbiter missam celebrans non premissa digestione ecclesia probabit. Dicit quod causa probacionis fuit pernoctacio in taberna et violencia

Meminimus. Inimicus manifestus etiam a voluntaria exceptione repellitur. Nota quod inimicus non admittitur ad accusandum etiam in crimine excepto

Licet. Ante inscripcionem accusator potest desistere ab accusatione sine pena et si non veniat ad terminum importunum et silencium. Nota quod etiam infama debet fieri inquisitio

Clemens. Qui iuravit aliquem non accusare ab eius accusatore repellitur. Nota quod in causa criminali non admittitur procurator. Item qui semel calumpniatus est contra aliquem non auditur amplius. Nota quod quis citatus semper debet venire ad iudicem licet dubitatur de citatione vel iudice et debet allegare privilegium suum ut hic in glosa fi.

Super hys. Denunciator criminis non inscribit quia ad correctionem intendit. Accusator inscribit quia ad penam intendit. Excipiens inscribit ad penam extraordinariam ad arbitrium iudicis si per exceptionem deficit ab obtento alias non. Ad excipiendum de crimine procurator admittitur. Nota quatuor modos obiciendi crimen scilicet per accusacionem inquisicionem excepcionem et denunciacionem quam precedet caritativa monicio

Qualiter. Tales inquisitores si non servaverint debitum inquisicionis ordinem prudenter et caute se corrigere debent. Et ponitur forma iuramenti qua exigitur. Nota iudex potest corrigere errorem suum. Item super manifestis et non occultis debet fieri inquisitio

Cum dilecti. Si is contra quem inquiritur iuravit tamen

[illegible marginal note]

ad interrogata unde post confessione auditur volens
excusationes probare que confessione non perimat sed exponat // Secus si mauit plenam et meram dicere veritatem inquisitoribus // Nota quod ad eandem dictum
potius recurrendum est quam ad ipsum dictum
Cum oporteat // De veritate criminum quod aliquem non inquiratur nisi prius constet de infamia. et tunc non inimici puniti nec criminosi sed viri ydonei ad prosequendam inquisitionem et ad testimonium de fama admittuntur // Crimine vero non probato indicitur purgatio infamato Jo. An. // Nota quod inimici nec ad prosequendam inquisitionem nec ad testimonium nec ad denunciandum aut etiam accusandum sunt admittendi et quales inimicitie repellant no. h. Ber. in glo.
Cum dilectus // Ad denunciationem repellitur publicus concubinarius excommunicatus conspirator et is qui non premonuit // Nota quod iudex a quo appellatum est de causa illa se intromittere non debet donec appellationis causa finita
Inquisitionis // Si crimen est per inquisitionem Clericus probatum si impedit post primam ordinis executionem vel beneficii retentionem punitur et proceditur sicut in accusationis iudicio atque pena erit arbitraria hoc primo // Con. non infamatum super veritate criminum inquiri non debet etiam si libellus infamatorius porrigitur // In occulto non creditur super principali testi qui iniatus deponit se illius contra quem inquiritur inimicum // hoc 2o Nec punitur quis de crimine de quo non constat nisi per testium credulitatem et famam // tamen purgatio indicitur infamato

Jo. quod si probatur absolutus dicitur si plene probatur.

Si quis aut ex quo ad aliquid ... et ... v. q. v. Si. no. omnis et i. de ver. sig. ...

Nota quod ad p... actiones non admittuntur ... ff. de po. act. ...

si qui inimicitie criminis non ...

Nota hic quod volens ... non admittuntur ad denunciandum sicut ad accusandum.

Nota hic quod ... inquisitione ... administrationi vel officii

Et h. ... quod in nullo omnino ... in homicidio. Et si infamatus ... ... suspendium pro pena.

primo de ... ... xxiij. q. iij. ...

Sicut sup ... ...

No. quod ... [illegible]

No. quod ... [illegible]

No. hic ... [illegible]

No. hic quod rex primo ... [illegible]

h° 3°. Dra paucorum non infamat hoc ultimo Jo. An.

Ad petitionem // Si qua inquisitio per papam specialiter delegata generalis legatus de ea se intromitte non dt. Jo. An.

Attendens // Exceptio criminum possessione prelati plenum ius habentis non retardat nisi de hys fuerit publice infamatus Johannes An.

Qualiter // Superior contra subditum maxime prelatum super hys tamen de quibus publice infamatus est inquirere debet hoc primo Et tunc eum vocabit et tradet sibi articulos / demum nomina et dicta testium publicabit et legitimas ipsius defensiones et exceptiones admittet hoc 2° Et ab administratione amouebit eum si apparet eum grauiter deliquisse h° 3° Iste ordo ad vnguem non est in regularibus seruandus / sed est concilium generale

Sicut // Metropolitanus ad correctionem excessuum et reformationem morum singulis annis faciat concilium prouinciale in quo statuat per singulas dioceses personas ydoneas que diligenter inquirant delicta subditorum et referant in sequenti concilio corrigenda / hoc negligentes ab executione officij officij suspendat

No. quod inquisitores nulla habent iurisdictionem

Olim // Sententie excommunicationum uel suspensionum late ab abbate denunciato vel ab alio pro ipso post denunciationem ipsius in monachos denunciantes et adherentes eisdem relaxantur / spoliati restituuntur / relaxantur iuramenta de veritate tacenda / dicta testium denunciato traduntur / et monachis denunciantibus expense de bonis monasterij ministrantur et lite pendente

No. quod expedit ... notorium esse notorie ff. de ... [illegible]

No. hic q(uod) ...

No. ...

sine ipsius impedimento abbati obediant

Prelatorum. Cont(ra) platum infamatum de dila-
pidac(i)one inq(ui)rit(ur) de veritate et interi ei om(n)e gen(us)
alienandi int(er)dicatur.

Item e(st) supius de accusatoribus s(ed) q(ui)a ple-
rumq(ue) accusatores calu(m)pniat(ur) ideo subicit(ur)
hic rubrica de calu(m)pniatoribus. Videamus igit(ur) quis
dicatur calu(m)pniator. Et e(st) dicendum q(uod) calu(m)p-
niator e(st) is qui falsa c(ri)mina intendit. Preuaricator
vero q(ui) vera c(ri)mina abscondit. Tergiuersator q(ui) vni-
u(er)saliter ab accusac(i)one desistit. Goff.

Cum fortius. Subdyaconus dyaconum calu(m)pniose ac-
cusans subdyaconatu p(ri)uat(ur) et verberibus publice
castigatus in exilium mittit(ur). Johannes. Andreas.

Cum dilectus. Denu(n)ciator in p(ro)bac(i)one c(ri)minum defi-
ciens ab officio et b(e)n(e)ficio suspendit(ur) donec ino-
cenciam suam purgauit. No. q(uod) nemo d(ebe)t alium et p(re)-
cipue platum suum i(n)famare.

Item e(st) supius de accusac(i)one in g(e)n(er)e. Et q(ui)a
sup(ra) c(ri)minibus p(ro)ponit(ur) incipit tractare de ip(s)is.
P(ri)mo ponendo rubricam de symonia tamq(uam) de illo c(ri)-
mine cui(us) respectu alia p(ro) nichilo reputant(ur). Hosti.

In ordinando. Pontifex manum i(m)po(n)it lecione(m)
ewangelicam minister legit et co(n)firmatoris ep(isto)lam
legit notarius. Erudiq(ue) fuit collatum p(ro) quatuorq(ue)
obsequio in ordinac(i)one impenso symonia inducit(ur)
vel sumat(ur) sic. Symonia e(st) dare vel recipe p(ro) ordi-
nac(i)one ministris vel notariis vel p(ro) vsu pallij vel
p(ro) carte vel p(ro) pastellis. Si autem sponte aliquid
dat(ur) vel offert(ur) no(n) est symonia ut hic in glo.

No. ...

Calu(m)pniator

De symonia

Symonia

Rz aliu ez p pecua expulerit aliquē de ecc^a i ea
ltime istitutu et ea sibi ztinuerit omo deponat
Si dominus ex libz catholicis admittitur ad tes-
tificandum in accusatione symoniacorum
Accusatu Istud captm loqt de accusato et de
symonia in gne Et dicit symoniacus accusatus
et diffamatus a phibendus e ne missam celebret do-
nec de veritate constet et habet p palea in q. v. accu-
Quociens Idem dicit q precedens. c. Accusatu Io. an
quia platorum e inqre de excessibus subditorz sed
loqt de denunciatoe precedens de accusacoe Vel d^t
Symoniace ordinatus no debz missam celebrare
donec de veritate constet Io An.
Sicut pestis symonie alios morbos excellit
ita sine aliqua dilacoe cu de ipa constiterit de
ecctia dei debet eliminari atqz expelli. Io. An.
Tanta Symoniacu infamatu accusare potest
quiuis criminosus et etia mereto Nota symo-
nia est labes quia multi labuntur in ea
Non satis Symoniacu e pciu recipe p ingssu
religionis p dotibus captis platuris concedendis
p sepultura crismate uel oleo pro benediccoibus
nubenciu et alijs sacramentis nec valet contraria
consuetudo Iohannes An hoc dicit cu. c. sequenti
Cum in ecctie Symoniacu est recipe pciu p
introducendis plats in sedem vel instituendis
pbris in ecctia uel sepultura. et p bndicoe nube-
ciu seu alijs sacramentis nec excusat 9suetudo. Io a.
Cum sit pro consecracoe ecctie epus nichil

pt petē nisi purgacionē Nam purgacio pmissa
est a iure / qr qui peccat aucte iuris non peccat
De hoc Conuictus de symonia deponendus ē Idē
in infamato qui purgare se non pot
Cum essent Symoniacū ē pro tempoali obse
quio bnficiū ecclasticū pmittē et ideo p illa p
missione non agetur Nota q sola promissio
sup re spuali symoniam inducit
Insinuatū Notoiꝰ symoniacꝰ uel pbatꝰ a bnficijs
ecclasticis depoit Idē ifamato si se purgāe nō pt. Ioa
Nemo Symoniacū ē ptio uel fauoē celare pec
catorem vel reconsiliare Nota q fauor uel gra
cia siue odium succedit loco precij
Querelam Eccia emi uel redimi non pot nō q
delictū plati capto inco sulto nō piudicat ecclesie
Ea que pro crismate pciū exigē symoniacū
ē eciā si hoc habeat consuetudo ps huiꝰ ē de
censi Ea te nō qr i delictis nō excusat ꝯsuetudo Ioa
Ex diligenti p habēdis spualibꝫ homagiū facē symo.
Et si quesēs Cardinalis p palefredo Symoniacū est
a nobili viro recepto symoniā nō committit sm
abbatem Vel aliter an sit symonia in arbi
trandis muneribꝫ debet attendi psona dantis
et recipientis qualitas muneris et quātitas et
donacionis tempꝰ Vel aliter consecracio vl
ordinacio nō ē symonia licet eciā pus aliqd
cosecratoi uel ordinatoi datū fuit sine pacto
nō q modicū donū nō psumit recipientis aīm
Veniens / Abbas et maiores de quem Conmutare
qui p recepcioē monachi pecuniā receperūt

ex pacto ab officio suspendantur receptus vero
restituta sibi pecunia ad aliud monasterium transferatur Jo.
Ex tue Si ordinandus presentatori suo aliquid dedit
ex pacto symoniacus est ob hoc tamen non deponitur
si occultum sit Nota quod crimen occultum prelatus
punire non debet quia non sit ut homo sed ut deus
Ad nostram Pro ministerio ecclesiastico exercendo pro vi-
cariis assignandis vel crismate nichil exigi potest
De symoniace Cum ordinato symoniace qui
symoniacus non est potest episcopus dispensare Jo. An.
Matheus Si contradicens electo propter pecuniam
sibi de voluntate electi traditam a contradictione
desistat electus postea confirmatus symoni-
acus est et ideo renunciare tenetur. Jo.
Ad aures Pro absoluendo excommunicatum qui satis-
fecit premium exigi non debet Nota quod absolucio gratis
est impendenda cum sit spirituale expensas
tamen refundere tenetur excommunicatus.
De regularibus Monachi per symoniam recepti si
sint symoniaci ad arciora monasteria transferuntur
atque post renunciationem in eodem loco vel alio
eiusdem ordinis poterint collocari Joha. An.
Ex insinuacione Si quis canonicatui renuncians
per quem per symoniam fuerat ignoranter adeptus
de novo resumatur ad illum. De prima recepcione ni-
chil sibi poterit vendicare Nota quod accio sit extincta
amplius non reviviscit
Nobis Electio symoniaca est cassanda si propter

hant electoribus fuit promissa pecunia quamvis
electus ignoret nisi hoc factum fuit in fraude electi
nec cum tali potest episcopus dispensare c. Jo An
Dilectus cui pecuniam dedit prelato ne ipsum in iure
suo molestet de facto eam repetit si prelatus
illa promissa non servat c. Jo Andreas
Quam pro exequiis mortuorum et benedictionibus
nubencium nil exigi potest Nota quod mitius agi-
tur cum aliquo racione scandali
Dilectus Si per accusacionem constet monachum
symoniace receptum fuisse recipiens et receptus
deponantur hoc primo Si per inquisicionem receptus
in arcius monasterium detrudiatur et recipienti et ma-
ioribus imponatur penitencia condigna et interim
ab execucione sacrorum ordinum suspendantur
Licet heli monachi denunciare possunt abbatem
de symonia periuriis dilapidacione et insufficiencia
Vel aliter Abbas contra testes qui per inquisicionem depo-
suerunt contra eum super crimine symonie excipere potest
quod sunt inimici et conspiratores Alias autem ex-
cepciones aliorum criminum non potest opponere Ex ...
clericus possidet ecclesiam diocesanus dicit ei quod mi-
nus canonice tenet illam clericus petit sibi libel-
lum offerre Episcopus dicit quod volt ex officio inquirere
cum tanto tempore vacaverit quod ad ipsum est devo-
luta potestas conferendi Clericus dicit quod ex hoc
habet eum magis suspectum cum causam suam agat nunquid
erit bonus recusacioni ex hac causa dicit hosti. quod non

quia sicut a correctioe no appellat' ita nec
occasione correctionis fiet recusacio ad hoc
supra de appel. sup eo ij. Credo ei no offere-
ndum libellum quia nisi clericus se pbet ca-
nonice institutu pu aucte epi vel alterius q'
hoc possit omo remouendus e ab officio et sn
libello de institut' c. iij
Per tuas glo. e pcedente c. et intendit q ibi
dicit et posuerunt pe et ab. vnus doctrina tale
tibi ppa trade conat' et qualit' in quale q quos
qui culpa pbet' Adde modu zeli sic distiguas
licz hely No q criminosi testes recipiunt' in crime
symonie de equitate cum agit' ciuilit' etia sim-
pliciter cum alijs adminicul' s no cu agit' criminalit'
Sicut Non imputabit' qfirmato p cuius qfir-
macione eo phibente pecunia data fuit Nota
q ratihabicio retrotrahit' i mate ficijs z madato qpat'
Cum nos Si clericus conferat bo sua ecclie eo
pacto ut recipiat' in canonicu et illa habeat
pro pbenda symoniacus e secus si ea dedit
sine pacto No q aliquis pot rogare ut recipiat'
in canonicu Ite argumetu q recio fuit hoez symo-
Per tuas Non debet quis ordines rec' symoniacu
pe ab eo quem credit symoniacu ministrare
tamen pot in ordine ignorant' ab eo recepto
Nota q cont' qsciam nemo debet venire Ite
consciencia erronea deponenda est
In tantu pro crismate uel ecclesiaz inuestitura
nichil exigi pot Et consuetudo uel nominis

variatio in talibus non excusat Nota quod cele-
brata intelligitur vendicio si precium recipia-
tur quamvis tradicio rei differatur
Per tuas Ordinatus in subdyaconum qui patronus pre-
tali promisit quod ab eo nil peteret in suscepto ordine
ministrare vel ad superiores ascendere non potest sine
dispensacione eciam si peccare non credit hoc est ab eo
a quo titulum recepit quod eum nunquam molestaret. Jo. an.
Consulere Nullus per pecuniam administracionem obtine-
at quia tam ementes quam vendentes ecclesiarum ad-
ministratores sunt symoniaci et ab illa ecclesia iuste expelluntur
Sicut ij. Symoniacum est aliquid exigere pro collacione
consecracionibus episcoporum. benediccionibus abbatum vel pro or-
dinacione clericorum nec excusat contraria consuetudo
Cum / religiosi symoniace recepti in monasteriis una
cum recipientibus deponuntur et in arciora monasteria
detruduntur Si recepti ante concilium ponuntur in aliis
locis eiusdem ordinis nisi multitudo sit in causa
Ita tamen quod renunciabunt prime recepcioni et de no-
vo recipiantur. x. q. iij. c. paup arch. xxxv. q. iiij. c.
Sacris Nota quod propter institutionem dispensatur ubi alias non dis-
Cludimus Episcopi nil exigere debent ut in dispensacione
ecclesiis sibi subiectis promittant rectores instituti
monachos profiteri et mortuos sepeliri alias ex-
acta restituat duplicata Nota quod eciam potest suum recipere
Nd aptica. Sacra sunt libere conferenda Cum in duplum
cogit tamen ordinarius laycos laudabiles con-
suetudines observare nota quod eciam administracionem

sacramentorum laudabiles consuetudines sunt
observande quarum transgressor ut iuris est pu-
niendus. sacra tamen propter transgressionem illius
non sunt subtrahenda sed officia videlicet sunt petenda ut
Ne dei primo prohibet abbates cisterciensis ... in glo
solempniter installari 2o ponit formam obediencie
qua tenentur suis episcopis prestare Nota differentiam inter
eos et alios regulares Non contra statuta regu-
laria non debet monachus diocesano obedire
Jacobus pretextu consuetudinis non potest exigi
absque symonia prandium a canonico de novo recepto
Si quis Solus papa dispensat cum illis qui sci-
enter per symoniam ordinantur vel presentant vel ordinantur
vel sic symoniace est ordinatus aliquem vel pre-
sentare sub permissione vel iuramento quod super provisione
facta eidem ordinatum vel presentatum non inge-
ret ordinator a collatione ordinum et presentatione
eorundem per triennium et ordinatus ab ordine sit sus-
pensus donec per papam fuit dispensatum suspenditur Jo an.
Mandato habet duo dicta que per se patent primo dicit
quod beneficium principis est latissime interpretandum 2o sy-
monia solo affectu animi committitur nec renunci-
are tenetur quis spiritualia per tali symonia licet
alias peccet sed per solam penitentiam quo satisfecit creatori
Jo an. quod mandatum factum de dispensando
cum monachis extenditur ad abbates

ne pla. vires suas sub d[omi]no resi- grendat

Tractatum est supra de symonia in genere

nuc in specie Ideo apponit hic rubricam ne pla-
ti vices suas sub anno censu concedant etc
Precia etc pecuniam dant ut epalem vel
aliam iurisdictionem exerceant ab officio suo
priuantur Et epus idem officium conferre non potest
et alias canonice punietur hoc dicit cum sequen. c.
tercium in quibusdam Epi vices suas archidiaconis
circa causas ecclesiasticas agendas sub anno censu
committere prohibentur et epus contrafaciens canonice
puniatur et archidiaconus a clero remoueatur Non
ubicumque epus aliquid gratis facere debet racione offi-
cii si aliquid exigit symoniam committit
tercium enormis Summatur c. proximo Vel sic Re-
gimen ecclesie non debet sub anno censu committi
querelam Fructus ecclesie ad firmam uel ad a-
nnuum censum concedi possunt de ver. sig. c.
cum clerici in ii glo et e de rescriptis c. statutum
et c. insuper Nota ecclesia multis dicitur ut malig-
nancium collectio fidelium muror ambitus cor-
pus xpi obuenciones ecclesiastice ut hic in glo.
Item successor tenetur seruare et stare contractui
predecessoris facto nomine ecclesie ut hic in glo. De magistris ne aliquid exigatur pro licencia docendi
Postquam supius de spiritualibus quibus prohibeatur
concedi uel recipi pecunia mediante nunc
tractandum est de hiis que ad instar spiritualium se
habent videlicet de magisterio et licencia docendi
Ideo ponitur hic rubrica de magistris et ne aliquid exi-
gatur pro licencia docendi Ergo dicamus quis

dicatur magister Et dicendum quod magister dicitur is
qui alicuius rei seu negocii sibi commisse curam gerit
unde et ingratus vocatur per diriuacionem a magistro
veniendo a precepto cuiuslibet discipline
vel pocius a movendo sive monstrando
<u>Item</u> pro licencia docendi nichil exigi debet
et quod ydoneus est admitti debet ad docen-
dum vel sic in qualibet ecclesia cathedrali debet
esse magister qui gratis pauperes doceat et docendi licen-
cia non obstante consuetudine est gratis concedenda
<u>Prohibeas</u> Exactum uel promissum pro licencia docen-
di potest repeti et promissum remittitur appellacione cessante
<u>Quanto</u> prelatis ascribitur quod in subditis lauda-
bile reperitur et eis imputatur quod in eis reprehensi-
bile videtur non magistros scolarum dignitatum habere
vel sumatur sic pretextu consuetudinis non est ali-
quid exigendum pro licencia ~~et tunc~~ docendi
et transgressores officiis et dignitatibus priventur
<u>Quia non nullis</u> magister ydoneus debet institui
in ecclesesia in qua sufficiunt facultates in me-
tropolitana theologus In aliis gramaticus et pro-
uentus unius prebende debent eis assignari vel su-
matur sic In quacumque ecclesia que hoc potest sustinere
habeatur unus magister in gramatica qui clericos illius gratis
doceat et in ecclesia metropolitana theologus
qui sacerdotes et alios in sacra pagina doceat et
utrique eorum assignentur prouentus unius prebe-
de Et si ecclesia metropolitana grauetur
in duobus prouideat tamen theologo et gramatico

in alia ecclesiarum suarum faciat provideri
Super specula Sic sumatur de qualibet metropolita-
na ecclesia ad theologia aliqui docibiles desti-
nentur et studentes in theologia suare integre
percipiant fructus prebendarum contraria consuetudine
vel statuto non obstante. Et totus titulus cum omnibus
pre. c. pt sic summa et hoc dicit Cathedralis
et quelibet collegiata ecclesia que ad hoc sufficit debet
assignare competens beneficium uni magistro qui clericos
ecclesie et alios scolares pauperes gratis doceat et
eligatur a prelato cum capitulo vel parte maiore
ipsius. quorum negligencia supplebit ordinarius
Metropolitana ecclesia habebit etiam theologum
cui fructus unius prebende quamdiu docuerit mi-
nistrentur. non tamen erit canonicus Et si ipsa
utriusque non sufficiat providead grammatico in aliqua
ecclesia sue civitatis vel dioc. et ut possit ha-
beri copia doctorum in theologia prelati et capitula
mittant personas docibiles ad studium. quibus si pro-
uentus propri non sufficiunt expensas per quinquennium
ministrabunt docentes vero quamdiu docuerint
et studentes in theologia per quinquennium percipiant
fructus prebendarum suarum pro licencia docendi
etiam pretextu consuetudinis nil debet exigi vel
promitti Ob hoc promissum remittitur et solutum re-
petitur ydonei in facultate a licencia docendi non
impediantur serus facientes officiis et dignitatibus
privabuntur

De iudeis et sarracenis

E hys qui spm scm p symonia blas-
phemat exposuimus sup nunc dicamus
de hys qui deu male colendo inhonorat et sic de
resenti Si seruus a iudeis Cludeis hoff
emptus causa mercionij fris sit uel fieri
desideat xpianus datis xij solidis redimet et le-
ge cum ista decre. vltima q e quasi glo istius
multorum Judeus xpianum in suum habe no pt
in mancipium siue ascripticium habere potest No-
ta xpiani cum iudeis habitare non debent
Judei de ciuitate Sicut iudei nouas erige sy-
nagogas pmitti non dnt. sic antiquas repa-
re no phibeant ita tn q ampliores non faciat
vra Judei i die pasceues hostia uel fenestras
apertas habe non dnt s eas tota die claude cogant
Judei Excoicari dnt xpiani q in domibus suunt
iudeis uel sarracenis Et principes seculares
q iudeos baptizatos bnficiis suis spoliai pmit-
tut no q iudeus ad fide quisus a possessionibus suis ex-
Ita quorunda. xpiani deferentes Cludi non debz
sarracenis merces phibitas uel in eorum manibus
ministrantes excoicati sunt et rebus suis pua-
di et capientiu fiut serui no q suius induat h
Consuluit Judei nouas synagogas Cliue canonico
erige no pnt veteres vo si corruerit i pstinum statu pnt
Ad hoc In familiai suicio iudeorum Crepare
ee no dnt et cam reddit duplicem prohibes
videlicz q simplices no decipiat Et q xpianorum

mores et iudeorum sunt dissimiles
Sicut Iudei voluntarij baptizandi sunt nec ad
hoc sunt inviti cogendi nec sine iudicio puni-
endi nec rebus suis spoliandi. nec in suis festi-
vitatibus perturbentur nec eorum cimiteria violanda
nec ipsorum corpora exhumanda cum violencia
Item sit premit duas indulgencias hijs qui paganis
verbum dei predicant sed quod servata temporum qua-
litate cum eis cibum sumere possunt / et quod seculares clerici
religiosos ad predicandum illis verbum dei assumere possunt
Significavit Item qui portant merces prohibitas
sarracenis ipso iure sunt excommunicati et nullo tempore
pacis vel treuge excusantur Del sit et melius
pro redimendis captivis licet ire in alexandriam
dummodo nichil de mercibus illic secum deferant
ex quo infideles preter redempcionem captivorum co-
modum reportare possunt quod eciam iurari coram
episcopis suis iurare tenentur Excommunicati sunt qui post
treugas merces ad alexandriam deferunt vel trans-
mittunt / et treugarum appellacione non venit pax
nec econverso Nota treuga est securitas personis et
rebus ad tempus concessa / et qui facit treugam
non facit pacem nec desistit a guerra ut hic glo-
sa olim Excommunicati sunt qui tempore guerre
sarracenis portant commercia vel eis aliquod prestant sub-
sidium valde consulibus dicitur timere ne ira dei super se cadat
Et si iudeos Iudei nutrices christianos habere non debent
infantibus inter dicitur commercio christianorum Io. An.

Nota nimia familiaritas contemptum parit Non
iudei dant retribucione qua mus in pera / ser-
pens in gremio et ignis in sinu suis solent
hospitibus exhibere Nota quod corpus xpi non des:
cendit in stomachum de con. di. ij. tribus gradibus
Postulasti Iudeus qui prestitit clericum temporalitate privetur
vel reddiret sibi commercium xpianorum donec satisfaciat
In nonnullis Iudei utriusque sexus in terris xpianorum
distingui debent in habitu a xpianis et diebus dominice
passionis et lamentacionis in publicum exire non debent
vel aliquid exercere in contumelia creatoris Nota
quod iudex ecclesiasticus potest compellere principes
ut compescant iudeos a suis presumpcionibus
Cum sit preponens iudeum vel paganum publicis
officijs per provinciale concilium punitur et preposito de-
negatur xpianorum commercium donec dimittat officium
et pauperibus restituat quod inde recepit Et queritur
quid iuris si aliquis habet prope me hereticum pauperem
et xpianum alienum similiter eque pauperem et
non potest utrique subvenire de hoc vide . xxxx . di . c .
i . xlvj di . quiescamus lxxxx . di . non satis in
principio et per . spe . quod filij sunt lrum v . qui est pro
quod liberandam / hoc concilium generale quod penitet la-
teranen et c . ita quorundam / et addit pe-
nam imponendam tempore absolucionis
Ex speciali Iudei vel pagani publicis officijs
preficiendi non sunt Et si vendantur eis iura
regalia preficiatur eis xpianus non suspectus
quod colligendum talia non suspectus secundum alanum et cetera.

Nulli Si iudeus seruum baptizari volente infra tres menses vende voluerit ducat ad prima libertatis sine precio et concor. cu. c. 1. s. e.

Idinq de iudeis et sar. de hetic

q p infirmitate et diuinatom et prauam intelligentia seu ceritate deu no recognoscunt s xpm potius blasphemat et inhonorat nunc agendum e de hetic q apostatado a fide i deu multiplicit peccare vident Ideo videamq quis dicat heticus Et e dicendu q heticq e q falsa opinione gignit uel sequit ut Sabellius macedo Na qlibz apostatado a fide i spm sem peccare vi ubius vz i fide dubitat ifidel est Cdet hosti et eius testimonio non est credendu Io a ceni alios ceni aliu dum pot ab erroe no reuocat serpm errare demonstrat Et est textus Firmissime hetiq pseueras etnalit dapnatur nec pdest ei baptismq nec elemosia ul martiru Fratnitatis Notant hic Innoc. et hosti. q ide e de psona gerente publicu officiu s. repbato tabellione uel iudice q eoz scripta valent donec sustinent in officio hoc verum nisi fuerint publice repbati Sed querit nuquid si testis ponit aliquid falsi in dicto suo nuquid reprobabit totu dictu Ad hoc dicut q si falsitas illa sit in negocio pricipali ad quod est testis pricipalit inductq vt veitate deponat et notaius ut scribat tuc totu dcm eiq rpbabit

ad hoc xxx di. Si ad sacras .iii. q. xx puret. de
regulis iur. defleat. li. vi. No vbi auctor dapnat
eius scriptum reprobat et e casus huius c. Jo. an
Si quis heticus iure heditatis succede no det
xpiano vel sic Epus excoicat eos a consanguinitate
sua uel heticos uel paganos pellit salte post mor-
te excoicatus e no heticus post morte accusari pt ut h'
Jn eos qui catholici no sunt puta iu- Cum glo
dei hetici uel pagani etiam si consanguinei
fuerint nichil est conferendum
Cum xpus Excoicatus e q dicit xpm no esse
verum hominem, qa sicut e verus deus ita verus
e ho. xpus e verus deus et ho ex aia ronali et
huane carne subsistens cot tenet anathematizet
Sicut hetici fautores et receptores eorum sunt
excoicati et decedentes in hoc peccato in cimiterio
ecclie no dnt sepeliri nec p eis orari. Jo. An.
Ad abolendam heticus male senciens uel doces
de sacramentis ecclie excoicatus e et nisi se ex
hoc correxerit si clicus e et errore abiuravit
degradatus curie seculari tradat per qua lap-
si etia leime puniuntur Jtem eadem e pena
suspecte qui se no purgat. Et relapsi autem
post accusacom audiencia denegatur hoc pmo
Seculares iudices aut principes qui iurare no-
lut de ecclesia cont heticos defendenda dig-
nitatibus priuat et excoicat et eorum terre in-
terdicitur Ciuitates vero resistentes aliarum ci-
uitatum comerciis et epali dignitate priuat

~~ad hoc ii9 d~~ et excepti quo ad pdca sb'st ordinariis
Vergentis Bona hereticorum confiscantur Item in
etiam si catholicos habeat filios No quod iudex ecclesias-
ticus pt compellere iudicem secularem ad iusticiam faciendam
Si adversus Advocati et notarii heretici vel eorum
fautoribus vel defensoribus vel credentibus aut
sub eis litigantibus sub eis procuratores vel
instrumenta pro eis scribentes infames sunt et
a suo officio suspensi No quod ipsa pt infamia irrogare
Cum ex iniuncto Layci non predicent nec occulta
conventicula faciant nec sacerdotes reprehendant in pub-
lico secundum formam ewangelii eos corrigant
Excomunicamus In hoc concilio ponitur excommunicacio et
dampnacio hereticorum vel sic multa hic dicta pri-
mo excommunicat omnes hereticos et heresim contra catholice
ecclesie et quod illi dampnati tradi debent curie se-
culari degradati primo etiam si tales fuerint a su-
is ordinibus et si layci fuerint eorum bona con-
fiscentur Si clerici ecclesiis applicentur in quibus fuerint
beneficiati 2o dicit quod suspecti de heresi si se non
purgaverint excommunicentur et si per annum in huiusmodi ex-
comunicacione persisterint condempnantur ut heretici 3o dicit
quod seculares potestates prestare debent iuramenta quod de
terris suis omnes hereticos bona fide exterminent
et successores huiusmodi potestatum etiam tale prestent
iuramentum et si potestas secularis requisita hereticos
de terris suis exterminare omiserit per metro-
politanum et suffraganeos episcopos excommunicentur et
si infra annum sua negligencia non purgaverit

significetur pape q terras et vasallos ipius ab eius
fidelitate absoluat · et catholicis indulgeat terras
eius occupare 2to q fideles cruce signati insequen
tes contra hereticos illa indulgencia gaudeant que
conceditur insequentibus in subsidium terre sancte
3to excommunicat receptatores defensores et fautores he
reticorum · decernens illos fore infames nisi infra
annum satisfecerint · subiungens per ordinem varias pe
nas contra tales 6to excommunicat eos qui sunt prohibiti
predicare uel non fuerint missi Vel ad hoc ab
epis catholicis licenciam et auctoritatem non habuerit
7mo dicit q quilibet archiepus et epus per se uel alios
bis uel semel saltem in anno suam prouinciam uel diocesim
visitet testes synodales instituendo q suspectos
deferre habeant q si se non purgauerint uel eciam
recidiuauerint condigne puniantur 8uo ponit pe
nam nolencium iurare q eo ipso ut heretici sunt pu
niendi Vltimo monet epos ut super inquirendo here
si in diocesibus suis inuigilent et si negligentes fuerint
dicit eos fore condempnandos
Sicut in vno laqei cuiuscumque sunt professionis predicare
non dicit non q omnibus laicis officium predicandi est interdictum
Excommunicamus Vel summatur hic quatuor dicta q per se patet
Vel sic heretici volentes redire ad ecclesiam ad con
dignam penitenciam agendam in perpetuo carcere detrudentur
Vel sic Excommunicati sunt omnes heretici quocumque voca
bulo nuncupati ipso iure · et postquam dampnati sunt
per ecclesiam seculari relinquuntur potestati animaduersione
debita puniendi Et si qui ad ecclesiam redierint

ad agendam p[e]niam sunt in p[er]petuo carce[r]e de-
trudendi et pa[r]i pena puniu[n]t[ur] credentes eis de
[con]absolutos. Q[ui]cu[m]q[ue] aliquo g[e]n[er]e obligac[i]o[n]is te-
net[ur] astrictus heretic[i]s ip[s]o iure e[st] absolut[us] ut
i[n]terim ei nichil facere teneat[ur]. Nota q[uod] p[a]p[a] laycu[m]
p[otes]t absolue[re] a iuramento fidelitatis de scismaticis

Dictum e[st] sup[ra] de hereticis s[ed] quia interdum
scisma inducit heresim quia om[n]e scisma
intendit sibi constitue[re] et eccl[es]iam impugnare
Ideo subiu[n]git[ur] de scismaticis. In quo videndu[m] e[st] q[ui]d
sit scisma. Et e[st] dicendum q[uod] scisma e[st] q[ue]da[m] illi-
cita dissensio eor[um] inter quos unitas esse debet
seu illicitus ab unitate dissensus s[ecundu]m Hoff[stiensem]. Et
est d[iffe]r[enti]a int[er] scismaticum et hereticum. Heretic[us] e[st] qui
sequit[ur] s[e]c[t]am mala[m] q[uam] eccl[es]iam. Siue heretic[us] dicit[ur]
qui p[er]uersam doct[ri]na[m] trahit cont[ra] fidem. Scisma-
ticus qui in fide catholica manens tame[n] est cont[ra]
eccl[es]ie unitatem et in fine est hereticus.
Quod a p[re]decesso[r]e. Irrite sunt ordinac[i]o[n]es et b[e]n[e]-
ficioru[m] collaciones et reru[m] eccl[es]iasticar[um] aliena-
ciones a scismatico facte. Scismatic[us] ab ordine
dig[ni]tate [et] b[e]n[e]ficio suspendit[ur] q[ui] iuua[n]t scisma tene[re]. Io[hannes] a-
[d] fraternitati. Ordinat[us] a scismatico ab officio d[ebe]t
repelli nisi probau[er]it q[uod] sc[ie]ru[n]t fuerit ab eo qui po-
tuit dispensare dispensatum de apostatis

[Qu]ia heretici et scismatici de quib[us] auctor pre-
misit in apostasiam cadunt. Ideo appon[i]t
de apostatis annectens de iterantib[us] baptisma.
Dicam[us] igitur quid sit apostasia. Et e[st] dicendu[m]
q[uod] apostasia est quidam temerarius recessus

a statu fidei obedientie uel religionis que quis professus e se tene Et dicitur apostasia quasi post status i retrogradus status hosti

Cetera Cleicos habitum et tonsura dete linquentes et in apostasia tamquam laici viventes ecclesia non debet defendere ubi pro criminibus detinentur

Ex litarum Si crimen acoliti qui baptizati misterium pbuit e occultum pmoveri pot Si vero est publicum non pot nisi dispenset cu eo religionem intrante Nota q baptismus iterari non debet quia iniuriam facit sacramento Item favore religionis dispensatur cum aliquo

Que Infamatus de apostasia compellitur habitum deferre clericalem donec de ea se purget Jo An

Quidam Judei baptizati ritus iudaicos dimitte compellunt Nota q plus peccat xpianus oberrans a fide qm qui fidem non agnouit Item duabus viis non debet quis ire Item maledictus e homo qui terram duabus viis ingreditur et quis indui non dt veste lino lanaque contexta Item minus malu est via agnoscere dnm qm post agnitam retroire

A nob Apostate qui alit cogi no pnt incarcerari et affligi pnt nisi habitum reassumant donec a sua malicia resipiscant

Consultationi Monachus i apostasia ordinatus ad sacros sine dispensatione ppe administrare no pt

Vt crimina q in deu principalr

De his q filios occidunt

committur Restat videre de hys que in homine
et nichilominus in deum Sed quia inter hec homicidium
gravius reputatur de ipso dicendum est decimum quia
omnia homicidia excedit patricidium et fratrici-
dium est gravius reputatur de ipso permittit auctor
apponens rubricam de hys qui filios occiderent hosti

emens Mulier occidens sponte puerum
in monasterio perpetuo peniter debet Si
tamen iuvenis est et de incontinencia suspecta
dabitur ei licencia contrahendi Jo. An.
Intelleximus Mulier occidens filium propter
hoc a viro separari non debet
De infantibus hic ponit penitencias parentum
penes quos filii oppressi inveniuntur vel qui filios
occiderint sive per ignoranciam sive ex certa sciencia
hoc fecerint Casus accidit Bonome de quodam
carnifice qui tres habuit filios cum maior istorum
staret cum mediocri dixit vis ut faciam tibi sicut
pater noster facit animalibus qui respondit quod sic Et tunc
fixit ei cultellum in gutture Et mater hoc videns
que minorem filium balneabat accepit quoddam lig-
num et proiecit versus maiorem et percussit ipsum
et mortuus est Et ipsa hoc videns cucurrit il-
luc et dimisit filium in aqua et dolore percussa
oblita fuit minoris filii quem dimisit in balneo
et dum iret ad balneum eum suffocatum invenit Ta-
li mulieri levis est pena iniugenda quia satis gravis pena
est amissio trium puerorum vel dicit quod c. ponit et ut in
de infantibus ponit penam parentum penes quos
reperiuntur filii oppressi vel in illa materia tu quere

quid iuris qn filius mortuus reuenit in lecto parentum. i. de pe. et re. c. consuluit. Si ipsi eos occiderent primam agant cum amore et tertium in pane et aqua. Et in prima imponenda voluntas euentus et alie circumstancie consideran-de sunt

de infantibus et languidis expositis

Qualiter filii a parentibus instigante dyabolo propriis manibus occiduntur premisimus supra nunc ponit qualiter interfecisse videantur propriis expositis et alimentis denegatis. Et sic videamus de infantibus et languidis expositis hostiensis.

Ia pre declarat quid iuris de infantibus et languidis expositis siue sint serui siue liberi et quid iuris de libero et seruo quibus denegantur alimenta. Vel sic. Si expositus fuit et proiectus ante fores ecclesie contra officium pietatis filius aut seruus uel denegantur alimenta liberantur a potestate patris nec dominus habet eos qui eos suscepit aliquis ius in eorum personis sibi vendicet. Io. an.

De homicidio

Postquam de homicidio in specie diximus audiamus in genere plerumque enim premissa specie subicitur genus. c. de rescriptis

Sedes apostolica Dicamus ergo de homicidio in genere videntes quid sit homicidium est homicidium est certa occisio hominum intelligas ab homine facta nam homicidium sonat in factum hominis hostiensis.

I quis Si quis per industriam vel insidias hominem interfecerit euellatur ab altari et interficiatur. Nota quod publicus latro ab ec-

clesia extrahi pot Jo

Interfecisti Ponit penam interficientis latronem qui alis comphendi potuit alis no penite tenetur nisi ad cautela hoc e xl diebz Jo.

Si perfodiens occiditur fur nocturnus sine culpa s diurnus non nisi telo se defendat no qp magis circa facti qm rem sem gsiderari debet Jo. An.

Cum iuramento qpter gnale iuramentu homicidiu comitti comitti no dr Vel alit iuramentu no obligat aliquem ad homicidiu mathei xiiii

Nota qualem diligencia adhibet quis in suis rebus talem debet adhibere in alienis

Si aliquis homicida e q dat uel facit sterilitates veneno uel sortilegio Nota qp aliquis occasionaliter e homicida et talis no est irregularis nisi embrio fore viuificatus

Sicut dignu Decre. ista octo ht dicta primo ponitur octo que sunt consideranda circa pnam iniungendam 2o ponitur pna illorum qui habuerunt animum occidendi feriendi et capiendi 3o pna opem phibenciu inferri occisoribz 4to pna incitanciu regem erga eum 5to pna custodiencium 6to pna occupanciu spolia sancti viri vel suoru primo participanciu occisoribus 8uo pna clericoru pstanciu consiliu auxiliu et fauorem ipius morti Nota cum tempore ipius henrici regis anglie ipa ecc cantuarien oppmeretur enormiter btus thomas arepus Cantuarien illi regi se psonalit opposuit s cu rex pdcus habet

ex illū epo sinn misit quadam turbā armatoꝝ
ut ipm̄ occiderent ezuorum aliqui occiderut
ipm̄ aliqui ccuierut locū ne fuget Aliq̄ custo-
dinerut oraĩsoēs ne inferret eis violencia ab
alys Aly ĩflāmauerut aīm rgis in odiū bti
thome nō tamen ad homicidiū Aliqui vero
occidenciu sarcmas custodierut dū ipm̄ occiderēt
cum ignoābant eos occisuros btm̄ thomā ccda
expoliauerut locū post qm̄ fuit mortuꝰ ꝫ non
fuerut consij mortꝭ. Aliqui ctiā ierut ar-
mati ad tale homicidiū ꝫ non miecerut manꝰ
in eū Sꝫ cum bti thome macula fcā fuissent
ierunt ad ppām et de comisß veniā pecierut
Vnde ppā madauit epo Exomen vt debet oc-
cisorbus ctam pniām inponē q̄ adimpleuit
madatū ppē. postea vero omꝭ pdicti ierut
ad epm̄ exomen petentes veniā de comisß
Sed quia diuersa et vaia sunt cimia pdictoꝝ
dubitauit qualem pniām debet eis indicē et
consuluit ppām q̄ rndit ut in lrā Nota. exhor
c. q in pnys iniugendis considerandā sunt q̄-
litas et quātitas delicti / scīa / sexus / atqꝫ con-
dicio delinquentꝭ locus et tpus Item digni-
tas psoē aggrauat vindictam Item volūtas
punit licꝫ nō pcessit ad fcm̄ Item consenci-
entes et agen pai pena puniat Item de p-
suasu tenet quis Item nō dimittit pccm̄ ꝫ au-
getur nisi aly soluat q̄ aly ex delicto debet

Item mora temporis aggrauat peccatum Item ti-
mor attenuat culpam Item ignorancia excusat
participantem cum excommunicato Item consilio committitur ho-
micidium presbiter si sacerdocio depositus quod ea dis- Homicidium
culpe corrigitur et modum excedit si mors inde sequitur
Continebatur homicidium casuale imputatur ei
qui dabat operam rei licite uel eciam illicite si non
adhibuit diligenciam quam potuit et debuit vel
aliter Si clericus cum layco ludit ludo illicito et
mors inde sequatur tenetur de homicidio Jo. An.
lator homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in
Suscepimus Jo. ex cuius illicito opere Culpa Jo. An.
homicidium sequitur irregularis est Nota fines licite
defensionis sunt frunde Nota quod laycus personam
et res suas armis tueri potest et hostem preuenire
clericus vero non Item tucius est in tempore oc-
currere quam post vulneratam causam remedium querere
De cetero diaconus qui videtur causam dedisse ad ho-
micidium promoueri prohibetur Nota qui cau-
sam dampni dat dampnum dedisse videtur
Ad audiam homicidium casuale imputatur ei
qui dat operam rei licite si non adhibuit dili-
genciam quam debuit Circa id si quis non consulit directe
homicidium sed consulit quodammodo indirecte puta
suasit iactum machine uel baliste quod insultus fiat
ad castrum capiendum, et exinde aliquis interficiatur
nunquid consulens vel suadens est irregularis di-
cit hosti. quod sic quia omnem verisimile et nimis
propinquam causam dedit homicidio quam vide in spe.

ti 2o de ele. et j. de dispen. si. ux. proponis v.
Sz qrit qn ocasioe Nota in dubijs tucior via e
Dilectus homicidiu casuale no iput Eligenda
ei q dabat opera rei licite nec fuit in culpa
Ex litteris dicit idem q supra. vel no imputatur
homicidiu ei q homine occides operam rei lici-
te dedit si diligencia qua debuit adhibuit nisi
ex eo scandalu sit exortu uel infamia laboret
Ex litteris Et diligencia adhibet dando operam
rei licite qua debz si inde homicidiu gtigt ei no ipu-
Significasti Idem qd sup. c. proximo Statuitur
no q quis tenetur probare ignoranciam sua. Io. vel
sumatur sit casuale homicidiu culpa cessante no
imputatur e tame ei ad cautela pnia imponeda
Petrus Non imputatur homicidiu alicui prohibenti
et cam non danti. et a consanguineis homicidiu
e comissum Nota qui infamia e respsus pro-
moveri non dt vel sumatur sit Cum amici
mei aliquem interfecerunt cont prohibicione mea
michi non nocet licet ocasioe mei fecerint
Significasti Quo ad legem promocionis habetur
ut homicida de cuius vulne nescitur an fuit mor-
le an non si ab eo percussus ab alio fuit occisus
Et no q quo ad legem promocionis dico q talis
lex contin non solu prohibicom ad superiores sed
etiam administratom in susceptis Quid si duo per-
cusserunt aliquem et neutre illoru duore ictus
est per se letalis nuquid repellendi sunt dic
hm Innoc q si illi duo ictus sunt simul letales

ita q de illis moriat' vterq repellit' als non-
Sed quid si plures sunt in vna domo et ali-
quis eorum eiecerit lapide uel lancea ita q
aliquem extrinsecu occidit, et qlibz eorum negat
se eiecisse nunq oms repellent' si vellent ordi-
nai. debet relinqui consc̃ie eorum qa ppt vnu
solum no dnt oms puniri Sctuia Sanctius est
nocentem impunitu relinque qm inocete con-
dempnae. ff. de penis. l. absentem Ad idem
sup de sepulturis Sacris. No q vim vi repel-
le licet cu modeamne iculpate tutele scilicet
tum equali repulsione

Tua monachus q cirurgias exercens. si ex
ea homicidiu sequitur irregulais e. etia si fuit
peritus ad hoc et diligens et fecerit causa piet
Nota qui diligens e in officio suo licet aliquid
sinistrum euenit ei non est imputandu vnd
non est in medico semper releuetur ut eger
Ad vltimu Cleicus q occidit interfigma furis
seculai ptati a quo fuit spoliatus ppt hoc fur
detentus postea corripit'. licet mors sequatur
a susceptione ordinu sacrorum non phibet'
Sicut ex dat cam aborsionis e homicida si co-
reptu erat viuificatu i vteo als no cor. b. e. si aliqs
Postulasti Cleico coram iudice seculai uel la-
yco peteti vindcam a layco ciuilit' no iputat'
si iudex in illu exeret vindcam sanguis nota
q gladius commissus est regi ad vindictam

malorum laudem vero bonorum

Exhibita propter minorem etatem delinquentis ac imperitiam medicantis quis excusatur a pena irregularitatis homicidium casuale non imputatur ei qui numquam in culpa fuit, etiam si de hoc veniam postulauerit ad cautelam Johannes An.

Johannes Cum dat operam rei licite homicidium non imputatur ei si adhibuit diligentiam quam debuit et in culpa

Petitio Clericus pugnans contra sarracenos et non fuit irregularis est si aliquem occiderit et si de hoc dubitet abstineat a diuinis Johannes An.

Veniam Idem dicit quod c. s. Johannes Casus fortuitos nemo potest prouidere et ideo non tenetur quis de homicidio aut de illis

De torneamentis

Quia contingit quod in torneamentis perpetrantur homicidia de quibus supra diximus Ideo subicit rubricam de torneamentis subaudi prohibitis. Videamus quid dicuntur torneamenta Et est dicendum quod torneamenta sunt quedam merende siue ferie in quibus milites ex edicto ad ostentationem suarum virium et audacie temere congregantur hostilitatis

Torneamenta fieri non debent et ibi vulnerato conceditur penitentia. Sed si moritur denegatur ecclesiastica sepultura Si venit causa pugnandi. Secus si venit cum debita repetendi Nota casum vbi maius conceditur et minus denegatur. argumentum est quod cum aliquo communicandum est viuo et non mortuo

Ad audientiam Ea que casu fortuito accidunt non debet alicui imputari. voluntas et propositum distin-

guut maleficiu

De cler. pugnan. i duello

[Qu]ia sepe puenit homicidiu ex duello sub-
sequenter ponit hic rubrica de cler. pug-
nantibus in duello Videndum e igit quid sit
duellu Et est dicendum q duellu e singularis
que fit ad pbacione rei alicuis ut q se huc mo-
dum se pbaturu offert si vicerit pbasse credat si
non defecisse in probacione putetur Hoff
[P]ero deponendus e cleric qui uiit in
duellu pot tn epus cum eo dispensare
si non mors uel trucacio mebri inde sequat
Henricus Si cleric dedit pugile ex cuius pug-
na secutum e homicidiu irregulais e nec ex-
cusat consuetudo pt tn epus in obtinedo bn-
ficiu cum eo dispesare No casu vbi episcopus dis-
pensare potest in beneficio et non in execu-
cione ordinis. Jo. An.

De sagittarijs

[D]ictum e supius de homicidio in gne
s quia sagittarij et balistarij plerumq ho-
micidia committunt Ideo hic de sagittarijs
rubrica subicitur specialis Hoff.
[A]rtem balistarij et sagittarij arte illam
odibilem cont xpianos exercentes sub ana-
thematе exercere phibent Intellige de bello in-
iusto Nota hic glo qn dicatur cano late sne. et
quando non

De adulterijs

[D]ictu sup de homicidio et quia in deca-
logo phibito homicidio stante mechia

phibetur Ideo et nos hunc ordinem seruemus Et sic dicamus de adulteriis Est ergo videndum quid sit adulterium et est dicendum quod adulterium est alterius thori violacio hosti

I se duxerit Si mulier dicat se virginem fuisse et vir negat stabitur iuramento mulieris in odium illius violantis ·ß· de hijs qui vi metus ve causa fiunt ·c· vltimo dotabit eam et vxorem ducat Io vel sumatur sic Si quis seducit virginem nondum desponsatam dormieritque cum ea et habebit in vxorem · ß si pater illius eam sibi dare noluerit reddat pecuniam iuxta modum dotis

Peruenit dicunt quidam quod hoc quod dicitur in hoc ·c· est seruandum in eo qui non potest habere vxorem Si stuprauit virginem prius constitutus in sacris hoc seruatur in eo qui non volt accipere quam stuprauit Stuprum dicitur quod committitur in virgine Adulterium cum coniugata fornicacio cum soluta · Incestus cum consanguinea Tamen fornicacio comprehendit omnem illicitum coitum xxxvi · q · 1 · §· 1 · vel sic Qui virginem stuprauit aut eam ducat aut corporaliter castigetur et comone sacramentorum priuatus in monasterio detrudatur Iohannes Andreas

Si vir suam vxorem propriam adulteram detinet seipsum adulterum reddit et pronus est turpitudinis vel sic maritus potest vxorem penitentem reconciliare · alias si cum ipsa vixerit et crimen eius dissimulando tollerauerit reus peccati erit

Maritus. Ex suspicione uxoris marito accusare permissum est et ipsi plus ceteris de adulterio accusare possunt et defendere

Significasti Sacerdoti de adulterio infamato indicitur purgatio quam si prestiterit in officio suo permittitur alioquin ab episcopo suspendetur

Intelleximus mulier petens restitutionem mariti repellitur per exceptionem adulterii manifesti nisi maritum adulterium fuisse probetur Et nota Innocentius per hoc c. et sequens c. quod exceptio adulterii ad ulterii opposita contra accusantem de adulterio est peremptoria et opponenda ante et post litis contestationem Et interdum est dilatoria xxxvi q. vi. c. i. et ult. et extra de accu. c. i. quasi primo sit querendum de persona accusatoris ut ut ibi Idem notat hic Innocentius et si vir accuset uxorem de adulterio ad thori separationem repellitur per exceptionem adulterii etiam si de ipso egisset penitentiam Si denunciat eam ad penam tunc non repellitur sicut pro lenocinio de hoc de eo. cog. c. ii.

Tua Adulteria coniugum mutua compensatione delentur Compensatio admittitur in delictis. hoc intelligunt quidam quo ad exceptionem et replicationem aliter nunquam nota quod delictum superveniens rei iudicate aufert preiudicium Jo. an.

In crimine adulterii de quo supra plene tractavimus sepe committitur in mulieribus raptus subicit hic rubricam de raptoribus addens — de raptoribus

de incendiariis et violatoribus ecclesiarum Et ideo primitus videamus de raptoribus rerum et quid sit raptor Et est dicendum quod raptor est ille qui res alienas mobiles seu se moventes dolo malo alicui aufert vel eciam mulieres ut patet ex se-
d e illis Raptor ab alio episcopo Conquestibus hostipuinitur in cuius diocesi rapinam commisit hoc primo Et iudex domicilii suffragatur hoc secundo
Super eo manifestus raptor vel ecclesie violator si restituat vel de restituendo caveat in vita eciam in morte ad penitenciam et sepulturam admittitur Si vero in vita noluit cavere cum possit In morte vero cum non possit eciam illius sepulture interesse non debent In fine eciam transgredientibus penam imponit videlicet quod careant ecclesiastico beneficio nec tales elemosinas accipere neque oblaciones licet Johannes Andree.
Excommunicacioni primo excommunicari iubet eos qui rapiunt vel spoliant fideles ex honesta causa navigantes 2° excommunicat naufragos nisi ablata restituat
In archiepiscopatu Ex delegacione principis de raptu et aliis criminibus pro pena sanguinis possunt episcopi iudicare. Joa
In literis Incendiarius ecclesie in morte penitens et per presbyterum absolutus debet in cimiterio sepeliri et ad satisfactionem compellentur heredes non quod heredes tenentur ex delicto defuncti eciam si ad eos nihil ex derelicto pervenerit
Cum causa raptor cum rapta matrimonium contrahere

pot post cu[m] cosumatom alter sine alterius licentia religionem ingredi no pot Nota ubi mulier consentit raptor non dr co[m]mitte rapina so. Attedens Consensus subsequens purgat viciu precedens vel raptor cum rapta pt ghe matrio si dissensus venit in cosensum

de furt[is]

Ipomnus supius de raptoibus q fures appellai pnt vn omnis raptor fur e s[ed] no couertit[ur] Nemo enim improbior fur e qm qui vi rapit Et sic videamus de furtis i gne exquo vidimus in spe videntes quid sit furtu. Furtu enim e qdam fraudulosa detractio rei aliene mobilis que fit inuito dno hosti.

Si quis tcui furat[ur] homine et vendiderit eum et conuictus fuit morte moiat[ur] Joa.

Fures pro furibus in furando occis no e orandum licet deprehens et confess pnia no sit denegada si oindet[ur] de fco ut de iure ut. l. di. penitetes et ecia ecclesiastica sepultura xiii. q. vlt. c. si.

Si quis Si pp[ter] nccitatem famis aut nuditatis quis furat[ur] cibum uel vestem uel pecus pnia e iponenda Nota in magna nccitate omnia st coia et non peccat qui furtu co[m]mittit s[ed] pp[ter] famem no excusat[ur] mulier a fornicatoe ut h[ic] i glo.

tcui enim fure tcui furtu no indicat possessoi qrenti reus est de furto et consciius quia vidit furtum et audiuit furai Secus si p[er] qfessioe secreta et accipiens partem furti fiei e furi

Ex lris. Fur occultus spote qfessus Sequi patur

de vsuris

post restitucionē et penitencias licite pmouet[ur] ad sacros

Ictum ē sup[ra] de furtis et raptorib[us]. et quia nullus inprobior fur uel raptor q[uam] vsurarius et quo ad restitucionis legem parem refert utrum p[er] furtū uel rapinā uel vsurā res p[er]uenerit ad aliquem Ideo post tractatū rapine et furti subiciamus de vsuris dicentes q[ui]d sit vsura Et est vsura quidq[ui]d sorti accedit intencione p[re]te[r] scilicet uel pacto

Quoniam / Si creditor recipit sortem de fructibus pignoris deducte expens[is] tenet[ur] pignus r[estituere]

Cum / Si creditor ex fructibus pignoris sortem recepit ad pignus restituendum compellitur

Quia / manifesti vsurarii ad communionem altaris nec ad sepulturā vel oblacionem offerendā admitti non debent clerici contrafacientibus pena debita imponitur

Super eo / Non licet vsuras recipere ut ex eis redimatur captiuus Nota q[uod] p[re]textu pietatis non est impietas committenda

Cum tu / vsurarii qui sunt soluendo p[er] penā lateranen[sis] concilii s. e. t. proximo compellentur restituere vsurās etiam ante dictum concilium receptas

In ciuitate / Qui vendit rem plus q[uam] valet eo q[uod] differt solucionem p[ro]pri[e] peccat nisi dubiū sit tempore solucionis an plus minus ve valere debeat Nota aliquem excusari ab vsuris p[ro]pter dubiū

Preterea / vsurarius monitus non desistens si clericus ē ab officio et beneficio suspendetur si laicus excommunicetur

In dubiis [illegible] [illegible] ... [illegible]

Hic in glo. [illegible] ... post [illegible] ... [illegible]

Conquestus. Fructus rei pignorate computatur in sorte uno casu tamen excepto scilicet nisi terra fuit de feudo monasterii.

Quia nos. Heres usurarii filius vel extraneus compellitur usuras restituere. Nota quod res transit ad successionem cum

Consuluit. Mutuans ea mente ut sine onere plus sorte recipiat non dans pabulam id est prorogacionem iuramenti nisi si aliquid inde recipiat et vendens rem plus debito quia differt solutionem restituere tenentur in iudicio anime quod vult recepernnt. Refert hic goffre. opinionem quorundam dicencium quod quis sine pacto mutuat sed sperat in lucrum et in veritate recipit non tenentur restituere nisi aliquam difficultatem ingerat in habendo. Nota hic tres casus in quibus quis est mentalis usurarius. Nota plures sunt casus in quibus vltra sortem licitum est recipere quod continetur in hiis versibus

Feudum fideiussor pro dote stipendia cleri
Vendicio fructus cui velles iure nocere
Vendens sub dubio precium post tempora solues
Pena nec in fraude lex commissoria gratis
dans socii pompa plus sorte modis datur istis

Usurarum perniciosum. Nota usurarios manifestos vel alios criminosos non posse appellare ut in criminibus permaneant et hoc intendit textus.

Post miserabilem. Per subtractionem communionis christianorum cogendi sunt iudei ad restituendas usuras. Nota iudeos indirecte compellendos ad usuras remittendas. Item etiam indicat de hiis

Quia dudum. Usurarius quod fecit cum fecit sunt

Nota quod duo sunt contractus qui de sui natura volunt esse gratuiti scilicet mutuum et commodatum alioquin usura sunt ut hic in glossa.

Nota quod iudei propter delictum committendum de foro nostro et iudicantur puniri ...

[Margin notes, left:]
Nota in ecclesia licere committi ... vel inde ...
Simpliciter sperare lucrum ... usura ... iudicantur sperare aliquid lucri ...
Et pena que non ... usuras ... ff. de ...
Nota quod in contractu ... usura ... ff. de ...

[Margin notes, right:]
De quo ... appellacione ...
Item nota quod in malefactis ... ff. ad l. corn. de ...

[illegible]

debitorem iurāe vsuras soluē et solutas nō repetē ecclesiastica districtione cōpellit^z ab exactiōe desistere & exacta restituē ꝑs hui9 de spon

Ꝑ Tūia | Non audit^z vsurarius ꝑ rescriptū Ꝑ Quorū impetrātū sup vsuris recupandis quas alteri soluit nisi prius restituat quas ipē extorsit

Ꝑ Tūia frustra | Non audit^z vsurarius q̄ ꝑ rescriptū impetrātū sup vsuris recupandis ēt ut sup

Ꝑ Cum in dioc | Vsurarij maīfesti etiā nemine accusante per penam lateranen̄ concilij et iudicis officiū restituere vsuras compellunt^z

Ꝑ Salubriter | Maritus fructus rei obligate pro dote non computat in sortem Ꝑ Nota casū speale in quo non computant^z fructus in sortem

Ꝑ Michael | Idem dicit cum .c. Tūia frustra Et habet duas partes pͥmo ponit partis q̄relam 2° clausulā quā curia ponit ī līis ad recupandas vsuras sͥo ꝙ filiꝰ tenet^z ex fco pris

Ꝑ Quanto | Iudei qui a xpianis graues vsuās extorquent vel de suis domibꝰ uel possessionibus decimas et oblationes nō soluūt ecclesijs xpianorū cōmunione priuentur Ꝑ Nota ꝙ iudei tenentur soluere decimas

Ꝑ Nauiganti | Ponit tres casus in quorū pͥmo exērcet^z vsura ſ; ratiōe dubij in duobꝰ sequētibꝰ excusat^z Et pͥmo dicit ꝙ mutuās mercatori eūti ad nūdinas pecuniā ut aliquid vlt^a sortem recipiat vsurarius ē etiā si periculū ī se suscipiat Ꝑ 2° dans .x. solidos ut expꝰ totidē

sibi grani uel vini tradat᷑ ꝓpt᷑ dubiū valoris rei tunc vsurarius non censetur ‖ 3º vsurarius non est vendens rem nūc ampliori ꝓcio ut i certo termino solucōne recipiat ꝓ illa si illā nūc non erat venditurus et compensacio nō admittitur in vsuris ‖ Dicit Jnno· q si nauigās Janue poma de orengia de quibus habuit q̄tuor vel quinqȝ pro vno denario et parat naue et intendebat ire pisius vbi habebat forte turonen̄ ꝓ quolibȝ q si alius statim vult ea emē cōputatis expensis q fierent in ducendo qd' pot licite recipē ult᷑ sorte de re qua tunc nō ē venditurus mutuās pecuniā mercatori ut aliq ult᷑ sortem recipiat ꝓ vsurario habet᷑ licet piculū pecunie in se susceperit ‖ Nota racioē dubij excusat᷑ quis ab vsura et dubia in meliorem ptē sunt interpretanda

Jtem ē supā de crīme vsurar̄ quo sua tollit manifeste creditor debitori nūc agēdum est de crīmine falsi quo falsarius occulte aliena diripit videndum ē ergo quid sit falsitas Et ē dicendū q falsitas ē mutacio veritatis

Falsidicus ‖ Falsidicus testis tribus psonis ē obnoxius· s· deo cuius p̄ncia cōtempnit iudici quem menciendo fallit innocentim tonē quem dicit falsum testimoniū

Super eo ‖ Sn̄ia lata per falsos testes seu falsas lr̄as non debet execucioni mandari

Ad audiam ‖ Clericus falsans sigillū p̄ncipis

de crīmine falsi

deponitur et ei caracter imprimitur et in exilium mittitur Nota quod ecclesia pena sanguinis non infert
Dura sepe Nullus existens in curia litteras apostolicas debet recipere nisi de manibus pape vel a personis et officialibus ad hoc specialiter deputatis personaliter tamen solempnis per nuncium recipere potest tamen de manibus predictorum quod contrafecerit si laicus est excommunicationi subiaceat Si clericus ab officio et beneficio suspenditur hoc primo Secundo per excommunicationis penam precludit contra non resignantes nec destruentes litteras falsas infra xx dies et absolutionem reservat et contra scienter irritat Jo. An. Et motivum huius decretalis fuit quia erant quidam barratores in curia forte officiales non deputati ad hoc per papam qui faciebant concessionem litteras sine scientia pape per quas interdum manabant dura madata ut dicitur in principio Nota in casu isto qui excommunicat non potest absolvere et hoc est quia papa prohibuit et si fiet non tenet absolutio
Licet Ponit novem species falsitatis litterarum apostolicarum et dicit abbas quod ista decretalis debet legi cum litteris bullatis ut patet ad oculum exemplum ... False sunt litterae pape in quibus episcopus vocatus filius vel inferior frater vel cum uni scribitur in plurali Casus episcopus ... accusatus de pluribus coram legato sedis apostolice male conscius sibi cessit hoc non obstante dictus episcopus presentavit litteras metropolitano de quolibet illicito detentore Nota quod papa episcopos et superiores vocat fratres reges et inferiores vocat filios

Ad falsariorum etiam qui per se uel per alios litteras
pape falsant excoicati sunt cum suis fautoribus
Et si sunt clerici ab officiis et beneficiis depositi
degradentur et tradentur curie seculari per quam etiam
laicus penis legittimis punientur Et qui litteris falsis
utuntur si clerici sunt officio et beneficio priuantur si
layci excommunicantur Nota hic unum casum in quo cle-
ricus statim post degradacionem traditur curie se-
culari Item ubi clericus deponitur vel suspenditur
ab officio laicus pro consimili excoicatur · Jo ·
Accedens non presumitur quis falsare litteras de
simplici iusticia nec pro illis laicus punitur
si hoc comperto destitit uti illis Nota quod in hys
que de iure communi competunt et que de facili habentur
non est presumendum falsum committi

Jctum est sup de crimine falsi ff quia /

sortes et diuinaciones in falsitate existunt
et sortilegi et diuinatores futura predicere sibi falso
assumunt · et cum non sint prophetas se ondunt Jdeo
subsequenter ponitur hic rubrica de sortilegiis Unde
uidendum est quid sit sors Et est dicendum quod sors
non est aliquid mali sed res in humana dubietate
te diuina indicans uoluntatem

De sortilegiis

n tabulis Reprobantur diuinaciones nec furta
sunt inquirenda per tales · et dicitur tabulis quo
ad illos qui exercent puncta sicut geometri Co-
dices quo ad illos qui legendo psalterium uel ali-
os codices furta querunt conficientes vel · dicere primam
Ex tenore presbiter qui per inspectionem Clagat
astrolabij furtum requirit ab altaris misterio ad

de collusio.

tempus suspendet' No q pene arbitrarie sunt.
Ecclia nra Sors tm reprobat' in electionibus
et ecclesiastic q etia electo ecclesia commissa aioru p sorte
assumi non pot Ratio est quia sors possit ca-
de sup viliori et indigno

in in accusacionibus criminum de quibus dictu
est sepe colludit' ideo annectit' hic rub'
ca de collusionibus Dicamus igitur quid sit collu-
sio Et est dicendum q collusio e int' actore et
reu latens et fraudulenta conventio quia inter
veniente aliqn delicta remanent impunita
vel etia committuntur hosti.

Scripta Si accusator ab accusacoe desis
tit inquire dt iudex an hoc per collu-
sionem fcm sit No ca st gna carep ut hic in glo.
Crimina Istud . c. ponit' in exordio alicuius mis-
sionis vel in reprehendendo aliquem iudice qui no
pcedit in inquisicione vel crimina semel audita
indiscussa et impunita pmittit Et pt dupliciter
intelligi vno mo q ex quo pbata sunt crimina
non dnt remane impunita . et sm hoc d'. audi
ta scz et pbata 2° q si ps declaracione crimis de-
lator reconciliet' delato nichilominus iudex de illo
inquirit et iste intellectus congruit lre Nota
ex . c . pcedenti q plures vnu accusare possunt
Item deus no e remunerator nom sz adverbior Iste
et a lite pot recedi et in quibus caus ibi p glo.
Audiuimus Dnficio suo puat' q ill p collusiom gsti-
In tm Inqrit' itm q' illum qui per Ctuit casuale

collusiom puberis fuerit absolutus — de delictis puerorum

Ictum est supra de quibusdam criminibus Sed quia dubitari solet et possit an pueri huiusmodi criminibus involvantur Ideo subiicitur hec rubrica de delictis pu-
eris Impuberes propter vicium carnis seu eorum deliquere possunt puniuntur tamen minus quam adulti
Referente pater pro delicto filii impuberis non tenetur vel aliter in impubere delinquit multum quod in adultis punitur Io An — de clerico venatore

Ictum est de delicto puerorum qui plerumque per lasciviam delinquunt Et quia etiam clerici venatores eodem modo delinquunt scilicet per voluptatem et lasciviam Et quia iuvenes pociores sunt ad venandum subsequenter apponit de clerico venatore hosti.
Primum Istud sic habetur pro palea xxxiiij di. dyaconem et de subdyacono non dicit quia non erat in primatiuis sacer ordo Vel sic pot. su mai Episcopus presbiter aut dyaconus cum voluptate aues aut canes ad venandum habentes punietur Episcopus sepius in hoc detentus tribus mensibus a communione presbiter duobus dyaconus ab omni officio suspendatur
Omnibus Dicit hosti. quod si redditus clerici et regularis consisterent in avibus capiendis uel bestiis quod ille clericus posset talibus intendere dummodo hoc faciat hominibus debitis quia non debet hoc facere in hora in qua debet esse in officio ut de statu monachorum ne in agro li vj. Et dicit omnibus servis dei venationes interdicimus — de clerico percussore

— Ictum per lasciviam delinquit clericus venando

pmo et p elacom pcuciendo Et sic dicamq de
clico pcussore / et quis dicat clicus pcussor Et
est dicendum q ille q eu q sibi nullo mo subest
verberat etia leuit subditos etia crudelit dicit
etia pcussor q smoe inutili corda audientiu ferit

I quis Clericus pcussor monitus si se no
emedauerit deponet Nō q clici no dnt ee p
Preterea duobus mensibus a missare cele Cassoes
bratioe suspendet Epus q facit aliquē crude-
lit fustigari Nota q epus non debet nec per se
nec p aliu indebito modo aliquem flagellare
Pnitu duobus annis a missarum celebratione
suspendetur pbr qui proiecit lapides in cflictu
vbi aliqui mortui sunt licet nullum pcusserit
Continencia Acolitus q ad resistendum p dom-
bus arma sumpsit in conflictu in quo aliqui
sunt occisi ad subdiacom ordine dispensatiue
potit pmoueri et non vlt etia si eius fco ul' csilio
hoicidiu no fuit pctu

De clico maledico

Jctum e sup de clico pcussoe et ibi distic-
tum extitit q pcussio aliqua fit manu
aliqua lingua In hoc tractatu insistitur circa
illam spem .s. pcussionem lingue . et ideo subi-
cit rubrica de clico maledico Est ergo sciendu
q maledicus est is qui alloquitur de homie de-
trahendo ei et eu alloquiis deprimendo Hoff'.
Item maledicus est qui habet malam csciam qa
maledicere est male consciencie rei signu hosti
Jnnotuit maledicens pre puniendus est / ut
deinceps alii abstineat et arceat vl' sic maledices

ppe puniendus e ut deceps alij abstineat z terreat
Statuimq pomt pena blasphemats deu vel
aliquem scoze suorum sic q soluat xl solidos.
vel put sufficiet Nota argumetu q pene pnt
comutari Item iurisdictio iuuat p alia vel
sumat sic cont deu et scos eius et pcipue btam
vgine nullus btam vginem prupat in blas-
phemia et enuat qualit talis spiritualit e
puniendus scdm le vero vltimo supplicio talis
e puniendus in aut ut no luxurient q natura
coll. vi.

Jtem e supius de qbusda excessibs pla-
torum sz quia clici delinquetes plerumq ex
cicant plerumq interdicut aliquoties depo-
nut et nichilomnq claues ectie contempnetes
irreuerent ingerut se diuinis Jdeo subicit rubra
de clico excato it dco uel deposito mistrate goff

J quis pbr si degradatq uel suspensus
celebrat si monitq non desistat excoicat
Et sic nec sic desistat ad reqsicom ectie p
seculare principem exulatur
Clerici Interdictq vel excatus celebras et mo-
nitq non desistens deponet
latores Excati uel interdcti si celebrant depo-
nent nisi ppt multitudine hoim pena mitiget
Nota q multitudini parcendu e Jtem vlt xl
Jllud scim excatus celebrat Cmltitudine appellai
deponet nisi pena illa misericordit relaxetur
Nota q sicut excoicatos vitare debemq sic ex-

De clico excato it dco ul deposito mistrate

comunicati no excoicatos vitare dnt als peccant
Fremtati Excoicatus celebrans dpot ab officio et bnficio
postulasti Collacio bnficio excoicato fca non tenz
et sciens conferens a bnficioz collacione suspe-
det hoc pmo Celebrans in loco intdco si cleri-
cus e ab officio deponit si monachus uel moni-
alis in arcius monasterium detrudetur Slicite
Proposuit Excoicato post absoluconem bnficium cfert pt
A postolice Ex cui probabiliter ignorat se suspe-
sum et celebrat irregularis non est
Si celebrat Si aliquis celebrat in minori excoica-
cione quia participauit cum excoicato non in co-
temptu ecclesie non est irregularis licet alis
grauiter peccat Et eliq pt si no e notu eca q st
incidnois excoie

de clico no ordiato ministrante

Ictum e sup de clico excoicato ministrante
subicit hic rubica de clico no ordiato ministrate

I quis Non ordiatus nulla necitate istate
tamqm ordinatus si baptizet ut aliqs diui-
nu officiu exorcuit propter suam presupcom
abiciatur de ecclia et nuqm ordinet
Ex litis dyaconus missam celebrans ad saccdo-
tiu non pmouet et ad tempus a dyaconatu
suspendet s in bnficio potit cu eo epus mi-
sericordit dispensare

de cleric p saltu pmoti

n Edmm clericus nullo mo ordinatus phibet
adminstrare officia ecctiastica quiymo et
non rite ordinatus qe nulla dca e Ideo subicit
rubrica de clericis per saltum promo-

Cue lre ecui ignorans p saltum de subdyacona-
tu in sacerdociu pmouet pq pmam pacta in
dyaconu ordinat et postea cu eo i sacerdocio dis-
pensat Jo an

de eo q furtiue ordies suscept

Pactatum e sup de clico p saltu pro-
moto Et quia plerumq furtiue saltum
faciut Appomt rubrica de eo q furtiue ordines
suscepit Est ergo sciendu q quis furtiue or-
dinai dicitur cum quis citra consciencia epis-
copi proprij sine examinacione ordinat hosti-
ensis Clericus q furtiue ordinem sus-
cepit si tunc excoicacio lata erat in co-
trafacientes tunc sine dispensacoe ppe i sus-
cepto ordine ministrae non pot nec ad supioes
ascende Sed si excicacio tunc lata non erat dis-
pensai poterit per epm uel abbatem suum
hoc intendit tota rubrica

Cum .h. Sumat sup no tn q eodem die co-
ferri pnt simul oms minoes ordines c̄tr duo
sacri non pnt eodem die gfri aut sacri cu
minoibq Vel sumat sic Eodem die no dt qs
accipe miores ordines cum sacro · et cu tali
si religionem intrauerit pot abbas dispensare

Innotuit Sumat etia supra Nota q fauoe re-
ligionis cum aliquo dispensat Vel sumat sic
Nullus duos ordines sacros eodem die recipe
dt et de iuris rigoe et sic susceptis no ministrat
Sed si religionem intrauerint tunc pacta pnia
epus cu eo dispensae potest ut in susceptis

de excessibg platorr

ministrent

stensum e supius q in pluribg gtingit
clicos delinque etia cont supiores suos
et iura offende. s ne prelatos aliqua surr
elatio subiciat hic rubrica de excessibg platorr
in subditos vel. sed quia plati plerumq delinquunt
in subditos et subditi in platos subicitur rubrica
de excessibus platorum hosti.

eruerint monet platos abstine a gravami-
bus subditorr pena gfacientibg comminat
Nota q sine gsilio capti non dnt epi suspende
pbros uel clicos nec ecclias interdice nec excoicare
sine ordine iudiciario
Sid hec/ Epi ecclias subiectas archidyaconis ab eis
liberare non pnt Nota q epi iura archidyaconorr
vel alioru platorr diminue non dnt nec pos-
sunt nec eorum iurisdictionem auferre
Sid autem/ Archidyaconus ecclias sibi subiectas ad
vsum ppu retine no possint potest Nota q
non debet aliquis retine qd nec ht alii gferre
Clerici/ Si clici sint Sodomite deponunt et in
monasterio trudant. si layci excoicentur
Sane/ Non licet epis ab abbatibus vel aliis
psonis aliquid pete cont libertate a dno ppa
eis concessa alioqu licite quod petitur
Illud/ ponit penam vicarior qui se erexerit
cont platos vendicando platuras videlicet ut
in illa dioc ab executione suspendantur
Cum ad quoruda/ Sma lata g puilegiu ul

indulgentia ppē ab antiquo aliquo in feiōi nō
tenet tamen videt' q hoc omibȝ concessū est
vel sit sumat' Cum visitator excedit num
euectionum a iure statutū pot visitatus qd' ab
eo vlt modum petitū e denegaē Et si ppteā
alique censure fulminate fuerint nō tenet et
hoc maxime ppt' pulegiū exemptionis atqȝ em
sina extractionis ab ordinaio lata etiā si num euec-
tionum excederet teneret
Sicut vnire Abbas mosteriū suū absqȝ diocesani
gsensu alti mosterio subicē uel vniē nō pt
etiā si auctas metpolitam accedat Nota q
arepus nō est iudex ordinaius sue puincie nō
q qdam sūt que sedes aplica sibi soli rsuauit
vnit Restituit ppa solus depont et ipe diuidit
at vnit eximit atqȝ pbat Articulos solut
synodum facit gnalem Transfert et
mutat appellat nullus ab ipo Cedentem recipit
pma gfertqȝ vacantem hos casus nōt
glo. hic et in c. q translatione de offi. le. et
in spe. ti. de dela. s. nūc ondedū enumerat'
Ccm sit Cleicus q de cime publice Casus
gloiat' ppt' qd' scandalū inde e secutū ab officio
suspendetur Cum sit turpius laudai a
turpibus qm si laudeis ob turpia Nō casū in
quo quis amittit bnficiū sine accusatoē Ite
confessio in scandalū altius exo ins fra etico pui
Ex lris Epus cuiq ancte hoiadiu est Dicat
gruissimum ab altaris misterio et pontificali

offitio et epatus administratione deponit[z] No
q fures et incestores non dnt in pntia cleri-
corum puniri Nota officium epi no pt ex-
cerceri sine altaris ministerio
Inter dilcos Ab obtinenda dignitate repellit[z]
maifestus usurarius et publicus allegator nota
q nemo dt usurpare delinquedi licentia Item
no pbat hoc esse qd ob hoc contingat abesse
Accedentibus Abbates de monsteriis cognoscere pmas
publicas iunge et dare indulgentias publicas
no pnt nisi hoc eis competat de iure speali
Nota ea q hic phibent abbatibus de iure coi ptinz
ad epos Dilcus Ad revelandum peccatorem i pma
confessionum sacerdos urgeri non debet quia
incideret penam . c . omis utriusque sexus de pe et re
Dilecta In piudiciu plati non pnt singulares
subditi erige sigillu collegii No q q no sut unu
corpus ut quia no sunt unu collegiu uel so-
cietas non pot habe sigillu coe nec actore co-
mune neque archa coem Item corpus multis mo-
dis dr ut omes fideles collegiu siue uniusitas
qd uno clauditur spu ut ho . et qd ht ptes co-
herentes siue itegrales de quo hic i glo . no li
Grauem Cui cont iuramentu pstitu dnm ne-
gat suu platu . vel coram iudice laico de ipo
coqerit[z] sup re ecctiastica uel ipm iuadit bn-
ficio e puadust Nota membrum putridum
abscindatur ne sana membra inficiantur
Nimis iniqua ponit xv . offensas quas

plati seculaes infebant religiosis et pcipit
ut a pdictis offensis abstineat exprimendo
illas per ordine Et sunt gravamina seu offese
quia nolebat religiosis vivis eoru confessiones
audie. ipis eukaristia exhibe et q corpa eo no
ptinuaet in eoru oratoriis. q Fres sepelirent apd
suas ecclesias et q ibi eorum exequie celebret
et similia q p ordinem patent in textu.
Nimis prava pont xij gravamina a quibus
platos pcipit abstine. et inferebant illa g-
ravamina Fribus pdicatoribus et minoribus. et dicit
textus illos ordines a sede aplica approbatos
Unde ordo predicatorum confirmatus Fuit
Anno dni m cc xvj. et eode ano ordo frm minor
Tanta violans in dcm. Jurisdictioe et cla-
vium ptate se privat Nota q ubi ecclia no
sufficit p se [illegible] pot auxiliu brachij secularis
s. de offi. or. c. i. Et pmo pont tex frm et
aggravat culpas ipius epi 2o irritat cessione
ipius et culpas fautoru et irritos decernit
actus quos post interdci violacom exercuit 3o
punit fautoes qui bnficia receperat Nota
agendum e ne facti pvsitas psuptoribus tra-
seat in exemplu Item ubi maior e exces-
sus ibi severius e iudicandu Item violans
interdictu bnficia conferre no pot nec exe-
rcae et q fert interdcm nominatim q
gnalit de quo h no Item celebrans in loco in-
terdicto irregularis e ut h no.

Interlinear and marginal glosses next to the lines "fus ibi severius…", "interdictu bnficia…" and "terdicto irregularis…": s. de sent. excommunicationis [illegible]; s. de gress. [illegible]; [illegible] suspensi [illegible] et interdicti s. glo. qui [illegible] sed nec [illegible] pot

No. hic qd qui non servat claves ecclie non amittit ptatem eiusmodi clavium si quam habet sicut qui non est ligatus [illegible] ligatum. xi. q. iii. s. cum ergo. et [illegible] q in [illegible]. in f.

Remissum e de excessibus .s. in gn̄e Sz q̄a subditi uel alij edificando aliquocies ex-cedunt et talis excessus per noui opis denū-ciacione restringit Est ergo sciendū q̄ nūciaco noui opis est phibicio legalit facta illi qui de nouo in altius puiditū edificat hosti.

Intelleximus ez d' edificatū e p' denūciacōs noui opis demoliri dt et hoc expensis edificantis vel instruentis Nota q̄ nulla ecclia in puidiciū altius e constituenda Item i causis ecclasticis sm leges iudicai pot Item tal denūciacio dt fiei in re pnti et ad futura edificia et in ipo ope et non t'm dno s eciā illis qui ibi sunt ut hic in glo. et tot dnt ee denūciacoes quot sunt loca vbi edificatur

Cum ex iuncto / Sup sumat nō ppt scādalū ptm mozle non dt comitti Nō argumetū pro rligiosis q̄ semp psumunt iusta causa habē Vel sumat sic nam opis nūciacio irritat oem edificacōm postea subsecutam et expēsis edificantis Item denūciacio noui opis solū ea concernit q̄ sola iuncta sunt vel in solo fiūt et non ad alia. et dt iurāe p'mo q̄ nouū opus denūciat q̄ nō caluṗnie causa denūciat et pt denūciacio fiei verbo uel lapillo de quo hic in glo. vbi eciā notat quis pot denūciaē Item destructa re destruūtur priuilegia

Significantibus In opcioe e denūciantis noui

opus an infra tres meses de piudicio suo do-
ceat Sin recepta cautione de opere demolien-
do si appareat iniuste edificatum statim edi-
ficare pmittat et e casus huius dicere et sequen
Is cui supra sumat Vel sic in optione e denun-
ciantis nouum opus Sin per tres menses expec-
tare velit vel statim dicere de iure suo aut stati
recipere cautionem de ope demoliendo

de priuilegiis

Ictum e sup in duobus titulis proximis
de excessibus platorum iam restat vide
de priuilegiis Est ergo sciendum quod priuilegium e
priuatum seu singulare ius contra coe ius indultum
nec enim e priuilegium nisi aliquis indulgeat speciale
Epalia Episcopi non nisi maioribus et hoste
populis et in frequencioribus ciuitatibus presidere debent
Sicut Non obstante priuilegio fori puniuntur
per ecclesiam laicus ecclie malefactor Nota priuile-
gia laycorum non sunt turbanda Item legi fit
subsidium si violenti laici castigantur
Cum et plantare Religiosi etiam exempti ec-
clesias uel etiam decimas de manu laycorum sine
consensu dyocesani recipere recipere non dnt 2o
excomunicatos et interdictos admittere non dnt ad diuina
3o nec in ecclesiis sibi non pleno iure subiectis dnt
clericos instituere vel institutos remouere uel curam
plebis gerere 4to hospitalarii uel templarii se-
mel in anno pnt tempore interdicti in ecclesia in-
terdicta diuinum officium celebrare et mortuorum
corpora tunc ibi sepeliri non dnt 5to fratres

eorum qui se non in totum transferunt ad ipsos non
sunt exempti sed subsunt diocesanis et ecclesie
in quibus hec prescripta fuerit subiaceat interdicto. Jo. An.
Dilecti Suus privilegio est privandus qui privi-
legiis derogat alienis Nota quod eis iusticia non
est facienda qui aliis iusticiam denegant exhibere
Item ecclesiasticus ordo confunditur si unicuique sua
iura non servantur xi. q. 1. pervenit
Ad hoc privilegiati qui sepeliunt excommunicatos illos
exhumare tenentur alias episcopus hoc faciat
Si de terra Contra privilegium prescribitur spacio xxx.
annorum hodie xl ut in e. accedentibus Nota
quod liberum est cuilibet iuri suo renunciare
Porro privilegiorum tenor inspiciendus est et
servandus et uno modo exemptus potest per c. nup. e.
de deci. secundum ab. Nota quod fines mandati diligenter sunt observandi
Recepimus Solucio census non probat aliquem Euadi
exemptum nisi fiat ad iudicium perceptus libertatis
Nota si dicatur in privilegiis quod detur census in signum
libertatis tunc est exempta ecclesia Si autem dicatur
in signum protectionis non exempta quia papa recipi
endo ecclesiam sub sua protectione non intendit
illam a iurisdictione ordinarii eximere
Sane tercio cum per speciale privilegium conceditur
non potest ab aliis attemptari Nota quod privilegium
non debet concedi nisi certa racione inspecta Item
speciale non debet trahi ad generale
Patentibus Templarii et hospitalarii in certis
privatis vel in suis domibus privatis vel grangiis

non pot habe campanas Nota q priuilegiu sic
est intelligendum ut no ledat uel impediat ius-
ticia aliorum Item si exempti excedant me-
tas priuilegioru suorum siue dliquat ab epis cohiret
Cuarum Per totam puincia puat hospitalarij
exhortacionis officio q mittunt p elemosina fal-
sos cruce signatos missi si layci sunt excent
Si etia ab officijs et bnficijs suspendunt nullo
priuilegio aut appellacionis remedio suffragante
Et eandem sniam suspensionis incurrunt qui
in ecclia interdicta quousq reconciliata fuit dma
officia celebrant Et pbros suspensos ab epo
restitue non dnt q si fecerint in eande snaz
reducuntur Confres eorum si se ad eos in totu
non tnsferunt non sunt a iurisdicione dioc exo-
empti Nota priuilegiu meret amitte q pmissa
sibi abutit ptate Item licet exemptorum ecclias
epus interdice non possit ipi tn de iure tenent
suare interdctm gnale Item licet quis portet
habitum monachale nisi animo intendat psi-
teri non obligat religioni Item ordinarius pt
punire exemptos de quo hic in glo.
Cum olim Priuilegiu pditu de cuius veritate
et tenore constat p testes sm deposiciones testiu
inouat Nota q priuilegiu in tribus pcipue co-
phendit scilicet in bulla carta et lra Item
hec vba scz q ad romana eccliam nullo medio
ptinet plena importat exempcom Ite voles

pbare amissionem instrumenti tria ht probare
scilicet amissionem illius tenorem et quod in sui figura
sit sine omni vicio et pbatur amissio per iura-
mentum illius qui illud pdidit sicut amissio
aliarum rerum de hoc in glo. hic
Ex parte. Innovatio privilegii ius novum non
tribuit sed vetus confirmat et conservat Nota
quod exemptio pfertur in psonas et interdum in loca
Item sententia lata contra privilegium ppe non tenet
Item fragilitati sexus parcendum est
Cum olim Ecclesia utens duplici privilegio ex-
emptionis licet in uno succubat potest tamen ex
alio retinere hoc primo Exemptus non tenetur
obedientiam pmittere diocesano et in loco non exempto
sine ipsius licentia ecclesiam constituere non debet hoc 2o
Accedentibus xl. annorum spacio contra privilegium
ecclesie pscribitur Nota quod tacite quis renunciat iuri
suo per contrarium factum Item contra privilegium pscri-
bitur spacio xl. annorum Item privilegium etiam
unico actu tollitur de quo consti. cum accessisset
Item privilegium de decimis non solvendis non
tollitur nisi spacio xl. annorum ut hic in glo.
Cum capella Nomine unius beneficii debet quis sub-
iectus qui ratione unius alterius censetur esse exemptus
Nota quod quis quo ad quid est liber et est in alio subiectus
Ex ore Abbas monasterii exempti pro membris non
exemptis ad synodum episcopalem accedere et ipso
parere tenetur nisi expresse de membris in privilegio
contineatur Et licet probetur caput exemptum

non tamen ꝓpterea membra ut hic
Ex parte Receptus in protectione ppe ꝓpter
hoc non censetur exemptus Secus est cu de
in lris ppalibus ad inditiu libertatis precepte
Pastoralis Religiosi privilegiati a ppa sup suis
capellis et eorum fructibus in suos usus conver-
tendis possessiones eare de auctoritate diocesani
apprehende dnt nisi aliud i privilegio sit expssum
Petistis circa dcm hospitalari et templari non
suat interdcm p eis in loco platum nec alij illud
suare tenent ista decre distinguit int p et
ppter circa ꝓpter delictum alicuius latum e inter-
dcm licet ipe non suet alij suare tenent quia
delictum illius no dt alijs dare materiam prandi
Sz qn latum e interdcm p aliquo id e ob favore
illius si ipe no suet alij suare non tenentur
Nota aliquis non det ridere de fletu alterius
Item nullus debet excedere fines mandati
Circa dm privilegiu concessum monsteio qd eius mo-
nachi exorai non pnt intelligit de monachis
habitantibus in monsteio uel capellis sibi vto
iure scz in temporalibus et spualibus uel lege
diocesana uel iurisdictione subiectis Jo an
Cuia circa Epus qui remisit epales decimas
monsteio pntes et futuras intelligit remisisse
Nota indiffinita equivalet universali de quo
hic in glo et de elec ut circa in vi
Antiqua Ponit quatuor ordines patriarchalium
sediu et que sint privilegia ipare Prima est

constantinopolitana 2a alexandrina 3a an-
thiochena 4ta iherosolimitana No roma ecca
ut mr vniusorum xpifidelium et magra sup oms
alias tenz principatum Item pallium e plenitu-
dinis officium Item priarche vbicumque pt qm in
vrbe pnt facere deferri ante se crucem et ad
eos a suis suffraganeis in suis prouincijs appel-
latur Item quis puatur iure suo sine culpa i
pluribus casibus vnus paupertas odium vicium fa-
uor et scelus ordo psonas spoliat et loca iure
suo Item priarche et qui nullo medio subsunt
ppe illi obedienciam et fidelitatem facere hnt
Ceteri suis metropolitanis ut hic in glo-
De puilegia Priuilegium concessum religiosis
de sepeliendo eorum confres tempore interdicti
intelligitur de illis qui in seculo manentes se ob-
tulerunt ordini mutato habitu seculari vel qui
bona sua dederunt vsufructu retento Priuilegium
vero concessum q religiosis venientibus tempore in-
terdicti ad locum interdictum semel in anno apiatur
ecclie et celebrentur in eis diuina. et de iocundo eorum
aduentu intelligitur de vna sola eccla in loco
non de pluribus eiusdem loci Jo an No in quo
casum in quo in eccla interdicta celebratur
Item pluralis locucio no semper infert suas singulares
Quod no nullis Tempore gnalis interdicti licet hic
clam celebrare pnt epi no phibitur q no fue-
runt culpabiles interdicti Nota q occasio iuris
ad iniquum dispendium trahi non debet hor. c.

hodie est ius comune de sen. ex. c. fi. li. vi.
Quanto privilegiati qui exerciti non possunt ab or-
dinariis excrari non dicunt etiam indicere Nota quod non
tantum verba sed vim et potestatem privilegiorum legis et
canonis servare debemus Nota quod quatuor modis fit
fraus legi primo de persona ad personam de re ad
rem de contractu ad contractum de tractatu
ad tractatum ut hic in glo
Ex parte clerici in habitu seculari et tonsura ut
layci conversantes deprehensi in maleficiis se pro
clericis non defendant Nota quod maleficiis hominum
non est indulgendum sed potius obviandum
Sup specula parisius vel in locis vicinis ius ci-
vile legi non debet et qui contrarium fecerint a
causarum patrociniis excluduntur ipso facto et per
episcopum excommunicari debent Nota quod ecclesia approbat leges et eis utitur
tercia Innovatio privilegii ius vetus confirmat sed novum
In hiis Privilegiati ut ubique possint (non tribuit
eum altari viatico celebrare divina hoc poterunt
absque prelatorum licentia celebrare Nota quod ea que
ad cultum divinum spectant benigne sunt inter-
pretanda Item beneficium principis late interpretandum est
Dudum / Privilegiati de decimis novalium non solvendis
non extenditur ad decimas prius ab illis possessas
nisi de hiis fecerit mentionem Nota quod papa concedendo
privilegium seu indulgentiam non intendit alium ledere ut
s. c. proximo
Quidam Confratres privilegiatorum nisi se ad eos
in totum transtulerint ad episcopalia iura tenentur

nota q non sufficit sola receptio nisi sequatur plena Consultatione Circa ad privilegium etc. Translatio tentionis determinare semel novale semper est novale Argumentum q res que semel sunt e privilegiata semper erit privilegiata quia privilegia semper perpetua sunt

De purgatione canonica

Sed modo tractatum est in superioribus de delictis et excessibus puniendis Sed quia plerumque de hys ad purgationem canonicam pervenitur videamus de purgatione canonica secundum goff. Est ergo sciendum q purgatio canonica est de obiecto crimine inrece-dibilis infamatus vel fide dignus crimine onsio per sacrum se expurgat atque non modo q propter crimen perdit nomen dignitatis. Vel sumatur sicut vir bone fame iuramento proprio et aliorum se purget Secus si fuerit male fame. Si quis suspectus tercio monitus quod se non corrigit cum hoc possit a beneficio suspendetur donec se purgaverit. Si quis sit ordo procedendi contra infamatum hec decre. ponit. De vestu Moniales moniales se purgare tenentur si suspecte fuerint. Si quis clericus aliene sponse raptor vel adultor si confessus fuit in iudicio ab officio repellatur. Sed si verisimiliter de hoc fuerit infamatus se canonice expurget. Quociens infamatus contra quem crimen probari non potest se purgare et de iurando de veritate compurgatores de credulitate iurare debent. Nota hic forma purgationis Item per homines sui ordinis

Item infamatus hic iurare debet se ...

purgatio canonica

et dicit glo. q non a suspicione suspensus ... ordo ...

no. hec q quando ...

vel fugerimus ... libere ... non nobiles

no. videlicet sufficit ad ... q de purgatione xxxv q. i. ...

Nota ydonei et sunt plures magis ydoneos accipere debet ff. de acu. si plures.

[illegible]

Ut quis se purgare ite arbitraria e iudicio compur-
gatorum. Nos inter. Episcopus prothianus sui de c-
rimine infamatus compellitur ad purgacionem nisi ad
purgacionem superiorem appellavit h' vm si occultus
Cum p. Compurgatores dent esse honesti fuerit
et notum habere quem purgant nec dent p iu-
dicem impediri et deficiens in purgacione ut quictus
punitur Nota quod pena deficientis in purgacione
e quod dt depom ab officio et beneficio
Ex tuarum Absolutus per vulgarem purgacionem
facta non tenet Nota quod vulgaris purgacio inhibi-
ta e p canones scilicet aque frigide vel candentis
ferri et similium unde Tu suspendens si ea probabil
exoret Sed violenta tuus non te temeraria tanget
Constitutus Sufficit quod ille qui e aliquem pur-
gaturus sit ab ecclesia tolleratus bone fame et de
crimine non condempnatus Nota quod non e minus
indaganda opinio vel fama compurgatoris
Inter propter magnitudinem criminis etiam a beneficio sus-
penditur infamatus et augetur numerus compurgatorum
qui dent esse probati fideles et noti Et ex ea inter-
pretatur purgacionem ad tempus quis suspenditur defi-
ciens vero in purgacione ut quictus quis punitur
Non quod ex officio suo iudex procedere pot contra in-
famatum ad inquirendum super quo e infamatus
et suspendetur solum ab officio non beneficio semper
nisi sit nimium infamatus et in glo h' notatur modus
indicendi purgacionem Item si infamatur quis per
via excepcionis debet se purgare Item numerus

[illegible]

[illegible]

Nota quod in [illegible] actione non licet [illegible] ff. de [illegible] ff. de arbi. [illegible] et de [illegible] actione [illegible]

[illegible]

compurgatore e arbitrarius licet olim erat determinatus ut patet in hiis versibus Pontifice parium manus expurgat duodena Terna sacerdote levita tercia pena Maior maiori minor e adhibenda minori Terne plebs accusat purgabitur in manifesto Terne thorus ante chorum sua sit purgatio presto

Cum dilectus Summatur sit vicinie et honeste persone admittuntur ad purgationem [illegible]

Cum in iuventute Non semper propter infamiam indicenda e purgatio quia propter inimicos et emulos indicenda non e sed solum quando apud bonos et graves est infamatus Nota dictum Facile sequitur multitudo Nota aliquis sermo purgare pot sine aliquibus sui ordinis et si omnes alii sunt sui inimici pot se purgare per inferiores etiam cum laicis et cum feminis ut hic in glo

De testibus compurgatores iurabunt de credulitate Nota quod iuramentum de calumpnia et compurgatore sunt similia Item Facile deum sine lege sequitur multitudo Item quod humana natura pronior e ad malum quam ad bonum ut in c. precedenti

Accedens Infamatus super defectu natalium si vult promoveri debet se prius purgare de defectu huiusmodi Nota quod irregularitas non est nota delicti sed defectus impediens promovendum et purgatio talis debet fieri indirecte ut hic in glo

Cum dilectus Super notorio crimine non e indicenda purgatio sed condempnacio promulganda

Accepimus Non sufficit plato de crimbus

Nota quod licet purgatio [illegible]

Cum dilectus

[illegible]

Nota quod [illegible]

[illegible]

Nota quod de [illegible]

Nota quod [illegible]

Nota quod [illegible]

Nota quod [illegible]

Nota quod [illegible]

[illegible] non [illegible] ad plus.

[illegible]

infamato cum se purgat iurare quod ab illis omnibus
sit immunis. primo iudicabit quod post promotionem suam
illa crimina non commisit. Nota licet quis penitentiam
de commissis receperit tamen nescit adhuc utrum peccata
sint ei dimissa secundum illud iob. Si simplex fuero hoc ignorabit
anima mea. iste iusticia non est vededa

Postquam de purgatione canonica nunc
dicendum est de vulgari. Est ergo sciendum
quod vulgaris purgatio dicitur qua sibi vulgus invenit
scilicet per duellum aquam et ignem hosti-
um suscepti. Duella et alie purgationes vul-
gares prohibite sunt hoc primo. 2o quia per
eas condempnatus sepius absoluendus est. 3o quia
per eas deus temptari videtur. hec est totius rubrice
intencio. Nota quod super possessionibus ecclesie duella fa-
cienda non sunt nec etiam in possessionibus ecclesia-
rum. Nota quod nullo casu purgatio vulgaris est tolle-
randa. non obstat quod dauid pugnauit cum golya
quia illud instinctu spiritus sancti fuit factum sicut ex-
cusatur petrus a gemino homicidio. xxiii. q.
ult. occidit patriarche ab adulterio

Significantibus. Sumatur sententia. Nota quod sententia lata
que nulla est non liberat aliquem nec condempnat nec transit in rem iudicatam nec est necesse
appellare ab ipsa. Vel summatur sic. vulgaris pur-
gatio facta super furto est illicita quia per eam se-
pius condempnatur absoluendus. Nota sententia dif-
finitiua retractatur si constiterit de probabili errore ut
dilecti. Iudicium ferri candentis prohibitum est. hic in glo.

[illegible]

de purgatione vulgari

de iniurijs et dampno dato

qa deq i eo teptat

Tractatum e sup de crimibq et excessibq sed quia ex hijs iniurie pueniut et dapna frequenciius inferuntur Ideo appomt hic rubrica de iniurijs et dampno dato hosti.

De rixati Si rixati fuerint duo pcusserit alt pximu no ad morte s ut lem fuet q pcusserit opeas suas scz et amissas et expensas in medicos restituat Nota q de formitate corpis non habebitr racio.

Si quis Si quis apuit cisterna et fodeit et no operuit eum reddat dno iumentu qd sibi fuerit occisu veruin si i publico fecerit

Si bos Si bos alicuius cornupeta eet ab heri et nudius tercius et pcussit boue alicuius Red boue p bone et cadauer integre accipiat Ve ru si ille bos aliu fuit aggssus secus si egressus

Si leserit quispiam agrum uel vinea et dimiserit iumentu suu ut depascat aliena p dapno estimacom reddat nisi dando al' se liberaret

Si egressus Si egressus ignis apphenderit velut acervos frugum collectos uel in campis states in agris reddit dapnu qui ignem succenderit

Si quis domu Domu uel acena alterius voluntarie incendens tenetur ad restitucom omn ta oblatorum qm incensore et p tres annos pnias agat dicit voluntarie quia secus si non voluntarie du tn de contingentibus nil omiserit

Plim ptas secularis qui etiam banniunt secdm

estimacionem iniurie expensarum et dampnorum
per ecclesiasticum iudicem condempnetur Non bannum lai-
corum clericos non ligat Item iudex primo debet
taxare expensas et dampna petita postea pars
debet iurare et tali iuramento stabitur Item usu-
alis moneta intelligitur etiam si non exprimatur
In nostra qui iurat restitucionem dampnorum non petere
expensas repetere poterit non obstante iuramento
Differentia est inter dampna et expensas Et iura-
mentum super uno non extenditur ad aliud Item
aliquid est dampnum seu interesse circa rem aliud
extra rem Et dicuntur expense que fiunt circa
sumptus litis et aduocatos ut hic in glo.
Si quis culpa Tenetur qui iniuriam irrogauit ali-
cui uel alijs opem tulit et ignorancia in casibus
excusat vel sumatur sic Si dampnum culpa
tua alicui est datum uel iniuria illata uel ope
impendisti aut tua imperitia uel negligentia
est irrogatum teneris Nec te excusat ignorantia
si ex facto tuo scire debuisti verisimiliter dap-
num uel iniuriam debere euenire hoc primo Si ani-
lia tua dampnum dederint teneris resarcire dap-
num aut loco illius animalis ipsum dare quod verum si
non fuerit fera animalia hoc 2° Non intelligitur
dapnum intulisse qui de contingentibus ut dapnum
euitaretur nichil omisit hoc tercio Nota ad hoc
ut quis de dampno teneatur necesse est interuenire
culpam. et sic furiosi et infantes non tenentur
Item ope et consilio iniuria irrogatur Item imperitia

de penis

et negligencia annumerentur culpe Item ignorancia crassa uel supina non excusat Item iniuria fit re et verbis non vsum pellere potollere par pena pedeque teneri

Sed modo tractatum est de diversis criminibus sed quia ipsa crimina sunt punienda nec remanere debeant impunita Ideo dicamus de penis Est ergo sciendum quod pena est delicti debita cohercio seu satisfactio lege uel alio iure limitata hostia quod quoties quis peccat toties puniri debet Nota quod frequens delictum frequenter puniri debet

Presbiteri determinat quod pena debet exigi ab eo qui interficit presbiterum Composicione facta pro presbitero interfecto soluatur medietas ecclesie cui prefuit altera medietas pauperibus pro anima eius quia nullus censetur proximior heres quam qui eum deo sociauit Nota quod pena pecuniaria quam recepit episcopus ab aliquo sibimet applicare non debet sed in vtilitatem ecclesie

licet Archidyaconi et alii inferiores distribuere prelati qui non possunt in criminibus dispensare vbi alia pena a iure statuitur non possunt penam pecuniariam infligere Nota quod penam pecuniariam pro criminibus ecclesia exigere non debet

Calumpnia Etiam in pecuniariis causis victus condempnatur in expensis vnum casum excipit scilicet nisi sententia pro absente feratur Nota victum victori in expensis condempnari nisi pro absente sententia feratur de hoc de dolo et contu c. Finem

Quod in dubiis Sacerdotes qui mutant uel adiungunt

175

ad pugnam iniusta. uel per se alia exercent uel
ad hoc naues gubernat Unde mors sequitur non so-
lum sunt homicide sed deponendi sunt et irregulares peccant
Cue discrecionis Clerici in latrociniis et aliis
criminibus enormibus auctoritate sui prelati dephensi et con-
uicti uel notorii in monasterio depositi trudantur ad penam
Constitutus neuter contrahencium potest exigere Compagenda
penam iuratam sibi promissam cum uterque uenit
contra contractum Nota quod compensatio locum habet in
spiritualibus Item delictum cum delicto recompensatur
Super hiis Vacillans uel uarians in iudicio non est
ipso iure infamis Vel sit testis incarceratus qui euasit
ex hoc non est infamis Nota testi uarianti uel va-
cillanti non est credendum Item genus pene
non infamat per se nisi forma precedat hic in glo
Suam Reus debet certa die soluere quantitatem
pecunie sub pena si soluat partem ad inte-
gram penam non tenetur Nota quod forte soluta pena
intelligitur remissa ut hic nisi inter partes esset
conuentum quod sors et pena simul peti posset
De hoc an committatur pena in totum cum sors
in totum non sit soluta
Ad aures Occidentes prelatum ecclesie priuantur bonis
feudis et beneficiis que habent ab ecclesia nec eis nec
heredibus suis restituuntur nec alia concedan-
tur de nouo et priuantur episcopo ut hic in glo
Dilecti Breue est breue debere quod si aliquis simpliciter
et curialiter loquendo dicit lite contestate non esse uel
terciam dilacionem datam non esse et iudex condit acta

et dicit primo e sra tunc ego non video quare debeat talis puniri Si vero veniat ptelacio crie tunc tenor ad interesse et tunc pot habe locu illud qd dicit glo Si vero excedere metas curial loqle dicendo tu mentiris uel alia inepta verba tunc bn condempnabor Vel sic si aliquis iniuste roquerit de iudice ppt iniuria dr talis puniri q timore eius a dictis similibq alij arceant et est infamis scdm legem Vel sic ppt pupes teme contra assertorem iudicis supioris arbitrio est puniendq
In quibusdam/ prom aduocati uel vicedui ecclia rum si sibi aliquid venderet in ecclijs vlt quam eis e permissum a iure p ecclasticam censuram compescant Et si per se uel per alios occiderit vel mutilauerint aliquem clericu uel errore ecc omnibq suis bnficijs feudis que tenent ab ecca puent et filij eorum vsq ad quarta gnacom p linea rectam et heredes sine dispesacoe non ordinat nec in domibq pficiat rgularibq nisi cu eis fuit dispensatum Nota duplex e pena sz etrna et tempoalis Tempoalis e quadruplex alia carnal alia realis alia ecclastica alia spual Nota deus punit aliquos in hac vita quinq de caus vn dr pbet aut dempnet aut expiet aut mratur Aut pateat xpi gloria pena datur Et qui torquet ne fastus ei dnet Est qui torquetur ~~petuo~~ ut meritu ei cumulet Est qui torqtur ppetuo ut cruicietur Est qui torquetur vt crimen purificetur de hoc hic per dor
Straquem/ dno manente excato eius subditi ad

fidelitatem non tenent Et si longo tempore ma-
nens in ea etc non paruerit ab eius debito etc
absoluet vel sit ppt diuturna excoracom tempoal
dm post monicom etc a debito quo sibi astricte
fuerant absoluit et fideles ipius a fidelitate
sua denuntiat penitus absolutam Non nobilitati
parcit contra penas

Ietum e supius de penis que a tribunali
corporali infligent Dicamq nunc de hys
que in iudicio aiarum imponunt Et ideo ponit
hic rubrica de penis et remissionibus Est ergo sci-
endum secundum Ambrosium quod penitentia e preterita peccata
plangere et iterum plangenda non committere hosti- de penis et remissio
am fecta pecca non sunt occulta correctione
purganda sed publice peccans publice corripiatur
Clerici presbyterum hodie penitentie sunt arbitrarie xxxvii q
vii contra clericum occiderit presbyterum xii annis secundum cano-
nes peniteat et careat cingulo militie si miles
extiterit et spe coniugii et omnes res eius confiscantur
xvii q iiii Si quis Nota quod quis fecerat incestum
rapuerit sponsam alterius interfecerit vxore bapti-
sua baptizauerat filium sua qui monialem scienter
vxorem accepit et in casum predente inciderit
non contrahat matrimonium Item aliqua sunt que
impediunt et dirimunt matrimonium de quibus s. de eo
qui duxit c. cum habet Alia sunt que impe-
diunt sed non dirimunt de quibus in hijs versibus
Incestus raptus sponse uel mors mulieris Sus-
ceptus proprie sobolis mors presbyteralis vel si peniteat
solempniter aut monialem acceptat prohibet hec

coniugiu sociandum de quo hic in glo
Significauit Considerat circumstancijs arbitraria
penitentia imponitur ei qui se iuste defendendo modum
excessit Nota propter patrie libertatem iustam
fore causam pugnandi xxiij q ult si timore
Quod autem Remissiones non prosunt non subditis nisi
si proprij iudices penitentiam hoc indulgeat Nota
a non suo iudice nullus ligari uel absolui potest
Item an indulgentie tantum valeant quantum sonant no.
hic glo. et doctores post eam
Quod quidam Non est vere penitens qui animum pec-
candi non deponit et recipitur tamen eius confessio
et a confessione non est repellendus Nota habens
animum peccandi licet confiteatur non tamen est absol-
uendus Item existens in peccato mortali non agit fruc-
tuosam penitentiam ad vitam eternam Sed nihilominus
prodest ei alijs de causis dicitur Que cum mortali bona
fiunt dant bona terre Cum faciunt humile minuunt
tormenta gehenne ut hic in glo Illa reuiuiscunt
que mortificata fuerunt Viuere non possunt que mortua
nata fuerunt
Licet Qui ex penitentia tenetur certis diebus ieiunare
in pane et aqua propter carenciam panis alijs uti potest
cibarijs auctoritate superioris si haberi potest alias propria ha-
bita tamen discretione hoc habes lxxxv di. hoc habes
Quid prodest de con. di. v. tibi Sit tibi
Quesitum Sacerdotes greci procurantes uel studi-
ose negligentes oppressionem filiorum deponuntur
et si illud publicum fuerit publice penitebunt Nota quod clerici
greci licite vti matrimonio. s. de cle. coniuga. cum olim

Deus qui | Sacerdotem oportet arbitrari pniam
scdm quātitatem excessus penitentis contrōm
et reliquas pcti circūstātias nō circūstancie aggrauat
pctm Item ppt nouitatem detrahendu e rigori
Item noui in fide paulatim sunt instituendi · qa
paulatim lupus oue comedit Item simplex sa-
cerdos pot iniūge pniam sup homicidio Et notat
hic doctores casus epales q ptinet in hys versibꝫ casus epales
Vtu facit incestum defloras aut homicida Sa-
crilegus ptm pcussor uel sodomita transgs
sor voti piurus sacrilegus Et mentita fides
faciens incendia prolis Oppssor blasphemus ois
scripti ordinalis uel superior
adulter pontificem sup hys semp detenti adibt
Sed casus ppales cotinet in hys vsibꝫ ppam casus papales maxime [illegible] committuntur [illegible] [illegible] per archi[illegible]
clericum feriens falsarius vrens Soluit et quis
quis audens celebrare ligatus Symo si fuit sed
fallit rgula talis Impubes mochus mulier ve- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tulus quoqꝫ paup Janitor hostilis hos releuabit iter
Officii Audit confessio mulieris q partu sibi sup-
ponit alienu vel que ppriū ex adultio concepit
et hoc non volt marito detegere Nota pnia
indicit alicui licet in peccato moretur
Noua Abbatisse non pnt moniales bndicere nec
ipsarum gfessiones audire vel publice pdicare Se-
crete tamen suas subditas instruere pnt Nota
mulier non pot pdicare nec sac vasa contingere
nec velare moiales nec eas absoluere nec iudicare
nec ee arbit nec pcurator ee i iudicio nec aduocare
et omne ciuile officiu ei est interdictum ut h' in glo·

Quod in te tempore gnalis interdci pot pnia
et viaticu morientibus concedi hoc primo 2° cle-
ri qui fuaverint interdcm pnt cu silencio sn
campanarum pulsacoe et solempnitate in cy-
miterio sepeliri 3° in ecclys gventualibus bim
et bini pnt dice horas canonicas ianuis clausis
excomunicatis et interdictis exclusis sub silencio cruce sig-
nati et alii pegrini eo tempore admittuntur ad pniam
Omnis utriusque hoc concilium primo statuit de co-
fessione et pnia semel in anno fienda et eukaris-
tia recipienda nisi ex causa et de pena gfaci-
entis et publicacoe statuti 2° statuit de cofessi-
one alieno sacdoti facienda 3° instruit gfesso-
rem circa circustanciis inquirendis et variis pniis
imponendis et occultandis et ultimo penam
imponit Nota omnis utriusque sexus semel in anno
suo confiteantur sacerdoti et eucaristiam accipiat
alias vivi arceantur ab ingressu ecce et mortui xpi-
ana careant sepultura 2° si voluerint gfiteri
alieno sacdoti petant licenciam a pprio 3° sacdos
tamquam discretus medicus utatur diversis expme-
tis infundendo vinum et oleum i. aspera et dul-
cia qrendo diligenter de circustanciis ut sanet
egrotum i. pctorem 4to si sacerdos qrat a sa-
pienciore consilium non tn manifestet alioquin
depositus in monsterium detrudetur Nota q nedum
pctm s et circustanciae pcti sunt cofitende de q-
bus aliquibus in hiis vsibus quis · quid · ubi · p
quos · quociens cur quomodo qn etlibet observet

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

anime medicamina dando Aggrauat ordo locus
psona sciencia tpus Etas condicio nus mora co-
pia causa Est modus in culpa status altus lu-
ta pusilla Item qlis debeat ee gfessio patz hys vsi-
bus Sit simplex humil gfessio pura fidelis vera
frequens nuda discreta libens ver vecuda In-
tegra secreta lacrimabil accelerata Fortis et ac-
cusans et sit parere parata Item qual debeat esse
gfessor patet hys versibq Confessor dulcis affa-
bilis atqz benignus suauis prudens discretus
mitis pius atqz benignus Item vii sunt pcca
mortalia ut patz in hoc vsu dat septem vicia dns
saligia Supbia accidia luxuria inuidia gula ira
auaricia Item opa mie gtinet hys versibus
Visito poto cibo redimo tego colligo condo Con-
sule castiga solare remitte fer ora missa freques
sanctequ pces ieiunia sacra defunctis psunt
prodest elemosina crebras Item no pprius sacer-
dos e in tplici dcia scz ppa sepus pprius et q ab
ill hospitate siue auctem et pprius prochial sacdos
Cum infirmitatis medici corpm vocati ad ifirmos
an omnia dnt eos ad pniam et confessione indu-
cere nec dnt eis aliquid periculo aie ob salutem
corpis suadere ponit eciam duplicem gstitucois
causam et penam transgressorum
Cum ex eo Elemosinarum questores sine aptis
vel diocesani lras admitti no dnt et tnc vlt
qm id qd in lris gtinet no pponat dnt etia ee
ydonei modesti et discreti et ab expensis moderate

et locis incongruis abstinē. et ponit forma indulgencie in lra sz qd in eccl̄ consecracōe epus ultra unū annū. et ex consecracionem vel dedicacōm. xl. dierum num̄ indulgencias non largiantur

Nostro / Archiepus per totam p̄uīcia suā pt dare lrās indulgenciarum iuxta modū. c. s. proximū

Ne pro dilacōe / Epi et alij plati supiorēs et inferiorēs exempti accipiat pniam a quocūq dūm tn̄ sit catholicꝰ et pnt sine licencia supioris sibi confessorem eligē

de sentencia excōicacionis

[S]m delicta de quibus pdiximꝰ nunc corporaliter in foro contencioso nunc spualit̄ in foro pniali sunt punienda Et aliqui inueniuntur incorrigibiles qui sunt excōicacōis sentencia percellendi cum hec pena sit contumaciū Ideo pꝰ tractatum de penis corporalibꝰ et penis spualibꝰ q plerūq spernunt̄ subicit̄ tractatus iste de sentencia excōicacōis Est ergo sciendum qd excōicacio ē aliquociens a pticipacōe sacramentoꝝ exclusio aliquociens a comunicacōe fideliū separacio hostis.

[S]uper eo / Impubes qui etiam animo irato pcusserit ab epo pot absolui Cum ioco ul' causa discipline percutit clericum excōmunicatus non est Cum vero ex odio percutit clericū excōmunicatus ē et p ppām debet absolui

Monachi / Monachi uel regulares canonici si aliqꝰ in claustro uel seminarie pcusserint no sunt mittendi ad sedem aplicā sed per abbatem pnt absolui Et si discrecio abbatis no sufficiat dyocesanꝰ epus consulat̄ Nota qd dz in casu intelli-

git dum percussio non est enormis atque papa uel episcopus
habet adiri et idem si monachus percusserit clericum
secularem et si monachus unius monasterii mo-
nachum alterius monasterii percusserit per abbatem
utriusque absoluetur et si monialis monialem episcopus
Si vero hostiarius qui clericum percusserit absoluet
uo iniuriandi non ... ab episcopo absoluitur 2o
officialis de liberalitate clericum percutiens per solum pa-
pam absoluitur 3o percutiens clericum repellendo
iniuriam excommunicatus non est Nec qui clericum percutit
turpiter inuentum cum propinqua sua si cum ...
nota lapsus super clericum non habet auctem Item
casus fortuitus excusat in delictis Item vi re-
pellere licet Item c. Si quis suadente tu re-
quirit primo sententiam 2o iniuria et 3o violentiam
Item vim vi repellens incontinenti non est excommunicatus
Item xxxi casus in quibus clericum percutiens non
est excommunicatus no. host. hoc ti. s. quis possit excommunicare
et aliqui comprehenduntur hiis versibus ludus ignorans
iure defendendo docendo prelati iussu si post
monitum ferat arma percutiens clerum sine pena
casibus istis Item percutiens clericum inuentum cum
matre uxore sorore uel filia non est excommunicatus et
non extenditur ultra ad ascendentes uel descendentes ut h in glo.
Si vero error percutit clericum probabiliter hoc igno-
rans excommunicatus non est nec debet mitti ad sedem
apostolicam et huius rei dubium purgat per iuramen-
tum et si iurare non volt habetur pro conuicto
Non dubium est circa violentas manus enormiter
mittunt in clericos uel canonicos aut cuiuslibet

religionis quersos circa Romanum pontificem a sma
excommunicationis non soluat et ide de quibus ecclesiarum sclarium
Mulieres et hij qui sui iuris non sunt ab episcopo possunt
absolui si manus in clericum miecerint violentas
pro grauioribus personis et delictis Romanus ponti-
fex est consulendus scrutinium vero non per se sed per
alios hoc faciunt sunt mittendi ad apostolicam sedem
Nota quod plures persone excusantur a visitando cu-
riam Romanam ut patet per hos versus Percuciens
clericum Romam petit excipiuntur Regula mors
sexus hostis puer officialis // Deliciosus inops senex
eger atque sodalis // Janitor astrictus dubius cause
leuis ictus // debilis absolui sine summa sede meretur
Actores vero // solo pape reserues horum versuum
expositionem vide hic et in c. cum illorum ... per docto-
Porro excommunicatus pro manuum iniectione violenta in
clericum licet occultus // per papam debet absolui Non ar-
gumentum quod priua sine satisfactione non valet Nul-
li possunt apostolice sedis priuilegio se tueri
Nulli quam excommunicatos pro violenta manuum iniectione
in clericos debeant vitare
Prothianos // Percuciens clericum monachum vel
religiosum conuersum excommunicatus denunciari debet et ab
omnibus vitari donec leso satisfaciet et absolutus
a papa Nota licet monacho irrogetur iniuria non
tamen non tamen potest agere iniuriarum sed aget abbas vel
sindicus et debet fieri satisfactio monasterio Secus in
clerico seculari qui potest agere et etiam remittere iniu-
ria et extimabit iniuria coram iudice ecclesiastico de
Ex tenore // Ponitur forte precepti quod hoc hic in glo

in v'tute iuramenti fieri dt illi qui p violenta
manuu iniectioe in clericu excoïcatus absolvit
Sic videlicet q p'mo iurat stare madatis ecclie
Epus prepiat ei q de cetero in clericu vel religio
sum aut alterius religionis aliquę quecumque ma
nus non iniciat violentas nisi se defendendo
vel de madato suorum supiore. vel dns fuit
vel socius eiusdem domus uel in eadem ecclia
De cetero / Excoïcatum p manuu iniectioe absolvit
epus si ille sine piculo ppam adire no pot / sed
est illi sub iuramento iniugendum ut qmcicius
poterit ltime aptice sedi se psentet / Nota q in
omni edicto subauditur ronabilis excusacio
Ad hec / Absolucoem excoïcati cum ppa delegat
mandat caucoem recipi de parendo mandatis
ecc̃e et ponit formam qmissionis scdm stilum
curie / Nota excoïcatus dt remitti absolvendus ad
suum excoïcatorem / Item excoïcatus p cotumacia dt p'
mo dare caucoem anquam absolvatur / sec9 de excoïcato
p iniectioe manuu ille ht iurare . s . e . ex tenore
Ea noscitur / Si excoïcatus pro manuu iniectione
sive paup sit sive dives per ppam vel eius le
gatum absolui debet / fallit in muliere sene inf
mo et mutilato q p epm absolvitur pstita satis
fcione iuxta facultates hys quibus est iniuria ir
rogata / Insuper etia prestare debet caucio
nem ut cum ncoualuerit ro. cu visitet
Cum no ab homine / Excoïcatus pro iniectioe ma
nuu ante denunciacoem vitari dt nisi hoc forsan
sit occultum 2º q' occidit clericu cotempto habitu

tyrannidi et enormitatibus se immiscentem excommunicatus non est debet tamen illi iniungi penitentia

Cum desideres Ante absolucionem non est communicandum excommunicato licet iuraverit stare mandatis et satisfecerit offenso 2o infamato de excommunicatione communicandum non est donec se purget vel absolvatur ad cautelam

Nota casus in quibus potest quis communicare excommunicato continentur hiis versibus Hec anathema solvunt ne possit abesse utile lex humile res ignorata necesse

Utile propter utilitatem excommunicati et mea possum ei loqui

Lex propter legem uxor tenetur viro excommunicato humile sicut est in filiis Ignorata res ut hic Necesse ut propter multitudinem Item absolucio forma non servata in pensa valet de istis hic in glo

Vemens Sacerdos eiciens monialem de ecclesia que perturbat divinum officium excommunicatus non est Et arguendo de ecclesia ad scolas doctor posset expellere de scolis turbantes alios sine pena excommunicationis

Pervenit Absolvitur ad arbitrium episcopi ab excommunicatione propter iniectionem manus qui clerico non enormem sed modicam et levem iniuriam irrogavit

Significavit Clericus qui sciens et sponte communicat in divinis excommunicato per papam excommunicatus est maiori excommunicatione et est absolvendus per papam

Cum nos Excommunicati per manuum iniectionem vel incendio ex quo sunt publice denunciati per solum papam absolvuntur Soli tamen incendiarii ecclesiarum sunt ipso facto excommunicati

Ad eminentiam legati cardinales excommunicat Cum non alios per violenta manuum iniectione possunt absolvere etiam si super hoc mandatum non ostendat speciale

A nobis Generalis excommunicatio non ligat nisi subditos

proferentis ¶ Nota quod sententia excommunicationis sub condicione
de futuro potest fieri uel ferri ¶ Nota sub generali forma
pot quis excommunicari non tamen debet vitari nisi specialiter quis
¶ Conquesti | uerum cum effractione spoliauit ecclesias
excommunicati sunt et post denunciacionem per papam sunt ab
soluendi non per alium ¶ Nota quod sacrilegi ipso iure sunt
excommunicati ¶ Item primo fiet satisfactio postea abso-
lucio ¶ Item effractores ecclesiarum postquam sunt
denunciati non possunt ab alio absolui quam a papa // sed
ante denunciacione bene absoluuntur ab episcopo postquam
satisfecerit uel caucionem de satisfaciendo prestiterit
¶ Perpendimus // Clericus qui dimisso habitu enormi
tatibus se immiscet perdit priuilegium clericale ¶ Item
clericus potest ferre arma pro propulsanda iniuria sua
¶ Item clericus propter delictum amittit priuilegium vel
sumatur sic ¶ Excommunicati non sunt qui clericum habitu
et tonsura dimissis arma ferente et redicionem facien-
tem in patibulo suspenderunt ¶ Debet tamen
eis competens penitencia iniungi ad cautelam
¶ Uniuersitatis // Abbas qui facit monachum suum
per laicum verberari cum uberitate excommunicatus est // nec
per alium quam per papam absoluendus est ¶ Nota manda-
datum superioris in atrocioribus non excusat ¶ Item
episcopus manibus suis nullum percutere debet ¶ Abbas potest
per se et per clericum uel monachum Episcopi / etiam
possunt absque excommunicacione facere capi clericos pro latrocinio etc. i. e.
¶ In audiencia / Clericus qui a prelato suo ¶ aut fame
tercio monitus arma militaria non deposuit perdit
priuilegium clericale ¶ Nota si in persona opprimatur in
veste meretricali actione iniuriarum agere non potest

Ex d' de hijs hic enu'at quedam impedimeta ppt'
q excati p violenta manuu inectioe absoluu'
ab epo. Ita q cessante impedimeto visitent ppam
Sunt autem hee psone in articulo mortis consti-
tuti paupes infirmi et senes. Nota q obligacio
semel extincta reuiuiscit quia sanitate resup-
ta curiam Romanam accedere tenentur
Cum p causa Si excatus p pluribus caus tatu
vnam expssit in absolucoe non habet' p absolu-
to. No q omis emunitatem violans incurri excaoe
e excatus et amplius pot excai ut hic in glo.
A nob' ii. Excatus in quo apparuerit in morte
euidencia signa contricionis pg morte absoluit'
ab eo a quo viues fuat absoluendg et ad satis-
factionem ad quam tenebat' cogent' hedes. No
q cordis contricoe dimittit' pccm. Item in vno et
eodem negocio pt fuari rigor et pma. Ite iudi-
ciu dei non fallit neq fallit'. Iudiciu aute ecce
fallit et fallit'. Item defunctus excatus absoluedg
e cum pmali psalmo uel orone dnica ul' alia
gsueta. Ite hedes tenent' ex delicto defuncti ut h'
Nuper Demens clericu in custodia uel vinculi'
rica sine aliqua lesione excatus e. 2o coicans ex-
cato in cime scient' et cimoso absoluto absolui
dt p suu excatore uel eius supiore cu iuamento
nisi difficultas impediat. Si si sibi coicauit ex
cimen reconciliari pot per pprium sacerdote
Ex d' in dubijs Coicaie excato no debemg qmuis
iuauit mandatis stae antqm est absolutg. Ite

cõicans excõicato q̃ e excõicatus cum suis ꝑticipib9
ipo iure s̃niam incurrit ¶ Item cõicans ꝓsump-
tuose nominatim excõicat̃ nisi monit9 destiterit
est excõicandus ¶ Item participantes non sunt
excõmunicandi nisi premissa canoīca monicōe
¶ Inter alia / Excõicato cõicare tenent͛ qui prius
erant ei ad familiare obsequiū obligati filij võ
licet interdum cõicare pnt non tn̄ tenent͛ ad hoc
de iure ¶ Nota q̄ quamuis vxor filij serui et ancil
le tenentur excõicato cõicare nullo mõ tn̄ in c͛ime
¶ Cum illorum / Et excõicatus ꝑ violenta manuū
iniectiōe sciens ordines accipit deponit͛ si e cl͛icus
secularis si regularis ab execucōe ordinis e suspe
sus 2º q̄ ignorat factū uel ius si sic excõicat9 fuit
ordinat9 cū eo solus papa dispensat si e cleicus
secularis / Sed si e religiosus cum eo platus su9 dis-
pensare pot / si ꝓbabil' fuit ignorancia et factum no
est enorme Nõ mirabile q̄ vbi cl͛icus secularis
i ꝑpetuū deponit͛ ibi regularis suspendit͛ Nota
si monachi ul' regulares infra septa mõsterij
se ꝑcusserint abbas eorum illos pot absoluere
uel epūs diocesan9 ¶ Item excõicat9 in habitu secu-
lari postea transeuntem ad religionem absoluit abbas
nisi excessus fuit enormis ut si effodiat͛ ocul9.
si in foro uel conspectu iudic̃ quis ꝑcuciat͛ Instit͛.
de iniur̃ §. atrox. vel si mutilet͛ membrū et
huiōi uel ꝑcusserit epm̄ abbatē uel suū superiore
¶ Item si monachus vni9 mõsterij ꝑcusserit aliū
alterius mõsterij monachū ꝑ abbates vtriusq̄ est

absoluendus Item priuilegium meret amit-
te qui pmissa sibi abutitur potestate
De monialibus Moniales excatas p manuu in-
iectioe absoluit episcopus Nota q qui conuer-
sum uel conuersam percutit incidit in canone
Si vere Si locanti operam personalem soluisti
preciu uel eius partem licet postea excet si ad
satisfaccionem no pot induci in opa locata sibi co-
mutare potis no ab excato pot exigi debitum
Item infeudo p tram hetico uel excatore pos-
sum emere ac ab ipis capere vite necia Item
pre familias domus excato familia ipm vitare
non tenetur Item cum dolore cordis et sub spe
penitencie comunicandum est cum excomunicato
cuius comunioe quis comode vitare non pot
Ut fame Prelatus clicu suu incorrigibile incar-
cerare pot et dt zo laici de licencia platore clei-
cos cape pnt et ad iudiciu ducere Nota q publice
vtilitati interest ne pcca maneat ipunita Item
puidendum e ne p ipunitate audacia fiat q
nequa fuerant negoes Item layci capientes et
incarcerates illos non sunt excati si cum modera-
mine iculpate tutele agat et modu no excedant
Contingit Excatus est qui p satisfaccione pre-
dentis iiurie in clicum ecia volentem manus
iniecit violentas Nota q in iniectioe manuu
no solum violencia attendit s ecia temeitas
et iiuria No. ca. si quis suadente no solu i fa-
uorem vnius clici s tocius status ecclastici
est pmulgatus Item licet clericus voles priuar

ecclesie tamen uniuersali irrogatur iniuria
Relatum Seruus excommunicatus quia violenta manuum
iniectione ad papam mittitur. Sed si dominus qui non fuit
in culpa ex hoc grave dampnum incurrat uel ser-
uus dolose hoc faciat in eius fraudem absoluetur
ab episcopo nisi excessus grauis fuit et enormis Nota
quod ecclesiastica disciplina non est eludenda Item
recompensacio laboris in penitentia attenditur
Sacris Excommunicatus propter participacionem excommunica-
ti licet eum expugnet non est absolutus
Sicut nobis Excommunicato qui se dicit absolutum non
creditur nisi hoc probet litteris pape vel eius
penitenciarii uel aliter legitime constet
Per tuas Si excommunicatus ab episcopo ad metropolitanum
appellat ab eo potest absolui ipse tamen suffraga-
neo deferens potest illum ad eum remittere si eius
excessus sit manifestus Secundo dicit ante absolucionem
non auditur volens probare se excommunicatum iniuste Secus
si velit probare sententiam esse nullam Vel dicas Si quis
post legitimam appellacionem se asserat fore excommunicatum vel
in sententia excommunicacionis intollerabilem errorem fuisse expres-
sum ut quia ipsum excommunicauit iudex eo quod non erat
furatus uel quia obedit suo episcopo etc. audiri debet
talis ante absolucionem si petat ad probandum predicta
Sed in aliis dicit ut actor vitari licet possit si velit ad
cautelam absolui Si vero ante appellacionem legitimam
a se interpositam quibus fuit excommunicatus talis appellans
si hoc habuit postulauerit potest a metropoli-
tano absolui nisi ille volens deferre episcopo ipsum

No. hic semel excoicatus iterum pot excoicari seu excoicare et per qualibet excoicationem quis specialiter laqueatur. Item triplex funiculus magis fortis est quam simplex et difficilius dissolvitur. H. de tren. et pa. c. i. Item aliquis ab una sententia absolutus non est absolutus a reliqua. Jo.

Excoicatus in una causa excoicatus est quo ad omes xi. q. iii. c. quisquis

ad epm remittat quem si epus noluit absolue
ipe metropolitang illum absolue potit recepta
cautioe q suo pareat mādato et ex post cam
appellacionis audiat Si autem quis ppt manifes
tum excessum fuit excatus metropolitanus nisi prius esset monitus i e pre
ipm no absoluet s ad epm ipm omnino remit
tat nisi episcopus ipsum maliciose recusaet ab
Si aliqui Si ppa lris suis suis aliquem absolue
excatum salutat non ppter hoc dicit absolutus
nota q si scribitur excato per ignoracia qi abso
luto non ideo habet p absoluto hodie expedita
e matia hui c. in cle. Si sumq de sen ex. Item
excato comcae possumq q contemnut eorz salute
i e. responso et hic in glo
Officij Excatus a pluribq plats non restituit co
munioni si ab vno tm absoluit Nota q in vno
homine plures possunt ius habe et vnus plu
rium pot esse prochiang Nota q excatus pt ite
excai Et sunt duo effcus excatois vnq expelle
di ex ecclam et alt eiectum gsmadi quo ad p
mu excatus non pot iterum excai quo ad scdm
sic Et ligatus pluribq excacoibq vna absolu
cione pot absolui de quo hic in glo
Renso Excatis et interdcis pdicai pot verbu
dei Et tempoe gnalis interdcti gcedit baptisma
gsmatio in fronte et pnia morientiu Jo An
Inquisitionis Si coniux p certo scit impedmentu
muiony potius dz pati snam excacois qm red
de debitu si scit ex ca pbabili et discreta red
dit s non exigit Sz si ht gsciam leue et teme

raciam reddet et exiget Nota quod nemo debet stare
contra conscienciam Nota quod quis pocius debet omnia ma-
la pati quam contra consciencam peccatum perpetrare modo
Item de levi crudelitate ut si audivit quis im-
pedimentum a levibus et a paucis quis sibi
conscienciam formare non debet Item ex probabili et
discreta consciencia ut cum quis vidit virum cum con-
sanguinea in locis suspectis et hora suspecta quibus sibi
conscienciam formare debet et reddere debitum sed non exigere
Contingit Si clericus a prelato suo canonice monitus
non reassumit habitum et tonsuram perdit privile-
gium clericale et loquitur de illis qui fugientes
iudicium seculare deposuerunt habitum et tonsuram
In penitencia Si denunciatur excommunicati repellitur ille
qui non premonuit et communicavit
Preciato Excommunicatus est qui clericum percuti permittit
cum potest prohibere et non prohibet Nota facientes
et consencientes pari pena puniri de offi. dele.
c. i. et hic Item delinquentibus favere intelligitur prelatus
qui cum possit manifesto facinori desinit obviare
Item quilibet aliud cum potest defendere tenetur et quando
quis alium defendere tenetur hic no. in glo.
Sacro Prelatus excommunicare non debet nisi monicione pre-
missa et ex manifesta et racionabili causa Con-
trafacienti penam imponit videlicet ut sit
suspensus ab ingressu ecclesie per mensem etiam
si iusta sit excommunicacionis sentencia . alia graviori pena mul-
tandus si visum fuit 2º punit subditum qui falso
conqueritur se excommunicatum iniuste 3º dicit quid iuris

si platus dicens se errasse volt exca͠tum absolue͠
et adu͠sarius eius appellat ne absoluat᷑ tali
appellacio͠i non est deferendum nisi dubitabil'
sit error tunc appellans p͠stet caucio͠m q᷒ stab͠t
iudicio illius ad quem appellauit No͠ causam
exca͠cois debe͠ esse ma͠ifesta et p͠babilem No͠
exca͠cois s͠ma absq᷒ monic͠oe t͠ma et p͠ntib᷒
testibus ydoneis per quos p͠ba͠i valeat ferri
non d͠t Item s͠ma exca͠cois cont͠ hoc lata eciã
si iniusta sit suspendit ip͠o iure p͠mulgante
per mensem ab ingressu ecc͠lie et tal' c͠triuus
p͠unie͠t si visum fuit iudici Item s͠ma exca͠
cois tribus mo͠is d͠r iniusta ex ca͠. ex a͠io et
ex ordine et relapso mense tal' suspensus est
c͠stitutus Item s͠ma exc͠ois absq᷒ ronabili et ma-
nifesta ca͠ ferri non debet Item exca͠tus absq᷒
ma͠ifesta et ronabili causa ab ep͠o supiore adie͠
d͠t et coram eo conq͠ri. qui illum absoluendu͠
ad ep͠m remittat alioquin per se absoluat p͠s-
tita caucio͠e Item iniuste exca͠ns condempnat᷑
exca͠to ad int͠esse et al͠s p͠uniat᷑ ad arbit͠u͠ su-
perioris Ite͠ p͠babil' error excusat exca͠tem iniuste
Nouerit Excoi͠cat om͠s he͠ticos et quosda͠ vio-
latores ecc͠liastice libertat͠ et eo͠r fauto͠es et
defenso͠es Item p͠uates statuta cont͠ ecc͠liasti-
ca͠ lib͠tatem nisi infra duos menses abraserint
ea excent᷑ Item scripto͠es et consules atq᷒ p͠tates
illa edentes et p͠uates et sc͠dm illa iudicantes
Canonica / Statutu͠ de r͠gula͠ib᷒ exca͠t͠ pro

pro iniectione manuum per suos platos absolue-
dis ad hospitalarios et iherosolimitanos extendit
vt possit ipsorum episcopos absoluat dummodo sit pbr
Super eo Excommunicati siue suspensi propter scandalum
vitandum absoluunt per manualem promissionem
sine iuramento de eodem loquitur. s. de insola. c. ult.
Venerabili prestito iuramento absoluitur quis ad
cautelam cum de viribus sententie dubitatur
Grauem Excommunicantur officiales locorum in quibus sunt
statuta contra ecclesiasticam libertatem edita et
statuta nisi faciant illa deleri et statutarij feu-
dis ecclesiasticis sunt priuati
Cum voluntate colloquens excommunicatos in hijs que
pertinent ad correctionem excommunicatus non est nisi
alia verba interponat 2o predicatores presertim
qui aliter sustentari non possunt ab excommunicatis et alijs
et alienarum rerum detentoribus elemosinas reci-
pere possunt ponit tres casus in quibus communicans ex-
communicatus non est videlicet quando aliquis corrigit alium racione
officij ut plati vel magistri discipulos vel seruientes
et seniores pueros domum officium perturbantes vel cog-
natos vel familiares voluntas et propositum distin-
guunt maleficia Item excommunicatorum et vsurariorum
et similium elemosine recipi possunt Item pla-
tus clericos suos castigare potest sicut magister scolares
et pterfamilias suos familiares et propinqui suos
domesticos Item sex sunt casus in quibus quis
absque excommunicacione licite percutit clericum qui habet officium
in ecclesia Seruitor platus magister dominus et consanguineus hec glo.
Si concubine occulta percussa solum dum habent

vltorem mori . di . erubescant vel sic comicans exco-
cato in crime dampnato excocatus e maiori sencus
si non in eodem crimine dampnato timt so-
lum incurrit minorem excomicacionem
Duobus duobus data e ptas q se absoluat adi-
uicem minori excomunicacioe vtroq ligato vi-
culo excocacionis iurisdictio non expirat
Eruauis Satisfaciens clico quem lesit propter hoc
ab epo no pot absolui nisi in morte articulo
infirmitate inopia senectute uel fragilitate sexus
nota non cogunt ire ad sedem aplica pro absolu-
cioe gstituti in morte articulo in inimicicia l inopia
In puerili etate vel eciam senili i infirmitate ul eciam
senili in fragilitate sexus q iuris beneficio iuuat
ut fiui seu alia corporali inpotencia detenti uel alis
habentes canonicum inpedimentum de quibus concor . hic
in glo Isti tn oms inrecepta possibilitate sede aplica
tenentur visitare exceptis pueris et qui inpossi-
bilitate corporali detinentur ut hic
Si quem Excocacio simplr lata intelr de maiori et no
tm de minori Jo An No minor excocacio remouz a
comione sacrametorum et quicq ipo iure infligit qn
q ab homine inponit et a quo excocatus minori
veniat absoluendus no . hic in glo . Excocacio ma-
ior est a qualibz licita comione et actu legitimo se-
paracio et remouet quem a corpe xpi i . ecclia scilz
comunione fidelium / et a quo talis excomuni-
catus sit absoluendus dicitur hic in glo .
pueris / Si pueri doli capaces ante tempus pub-
tatis inciderint in canonem pro violenta manuu

riectioe fri l'time etatis no coget' ppam s' epm adire
p absolucioe No no dolu rapax iniuria facere pot no
tn pati No q in pluribz casibz pene extenuat' ppt'
etate ut h' ppt' violencia absoluta, ppt' ignoracia ppt'
extrema ncitate ppt' diuina reuelacom ppt' qualibz
iustam cam In penis eciam infligendis csidat' nobi-
litas, dignitas, diuersa qlitas, etas metus, infamia, qli-
tas delicti qntitas tempus locus euentus multitudo de-
linquenciu et scandalu

Dimis i pmo libro de psonis siue iudicibus ec-
clesiastic In 2° de iudicijs In 3° de vita et re-
bus clicorum In 4° de sponsalibus et matrionijs laicorum
In 5to de crimibus et puniendis crimosis Sz qa plerumqz
cta p dubijs vel dubia p certis accipiunt Ideo post
mlta diffuse edita annectit' hic rubrica de vborum sig-
nificacoe Est ergo sciendu q vbu h' largo mo accipit'
ut supponit p qlibz pte oronis p qua is q loqt' qd'
aio gerit ore exprimit de qua eciam dici csueuit no
sufficit gerere mete nisi exprimat' eciam ore hosti.
de vborum significacoe

Innouate Nouale e ager nunc pmu pscisus et habet ff
terra prescisa seu demissa ad ... redacta ff. de ver. sig. l. nouale § i

Na eciam Oms ascendentes ut pu aus pauus et p nouale
et pr / prius noie ctinet' Item qlibz pt pr vocari
p illud pr tuus i. pauus Ite appellacoe filiorum oms
descendentes cphendut'. ff de ver. sig. l. liberorum et usqz
ad tritauu pntes dnr / dle vo maiores appellat' et
liberi usqz ad trinepotem et vltius inferiores

d. ver. sig. ap. pellacoe filij, aliqsc ... comprehenduntur

Na et ego Salomon vocabat se pmogenitu qa mor-
tuus fuit frat' suus prior sn noie / No q no intr' natus
ut pu infra viij dies ... q statim e mortuus Ite fres vterini dnr q ex eode
vtero nati sut / Ite no videt' fuisse q non durauit

... non d' esse ... nunquam ... ff ... l. ad ...

arg° ... de regularibus ad ... et ff de ... si ... pro ...

Ced' dr Nunq̄ conuenirent non sequitur ut postea conuenirent sed scriptura q̄ nō sit factum ostendit

Joseph Ced' dē in ewangelio q̄ ioseph non cognouit ea donec peperit filiū suū primogenitū nō sequitur q̄ ea postea cognouit sed quia tal' ē modꝰ scripture sacre loquendi

Intelligencia Intellectus loquentis nō debet retorqueri ad verba sed primo verba secundum mentem eius intelligenda sunt quia non sermoni res sed sermo rei subiectus est

Nichil Dicit hꝫ innocentius q̄ duplex ē modꝰ dicendi naturalis et artificial' naturalis ē qn̄ res narratur put occurrit Artificial' ē qn̄ artificiose cū brevitate ordinatur Querit hosti. quid de receptione testiū quam quidā faciunt utrū sit sufficiens uel nō q tal' est ut postquam scripserit dictum primi testis Si secundꝰ concordat cū primo scribunt idem dixit secundꝰ nunquid hoc sufficiat an debeat scribi put dicit testis. de hoc nō hosti. s. de testibꝰ cam Et dicit q̄ clemens approbat illam modū receptionem de hoc tangit spe. ti. de teste § nunc tractandū v' tm̄ quoque Dicit q̄ si iudex dedit interrogatiua talis receptio nō sufficeret sed si partes dedit interrogatoria tal' receptio poterit tollerari vel sic Nō obstat diversitas narrandi ubi eadē sunt Ced' probatur p dicta ewangelistarū quia unus dixit xpm crucifixum hora tercia scilicet linguis iudeorum alius hora vi scilicet linguis militum Item verba transposita idē significant

Postea loquitur interpreti uel notario alicuius regis cui mittebat conplexam epistolam Si accepisti epistolam ad interpretandū non transferas verbum de verbo sed sensum ex sensu Nam plerumque dum proprietas verborum attenditur sensus veritatis amittitur

Ruanis) licet omnes qui possunt proprii vocari pro tamen usque obtinuit eos vocari proprios qui quandam prioratus curam super alios

Forus) forum aliquando accipitur in masculino genere. Generatur in neutro et venit a for faris quia in foro multa fantur. Et sic sumatur. Dicit quid sit forus quid causa quid iudicium negotium negociatio iurgium lis et quae personae in iudicio interveniunt puta iudex actor reus et testis. Nota forus est exercendarum litium locus et causa dicitur a casu sed iudicium quasi iuris dictio et iustitia quia iuris status. Negotium multa significat. Iurgium quasi iuris garrium et lis a contentione limitis dicit. Virgilius nec erat positus litem decerneret agris. Causa constat vel argumento aut probatione. Item iudex dicitur quasi ius dicens, et accusator quasi causator, et reus a re que petitur. Testis dicitur quia super statum rei fertur. In quo tria considerantur scilicet natura condicio et vita.

Partus) sunt partes ex pace quemes scriptura legibus ac moribus approbata dicitur partu quia ex pace fiunt et sic est sensus

Ius) dicitur a iure possidendi. Hoc enim iure. Scriptura possidetur quod iuste hoc est recte aut male possidetur. Alienum est male ac possidens qui vel suis male utitur vel

Causa) Primitie decime et oblationes. Aliena presumit. tiones sunt in bonis ecclesie. Secundo dicit quod nomine oblationis continetur quidquid a fidelibus offertur ecclesie et illas per potestatem secularem usurpans contra deum et decreta sanctorum patrum agit. Et qui eas tradit et qui illas accipit raptor et sacrilegus est.

Breve sunt) Solus sacerdos pretium ... in anno bisextili circa festum sancti mathie habetur

ff. de observatione ieiun. consilium et lxxvi. di. vtinam et c. de rathelorum

consuetudo loci ita tamen quod vigilia que immuet festo
nisi veniat in dominica | Nota vigilia in die dominica
non est ieiunanda sed in sabbato | Nota in anno bisex
tili duo dies pro vno computantur | Item annus solaris habet
ccclxv dies et vi horas et sic quatuor annis constituunt
vltra xxiiii horas que faciunt diem qui omni quarto
anno superhabundant Et dicitur bisextus quia bis sedes
et interseritur ista dies vi kl. marcii et sequenti
die celebratur vigilia mathie vnde bisextum sexte
martis tenuere kalende | posteriori die celebrantur festa

Cum hiis | Per verbum statuo et precipio | Mathie
fertur diffinitiua sententia | Non quilibet iudex debet ferre dif
finitiuam sententiam debet enim dicere hanc partem condempno
et hanc absoluo | Non hec verba statuo · rem perfectam
cum effectu significat | Item quod precipitur imperatur et
quod imperatur necesse est fieri · et aliquando si non fit pe
nam metuit | Ite non intencio verbis sed verba intencioni
deseruire debent | Ite interpretacio pape ius facit

Olim | priuilegiatus a papa ut percipiat fructus in ab
sencia prope debet quidquid perciperet residendo | Vel
sic verba priuilegiorum sunt largissime interpreta
da | Nota quod eius est interpretari cuius est condere

Cum in partibus | Generale interdictum dicitur quod generaliter
profertur etiam quando villa vel castrum interdicitur et tale
interdictum non potest pro pecuniario debito ferri per
ordinarium vel legatum sine speciali licencia pape
ut in extrauaganti bonifacii que incipit prouide
attendentes | Nota aliud est interdictum generale de quo hic
aliud speciale cum vna ecclesia duntaxat interdicitur et potest interdicere

omnes prelatus habens iurisdictionem ordinaria uel delegata

Cum tibi ‖ Ubi dicitur canonicos eccl. comprehendit. No. quod epus potest disponere de rebus clerici ab intestato defuncti de quo in glo. h.

Cum etiam ‖ Iuratus obediencie epo et eccle non clericus ciuitatis sed capitulo cathedrali et epo obligatur et principaliter epo tamquam capiti ‖ Nota quod clerici iurant episcopo quod sibi erunt fideles et obedientes

Ex parte ‖ Appellacione ecclesiastice censure suspensionem excommunicacionem et interdictum comprehendit. No. quod officium iudicis est considerare rem de qua agitur personam in iudicio constituta et circumstancias cause et sic in arbitrio iudicis est qua pena de illis tribus velit infligere contumaci

Quod pro nouale ‖ In priuilegiis de decimis noualium non soluendis ‖ Illud dicitur nouale de cuius cultura non est memoria et de quo ecclesie nullus vel modicus fructus prouenienebat et semper erit nouale

Venerabili ‖ In textu ubi dicitur de matrice ecclesia dicitur quod per matricem ecclesiam cathedralis intelligitur non Romana quod est notandum in priuilegiis ‖ Nota quod monasteria tenentur iura episcopalia exhibere

Ex parte ‖ Excommunicatus uel interdictus pro contumacia uel offensa dubia absoluitur prestita caucione de stando iuri ‖ Et si sit manifesta prius satisfaciet ‖ Et illa dicitur manifesta que per confessionem aut legitima probacionem uel rei euidenciam fuit patefacta ‖ hoc eciam intendit c. sequens

Cum olim ‖ Summatur s. c. proximo ‖ No. quod in ista parte iudicium non parcium in iudicio debet attendi ‖ Uel potest sic summari Manifesta offensa dicitur que per confessionem.

No. sup. c. Abbate in glo. et mel. in tex. qd sicut aliqui in privilegiis ponunt hec verba conceduntur sicut hactenus quod hec determinatio secundum ... aliqui est condicionalis et aliqui est causalis et hoc ad psole qui supponitur verbum pot referri si in verbum ... determinat tunc condicionaliter intelligitur et est sensus tunc talis secundum quod ... si mos sicut tempus sic obtinuit. Si vero verbum determinat ... tunc talis determinatio est causalis et talis intelligi de secundum quod ... quod mos sicut tempus sic obtinuit &c.

altima probacionem uel rei euidencia que nulla tergiuersacione celari potest nota sit. No. dum ausa solu[i]t nodum de ligasse. Item quid sit notorium et quod manifestum et quod publicum no. de vi. et ho. cler. vra

Abbate. Verba priuilegiorum largam recipiant interpretacionem et c. si Reqrunt. Vn verba secundum iura et usum in priuilegio posita causatiue non condicionaliter intelliguntur. Et valet probet predicto priuilegii notatur s. de priuilegiis cum olim. No. quod priuilegiati tam diu debent gaudere priuilegio quam diu obseruant ea que sue professionis et ordinis sunt. Et est nondum quod circuos et alios qui eciam confisi de priuilegio delinquere non formidat. No. in dubio fieri debet interpretacio ut res magis valeat quam pereat. Ite lex non debet esse obscura nec capciosa sed certa et manifesta. No. libellus fundari potest super consuetudine prescripta ut si quis petit ius eligendi ex consuetudine. Ite possessio huiusmodi non admittitur nisi credas te iure tuo uti et. Ite ut valeat consuetudo oportet quod sit obtenta in contradictorio iudicio. Item an priuilegium principale uel exemplatum in iudicio sit exhibendum hic notatur. Item destructo loco cessat priuilegium de quo hic in glo. Ite priuilegium est lex priuata ut hic in textu

Sup quibusdam. Primo dicit quod dicatur heretica manifesti 2o quod dicatur pedagia guiddagia et salmaria interdicta. 3o quod mittere preceptum fecimus laico quod de se conquerentibus in foro ecclesie respondere debeat. Hoc est in omnium causarum que racione personarum uel rerum ad ecclesiam pertinent. Et super omnibus causis que pro pace sunt firmanda statuta. No. manifesti heretica sunt qui contra fidem catholicam

No. in glo. c. Abbate. qd sicut aliquos in publicis scriptis non est ... prohibe... et de quibus in illis sit mencio qui presumuntur ... iuste et cum causa cognitione ... [illegible]. Tamen ... si aduersarius velit docere de falsitate &c. ... nisi ... quod sic illud ... c. de fi. instru. l. ...

No. defensores hereticoꝝ excōicati sunt. s. de heret. Excōicamus et tales dampnabiliores sunt q heretici ꝓpter q. iij. quī aliorꝫ et est ad hoc ar. C. de his qui latrones occultauerunt l. i et ij

No. et sic colligere ex glo. ar. qd per mandatum generale non prohibentur² [illegible] illicita ꝓpter q. ij. quosdam et xj. q. iij. qd predecessor et ff. de iur. pro. adigere in fi.

No. hoc dicto aplicari ad modicā quantitatē refer tur ff. de ver. sig. hec aduerte. tamen si in libello pont² debet exp[illegible] illud tpe ɔtinuatur s. de dilatio. litte.

publice pdicat ɔsitent² uel defendit erroes qui
ob hoc quicti sunt uel confessi uel sīaliter con
dempnati/ Item omnia pedagia et indicta siue
q no aucte impatore regum vel lateranen ɔcily
concessa sunt/ aut ex antiqua ɔsuetudine sut
introducta/ et quid qd'libz eoz sit no. hic in glo
Item ɔsuetudo cuig no extat meoria ius siue
puilegiu inducit/ Item cause viduaz orpha-
norum pupillaz & miseabilid psonaz spectat
ad iudiciu eccie/ de hoc de fo. compe. c. ex tenore
Nouimg/ Clericus tradit² curie seculai q degdat
seculai ptate pnte/ cui denūciat² ut illu recipiat
in suu forum. et hoc si incorrigibil' e/ Et inter-
dat eccia pro eo ut citra morte eum puniat
Dilecto/ Si ppa indulgeat reo q ppt absenciam
actoris possessione recupare non pot q ei no
noceat lapsus anni/ Intelligitur hoc indultum
scdm ius coe/ et de facto huig logt². s. ut lite no
contestata. c. attēdens/ no tempus absencie
ex causa necessaria pscribenti seu vsucapienti
subducit² de medio et continuat tempus pncie an absen-
ciam/ Item propter semp recurredu e ad interoz
cedente puilegiu siue bnficiu/ Item ppa per
sua indulgencia non intendit alti preiudicare
Cum int' oblacionu nomine ɔtinet² quidq offt
ec' ɔcumqz mo uel in missa uel exo ul' i eccā ul' ext
Ex parte. i. lias lis dicit² mota tū et pendens fuit ɔtestata
Ex parte. ij. Constitucio legati de soluenda
teria parte mortuaioz epis/ intelligi debz de hys

No. h' qd legatus pot facere constitutiones in sua provincia ut de locato c. i. et de offi. legati c. ultimo que in solum durare videtur coram legato in loco in quo se exhibite ut ibi dicitur. Sed generalis non pot facere constitutiones qz non h3 potestatem in locis non sue provincie ff. de offi. procons. l. i. ff. de iurisdic. omn. iud. l. ult. et ... de offi. legati. Nota Voluntaria tamen quis exercere in locis non sue provincie ff. de adoptionibus emancipatis ff. de offi. procons. l. ii. sicut absolvere quosdam in quibusdam provincie ...

mortuariis de quibus alias de iure debetur ʒa oppababat
constitutio taxationis tamen cum forte esset consuetudo
diversa de medietate de tercia uel de quarta et sic
legatus fecit statutum et etiam interpretatur suum statutum
Cum Appellatio beneficiorum in privilegio de fratribus
beneficiorum percipiendis maiora etiam beneficia comprehendit
Et quod hic dicitur de privilegio studii habet locum
in privilegio studii et percipiendis fructibus indulgendis.
An hoc possit inferior a papa no. i. de prescrip. c. i.
Transmisse Verbum moderationis diminucionem continet
non augmentum No. nullus canonicus secundum facultates
ecclesie institui debet Item epus cum capitulo statutum
numerum prebendarum canonicarum et dignitatum diminuere
non pot sine auctoritate et ex iusta causa ut h' et de consti.
ex parte et cum accessisset Item moderare est diminuere id quod
induxit gravamen et reducere ad equitate

Omnis Per quascumque causas res nascitur
per easdem et dissolvitur Res enim consensu contrahitur contraria voluntate dissolvitur Exemplum
6. de sponsa. preterea Et hoc habet locum in
temporalibus 6. de transla. inter corporalia
Et fallit hec regula ut hic in glo.
Estote Dubia in meliorem partem interpretari debent
et pot poni casus supra de symonia per c. et si
questiones et ideo dicitur estote misericordes et iste ubi
dicitur a fructibus eorum cognoscetis eos de manifestis intelligitur
scilicet de furto adulterio et cetera que bono animo fieri non possunt
Qui scandalizaverit pone casum per decre. magne. de voto et voti redemp. Et pot vide per c.
ii de novi operis nunciacione Casus Prius promittatur

No. quod aliquid iure com. est indispensabile et illud dicitur veritas. i. q. vltima et si illa et talis pro nullo scandalo relaxanda est. Sed quandoque iure com. est dispensabile et tunc propter scandalum relaxari potest. i. q. vltima dispensationes etc. [illegible]

scandalum nasci quam deserat veritas quia propter
scandalum dimittendum non debes peccare mortaliter/ No
triplex est veritas scilicet bone vite et hec nunquam est
omittenda/ Justicie et hec ad iudicem pertinet/ Alia
discipline et hec pertinet ad prelatum/ et in aliis
duabus quandoque aliqua propter scandalum omittuntur — i. di. ut constitueretur
unde Est verum vite doctrine iusticie quod omnino sem-
per habe. duo propter scandala linque

Quod non est/ pone casum per decre. de observatione — vbi habetur quod necessitas legi non subiacet
ieiunii. c. ii. in fine/ In lege necessitas licitum
facit quod alias esset illicitum et c Item necessitas non — No. ergo quod necessitas tempore omnia sunt communia xii. q. i. dilectissimis ff. ad l. rodiam l. ii. § cum in eadem navi in fi. Et sic est de necessitate copulate de g. di. b. dispensate et supra di. sunt sed quid per necessitatem etc.
habet legem de con. di. i. c. Si ergo/ Item Ma- (vel exemplum est)
chabei pugnabant sabbatis xv. q. viii. si nul-
la/ Item dauid comedit panem propositionis (xx.)
et egrotus in quadragesima carnes comedens/ non excedit

Quod latenter/ pone casum per decre. de restitu-
spo. olim/ quod latenter aut per vim uel aliter — Et dic per vim quod [illegible] possessio [illegible]
illicite. i. cont. ius com. interdum e nulla pot
stabilitate subsiste xxiii di. Illud/ Vel sumat — et sic a questionibus ii. c. et § c. t. Mulieres [illegible] quod si in [illegible] per violentiam aut per illicite perdidit app. pot ii. q. vi. Non solum [illegible] refertur ad scilicet [illegible]
sit Ea que latenter fiunt sine culpa siue per vim
per quod alias illicite introductum e firmitate non habet

Cum in contemplacione/ ponit casum per mo-
dum consultacionis in ipso casu mirando non e a questio-
nibus inchoandum nisi presit presumpcio/ Fallit in
casibus qui notantur xvii. q. ii. consuluit/ Item iudices
non debent incipere causas a tormentis. ii. q. vi. si
consuluit/ Item quid sit questio, quid tormentum quando
possit ad illa procedi et in quibus causis et quis
sit effectus confessionis per tormenta et an semel

No. casus supradicti c. Quod latenter ff. quod vi aut clam l. i. circa prin. [illegible] debitum per prelatum aut principem a subditis per vim extorquetur. Illud non parit [illegible] in futurum xx. q. iii. quod [illegible] etc.

tortus possit iterum torqueri no. h' dor. p extensum

Crue multocies crue multocies committit' multoci-
ens punitur crudeliter illicite agit' in sacris rebus
et in ecclesiasticis sacrilegiu est / sacrum a nul-
lo debet violari / Vel sic / quidquid in rebus vel per-
sonis sacris et deo datis iniuste agitur sacrilegiu est

Seruu ex timore / Ponit exemplum per casum de
bap. maiores / Seruu ex timore facit preceptum / aliter
qm debeat facit et ideo iam no facit / Vel sic / qui
ex timore facit illud facere non videtur Et propter
hoc ex tali obediencia mereri non potest / Et dup'
e timor silicet seruilis et filialis de quo hic in glo
Item non dicitur factum qd' illegitime fit

Defleat peccator / ex offendens in vno s. precepto legis
ul' vno pecco mortali fcus e omni reus supple quo ad vi-
ta eterna / vel quo ad transgressionem / no quo ad
culpa de pe. di. v. Fratres / Non aute ita punit'
ac si omnia committeret de penitencia di. iij. Si quis

Cremus / No pt esse pastoris excusacio si lupus oues come-
dit et pastor nescit / pone casu de statu relig' ea q. s.
Si vero de multiplici noie plati not' hosti. de elec. ne p.

Indignu / Indignu e et a rone ecclie / Defectu
consuetudine alienu ut pro spualibus facere quis
homagiu compellatur Et est textus / Vel sic / Pro
spiritualibus obtinendis nullus compellitur facere
homagiu / Item qd' Romana ecclia pbat ul' rep-
bat hoc idem alie alie ecclesie facere debent / set
d' homagium / id est sacramentum fidelitatis

No. homagiu facere pro spiritualibus est symoniacum [illegible] de Symo. ex diligen[ti] [illegible] facere iuramentum [illegible] de obediencia vel etiam fidelitate in aliquibus casibus post recepta adminstra[cionem] [illegible] nullus [illegible] pacto [illegible] debet in spiritualibus [illegible] pacti [illegible] de pact. pactiones

Et sic e finis casuu sumaiore quinque librorum decretaliu et Incipiunt Sexti

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg